

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

SÉANCE PLÉNIÈRE

PLENUMVERGADERING

Jeudi

02-12-2021

Après-midi

Donderdag

02-12-2021

Namiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
cd&v	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
Les Engagés	Les Engagés
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Ordre du jour	1
Renvoi d'un amendement en commission	1
Demande de report et d'ajout	2

QUESTIONS

Questions jointes de	3
- Barbara Pas à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'inefficacité et l'illégalité du CST" (55002077P)	3
- Catherine Fonck à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'évolution de la pandémie de coronavirus" (55002080P)	3
- Sofie Merckx à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'évolution de la pandémie" (55002081P)	3
- Robby De Caluwé à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les éventuelles mesures complémentaires pour lutter contre le coronavirus" (55002083P)	3
- Sophie Rohonyi à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La situation sanitaire" (55002084P)	3
- Jean-Marie Dedecker à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La politique incohérente en matière de lutte contre le coronavirus" (55002085P)	3
- Servais Verherstraeten à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La situation épidémiologique actuelle" (55002091P)	3
- Khalil Aouasti à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La lutte contre la pandémie" (55002093P)	3
- Frieda Gijbels à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "La gestion de la crise du coronavirus" (55002094P)	3
Orateurs: Barbara Pas , présidente du groupe VB, Catherine Fonck , présidente du groupe cdH, Sofie Merckx , Robby De Caluwé , Sophie Rohonyi , Jean-Marie Dedecker , Servais Verherstraeten , président du groupe cd&v, Frieda Gijbels , Khalil Aouasti , Alexander De Croo , premier ministre, Frank Vandenbroucke , vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique	
Question de Nadia Moscufo à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "L'action syndicale du 6 décembre" (55002082P)	17
Orateurs: Nadia Moscufo , Pierre-Yves Dermagne , vice-premier ministre et ministre de l'Économie et du Travail	
Question de Emmanuel Burton à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Les trains supprimés en raison du coronavirus" (55002088P)	18
Orateurs: Emmanuel Burton , Georges	

INHOUD

Agenda	1
Verzending van een amendement naar een commissie	1
Aanvraag tot verdaging en toevoeging	2
VRAGEN	2
Samengevoegde vragen van	2
- Barbara Pas aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De onwerkzaamheid en de onwettigheid van het CST" (55002077P)	2
- Catherine Fonck aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De evolutie van de coronapandemie" (55002080P)	2
- Sofie Merckx aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De evolutie van de pandemie" (55002081P)	2
- Robby De Caluwé aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Eventuele bijkomende coronamaatregelen" (55002083P)	3
- Sophie Rohonyi aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De coronasituatie" (55002084P)	3
- Jean-Marie Dedecker aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het onsamenhangende coronabeleid" (55002085P)	3
- Servais Verherstraeten aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De huidige coronasituatie" (55002091P)	3
- Khalil Aouasti aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De strijd tegen de pandemie" (55002093P)	3
- Frieda Gijbels aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De aanpak van de coronacrisis" (55002094P)	3
Sprekers: Barbara Pas , voorzitter van de VB-fractie, Catherine Fonck , voorzitter van de cdH-fractie, Sofie Merckx , Robby De Caluwé , Sophie Rohonyi , Jean-Marie Dedecker , Servais Verherstraeten , voorzitter van de cd&v-fractie, Frieda Gijbels , Khalil Aouasti , Alexander De Croo , eerste minister, Frank Vandenbroucke , vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	
Vraag van Nadia Moscufo aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De vakbondsactie van 6 december" (55002082P)	17
Sprekers: Nadia Moscufo , Pierre-Yves Dermagne , vice-eersteminister en minister van Economie en Werk	
Vraag van Emmanuel Burton aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De afschaffing van treinen door corona" (55002088P)	18
Sprekers: Emmanuel Burton , Georges	

Gilkinet, vice-premier ministre et ministre de la Mobilité

Gilkinet, vice-eersteminister en minister van Mobiliteit

Questions jointes de 20
 - Katrin Jadin à Frank Vandenbroucke (VPM 20
 Affaires sociales et Santé publique) sur "Le sida et l'importance de poursuivre la sensibilisation" (55002086P)
 - Simon Moutquin à Frank Vandenbroucke (VPM 20
 Affaires sociales et Santé publique) sur "Le sida et les publics vulnérables" (55002097P)
Orateurs: Katrin Jadin, Simon Moutquin, Frank Vandenbroucke, vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique

Samengevoegde vragen van 20
 - Katrin Jadin aan Frank Vandenbroucke (VEM 20
 Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "Aids en het belang van verdere sensibilisering" (55002086P)
 - Simon Moutquin aan Frank Vandenbroucke 20
 (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "Aids en kwetsbare groepen" (55002097P)
Sprekers: Katrin Jadin, Simon Moutquin, Frank Vandenbroucke, vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid

Question de Ahmed Laaouej à Petra De Sutter 23
 (VPM Fonction publique et Entreprises publiques) sur "La vente partielle de la filiale TeleSign de Proximus" (55002096P)

Vraag van Ahmed Laaouej aan Petra De Sutter 23
 (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven) over "De gedeeltelijke verkoop van dochteronderneming TeleSign door Proximus" (55002096P)

Orateurs: Ahmed Laaouej, président du groupe PS, **Petra De Sutter**, vice-première ministre et ministre de la Fonction publique, des Entreprises publiques, des Télécommunications et de la Poste

Sprekers: Ahmed Laaouej, voorzitter van de PS-fractie, **Petra De Sutter**, vice-eersteminister en minister van Ambtenarenzaken, Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post

Question de Koen Metsu à Vincent 24
 Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Le plan d'action pour la déradicalisation dans nos prisons" (55002090P)

Vraag van Koen Metsu aan Vincent 24
 Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De aanpak van geradicaliseerden in onze gevangenissen" (55002090P)

Orateurs: Koen Metsu, Vincent Van Quickenborne, vice-premier ministre et ministre de la Justice et de la Mer du Nord

Sprekers: Koen Metsu, Vincent Van Quickenborne, vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee

Questions jointes de 26
 - Gitta Vanpeborgh à Karine Lalieux (Pensions et 26
 Intégration sociale) sur "La Journée internationale des personnes handicapées et le prix du travail" (55002079P)
 - Tania De Jonge à Pierre-Yves Dermagne (VPM 26
 Économie et Travail) sur "Les opportunités supplémentaires pour la personne handicapée et la pénurie sur le marché de l'emploi" (55002087P)

Samengevoegde vragen van 26
 - Gitta Vanpeborgh aan Karine Lalieux 26
 (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie) over "De Internationale Dag voor mensen met een beperking en de prijs van de arbeid" (55002079P)
 - Tania De Jonge aan Pierre-Yves Dermagne 26
 (VEM Economie en Werk) over "Meer kansen voor mensen met een beperking en de krapte op de arbeidsmarkt" (55002087P)

Orateurs: Gitta Vanpeborgh, Tania De Jonge, Karine Lalieux, ministre des Pensions et de l'Intégration sociale, chargée des Personnes handicapées, de la Lutte contre la pauvreté et de Beliris

Sprekers: Gitta Vanpeborgh, Tania De Jonge, Karine Lalieux, minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris

Question de Ortwin Depoortere à Annelies 29
 Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles) sur "La situation à la gare de Bruxelles-Nord" (55002078P)

Vraag van Ortwin Depoortere aan Annelies 29
 Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen) over "De toestand aan het station Brussel-Noord" (55002078P)

Orateurs: Ortwin Depoortere, Annelies Verlinden, ministre de l'Intérieur, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique

Sprekers: Ortwin Depoortere, Annelies Verlinden, minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische vernieuwing

Questions jointes de 31
 - Ben Segers à Sammy Mahdi (Asile, Migration et 31
 Loterie Nationale) sur "La crise de l'accueil" (55002076P)

Samengevoegde vragen van 30
 - Ben Segers aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie 30
 en Nationale Loterij) over "De opvangcrisis" (55002076P)

- Nahima Lanjri à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "La crise de l'accueil" (55002089P)	31	- Nahima Lanjri aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De opvangcrisis" (55002089P)	30
- Catherine Fonck à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "La situation des demandeurs d'asile" (55002092P)	31	- Catherine Fonck aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De situatie van asielzoekers" (55002092P)	31
- Eva Platteau à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "La crise de l'accueil" (55002095P)	31	- Eva Platteau aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De opvangcrisis" (55002095P)	31
<i>Orateurs:</i> Ben Segers, Nahima Lanjri, Catherine Fonck , présidente du groupe cdH, Eva Platteau, Sammy Mahdi , secrétaire d'État à l'Asile et la Migration, chargé de la Loterie Nationale, adjoint à la ministre de l'Intérieur, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique		<i>Sprekers:</i> Ben Segers, Nahima Lanjri, Catherine Fonck , voorzitter van de cdH-fractie, Eva Platteau, Sammy Mahdi , staatssecretaris voor Asiel en Migratie, belast met de Nationale Loterij, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing	
Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains – Nomination des membres suppléants du conseil d'administration	36	Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens – Benoeming van de plaatsvervangende leden van de raad van bestuur	36
PROPOSITIONS ET PROJET DE LOI	36	VOORSTELLEN EN WETSONTWERP	36
Proposition de résolution visant à inclure le crime d'écocide dans le Statut de Rome de la Cour pénale internationale et le droit pénal belge (1429/1-5)	36	Voorstel van resolutie met de vraag om ecocide als misdaad op te nemen in het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof en in het Belgisch strafrecht (1429/1-5)	37
<i>Discussion</i>	37	<i>Bespreking</i>	37
<i>Orateurs:</i> Michel De Maegd , rapporteur, Anneleen Van Bossuyt, Samuel Cogolati, Annick Ponthier, Katrin Jadin, Els Van Hoof, Marianne Verhaert, Vicky Reynaert, Catherine Fonck , présidente du groupe cdH, Sophie Rohonyi		<i>Sprekers:</i> Michel De Maegd , rapporteur, Anneleen Van Bossuyt, Samuel Cogolati, Annick Ponthier, Katrin Jadin, Els Van Hoof, Marianne Verhaert, Vicky Reynaert, Catherine Fonck , voorzitter van de cdH-fractie, Sophie Rohonyi	
Proposition de loi modifiant la loi du 19 avril 1963 créant un établissement public dénommé "Théâtre royal de la Monnaie" et la loi du 22 avril 1958 portant statut de l'Orchestre national de Belgique (505/1-5)	52	Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 19 april 1963 tot oprichting van een openbare instelling genaamd "Koninklijke Muntscouwburg" en de wet van 22 april 1958 houdende statuut van het Nationaal Orkest van België (505/1-5)	52
<i>Discussion générale</i>	53	<i>Algemene bespreking</i>	53
<i>Orateurs:</i> Frieda Gijbels, Frank Troosters, Katrin Jadin, Maria Vindevoghel, Nicolas Parent		<i>Sprekers:</i> Frieda Gijbels, Frank Troosters, Katrin Jadin, Maria Vindevoghel, Nicolas Parent	
<i>Discussion des articles</i>	56	<i>Bespreking van de artikelen</i>	56
Proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique en vue de permettre au transport scolaire de personnes handicapées d'emprunter les voies réservées aux transports en commun (1770/1-9)	56	Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg, teneinde de aan het openbaar vervoer voorbehouden beddingen open te stellen voor het schoolvervoer van leerlingen met een beperking (1770/1-9)	56
<i>Discussion générale</i>	56	<i>Algemene bespreking</i>	56
<i>Orateurs:</i> Wouter Raskin, Nicolas Parent, Laurence Zanchetta, Frank Troosters, Emmanuel Burton, Maria Vindevoghel, Joris Vandenbroucke		<i>Sprekers:</i> Wouter Raskin, Nicolas Parent, Laurence Zanchetta, Frank Troosters, Emmanuel Burton, Maria Vindevoghel, Joris Vandenbroucke	
<i>Discussion des articles</i>	61	<i>Bespreking van de artikelen</i>	61

Proposition de loi modifiant la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, en ce qui concerne son application aux assemblées de la Commission communautaire française et de la Commission communautaire flamande (1994/1-4)	62	Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, wat de toepassing ervan betreft op de vergaderingen van de Franse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (1994/1-4)	62
<i>Discussion générale</i>	62	<i>Algemene bespreking</i>	62
<i>Discussion des articles</i>	62	<i>Bespreking van de artikelen</i>	62
Proposition de loi modifiant la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen en vue de fixer l'âge d'éligibilité à dix-huit ans (2025/1-3)	62	Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement, met het oog op de vaststelling van de verkiesbaarheidsleeftijd op 18 jaar (2025/1-3)	62
<i>Discussion générale</i>	63	<i>Algemene bespreking</i>	63
<i>Orateurs: Kristof Calvo, Khalil Aouasti, Nathalie Gilson, Jan Briers, Guillaume Defossé</i>		<i>Sprekers: Kristof Calvo, Khalil Aouasti, Nathalie Gilson, Jan Briers, Guillaume Defossé</i>	
<i>Discussion des articles</i>	68	<i>Bespreking van de artikelen</i>	68
Projet de loi contenant le cinquième ajustement du budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2021 (2315/1-8)	68	Wetsontwerp houdende de vijfde aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2021 (2315/1-8)	68
<i>Discussion générale</i>	68	<i>Algemene bespreking</i>	68
<i>Orateurs: Benoît Piedboeuf, rapporteur, Maggie De Block, présidente du groupe Open Vld</i>		<i>Sprekers: Benoît Piedboeuf, rapporteur, Maggie De Block, voorzitter van de Open Vld-fractie</i>	
Proposition de loi modifiant la loi du 21 novembre 2021 modifiant la loi du 15 juillet 2016 portant exécution du Règlement (UE) n° 98/2013 du Parlement européen et du Conseil du 15 janvier 2013 sur la commercialisation et l'utilisation de précurseurs d'explosifs et portant des dispositions relatives aux prêts octroyés aux organisateurs de voyages et destinés à procéder aux remboursements des bons à valeur émis conformément à l'arrêté ministériel du 19 mars 2020 relatif au remboursement des voyages à forfait annulés (2339/1-4)	69	Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 21 november 2021 tot wijziging van de wet van 15 juli 2016 tot uitvoering van de Verordening (EU) nr. 98/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2013 over het op de markt brengen en het gebruik van precursoren voor explosieven en houdende bepalingen betreffende de leningen toegekend aan reisorganisatoren voor de terugbetalingen van de tegoedbonnen uitgegeven conform het ministerieel besluit van 19 maart 2020 betreffende de terugbetaling van opgezegde pakketreizen (2339/1-4)	69
<i>Discussion générale</i>	69	<i>Algemene bespreking</i>	69
<i>Orateurs: Anneleen Van Bossuyt, rapporteur, Reccino Van Lommel, Catherine Fonck, présidente du groupe cdH</i>		<i>Sprekers: Anneleen Van Bossuyt, rapporteur, Reccino Van Lommel, Catherine Fonck, voorzitter van de cdH-fractie</i>	
<i>Discussion des articles</i>	75	<i>Bespreking van de artikelen</i>	75
Projet de loi contenant le cinquième ajustement du budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2021 (2315/1-8) (continuation)	75	Wetsontwerp houdende de vijfde aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2021 (2315/1-8) (voortzetting)	75
<i>Discussion des articles</i>	91	<i>Bespreking van de artikelen</i>	91
<i>Orateurs: Christian Leysen, rapporteur, Sander Loones, Catherine Fonck, présidente du groupe cdH, Wouter Vermeersch, Eva De Bleeker, secrétaire d'État au Budget et à la Protection des consommateurs, adjointe au ministre de la Justice et de la Mer du Nord, Benoît Piedboeuf, président du groupe MR, Ahmed</i>		<i>Sprekers: Christian Leysen, rapporteur, Sander Loones, Catherine Fonck, voorzitter van de cdH-fractie, Wouter Vermeersch, Eva De Bleeker, staatssecretaris voor Begroting en Consumentenbescherming, toegevoegd aan de minister van Justitie en Noordzee, Benoît Piedboeuf, voorzitter van de MR-fractie,</i>	

Laaouej, président du groupe PS, **Wouter De Vriendt**, **Barbara Pas**, présidente du groupe VB

Ahmed Laaouej, voorzitter van de PS-fractie, **Wouter De Vriendt**, **Barbara Pas**, voorzitster van de VB-fractie

Proposition de loi spéciale modifiant la loi spéciale du 2 mai 1995 relative à l'obligation de déposer une liste de mandats, fonctions et professions et une déclaration de patrimoine, en ce qui concerne l'extension du champ d'application aux bourgmestres et échevins de district (2297/1-3)	92	Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 2 mei 1995 betreffende de verplichting om een lijst van mandaten, ambten en beroepen, alsmede een vermogensaangifte in te dienen, wat de uitbreiding van het toepassingsgebied naar districtsburgemeesters en -schepenen betreft (2297/1-3)	92
<i>Discussion générale</i>	92	<i>Algemene bespreking</i>	92
<i>Discussion des articles</i>	92	<i>Bespreking van de artikelen</i>	92
Renvoi d'une proposition à une autre commission	93	Verzending van een voorstel naar een andere commissie	93
Demands d'urgence émanant du gouvernement <i>Orateur: Eva De Bleeker</i> , secrétaire d'État au Budget et à la Protection des consommateurs, adjointe au ministre de la Justice et de la Mer du Nord	93	Urgentieverzoeken van de regering <i>Spreker: Eva De Bleeker</i> , staatssecretaris voor Begroting en Consumentenbescherming, toegevoegd aan de minister van Justitie en Noordzee	93
Prise en considération de propositions	94	Inoverwegingneming van voorstellen	95
Demande d'urgence <i>Orateur: Peter De Roover</i> , président du groupe N-VA	95	Urgentieverzoek <i>Spreker: Peter De Roover</i> , voorzitter van de N-VA-fractie	95
VOTES NOMINATIFS	96	NAAMSTEMMINGEN	96
Proposition de résolution demandant d'inscrire le crime d'écocide dans le droit pénal international (nouvel intitulé) (1429/5)	96	Voorstel van resolutie met de vraag om ecocide als misdaad op te nemen in het internationaal strafrecht (nieuw opschrift) (1429/5)	96
Proposition de loi modifiant la loi du 19 avril 1963 créant un établissement public dénommé "Théâtre royal de la Monnaie" et modifiant la loi du 22 avril 1958 portant statut de l'Orchestre national de Belgique (nouvel intitulé) (505/5)	96	Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 19 april 1963 tot oprichting van een openbare instelling genaamd "Koninklijke Muntscouwburg" en tot wijziging van de wet van 22 april 1958 houdende statuut van het Nationaal Orkest van België (nieuw opschrift) (505/5)	96
Proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique en vue de permettre au transport scolaire de personnes handicapées d'emprunter les sites spéciaux franchissables (nouvel intitulé) (1770/9)	97	Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg, teneinde de bijzondere overrijdbare beddingen open te stellen voor het schoolvervoer van personen met een handicap (nieuw opschrift) (1770/9)	97
Proposition de loi modifiant la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, en ce qui concerne son application aux assemblées de la Commission communautaire française et de la Commission communautaire flamande (1994/4)	97	Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, wat de toepassing ervan betreft op de vergaderingen van de Franse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (1994/4)	97
Proposition de loi modifiant la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen en vue de fixer l'âge d'éligibilité à dix-huit ans (2025/3)	98	Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement, met het oog op de vaststelling van de verkiesbaarheidsleeftijd op achttien jaar (nieuw opschrift) (2025/3)	98

Projet de loi contenant le cinquième ajustement du budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2021 (2315/1+8)	98	Wetsontwerp houdende de vijfde aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2021 (2315/1+8)	98
Proposition de loi modifiant la loi du 21 novembre 2021 modifiant la loi du 15 juillet 2016 portant exécution du Règlement (UE) n° 98/2013 du Parlement européen et du Conseil du 15 janvier 2013 sur la commercialisation et l'utilisation de précurseurs d'explosifs et portant des dispositions relatives aux prêts octroyés aux organisateurs de voyages et destinés à procéder aux remboursements des bons à valoir émis conformément à l'arrêté ministériel du 19 mars 2020 relatif au remboursement des voyages à forfait annulés (2339/4)	99	Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 21 november 2021 tot wijziging van de wet van 15 juli 2016 tot uitvoering van de Verordening (EU) nr. 98/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2013 over het op de markt brengen en het gebruik van precursoren voor explosieven en houdende bepalingen betreffende de leningen toegekend aan reisorganisatoren voor de terugbetalingen van de tegoedbonnen uitgegeven conform het ministerieel besluit van 19 maart 2020 betreffende de terugbetaling van opgezegde pakketreizen (2339/4)	99
Proposition de loi spéciale modifiant la loi spéciale du 2 mai 1995 relative à l'obligation de déposer une liste de mandats, fonctions et professions et une déclaration de patrimoine, en ce qui concerne l'extension du champ d'application aux bourgmestres et échevins de district (2297/3)	99	Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 2 mei 1995 betreffende de verplichting om een lijst van mandaten, ambten en beroepen, alsmede een vermogensaangifte in te dienen, wat de uitbreiding van het toepassingsgebied naar districtsburgemeesters en -schepenen betreft (2297/3)	99
Adoption de l'ordre du jour	100	Goedkeuring van de agenda	100
DÉTAIL DES VOTES NOMINATIFS	101	DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN	101
<i>L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 55 PLEN 144 annexe.</i>		<i>De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 55 PLEN 144 bijlage.</i>	

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

JEUDI 2 DECEMBRE 2021

Après-midi

PLENUMVERGADERING

van

DONDERDAG 2 DECEMBER 2021

Namiddag

La séance est ouverte à 14 h 21 et présidée par Mme Eliane Tillieux, présidente.
De vergadering wordt geopend om 14.21 uur en voorgezeten door mevrouw Eliane Tillieux, voorzitter.

La **présidente**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le Compte Rendu Intégral de cette séance ou son annexe.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kan deze terugvinden op de webstek van de Kamer en in het Integraal Verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:
Aanwezig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:
Alexander De Croo, Frank Vandenbroucke.

01 Ordre du jour**01 Agenda**

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 1er décembre 2021, vous avez reçu un ordre du jour modifié pour la séance d'aujourd'hui.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 1 december 2021 heeft u een gewijzigde agenda voor de vergadering van vandaag ontvangen.

Y a-t-il une observation à ce sujet? (*Non*)
Zijn er dienaangaande opmerkingen? (*Nee*)

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.
Bijgevolg is de agenda aangenomen.

02 Renvoi d'un amendement en commission**02 Verzending van een amendement naar een commissie**

J'ai reçu un amendement au projet de loi contenant le cinquième ajustement du budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2021, n° 2315/1.

Ik heb een amendement ontvangen houdende de vijfde aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2021, nr. 2315/1.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 1er décembre 2021, je vous propose de renvoyer cet amendement en commission des Finances et du Budget (art. 93, n° 1, du Règlement).

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 1 december 2021, stel ik u voor dit amendement te verzenden naar de commissie voor Financiën en Begroting (art. 93, nr. 1, van het Reglement).

La discussion du projet de loi sera poursuivie en séance plénière, après examen de l'amendement en commission.

Het wetsontwerp zal, na bespreking van dit amendement in commissie, in plenaire vergadering worden behandeld.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

03 Demande de report et d'ajout

03 Aanvraag tot verdaging en toevoeging

À la demande des auteurs je vous propose de reporter le point 8 (n°s 1629/1 à 3) à la séance plénière de la semaine prochaine:

- la proposition de révision de l'article 7bis de la Constitution (M. François De Smet et Mme Sophie Rohonyi) en vue d'y consacrer la laïcité de l'État, n°s 1629/1 à 3.

Op vraag van de indieners stel ik u voor het punt 8 (nrs 1629/1 tot 3) te verdagen naar de plenaire vergadering van volgende week:

- het voorstel tot herziening van artikel 7bis van de Grondwet (de heer François De Smet en mevrouw Sophie Rohonyi), ter bekrachtiging van de laïciteit van de Staat, nrs 1629/1 tot 3.

Je vous propose également d'inscrire à l'ordre du jour de la séance plénière d'aujourd'hui:

- la proposition de loi (Mme Kathleen Verhelst, M. Patrick Prévot, Mme Florence Reuter, M. Albert Vicaire, Mmes Leen Dierick et Melissa Depraetere et M. Dieter Vanbesien) modifiant la loi du 21 novembre 2021 modifiant la loi du 15 juillet 2016 portant exécution du Règlement (UE) n° 98/2013 du Parlement européen et du Conseil du 15 janvier 2013 sur la commercialisation et l'utilisation de précurseurs d'explosifs et portant des dispositions relatives aux prêts octroyés aux organisateurs de voyages et destinés à procéder aux remboursements des bons à valoir émis conformément à l'arrêté ministériel du 19 mars 2020 relatif au remboursement des voyages à forfait annulés, n°s 2339/1 à 4.

Bijkomend stel ik u voor op de agenda van de plenaire vergadering van vandaag in te schrijven:

- het wetsvoorstel (mevrouw Kathleen Verhelst, de heer Patrick Prévot, mevrouw Florence Reuter, de heer Albert Vicaire, de dames Leen Dierick en Melissa Depraetere en de heer Dieter Vanbesien) tot wijziging van de wet van 21 november 2021 tot wijziging van de wet van 15 juli 2016 tot uitvoering van de Verordening (EU) nr. 98/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2013 over het op de markt brengen en het gebruik van precursoren voor explosieven en houdende bepalingen betreffende de leningen toegekend aan reisorganisatoren voor de terugbetalingen van de tegoedbonnen uitgegeven conform het ministerieel besluit van 19 maart 2020 betreffende de terugbetaling van opgezegde pakketreizen, nrs 2339/1 tot 4.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Questions

Vragen

04 Samengevoegde vragen van

- Barbara Pas aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De onwerkzaamheid en de onwettigheid van het CST" (55002077P)

- Catherine Fonck aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De evolutie van de coronapandemie" (55002080P)

- Sofie Merckx aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De evolutie van de pandemie" (55002081P)

- Robby De Caluwé aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Eventuele bijkomende coronamaatregelen" (55002083P)
- Sophie Rohonyi aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De coronasituatie" (55002084P)
- Jean-Marie Dedecker aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het onsamenhangende coronabeleid" (55002085P)
- Servais Verherstraeten aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De huidige coronasituatie" (55002091P)
- Khalil Aouasti aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De strijd tegen de pandemie" (55002093P)
- Frieda Gijbels aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De aanpak van de coronacrisis" (55002094P)

04 Questions jointes de

- Barbara Pas à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'inefficacité et l'illégalité du CST" (55002077P)
- Catherine Fonck à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'évolution de la pandémie de coronavirus" (55002080P)
- Sofie Merckx à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'évolution de la pandémie" (55002081P)
- Robby De Caluwé à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les éventuelles mesures complémentaires pour lutter contre le coronavirus" (55002083P)
- Sophie Rohonyi à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La situation sanitaire" (55002084P)
- Jean-Marie Dedecker à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La politique incohérente en matière de lutte contre le coronavirus" (55002085P)
- Servais Verherstraeten à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La situation épidémiologique actuelle" (55002091P)
- Khalil Aouasti à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La lutte contre la pandémie" (55002093P)
- Frieda Gijbels à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "La gestion de la crise du coronavirus" (55002094P)

04.01 **Barbara Pas** (VB): Het was minister Vandenbroucke, die ooit het volgende verklaarde: "Met het Covid Safe Ticket kunnen we onze vrijheid organiseren op een veilige manier." U, mijnheer de eerste minister, en ook de Vlaamse regering kozen voor de coronapas, omdat zo andere maatregelen vermeden zouden worden. Dat CST werkt zo goed dat men ondertussen wel al andere strenge maatregelen heeft genomen, zo goed dat Jambon en Frank Vandenbroucke nu ook de tot de sluiting van de scanbare locaties willen overgaan.

U lachte het destijds weg, toen ik u waarschuwde voor een vals gevoel van veiligheid met de CST. Ondertussen is wel duidelijk dat het CST helemaal niet zo *safe* is. Het is een vergissing. Afgelopen week bevestigde ook viroloog Emmanuel André dat het CST juist tot meer besmettingen geleid heeft.

En dan zijn er nog de controles. Vandaag blijkt uit een omzendbrief dat het niet toegelaten is voor politiemensen om het CST te scannen. Het gaat niet om een vergetelheid in de regelgeving, als we de media mogen geloven. De regering zou er bewust voor hebben gekozen dat de politie de covidpas in dit land niet mag controleren, maar enkel mag controleren of de burgers elkaar wel controleren. De verklaring voor zo'n DDR-maatschappij is dat de volksgezondheid geen kerntaak is van de politiemensen. Dat is ze in dit land dus blijkbaar wel voor cafébazen en winkeliers.

Terwijl tientallen pv's in de vuilnisbak gegooid worden, is er nog een beschikking in kortgeding van de rechtbank van eerste aanleg in Namen, die de Waalse regering bij verstek dan nog veroordeelt voor het gebruik van het CST zonder wettelijke basis.

04.01 **Barbara Pas** (VB): Selon le ministre Vandenbroucke, nous pouvions grâce au Covid Safe Ticket (CST) retrouver notre liberté en toute sécurité sans devoir prendre d'autres mesures. Entre-temps, l'efficacité du CST est telle que des mesures plus strictes ont été prises et de nouvelles mesures sont en passe de l'être. Lorsque j'ai attiré l'attention sur le faux sentiment de sécurité que procurait le CST, j'ai fait l'objet de railleries. Or, il apparaît aujourd'hui que c'est précisément le CST qui a conduit à une recrudescence des contaminations.

En outre, le gouvernement précise que la police n'est pas autorisée à contrôler le CST mais qu'elle peut uniquement vérifier si ces contrôles sont effectués entre les citoyens et le tribunal de première instance de Namur a condamné le gouvernement wallon, dans une ordonnance en référé, pour l'utilisation du CST sans base légale. Combien de raisons faudra-t-il encore pour abolir le

Mijn vraag is heel eenvoudig, mijnheer de eerste minister. Hoeveel redenen zijn er nog nodig om de coronapas, die niet werkt en alleen de polarisatie voedt, eindelijk af te schaffen?

04.02 Catherine Fonck (cdH): Madame la présidente, monsieur le premier ministre, le secteur des soins de santé est sous pression maximale! Tous les soignants sont concernés, dans les hôpitaux mais également en première ligne – les médecins généralistes, les infirmiers, les pharmaciens. Les derniers chiffres ne rassurent pas, tant le nombre d'hospitalisations, l'encombrement des soins intensifs que la vitesse de circulation du virus, plus particulièrement chez les enfants et dans les écoles. Les conséquences sont aussi terriblement graves en raison du report de soins pour de nombreux autres patients.

Les réunions du Codeco se suivent et se ressemblent avec des décisions trop tardives, trop légères et cette question lancinante depuis des semaines et des semaines: pourquoi les armes dont nous disposons ne sont-elles toujours pas utilisées à 100 %?

C'est le cas avec le *testing* et le *tracing* qui sont toujours dépassés par les événements. Il y a eu un cafouillage après le dernier Codeco de la semaine dernière. Il a fallu cinq jours pour définir une stratégie. Le *tracing* est totalement inopérant.

C'est le cas avec l'absence de ventilation mesurée et efficace, singulièrement dans les écoles. Ce n'est toujours pas d'application et la circulaire de la Communauté française de vendredi dernier est d'un *light* absolu.

C'est la même chose pour ce qui concerne la vaccination. Certes, vous avez décidé d'accélérer et d'élargir le *booster* avec la troisième dose mais, en réalité, il y a six semaines de retard par rapport à la décision prise.

Enfin, monsieur le premier ministre, le soutien aux soignants est toujours largement insuffisant.

On est au cœur de la tempête et, ce dont on a besoin, c'est d'un capitaine qui pilote, qui assume avec courage, qui décide et qui impose si nécessaire. Quand allez-vous enfin assumer ce rôle en emmenant tous les niveaux de pouvoir dans votre sillage et en utilisant à 100 % toutes les armes dont nous disposons?

04.03 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, wij meenden dat wij alles hadden gezien qua absurditeit en chaos bij het beheer van de covidcrisis. Wij hebben de regering echter duidelijk onderschat. De voorbije dagen vernamen wij dat de contacttracers in Vlaanderen tuinmeubelen verkopen, terwijl de burgers zelf exceltabellen moeten invullen, om hun hoogerisicocontacten in te geven. Wat wij zelf doen, doen wij beter, nietwaar? Dat is toch pijnlijk? Het Covid Safe Ticket werd in Namen ongeldig verklaard door een rechtbank en de uitleg op de persconferentie over de nieuwe testingstrategie was nog niet voorbij of er werd al geroepen om een volgende bijeenkomst van het Overlegcomité.

Mijnheer de minister, wees eerlijk, hoe hebt u de test- en

passeport sanitaire?

04.02 Catherine Fonck (cdH): De gezondheidszorg kraakt in haar voegen, zowel in de ziekenhuizen als in de eerstelijnszorg staat het water de zorgverleners aan de lippen. De jongste cijfers zijn allesbehalve geruststellend, de snelle verspreiding van het virus is dat evenmin. Het zeer ernstige gevolg hiervan is dat niet-covidgerelateerde zorg wordt uitgesteld.

De bijeenkomsten van het Overlegcomité volgen elkaar snel op, maar de beslissingen komen te laat en gaan niet ver genoeg.

Waarom benut men de tools waarover men beschikt niet voor de volle honderd procent? Het testbeleid en het contactonderzoek kunnen niet volgen en draaien vierkant. Ventilatie, met de bijbehorende meettoestellen, is een pijnpunt in de scholen. We lopen zes weken achter op de beslissing om de derde dosis toe te dienen. Ten slotte krijgt het zorgpersoneel onvoldoende steun.

Wanneer zult u uw leidersrol ten volle op u nemen en alle bestuursniveaus op sleeptouw nemen?

04.03 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Nous pensions avoir atteint le sommet de l'absurdité et du chaos dans la gestion de la crise du covid, mais nous avons appris ces derniers jours que des traceurs de contacts flamands vendent des meubles de jardin alors que les citoyens doivent remplir eux-mêmes des tableaux Excel mentionnant leurs contacts à haut risque, que le CST a été déclaré invalide par un tribunal namurois

quarantaineregels vastgelegd? Hebt u samengezeten met de ministers en hebt u met een dobbelsteen gegooid of bingo gespeeld? Ongevaccineerden moeten tien dagen in quarantaine; gevaccineerden moeten vijf dagen in quarantaine, of toch niet, laten we het spannend houden. Zij moeten tussen drie en zes dagen in quarantaine. Dan komt er een schema naar boven. Wij zouden bijna heimwee hebben naar de powerpointpresentatie van mevrouw Wilmès.

Deze week werd de hoofdvogel echter afgeschoten door de heer Jambon. Dat moet gezegd worden. Wat is het nu met de cultuursector? Wil hij die sector open of toe? Welke bochten maakt hij toch?

Waar het evenwel muisstil over blijft de voorbije dagen, is waar het voor de mensen op aankomt om de quarantaineregels te kunnen toepassen, namelijk wat het loon wordt van wie in quarantaine moet. Een werknemer die een dag, vijf dagen of tien dagen in quarantaine moet en geen telewerk kan verrichten, zoals een buschauffeur, krijgt maar 70 % van zijn loon. Dat is het echte probleem, waarop u al twee jaar lang nog steeds geen antwoord biedt.

Morgen komt het Overlegcomité opnieuw samen, waarop u bepaalde beslissingen zult nemen. Zult u ervoor zorgen dat wie thuis moet blijven om anderen te beschermen, niet gestraft wordt en zijn of haar loon kan behouden?

04.04 Robby De Caluwé (Open Vld): Mijnheer de premier, mijnheer de minister, op dit moment zitten we aan 20.000 besmettingen per dag. Sommige mensen worden ernstig ziek en belanden ook in het ziekenhuis. Dat weegt ondertussen al anderhalf jaar op het zorgpersoneel. Dat staat onder een enorme druk. Dat personeel staat elke dag in de vuurlinie. De diensten Intensieve Zorg lopen vol. Momenteel wordt eraan gedacht om reguliere zorg uit te stellen. Voor sommige zieken kan dat ernstige gevolgen hebben. Denk maar aan wie een kankerbehandeling moet krijgen en niet geholpen kan worden. Artsen vrezen vandaag dat zij binnenkort keuzes zullen moeten maken welke patiënten zij wel en welke zij niet zullen behandelen. De toestroom aan coronapatiënten moet worden gestopt. Zo luidt de noodkreet die zij de voorbije dagen al meermaals slaakten.

Vorige week werden er al verschillende maatregelen genomen op het Overlegcomité, maar alsmaar meer experts vragen meer maatregelen. Wellicht is er nog heel wat ruimte om de vorige maatregelen van het Overlegcomité anders en beter uit te voeren.

We moeten ook alert zijn. Mensen hebben duidelijkheid over de maatregelen nodig. Ze vragen vooral ook waarom bepaalde maatregelen worden genomen. Mensen verwachten duidelijke antwoorden van de politiek en moeten die ook krijgen.

Professor Vlieghe deed een oproep voor een duurzaam beleid en ze legde opnieuw het idee van een coronabarometer op tafel, een barometer die maatregelen koppelt aan de epidemiologische situatie en aan objectieve parameters om op die manier het beleid voorspelbaar te maken.

Wat zult u doen aan de zorgwekkende situatie in de ziekenhuizen?

et qu'il était déjà appelé à un prochain Comité de concertation alors que la conférence de presse sur la nouvelle stratégie de dépistage n'était pas encore terminée.

En revanche, nous n'entendons rien au sujet de l'application des règles de quarantaine. Il s'agit pourtant du point principal pour nos concitoyens. Depuis deux ans, il n'existe aucune solution pour ceux qui doivent observer une quarantaine mais ne peuvent télétravailler, tels que les chauffeurs de bus, et ne touchent que 70 % de leur salaire. Que leur apportera le Comité de concertation?

04.04 Robby De Caluwé (Open Vld): Nous enregistrons actuellement 20 000 contaminations par jour et les unités de soins intensifs se remplissent de nouveau. Le personnel soignant subit une pression énorme et les soins habituels doivent de nouveau être reportés. Les médecins craignent de devoir bientôt choisir quels patients traiter ou non. C'est la raison pour laquelle il faut absolument juguler l'afflux de patients atteints du coronavirus.

La semaine dernière, le Comité de concertation a déjà pris plusieurs mesures mais les experts en demandent davantage. Les mesures prises par le passé doivent également être mieux appliquées. Par ailleurs, les citoyens veulent des réponses claires concernant les raisons pour lesquelles certaines mesures sont prises.

La Pr Vlieghe a remis l'idée du baromètre corona sur la table. Ce baromètre permettrait de lier les mesures à des paramètres

Welke nieuwe maatregelen kunnen er eventueel worden genomen?

Hoe staat de regering tegenover het voorstel van de coronabarometer?

Welke maatregelen worden er in de strijd tegen de verspreiding van het virus genomen? Welke financiële gevolgen kunnen die hebben? Overweegt u steunmaatregelen?

objectifs, afin que la stratégie soit plus prévisible.

Quelles nouvelles mesures peuvent-elles encore être prises pour soulager les hôpitaux? Quelle est la position du gouvernement concernant la proposition de mettre en place un baromètre corona? Quelles mesures le gouvernement compte-t-il prendre pour endiguer la propagation du virus? Envisage-t-il des mesures de soutien aux secteurs touchés?

04.05 Sophie Rohonyi (DéFI): Monsieur le premier ministre, monsieur le ministre, le troisième Codeco qui vient d'être annoncé pour demain est l'aveu d'un terrible échec. Après près de deux ans de gestion de crise, nous en sommes encore à des mesures qui sont bricolées de semaine en semaine et qui sont différentes d'une Région à l'autre. Il y a un effet yo-yo qui suit finalement les volontés du président de la N-VA, dictées par les chiffres de sa seule Région.

Monsieur le premier ministre, ce nationalisme sanitaire, ça suffit! Nous sommes tous dans le même bateau. La situation est gravissime dans tous les hôpitaux du pays. Aujourd'hui, malgré l'ensemble de nos outils, le cauchemar des premières vagues se répète tant pour le personnel soignant – qui est épuisé! – que pour les secteurs qui sont à nouveau en *lockdown*.

Monsieur le premier ministre, vous auriez pu éviter cette situation. Comment expliquez-vous aujourd'hui aux patients qui voient leur opération reportée que ce n'est pas en raison d'un manque de lits mais en raison d'un manque de personnel? Monsieur le ministre, que faites-vous concrètement pour recruter ces soignants et empêche leur fuite? Ils attendent toujours une reconnaissance de la pénibilité de leur profession mais aussi un aménagement de leur fin de carrière.

Comment expliquez-vous aux secteurs du monde de la nuit, de l'horeca, de la culture ou de l'événementiel leur nouveau *lockdown* malgré leurs investissements permanents dans le *testing*, le *tracing*, la ventilation ou le contrôle du CST? Dans le même temps, on voit que les fêtes privées reprennent de plus belle sans aucun geste barrière.

J'ai entendu M. Mahdi nous annoncer que les mesures de soutien économique que vous avez promises, monsieur le premier ministre, seraient en fait plus ciblées que lors des premières vagues de l'épidémie. Qu'est-ce que cela signifie concrètement pour l'ensemble de ces travailleurs?

04.06 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Mijnheer de premier, weet u wat een Chinese marteling is? De heer Vandenbroucke weet dat zeker en de heer Hedeboom ook. Een Chinese marteling betekent dat men constant een druppel op het hoofd laat vallen waardoor men murw en volgzzaam wordt. Ik denk dat dit het doel is van het beleid, van uw jobobeleid. U belooft het rijk van de vrijheid, maar we krijgen

04.05 Sophie Rohonyi (DéFI): De aangekondigde derde vergadering van het Overlegcomité is een zwaktebod. Na twee jaar crisisbeheer, knutselt men van week tot week maatregelen ineen die verschillen van Gewest tot Gewest en die gedicteerd worden door de voorzitter van de N-VA in functie van de cijfers in Vlaanderen. Wij zitten nochtans allemaal in hetzelfde schuitje, de situatie is overal moeilijk en de nachtmerrie van de eerste golf herhaalt zich.

Hoe kan men aan de patiënten uitleggen dat het uitstel van hun operatie te wijten is aan een personeelstekort? Wat zult u doen om zorgpersoneel aan te werven? We wachten nog altijd op een erkenning als zwaar beroep en op een regeling voor de eindeloopbaanproblematiek. Hoe legt men de nachthoreca, de horeca en de evenementensector uit dat ze opnieuw zullen moeten sluiten, ondanks hun immense inspanningen, terwijl de privéfeesten wel mogen doorgaan, zonder dat er daar beschermingsmaatregelen in acht worden genomen? Wat verstaat de heer Mahdi onder "meer doelgerichte economische steunmaatregelen"?

04.06 Jean-Marie Dedecker (INDEP): Le gouvernement mène une politique du yoyo. Il promet le royaume de la liberté, mais nous retournons à la case "prison". À l'issue d'un Comité de

een nieuwe gevangenis. U houdt een Overlegcomité op 17 november en zou weer samenkomen in januari, maar een week later wordt dat al vervroegd. De haan kraait nu voor de derde maal op veertien dagen tijd: morgen is er weer een Overlegcomité. Wat u 's avonds zegt, is 's morgens alweer achterhaald.

Het opbod van maatregelen tussen de ministers van uw regering en die van de deelregeringen, van de regio's, is eerder profileringskoorts dan gezond verstand. Schoolkinderen worden constant gegijzeld door de federale minister, de minister van Onderwijs en de minister-president. Het zijn conflicten, met profileringsdrang tussen de ministers, in de plaats van gezond beleid. De minister van Volksgezondheid maakte deze week nog ruzie met de huisartsen. Ze voelen zich meer 'testologen' dan geneesheren, mijnheer Vandenbroucke. Eerst was u tegen de boosterprik, nu kan die maar niet snel genoeg worden gezet. Dat is het nieuwe beleid.

Mijnheer de minister, wij hebben ons allen gedwee laten inenten, zelfs ik. Wat zien we? De plaatsen waar er de meeste inentingen zijn, tellen de meeste besmettingen. Ik zou daar graag van de minister van Volksgezondheid uitleg over krijgen.

Wanneer stopt het pestgedrag ten opzichte van de horeca en de evenementensector? Morgen begint men te organiseren. Wat zult u doen? De mensen wachten op een antwoord.

Men heeft het hier al gezegd: een afwasser mag een coronapas controleren, een politieagent niet. Mijnheer de minister, wanneer stopt de chaos?

concertation, il s'avère systématiquement, et pour la troisième fois déjà, qu'il faut de nouveau se réunir. Les propos tenus par le gouvernement le soir ne sont déjà plus d'actualité le lendemain.

Les ministres du gouvernement fédéral et des gouvernements des entités fédérées font de la surenchère, ce qui relève davantage du besoin irrépressible de se profiler que du bon sens. Le ministre de la Santé publique se chaille avec les médecins généralistes, qui se sentent davantage comme des testeurs que comme des médecins. D'abord opposé à une dose de rappel, il estime maintenant que l'injection de cette dose doit intervenir dans les plus brefs délais.

Les citoyens se sont fait vacciner docilement. Or, les régions présentant la plus grande couverture vaccinale sont aussi celles où l'on enregistre le plus de contaminations. Le ministre de la Santé publique peut-il expliquer ce phénomène?

Quand le harcèlement à l'égard de l'horeca et du secteur événementiel cessera-t-il?

Un plongeur peut contrôler le pass corona, pas un agent de police. Quand cette situation chaotique prendra-t-elle fin?

04.07 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de eerste minister, morgen moeten we voor de derde keer in twee weken tijd een Overlegcomité organiseren. Meer nog, een minister-president zei de ene dag dat er versoepeld moest worden en de dag erna dat er verstrengd moest worden. Het behoeft geen betoog dat mensen zoiets niet begrijpen en dat het draagvlak voor maatregelen hierdoor dreigt af te kalven. Nochtans hebben die mensen heel veel gezond verstand. Ze zijn voorzichtiger als de cijfers stijgen. Ze verdienen echter duidelijkheid en standvastigheid.

Het virus laat zich niet temmen en doet ons achter de feiten aan hollen. De druk op de zorg is onaanvaardbaar hoog. Als er strengere maatregelen nodig zijn, dan zal u van de CD&V-fractie ook steun krijgen, maar dan pleiten we ook voor duidelijkheid voor de hele eindejaarsperiode, voor de families, voor de ondernemers en voor de verenigingen. Zo weten ze waar ze aan toe zijn. De overgrote meerderheid in ons land zal die regels ook respecteren.

04.07 Servais Verherstraeten (CD&V): Demain, le Comité de concertation se réunira pour la troisième fois en deux semaines. Un ministre-président veut assouplir les mesures un jour et les durcir le lendemain. L'adhésion de la population aux mesures risque ainsi de s'éroder. Nos concitoyens ont pourtant suffisamment de bon sens pour savoir qu'ils doivent redoubler de prudence lorsque les chiffres sont en hausse. Mais ils méritent à présent la clarté et la stabilité.

Si des mesures plus strictes sont

Enkele weken geleden sprak u binnen de schoot van het Overlegcomité en de regering af om de coronacommissaris een rapport te laten samenstellen in verband met de vaccinatieplicht. Wat is de stand van zaken van dit rapport, nu steeds meer landen die vaccinatieplicht in overweging nemen?

Het is een illusie te denken dat we in 2022 zomaar van dit virus af zullen zijn. De mensen hebben nood aan structuur en een kader. Mijnheer de minister, in uw beleidsnota van vorig jaar sprak u al over de coronabarometer. Ook de GEES en motivatiepsychologen spraken daarover. Mensen verdienen dat voorspelbare kader. Kan deze regering, samen met de andere regeringen, voor 2022 een plan opmaken met automatisch vooraf geplande eenvoudige maatregelen die in werking treden als de cijfers op en af gaan, zodat iedereen weet waar men aan toe is?

nécessaires pour dompter le virus, le groupe CD&V les soutiendra. Nous plaignons toutefois pour la clarté pour toute la période des fêtes de fin d'année, tant pour les familles que pour les entreprises et les associations. La grande majorité de la population respectera ces mesures.

Il y a quelques semaines, le commissaire au coronavirus a été chargé de rédiger un rapport sur l'obligation de vaccination. Où en est-on à cet égard, sachant que de plus en plus de pays envisagent d'instaurer une telle obligation?

Enfin, nos concitoyens ont besoin d'un cadre prévisible. Le baromètre coronavirus a déjà été évoqué à plusieurs reprises. Le gouvernement peut-il élaborer avec les gouvernements des entités fédérées un plan en vertu duquel des mesures simples et prédéterminées entrent automatiquement en vigueur en cas de hausse ou de baisse des chiffres?

04.08 Frieda Gijbels (N-VA): Mijnheer de premier en mijnheer de vicepremier, ik begrijp dat het voor u beiden niet gemakkelijk is. Ik benijd uw positie dan ook niet. Het virus is nu eenmaal onvoorspelbaar en vraagt om bescheidenheid. Elkaar de zwartepiet toespelen, helpt hier zeker niet, collega's. Tegelijkertijd weten wij al lang dat dit virus niet zomaar verdwijnt. Het duurt al lang. De pandemie weegt zwaar, voor iedereen, maar zeker voor onze mensen werkzaam in de zorgsector.

Verleden jaar in januari stond ik hier ook, maar het aantal vraagstellers over de coronacrisis was toen nog niet zo talrijk. Ik vroeg toen naar een langetermijnplan, maar dat was er niet. Ik durf niet te beweren dat wij met zulk een plan deze crisis bezworen zouden hebben, maar waarschijnlijk had het wel meer rust en helderheid gebracht. Nu, bijna twee jaar later, hebben we nog altijd geen plan. Bijna twee jaar later kunnen we niet meer beweren dat de uitdagingen nieuw zijn. Toch lijken wij bij elke golf opnieuw versteld te staan van wat dit virus kan. Bijna twee jaar later zien we opnieuw onze zorgsector en ziekenhuizen verdrinken en zorgverlening moet weer worden uitgesteld.

Heren ministers, kunnen we het erover eens zijn dat iedereen werkzaam in de zorgsector, waaronder onze dokters, verplegers en ook de ziekenhuizen betrokken moeten worden bij een analyse, na elke golf? Het lijkt mij vanzelfsprekend dat er na elke golf wordt samengezeten om zo snel mogelijk lessen te trekken. Ik kan me vergissen, maar ik denk dat dit niet is gebeurd. Waarom niet?

04.08 Frieda Gijbels (N-VA): J'admets que le virus est imprévisible et qu'il ne sert strictement à rien de nous rejeter mutuellement la faute. La pandémie est une lourde épreuve, surtout pour le personnel soignant, et nous savons que le virus ne disparaîtra pas du jour au lendemain.

En janvier 2020 déjà, j'avais plaidé pour un plan durable devant cette Assemblée. Je ne prétendrai pas qu'un tel plan nous aurait permis de conjurer la crise, mais il aurait peut-être apporté davantage de sérénité et de clarté. Deux ans plus tard, nous n'avons toujours aucun plan. À chaque nouvelle vague, nous sommes déçus par la puissance de ce virus et à chaque fois, le secteur des soins de santé est au bord de l'asphyxie.

Il me semble également aller de soi qu'après chaque vague, toute personne travaillant dans le

Waarom hebben we nog steeds geen coronabarometer? Ook collega's hoor ik daarnaar vragen, maar het is geen nieuw idee, ik vraag er al meer dan een jaar naar in de commissie voor Gezondheid.

Waarom is het telkens trekken en sleuren opdat de cijfers helder worden gepresenteerd?

Waarom bestaat er nog steeds geen langetermijnplan om onze zorg te beschermen en crisisproof te maken?

secteur des soins doit être partie prenante dans l'analyse, afin que nous puissions tirer, le plus rapidement possible, les leçons des erreurs commises. Pourquoi ne le fait-on pas? Pourquoi ne disposons-nous toujours pas d'un baromètre "corona"? Pourquoi n'existe-il aucun plan à long terme tendant à rendre notre système de santé imperméable aux crises?

04.09 Khalil Aouasti (PS): Madame la présidente, monsieur le premier ministre, chers collègues, le covid-19 continue malheureusement à nous mener la vie dure. Notre pays, comme beaucoup d'autres, connaît une nouvelle vague intense, encore plus forte, qui aurait pu devenir un véritable tsunami si nous n'avions pas, heureusement, les vaccins. Tant le variant précédent que le nouveau semblent avoir bouleversé la donne. Voilà aujourd'hui que surgit le fameux Omicron, nouveau variant dont les scientifiques connaissent encore peu de choses et pour lequel le principe de précaution doit prévaloir. Avec cela, les Comités de concertation s'enchaînent. Nous sommes informés d'un nouveau Codeco demain. Nous avons cette impression permanente de courir après le virus.

Certains secteurs comme le monde de la nuit, l'horeca ou l'événementiel doivent encore porter le poids des restrictions. Les écoles ont dû annuler des festivités et voyages au grand dam des enfants. Le rappel des gestes barrières est indispensable, tout comme la ventilation, la limitation des contacts et l'absolue nécessité de se faire vacciner. Malgré tout, cela ne suffit pas. Les hôpitaux, le personnel soignant et les médecins généralistes sont aujourd'hui K.-O.

Monsieur le premier ministre, de nouveaux rapports viennent d'être demandés au commissaire corona et aux experts. Avez-vous déjà reçu leurs conclusions? Le nouveau Comité de concertation de demain sera-t-il saisi de ces conclusions?

Il y a quinze jours, ma collègue vous interrogeait sur la question de l'obligation vaccinale. Entre-temps, nous voyons que des États ont changé de position. Certains le mettent en débat et les positions sont, encore aujourd'hui, nuancées. Certains se sont déclarés favorables à cette obligation, d'autres non. Je vous le demande, monsieur le premier ministre: quelle est votre position à ce sujet, alors qu'aujourd'hui, il semblerait qu'un sondage nous indique que près de 60 % des Belges y seraient favorables? Car même si nous savons que cette vaccination ne nous tirera pas d'affaire à elle seule, les chiffres montrent clairement son impact positif. Estimez-vous aujourd'hui que ce débat doit s'ouvrir sur la question de l'obligation vaccinale?

La **présidente**: Monsieur le premier ministre, vous avez cinq minutes pour votre réponse.

04.10 Eerste minister **Alexander De Croo**: Mevrouw de voorzitter, dames en heren Kamerleden, dank u voor uw vragen. Ik zal ze beantwoorden, samen met de minister van Volksgezondheid.

04.09 Khalil Aouasti (PS): De nieuwe coronagolf is zwaar, maar zonder de vaccins zou de situatie nog veel erger geweest zijn. De snelle opeenvolging van bijeenkomsten van het Overlegcomité wekt de indruk dat het virus ons altijd te snel af is. In bepaalde sectoren worden er opnieuw beperkingen opgelegd, de scholen moeten activiteiten schrappen, er wordt opnieuw gewezen op het belang van de beschermingsmaatregelen, de beperking van het aantal contacten, het dragen van een mondkapje en het vaccin, maar dat blijkt nog steeds niet te volstaan.

Hebt u de conclusies van de coronacommissaris en de experts ontvangen? Zullen die conclusies morgen aan het Overlegcomité voorgelegd worden? Wat is uw mening over de vaccinatieplicht? Moet dit debat geopend worden?

04.10 Alexander De Croo, premier ministre: La situation épidémiologique ne s'est pas améliorée. Le nombre de contami-

Laat ik beginnen met de feiten. De feiten zijn dat de epidemiologische situatie niet verbeterd is. Het aantal besmettingen blijft bijzonder hoog, gemiddeld 18.000 per dag, en de belasting van onze ziekenhuizen blijft zeer hoog. Vandaag zijn 821 bedden op intensieve zorg bezet. We zien ook dat meer dan 200 bedden niet beschikbaar zijn door personeelsuitval. We zien ook dat onze huisartsen nog steeds overspoeld worden.

De druk is enorm in de zorg, maar niet enkel in de zorg. Ook in andere domeinen, bijvoorbeeld in het onderwijs, zien wij dat de druk bijzonder hoog is. Ik ben gecontacteerd door een directrice van een school, die mij vertelde over de zeer grote onrust bij de ouders en leerkrachten, in de klassen, in de schoolbussen. Zij zei: als het verder gaat zoals nu, dan komt het niet goed.

Comment faire face à la situation à laquelle nous sommes confrontés? La meilleure méthode reste d'avoir une approche systématique, de faire une analyse. C'est la raison pour laquelle j'ai demandé au commissaire Corona et aux experts de nous donner un avis. De surcroît, j'ai convoqué un Comité de concertation demain; il débutera normalement à 9 heures.

Op een moment van crisis moet men kunnen bijsturen. Het is op dit moment absoluut normaal dat wij zo snel mogelijk alle regeringen samenbrengen en bijsturen. Ik ga niet vooruitlopen op de beslissingen die genomen worden. Die analyse moeten wij samen maken. Wij moeten samen beslissingen nemen en die ook samen eensgezind kunnen uitdragen.

Mevrouw Gijbels, u hebt absoluut gelijk, vingerwijzen helpt ons op dit moment absoluut niet vooruit. Wij moeten er vandaag voor zorgen dat wij eensgezind kunnen samenwerken.

Laat het duidelijk zijn, iedereen zal over zijn of haar schaduw heen moeten stappen. Op een moment als dit kunnen er geen heilige huisjes zijn. Iedereen zal zijn verantwoordelijkheid moeten nemen. Ik hoop dat iedereen zeer goed beseft dat wij niet terecht mogen komen in een situatie waarin wij zeggen dat het daar moet gebeuren en dat het ergens anders niet kan gebeuren. Iedereen zal moeten tonen bereid te zijn verantwoordelijkheid op te nemen.

Ces mesures seront-elles les dernières? Il m'est difficile de le dire maintenant. Nous voyons que le virus est imprévisible, qu'il nous attaque là où nous sommes les plus vulnérables et aussi qu'il change de visage.

La semaine dernière, nous avons été alertés de la présence d'un nouveau variant. Notre pays, de concert avec la Commission européenne, a pris immédiatement des mesures relatives aux voyages. Pour le moment, trois cas ont été confirmés dans notre pays, tandis que six sont encore suspects. Il est prématuré d'en tirer des conclusions quant à un éventuel impact sur notre campagne de vaccination.

nations est élevé puisqu'on enregistre en moyenne 18 000 contaminations par jour. Les hôpitaux sont soumis à une pression énorme. Aux soins intensifs, 821 lits sont occupés par des patients covid et 200 lits ne sont pas disponibles parce que le personnel n'est plus en état de travailler. Les médecins généralistes sont submergés. Dans d'autres secteurs également, comme l'enseignement, la pression est très haute.

Om deze situatie het hoofd te bieden moeten we systematisch te werk gaan en ons op onderzoek baseren. Daarom heb ik het advies van de coronacommissaris en de experts gevraagd en heb ik morgen een vergadering van het Overlegcomité belegd.

Il faut être en mesure de rectifier le tir aux moments critiques et il est dès lors logique de réunir tous les gouvernements pour ce faire. Nous devons prendre les décisions ensemble et les communiquer d'une seule voix. Il ne sert à rien de pointer du doigt qui que ce soit. Chacun devra prendre ses responsabilités et renoncer aux vaches sacrées.

Of deze maatregelen de laatste zullen zijn, valt moeilijk te zeggen, want het virus is onvoorspelbaar. Zodra het bestaan van de nieuwe variant bekendgemaakt werd, heeft ons land samen met de Europese Commissie onmiddellijk maatregelen genomen. Het is te vroeg om op basis van de drie bevestigde en de zes vermoedelijke besmettingen met deze variant conclusies te trekken met betrekking tot de vaccinatie-campagne.

Wat wij wel weten, is dat de vaccinatie de belangrijkste en de meest noodzakelijke bescherming blijft, maar het is nu ook duidelijk dat in de herfst en de winter de vaccinatie op zich niet voldoende is. Wij hebben lang gedacht dat wij er zouden komen met een grootschalige vaccinatiecampagne. Wij dachten dat de vaccinatie onze verdedigingsmuur was en wij dachten dat die verdedigingsmuur op zich ons volledig zou betonnen ten opzichte van het gevaar van het virus en dat het virus op geen enkele manier door die muur heen zou kunnen raken.

De realiteit is vandaag anders. Wij moeten erkennen dat wij dat verkeerd hebben ingeschat. De realiteit is dat wij dachten dat de vaccinatie ons naar het eindstation zou leiden. Vandaag zien wij dat de vaccinatie ons een heel eind ver brengt, maar niet tot het eindstation. De realiteit vandaag is dat, boven op de vaccinatie, op momenten als nu bijkomende maatregelen nodig zijn. Dat doet niets af aan het feit dat de vaccinatie werkt, dat zij effectief is en dat zij bijzonder goed beschermt.

Het Europese agentschap ECDC heeft berekend dat de vaccinatie in ons land 7.800 overlijdens heeft kunnen vermijden. Sciensano berekende vorige week dat de vaccinatiecampagne 30.000 opnames in de ziekenhuizen heeft kunnen vermijden.

De vaccinatiecampagne voor de booster verloopt zeer goed. Voorbij week zijn 500.000 nieuwe dosissen toegediend. In totaal werden reeds 1,7 miljoen boosterdosissen toegediend. Wij zijn op dat vlak een van de toplanden in Europa. Het zal echter een doorgedreven inspanning zijn. We moeten mensen bijkomend vaccineren, maar op een moment als dit moeten we ook begrijpen dat er bijkomende beschermingsgordels nodig zijn om de vaccinatie maximaal effectief te kunnen maken.

04.11 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mevrouw de voorzitter, dames en heren Kamerleden, een fatsoenlijke samenleving mag niet toelaten dat de zorgsector kapseist onder een pandemie. In een fatsoenlijke samenleving moet de politiek doen wat moet. De politiek moet alles doen wat moet, ook al is dat niet gemakkelijk en ook al vraagt het grote inspanningen, wars van eerder ingenomen standpunten, zonder heilige huisjes, zonder partijpolitieke dogma's, gewoon doen wat moet.

Dat moet gebeuren op basis van de feiten en van het wetenschappelijk advies dat wij krijgen. Wat ons betreft is het advies dat wij hebben gekregen van de GEMS, de experts van het coronasecretariaat, de basis om van te vertrekken. Laten wij gaan voor een sterk, volledig en breed pakket.

De voorbije dagen waren inderdaad ingewikkeld voor vele mensen. Wij krijgen verwarring en onduidelijkheid. Dat is juist. Als het stormt en het blijft stormen, moet men de dijken versterken en blijven versterken, snel opnieuw versterken. Op een bepaald moment moet men ze echter echt wel sterk genoeg maken.

Nous savons que la vaccination reste la protection la plus importante mais qu'elle ne suffit pas et qu'il faut prendre d'autres mesures. Nous avons cru longtemps qu'elle suffisait mais nous nous sommes aperçus au fil du temps que le virus peut traverser ce mur de défense. La vaccination nous fait beaucoup avancer mais pas jusqu'au terminus et c'est ce qui nous amène à considérer aujourd'hui qu'un arsenal de mesures supplémentaires est nécessaire.

Selon le Centre européen de prévention et de contrôle des maladies, la vaccination a permis d'éviter 7 800 décès dans notre pays. D'après Sciensano, la vaccination a permis d'éviter 30 000 hospitalisations.

La campagne vaccinale pour le rappel se déroule sans anicroche. La semaine dernière, 500 000 nouvelles doses *booster* ont été administrées, ce qui porte le compteur à 1,7 million de troisièmes injections. Sur ce plan, nous faisons partie du peloton de tête européen. Malheureusement, cela ne signifie pas que nous ne devons pas ériger des digues supplémentaires pour empêcher une énième vague de déferler.

04.11 **Frank Vandenbroucke**, ministre: Une société qui se respecte ne doit pas permettre que le secteur des soins capitule devant une attaque pandémique. La politique se doit de faire ce qui est indispensable même si ce n'est pas chose aisée et même si certains tabous doivent être brisés. Si cela s'avère nécessaire, les points de vue que nous avons adoptés précédemment et les dogmes des partis politiques doivent être reconsidérés.

Nous devons nous baser sur les faits et les avis scientifiques. En ce qui nous concerne, nous prenons d'abord en considération l'opinion du GEMS pour prendre une

Dat is de uitdaging voor morgen. Het kan niet de bedoeling zijn dat we het Overlegcomité nog een vierde keer samenroepen, de dijken moeten morgen sterk genoeg zijn. Dat is de inzet en daarvoor is het advies van de GEMS een zeer goed uitgangspunt

Er zijn ook vragen gesteld over het CST. Welnu, het CST, de coronapas, is één instrument. Zoals de eerste minister hier al heeft gezegd is de vaccinatie essentieel. Kunnen bewijzen dat je gevaccineerd bent, vormt dus een essentieel instrument. We weten echter dat dit momenteel helaas niet volstaat. Laten we de feiten onder ogen zien.

Het is dus coronapas én mondkmasker én ventilatie én andere maatregelen. Het is inderdaad niet de bedoeling dat de politie bijvoorbeeld een café binnenstapt en de mensen aan de tafeltjes vraagt om hun coronapas te tonen. Dat is niet de bedoeling en dat is nu door de justitie heel duidelijk gemaakt. Dat willen we niet, dat is een taak voor de uitbater of de organisator. Wel is en blijft het zo dat de politie kan controleren of de organisator en de uitbater inderdaad de coronapas laten gebruiken zoals die gebruikt moet worden. Dat is wat we wensen en dat gaan we niet veranderen.

Collega's, ik wil ook onderstrepen, zoals de eerste minister al gedaan heeft, dat onze campagne voor het boostervaccin loopt. We zullen ze trouwens nog versterken. Laat me eraan toevoegen dat we de mensen van de vaccinatiecentra bijzonder veel dank verschuldigd zijn. Zij getroosten zich opnieuw alle inspanningen om dit vlot te laten verlopen. Er zijn op dit ogenblik 1,8 miljoen boostervaccins gezet en de bereidheid van de bevolking is groot.

Deze ochtend is QVAX geopend voor Vlaanderen en Wallonië. Er hebben zich op dit ogenblik al 82.000 mensen geregistreerd. Dat bewijst dat de mensen het belang daarvan inzien. Gisteravond hadden zich al 50.000 mensen geregistreerd in het Brusselse systeem BRUVAX.

Je me permets de réagir aux questions qui concernent le renforcement du secteur des soins.

Permettez-moi de dire que ce gouvernement-ci, mais pas seulement, les forces présentes dans l'opposition également, ont consenti d'énormes efforts pour le secteur des soins de santé. Je me limite au secteur des soins fédéral.

Il y a le Fonds blouses blanches, réalisé grâce aussi à des partis qui sont à présent dans l'opposition. C'est magnifique! Vous n'ignorez pas que ce fonds a déjà permis 4 500 recrutements supplémentaires. Soyons très concrets! Ici dans la région, si l'hôpital Saint-Pierre nous dit avoir recruté du personnel supplémentaire à hauteur de 58 équivalents temps plein, soit il ne dit pas la vérité, soit il y a là un renforcement réel. Érasme a engagé 64 équivalents temps plein supplémentaires. Est-ce vrai ou pas?

batterie de mesures à la fois vigoureuses, complètes et larges. Ces derniers jours n'ont pas été simples pour bon nombre de nos concitoyens mais nous sommes contraints et forcés de consolider encore davantage les digues qui les protègent jusqu'à ce qu'elles soient suffisamment solides.

Le CST n'est que l'un des outils à cet effet, en l'occurrence celui grâce auquel nos concitoyens peuvent prouver qu'ils ont été vaccinés au moins deux fois. Il nous faut reconnaître que la vaccination ne suffit pas pour venir à bout de la pandémie. Les masques buccaux, la ventilation et autres mesures contribuent également au renforcement des digues qui nous protègent contre une nouvelle propagation du virus.

Le but n'est pas que la police contrôle les CST dans les cafés. Nous devons laisser aux exploitants le soin de procéder à ce contrôle. En revanche, la police peut contrôler si l'exploitant remplit sa tâche et nous n'apporterons aucun changement sur ce point.

La campagne de vaccination de rappel est en cours et nous devons une fière chandelle au personnel des centres de vaccination. Le nombre d'enregistrements sur QVAX et BRUVAX démontre le degré élevé de coopération de la population.

Deze regering, maar ook de oppositie, heeft enorme inspanningen geleverd voor de gezondheidszorgsector. Op federaal niveau konden er dankzij het Zorgpersoneelfonds 4.500 extra medewerkers aangeworven worden en werd er 600 miljoen euro uitgetrokken om de lonen te verhogen. We werken aan oplossingen voor de problemen, met name voor de gespecialiseerde verpleegkundigen. Ik heb extra steunmaatregelen voor de ziekenhuizen en het personeel aan de regering voorgelegd. We

De grâce, ne disons pas qu'il n'y a aucun effort!

Il y a l'effort pour les salaires. Vous le connaissez: 600 millions d'euros de revalorisation salariale. Je sais qu'il y a encore des problèmes, notamment pour les infirmières et infirmiers spécialisés mais on y travaille. Je peux vous dire que j'ai déposé au sein du gouvernement un paquet de mesures très significatives en vue d'un soutien supplémentaire pour les hôpitaux et pour le personnel. On sait en effet combien difficile et pénible est leur situation.

Voilà, madame la présidente, ce que je voulais dire. Je crois qu'il faut s'unir maintenant pour une action forte et suffisante, et donc solidaire, basée sur les faits et pas sur des tabous, des choses qui ont été dites, des dogmes. Se baser sur les faits et agir de façon forte, c'est ce que nous devons faire!

04.12 Barbara Pas (VB): Mijnheer de minister, u gaf terecht berekeningen van het nut van de vaccinaties. Ik vraag mij af of u de berekening durft te maken van de gevolgen van de laattijdigheid van de derde prik voor deze vierde golf. Ik vind het bijzonder erg dat u zo laat kwam met die derde prik. Ik meen dat wij de gevolgen daarvan zeker niet mogen onderschatten.

Het advies van de GEMS waarop u rekt, is intussen al gelekt. De collega's kunnen het al lezen op het internet. De afschaffing van het CST staat er helaas niet in, ondanks het feit dat het een discriminatoire en contraproductieve maatregel is. U houdt eraan vast hoor ik. U doet dat echter elke keer met een andere verklaring. U stelde het CST voor als een maatregel om de veiligheid te verhogen, maar het CST doet net het tegenovergestelde.

Uw leugens muteren sneller dan het virus, mijnheer de minister. U moet eerlijk zijn in uw communicatie. Het enige aanvaardbare antwoord vandaag was: sorry, wij hebben ons vergist, wij zaten fout en zullen het CST afschaffen.

04.13 Catherine Fonck (cdH): Monsieur le premier ministre, il ne suffit pas de convoquer des réunions du Codeco pour protéger les patients. Demander l'avis des experts, c'est bien, mais pas juste pour faire semblant et, évidemment, à condition de suivre leurs avis! Oui, nous avons besoin de digues solides et aujourd'hui, elles ne sont ni suffisantes ni assez solides. Pour avoir des digues solides, il faut d'abord et avant tout appliquer à 100 % les armes dont nous disposons. Ce n'est toujours pas le cas. C'est aussi soutenir les soignants à la mesure de leurs besoins. Monsieur le ministre de la Santé, si le renforcement avait été réel et suffisant, nous n'aurions pas aujourd'hui 200 lits de soins intensifs fermés par manque d'infirmiers.

Le Codeco se réunit à nouveau demain. Nous verrons les décisions qui seront prises mais j'attends de vous, monsieur le premier ministre, que vous imposiez aussi à tous les niveaux de pouvoir de mettre en œuvre les décisions qui seront prises avec tous les moyens nécessaires.

04.14 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, je suis

moeten nu allemaal samen doorpakken op basis van de feiten en niet vasthouden aan taboes en dogma's.

04.12 Barbara Pas (VB): Le ministre fournit, à juste titre, des calculs sur l'utilité des vaccinations, mais reste muet sur les conséquences de l'arrivée tardive de la troisième dose. Il s'agit là de conséquences qu'il ne faut pas sous-estimer.

L'avis du GEMS a fuité dans la presse. Il n'y est pas fait mention de la suppression du CST, alors que ce certificat est une mesure discriminatoire et contre-productive. On continue donc à refuser d'admettre qu'on s'est trompé.

04.13 Catherine Fonck (cdH): Om patiënten te beschermen volstaat het niet om vergaderingen van het Overlegcomité bijeen te roepen, en het advies van de experts vragen is alleen zinvol als dat gevolgd wordt. De dijken houden onvoldoende stand. Alle wapens die ons ter beschikking staan moeten ingezet worden en men moet het zorgpersoneel ondersteunen. Op de intensive care worden er 200 bedden niet benut bij gebrek aan verpleegkundigen. We zullen zien wat er morgen beslist wordt, maar u moet er alle beleidsniveaus toe verplichten om de maatregelen toe te passen.

04.14 Sofie Merckx (PVDA-PTB):

désolée mais si on est aujourd'hui dans une situation chaotique, c'est aussi à cause de vous. Vous l'avez dit, vous avez uniquement misé sur la vaccination et toutes les autres lignes de défense, vous les avez démantelées ces derniers mois. Prenons l'exemple des suivis de contact! Il y avait 1 500 personnes engagées. On a commencé cette vague avec seulement 1 000 personnes. Prenez les médecins généralistes! Aucun soutien supplémentaire depuis le début de la pandémie. Prenez les centres de *testing*! Vous les avez fermés davantage au lieu de les maintenir et ensuite vous venez nous dire qu'il n'y a aucun tabou.

U zegt voorts dat er geen heilige huisjes mogen zijn.

Je vais vous suggérer quelques idées. Tout d'abord, il s'agit de vacciner dans le monde entier. Si un nouveau variant est apparu, c'est aussi parce que notre planète n'est pas encore complètement vaccinée. Et que défendez-vous aujourd'hui? Vous approuvez le refus des firmes pharmaceutiques de partager leurs brevets. Allez-vous perpétuer ce tabou ou bien allez-vous changer d'avis?

Enfin, je n'ai rien entendu au sujet du revenu lors d'une quarantaine. Voici deux ans que nous le demandons. Le GEMS vous a recommandé dans deux rapports de garantir le revenu dans ce cas de figure.

04.15 Robby De Caluwé (Open Vld): Mijnheer de premier, mijnheer de minister, bedankt voor de antwoorden. Ik hoor collega's spreken over pestgedrag en gebrek aan vooruitziendheid maar de feiten zijn wat ze zijn, de ziekenhuizen lopen vol. De maatregelen zijn dus nodig en ze werken ook. Laten we eerlijk zijn, we hadden dit niet verwacht na de succesvolle vaccinatiecampagne. Stel u voor waar we vandaag zouden staan zonder vaccins!

Mijnheer de premier, u roept op tot eensgezindheid. Ik ben het daar helemaal mee eens, we moeten hier samen uit raken. Ik ben blij dat een aantal collega's dat ondertussen ook inziet, nadat men een aantal weken geleden nog vond dat het een Waals of Brussels probleem was. Neem de beslissingen die nodig zijn voor de zorg, de beslissingen die nodig zijn voor iedereen.

U heeft eerder deze week gezegd dat u niemand wilt achterlaten. Ik onthoud dat signaal en vraag dan ook om iedereen die financiële hinder ondervindt van de crisis te helpen. Bedankt.

U bent verantwoordelijk voor de chaos. U hebt alleen ingezet op vaccinatie en u hebt alle andere verdedigingslijnen, waaronder contacttracing, ontmanteld! Van de 1.500 aangeworven contacttracers zijn er tijdens deze golf slechts 1.000 meer aan de slag. Ook de huisartsen hebben geen extra steun gekregen. De testcentra hebt u geleidelijk aan gesloten. Zeg niet dat er geen taboes zijn!

Er moet overal ter wereld gevaccineerd worden. U keurt het echter goed dat de farmaceutische bedrijven weigeren om hun patenten te delen. Zult u dat taboe in stand houden of zult u uw mening herzien?

De GEMS heeft u tot tweemaal toe geadviseerd om het inkomen van de personen die in quarantaine moeten te garanderen, maar dat doet u niet.

04.15 Robby De Caluwé (Open Vld): D'aucuns parlent de "harcèlement" et de "manque de prévoyance", mais les hôpitaux se remplissent rapidement. C'est un fait indéniable! Des mesures sont donc nécessaires et elles porteront leurs fruits. Il va sans dire que nous ne nous attendions pas à cette situation après le succès de notre campagne de vaccination, mais imaginez où nous en serions sans les vaccins!

Il y a quelques semaines, plusieurs collègues décrivaient encore la situation comme étant un problème wallon ou bruxellois, mais ils se rendent compte, eux aussi, à présent que pour lutter efficacement contre la pandémie, toutes les Régions doivent se serrer les coudes. Le premier ministre doit prendre les décisions qui s'imposent pour les soins de santé et pour chaque citoyen. Toute personne qui souffre financièrement de la crise doit être aidée. Personne ne doit être laissé

sur le bord de la route.

04.16 Sophie Rohonyi (DéFI): Monsieur le premier ministre, vous ne m'avez absolument pas répondu quant aux mesures de soutien économique qui sont prévues pour les secteurs en *lockdown*. C'est très inquiétant pour les travailleurs concernés.

Monsieur le ministre, pour ce qui concerne le manque de personnel soignant, principalement dans nos hôpitaux, vous présentez à nouveau le Fonds blouses blanches comme la panacée, alors que vous savez très bien qu'il repose sur un système d'escalade, conçu de telle façon qu'à défaut de personnel soignant, c'est plutôt du personnel technique qui est recruté. Comment voulez-vous que les mesures sanitaires soient respectées si elles sont incohérentes, si aucun cap n'est fixé et si vous courez, en définitive, comme une poule sans tête? Il ne s'agit pas ici d'opposer les hôpitaux aux secteurs économiques, puisque ces derniers sont précisément les victimes de la carence en personnel soignant, à laquelle vous ne répondez toujours pas.

Comme cela a été dit, le variant Omicron nous fait vivre aujourd'hui une véritable course contre la montre en vue de combattre les variants. Il ne reste plus qu'à espérer que ce troisième Codeco en l'espace de trois semaines soit finalement le bon. Je vous remercie.

04.17 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Mijnheer de minister, de bevolking doet al twee jaar wat moet. U doet echter niet wat moet. Zij zijn in hun kot gebleven en u hebt de scholen gesloten. Zij hebben zelf mondklappers genaaid toen u er geen had en zij hebben zich maximaal laten inenten. Er zijn pasjes gemaakt en er is contacttracing.

Ik stel u één vraag: hoe komt het dat wij toch de vierde hoogste besmettingscijfers van Europa hebben, ondanks het feit dat wij ons maximaal hebben laten inenten? Antwoord daar eens op. Dat is wetenschap, in plaats van iedere keer over repressie te praten.

Waarom blijft u de kinderen gijzelen? Een kind op 28.000 heeft kans om op een ziekenbed te belanden, een kind heeft één kans op 1 miljoen om te overlijden als gevolg van covid. Om uw wanbeleid te verstoppen blijft u de kinderen gijzelen terwijl zij immuniteit zouden moeten opbouwen. U zou eens moeten kijken naar de landen waar er wel immuniteit is, maar bijleren is ontzettend moeilijk met uw koppigheid.

04.16 Sophie Rohonyi (DéFI): Mijnheer de eerste minister, u antwoordt niet op de vragen over de steunmaatregelen voor de sectoren die moeten sluiten. Dat is zeer verontrustend.

U schuift het Zorgpersoneelfonds naar voren als mirakeloplossing, maar omdat men geen zorgpersoneel vindt, wordt er via dat fonds vooral technisch personeel aangeworven. Uw onsamenhangende maatregelen schieten alle kanten op, van een vaste koers is geen sprake. Het is niet de bedoeling de ziekenhuizen en de economische sectoren tegenover elkaar te plaatsen.

Om de opmars van de omikronvariant te stuiten werd er een race tegen de klok ingezet. Laten we hopen dat het voor het Overlegcomité derde keer, goede keer wordt.

04.17 Jean-Marie Dedecker (INDEP): Si, depuis deux ans déjà, la population fait le nécessaire, tel n'est pas le cas du ministre. Pourquoi, malgré un taux de vaccination élevé, notre pays occupe-t-il la quatrième place des taux de contamination en Europe? Le ministre devrait répondre à cette question par des arguments scientifiques au lieu de parler de répression. Pourquoi persiste-t-il à prendre les enfants en otages? Un enfant sur 28 000 risque de devoir être hospitalisé et un enfant sur un million risque de mourir des suites du covid. Les enfants devraient créer une immunité. Le ministre devrait vraiment s'inspirer des pays où une telle immunité existe bel et bien, mais il est tellement difficile, pour un ministre obstiné, d'apprendre de ses erreurs! (*Tumulte*)

De **voorzitster**: Mijnheer Verherstraeten, u krijgt het woord voor uw repliek.

(*Tumult*)

Alstublieft, collega's, een beetje stilte. Het woord is aan de heer Verherstraeten.

04.18 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de eerste minister, bijsturen is geen schande. Dat niet doen zou pas onverantwoord zijn. Ik ben het volledig eens met de minister van Volksgezondheid, de derde keer moet de goede keer zijn. Het is zoals de eerste minister zei, iedereen moet zijn steentje bijdragen, ook degenen die we tot nu maximaal hebben ontzien.

Wij pleiten vooral ook voor een plan voor 2022, met het afwerken van de derde vaccinatie. Vaccinatie brengt het rijk der vrijheid niet, maar ze is wel een noodzakelijke bescherming tegen onvrijheid. Voor ons komt dat met een vaccinatieplicht, waartoe meerdere buurlanden al hebben besloten, maar vooral ook met een barometer van vooraf geplande maatregelen, die afhankelijk van verbeterende of verslechterende cijfers in werking treden, zodat de mensen weten waar ze aan toe zijn.

Gouverner, c'est prévoir, dat is niet evident met dit vaccin of met covid, maar we moeten het proberen.

04.18 Servais Verherstraeten (CD&V): Il n'y a pas de honte à procéder à des ajustements. C'est au contraire l'absence d'ajustements qui serait injustifiable. La troisième fois doit être la bonne. Chacun doit apporter sa pierre à l'édifice, même les personnes que nous avons, jusqu'à présent, ménagées au maximum. Pour 2022, nous plaçons pour la mise en place d'un plan comprenant la finalisation de la troisième vaccination, car la vaccination constitue une protection nécessaire contre le manque de liberté. Nous voulons instaurer une obligation de vaccination et un baromètre des mesures prévues en fonction des données chiffrées, de sorte que les gens savent où ils en sont. Gouverner, c'est prévoir. Dans ce cas-ci, ce n'est pas évident, mais nous devons essayer.

04.19 Frieda Gijbels (N-VA): Mijnheer de premier, mijnheer de vicepremier, als deze vierde golf ons iets heeft geleerd, dan is het wel bescheidenheid. Stop dus alstublieft met de politieke spelletjes, stop met die ad-hoc aanpak. Dit virus gaat niet weg en er moet dringend op de lange termijn worden gedacht.

U moet inderdaad doen wat moet, minister Vandenbroucke. U moet een breed crisisplan op tafel leggen, doorgesproken met de mensen van de zorg. Dat we dat nog steeds niet hebben en dat er niet na elke golf een analyse is gemaakt durf ik gerust nalatig te noemen.

Het is hoog tijd, het water staat de zorg aan de lippen. Zit samen met de zorgverstrekkers en trek alsnog de lessen die er te trekken zijn. Ondersteun onze zorg. Zorg alstublieft voor die coronabarometer, zodat we weten waar we aan toe zijn. We hebben allemaal nood aan houvast.

04.20 Khalil Aouasti (PS): Monsieur le premier ministre, monsieur le vice-premier ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Un Comité de concertation ainsi que des mesures sont annoncés. Ce qui est demandé ici n'est rien de plus ni rien de moins que ceci: s'il est absolument nécessaire de défendre notre population contre ce virus et de la préserver, nous voudrions que ces mesures fassent oeuvre de clarté, de transparence, de pédagogie mais aussi de perspectives et d'espoir. Il importe, surtout vis-à-vis des secteurs qui subiront

04.19 Frieda Gijbels (N-VA): Cette quatrième vague doit nous inciter à faire preuve de modestie. Il faut mettre un terme aux jeux politiques et à l'approche *ad hoc*. Ce virus ne nous lâche pas les baskets. Il est tout simplement urgent de développer une réflexion à long terme à ce sujet. Le ministre doit enfin déposer sur la table un vaste plan de crise qui aura été discuté en profondeur avec le secteur des soins de santé. L'absence de ce plan tient de la négligence grave. Les soins de santé en ont ras-le-bol. Le ministre doit mettre en place d'urgence un baromètre coronavirus, car tout le monde a besoin de repères.

04.20 Khalil Aouasti (PS): De maatregelen die het Overlegcomité morgen zal treffen moeten duidelijk en transparant zijn, maar ook perspectieven bieden. De getroffen sectoren moeten het einde van de tunnel kunnen zien.

Onze helden van de zorg zijn aan

l'impact, de donner une trajectoire de sortie.

Monsieur le vice-premier ministre, vous annoncez également des moyens complémentaires à ceux qui avaient déjà été dégagés dans le cadre du Fonds blouses blanches, pour renforcer le personnel soignant et les services hospitaliers. Il s'agit là d'une perspective indispensable et demandée. Comme je le disais tout à l'heure, nos héros du quotidien sont aujourd'hui K.-O. Il s'agit de les doter, de les renforcer, de leur permettre de mener les combats qu'ils mènent aujourd'hui pour préserver notre population. Il s'agit avant tout de leur donner ces moyens rapidement pour qu'ils puissent le faire utilement.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

05 Question de Nadia Moscufo à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "L'action syndicale du 6 décembre" (55002082P)

05 Vraag van Nadia Moscufo aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De vakbondsactie van 6 december" (55002082P)

05.01 Nadia Moscufo (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, les prix explosent: le carburant, les courses, l'énergie. Cela devient intenable! Dans notre pays, nous avons un système qui s'appelle l'indexation automatique des salaires, système de protection que la classe travailleuse a arraché il y a cent ans. On entend maintenant le patronat qui demande sans gêne un saut d'index! Si on l'écoute, il y aura 3 milliards en moins pour les travailleurs. Cela signifie une perte de 700 euros par travailleur.

Monsieur le ministre, ce n'est pas d'un saut d'index dont nous avons besoin! Le vrai débat aujourd'hui est de savoir si nous allons avoir de vraies augmentations salariales. Il faut rappeler que cette indexation automatique des salaires n'est pas une augmentation du pouvoir d'achat, c'est une adaptation des salaires au coût de la vie.

Je dirai au patronat et à la droite qu'au lieu de demander un saut d'index, il faut que les grandes entreprises diminuent un peu leurs dividendes. Pendant cette crise, les toutes grandes entreprises de ce pays s'en sont mis plein les poches sur le dos des travailleurs. Les salaires des CEO ont augmenté de 70 %! C'est indécent!

Monsieur le ministre, promettez-vous ici que la Vivaldi ne va pas toucher au mécanisme de l'indexation automatique des salaires?

Ce lundi, il y a une manifestation syndicale. Allez-vous enfin soutenir les revendications syndicales et revoir cette loi de 1996 qui empêche l'augmentation salariale dans notre pays?

05.02 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Madame la présidente, madame la députée, je vous remercie pour votre question.

Comme vous l'avez dit, lundi prochain, le front commun syndical appelle à manifester avec plusieurs revendications qui font écho à plusieurs préoccupations que je partage, notamment la question de l'augmentation des prix, singulièrement la question de l'augmentation des prix de l'énergie.

C'est la raison pour laquelle, vous le savez, madame la députée, je

het einde van hun Latijn. Zij moeten versterking krijgen, zodat ze kunnen blijven vechten voor de bescherming van onze bevolking. Zij moeten daartoe snel de nodige middelen krijgen.

05.01 Nadia Moscufo (PVDA-PTB): De exponentiële stijging van de prijzen (meer bepaald van de brandstof- en energieprijzen en van de prijzen van onze boodschappen) is onhoudbaar. De werknemers hebben hard gestreden voor de automatische indexering van de lonen, die geen verhoging van de koopkracht, maar wel een aanpassing van de lonen aan de kosten van levensonderhoud vormt. Vandaag wagen de werkgevers het om een indexsprong te vragen! Echte loonsverhogingen, dat hebben we nodig! De grote bedrijven moeten snoeien in hun dividenden en in de lonen van hun CEO's!

Belooft u dat de vivaldicoalitie niet aan de automatische indexering van de lonen zal raken? Zult u de eisen die de vakbonden tijdens de betoging van aanstaande maandag zullen formuleren, steunen en zult u de wet van 1996 herzien?

05.02 Minister Pierre-Yves Dermagne: Ik deel de bezorgdheden van het vakbondsfront, in het bijzonder de kwestie van de stijgende energieprijzen.

Samen met de regering heb ik alles op alles gezet om de kosten van de energiefactuur te verlagen, vooral voor de minima. We

me suis battu avec mes collègues du gouvernement pour faire en sorte que l'on puisse réduire le coût de cette facture, plus spécialement pour les plus fragiles. Nous avons obtenu notamment l'alimentation du Fonds Gaz Électricité à hauteur de 16 millions d'euros, une prolongation du tarif social élargi pour les tarifs du gaz et de l'électricité qui bénéficie à un million de familles dans notre pays et enfin, l'octroi d'un chèque énergie de 80 euros aux bénéficiaires de ces tarifs sociaux.

Nous avons aussi décidé de mettre en place des mesures anti-abus et de lutter contre les pratiques douteuses pour réduire notamment le coût de passage d'un contrat variable à un contrat fixe et pour s'assurer que l'acompte payé correspond au mieux à la facture finale.

Madame la députée, votre question me permet de réaffirmer au sein de cette Assemblée ce que j'ai pu dire d'ores et déjà dans la presse, à savoir que j'étais aux côtés de syndicats pour le maintien de l'indexation automatique des salaires et des allocations sociales. Ils ont raison de le revendiquer et nous avons raison de les soutenir.

Je l'ai dit et je le répète: il n'est pas question de toucher à l'indexation automatique, un système mis en place, comme vous l'avez dit, à la suite d'une mobilisation des travailleurs mais aussi par l'un de mes plus illustres prédécesseurs, le ministre socialiste Joseph Wauters, à qui l'on doit cette indexation automatique des salaires et des allocations. Cette mesure protège le pouvoir d'achat des travailleurs, des allocataires sociaux, et donc des plus fragiles, mais aussi de la classe moyenne. Toucher à l'indexation automatique des salaires et des allocations, c'est *no pasaran!*

05.03 Nadia Moscufo (PVDA-PTB): Je prends donc acte aujourd'hui, ici, de façon positive, du fait que la Vivaldi promet de ne pas toucher au mécanisme d'indexation des salaires tel qu'il est présenté aujourd'hui et je m'en réjouis. Je ne comprends pas bien en revanche, monsieur le ministre, pourquoi vous vous acharnez à ne pas envisager de revoir cette loi de 1996, laquelle empêche les organisations syndicales de négocier librement des augmentations de salaire. Je l'ai dit tout à l'heure, c'est bien là que se situe aujourd'hui l'enjeu pour la classe travailleuse. Vous rappelez bien sûr qu'une manifestation nationale en front commun aura lieu lundi pour réclamer plus de pouvoir d'achat. Je ne sais pas si vous y serez, mais nous y serons en tout cas. Y serez-vous, monsieur le ministre? Camperez-vous plutôt avec l'étiquette du ministre des 0,4 %? Nous y serons, ainsi que des travailleurs de Bruxelles, du Nord et du Sud du pays et des différents secteurs. Je tiens particulièrement à mettre (...)

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

06 Question de Emmanuel Burton à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Les trains supprimés en raison du coronavirus" (55002088P)

06 Vraag van Emmanuel Burton aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De afschaffing van treinen door corona" (55002088P)

hebben gezorgd voor een versterking van het Gas- en Elektriciteitsfonds (injectie van 16 miljoen euro), een verlenging van het uitgebreid sociaal tarief voor 1 miljoen gezinnen en de toekenning van een energiecheque (80 euro) aan de personen die recht hebben op de sociale tarieven.

We hebben antimisbruikmaatregelen getroffen om dubieuze praktijken tegen te gaan, de kosten voor het overstappen op een contract met een vaste prijs te drukken en om ervoor te zorgen dat de voorschotfactuur zo goed mogelijk afgestemd is op de eindfactuur.

De automatische indexering kwam er nadat de werknemers daarvoor de barricaden opgingen, maar ook dankzij de socialistische minister Joseph Wauters. Die maatregel beschermt de koopkracht van de minima en van de middenklasse. Daaraan tornen, is *no pasaran!*

05.03 Nadia Moscufo (PVDA-PTB): De vivaldiregering belooft dus niet te zullen raken aan het mechanisme van de loon-indexering. Daar ben ik blij om. Ik begrijp niet waarom u niet overweegt om de wet van 1996 te herzien. Die wet maakt het de vakbondsorganisaties onmogelijk om vrij over loonsverhogingen te onderhandelen.

Maandag zullen wij deelnemen aan de nationale betoging van het gemeenschappelijk vakbondsfront om de eis voor een verhoging van de koopkracht kracht bij te zetten. Komt u mee betogen of blijft u liever door het leven gaan als de minister van de 0,4 %?

06.01 Emmanuel Burton (MR): Madame la présidente, monsieur le vice-premier ministre, depuis quelques jours, la SNCB est confrontée quotidiennement à des cas de maladie au sein de son personnel de terrain. D'ailleurs, au nom de mon groupe, mais aussi – je pense pouvoir le dire – au nom de l'ensemble de cette assemblée, je souhaite apporter mon soutien au personnel malade, personnel remarquable qui a fait un travail assez important lors des premières vagues et qui a su tenir le rythme.

Mais, ce matin, un chiffre est tombé: 120 trains supprimés par semaine à partir de la semaine prochaine. Cela affecte évidemment le service, mais aussi les voyageurs qui se retrouvent dans des trains plus bondés encore, avec une promiscuité plus importante.

Je ne reviendrai pas sur la mesure "fenêtre" que vous aviez évoquée, il y a maintenant quelques mois, visant à limiter le nombre de voyageurs dans les trains, mais permettez-moi d'évoquer l'étude de l'Institut Pasteur qui a déterminé que les contaminations étaient accrues dans les transports publics. Je m'interroge donc sur la stratégie mise en place au niveau de la SNCB.

Monsieur le ministre, les mesures prises aujourd'hui pour accueillir les voyageurs et les transporter sont-elles suffisantes?

A-t-on procédé à d'autres suppressions de train lors des premières vagues? Je n'en ai pas le souvenir, mais cela reste possible. Je souhaiterais avoir des précisions à cet égard.

Confirmez-vous que les trains supprimés seront remis en service après la pandémie et ce, de manière pérenne? Cette information est importante pour les voyageurs.

Dans votre stratégie, n'a-t-on pas tenu compte du fait que le personnel de terrain risquait d'être amené à devoir cesser ses activités pour cause de maladie? Je m'interroge à ce sujet car je ne pense pas qu'il existe un plan covid pour la SNCB, comme c'est le cas pour les écoles ou les hôpitaux.

06.02 Georges Gilkinet, ministre: Madame la présidente, monsieur Burton, j'ai deux nouvelles, une bonne et une mauvaise.

Vous venez d'exposer la mauvaise: la SNCB n'est pas épargnée par le covid. Les travailleurs et les travailleuses sont aussi des parents dont les enfants vont à l'école. Ils ont une vie sociale. Nombreux sont donc ceux qui sont également touchés par le virus ou qui sont mis en quarantaine. Aujourd'hui, environ 15 % du personnel roulant de la SNCB est en indisponibilité de travail.

C'est pour cette raison que le comité de direction de la SNCB a pris la décision de suspendre temporairement certains trains. Une série d'entre eux ont été suspendus lundi. D'autres le seront à partir de lundi prochain. Cela équivaut à une centaine de trains par jour. Autrement dit, sur un total de 3 800 trains, cela représente 2,5 %.

Il s'agit de suspensions contraintes en raison de la maladie et planifiées. Ainsi, plutôt que de faire subir des annulations de dernière minute, ce qui met en question la sécurité des voyageurs, la SNCB a

06.01 Emmanuel Burton (MR): De NMBS heeft te kampen met een groot aantal medewerkers die afwezig zijn door ziekte. Ik wil hier nogmaals onze steun betuigen aan het personeel, dat tijdens de eerste coronagolven opmerkelijk werk heeft verricht. Deze ochtend kondigde de NMBS aan dat er 120 treinen per week geschrapt worden. Dat zal een impact hebben op de dienstverlening en een grotere drukte op de treinen die wel nog rijden tot gevolg hebben. Het Institut Pasteur heeft vastgesteld dat er meer besmettingen worden opgelopen in het openbaar vervoer. Ik heb dan ook bedenkingen bij de strategie van de NMBS.

Volstaan de genomen maatregelen? Werden er tijdens de eerste golven ook treinen afgeschaft? Zullen de afgeschafte treinen na de pandemie opnieuw rijden? Houdt u in uw strategie rekening met het risico van personeelsuitval? Bestaat er een coronaplan voor de NMBS?

06.02 Minister Georges Gilkinet: Corona heeft de NMBS niet gespaard: 15 % van het rijdend personeel is niet beschikbaar voor het werk. Het directiecomité heeft beslist om tijdelijk een honderdtal treinen per dag (op een totaal van 3.800 treinen) te schrappen. Deze gedwongen afschaffing is gepland, gericht en tijdelijk. Ik heb de NMBS gevraagd dit dagelijks te monitoren, de reizigers volledig te informeren, de dienstverlening snel te hervatten en de treinen op maximale capaciteit te laten rijden.

Het vervoersplan van de NMBS zal binnenkort uitgevoerd worden: vanaf 12 december zal het aanbod

préférez cibler – un nombre suffisant de trains est garanti sur chaque liaison – et procéder à des annulations temporaires suite à l'indisponibilité d'un certain nombre de membres du personnel.

J'ai insisté auprès de la SNCB pour qu'un monitoring journalier soit assuré, pour qu'une information complète soit donnée aux voyageurs, pour que le service normal reprenne le plus rapidement possible et pour que les trains circulent avec une capacité maximale pour éviter les concentrations de voyageurs dans certaines voitures. Voilà pour la mauvaise nouvelle et la contrainte que nous connaissons.

La bonne nouvelle, c'est la mise en œuvre du plan de transport de la SNCB. À partir du 12 décembre prochain, l'offre de trains augmentera de 5 %, soit 1 000 trains supplémentaires par semaine, principalement sur les liaisons S Anvers, Liège, Charleroi et Bruxelles. Telle est notre politique pour attirer davantage de voyageurs vers le rail. De façon circonstanciée et particulière, nous devons supprimer des trains, mais structurellement, nous augmentons leur nombre.

Tout comme vous l'avez fait, je voudrais souligner le travail des travailleurs et des travailleuses de la SNCB dans ces circonstances difficiles que nous souhaitons tous voir se terminer le plus rapidement possible pour que nous retrouvions nos libertés.

06.03 Emmanuel Burton (MR): Monsieur le vice-premier ministre, je vous remercie pour votre réponse. Il est vrai que la situation n'est pas simple. Je vous invite à être proactif en matière de stratégie à mettre en œuvre avec des protocoles précis par rapport au transport de voyageurs. D'autres secteurs dans des situations tout aussi compliquées l'ont fait. J'aimerais donc bien qu'un suivi de cette demande soit assuré. Je me réjouis néanmoins d'entendre de votre part que c'est temporaire et que l'offre va augmenter.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

07 Questions jointes de

- **Katrin Jadin à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Le sida et l'importance de poursuivre la sensibilisation" (55002086P)**
- **Simon Moutquin à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Le sida et les publics vulnérables" (55002097P)**

07 Samengevoegde vragen van

- **Katrin Jadin à Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "Aids en het belang van verdere sensibilisering" (55002086P)**
- **Simon Moutquin à Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "Aids en kwetsbare groepen" (55002097P)**

07.01 Katrin Jadin (MR): Monsieur le ministre, hier, le 1er décembre, c'était la Journée mondiale de lutte contre le sida, qui représente toujours un fléau mondial, mais aussi national. En effet, selon les chiffres belges de 2020, 720 personnes ont été infectées par le VIH, soit deux contaminations par jour dans notre pays. C'est inquiétant! Sciensano a publié un rapport dans lequel il apparaît que la pandémie de covid-19 a ralenti les dépistages et a entraîné une discontinuité dans l'administration des traitements. C'est évidemment très grave. Monsieur le ministre, comment comptez-vous y remédier?

met 5 % uitgebreid worden – dat zijn 1.000 treinen per week meer, vooral voor de S-trein Antwerpen, de S-trein Charleroi en de S-trein Brussel – om meer reizigers aan te trekken.

Ik spreek mijn waardering uit voor het werk dat het NMBS-personeel in deze moeilijke omstandigheden verricht. We hopen allemaal dat we onze vrijheden snel herwinnen.

06.03 Emmanuel Burton (MR): Ik verzoek u proactief op te treden, met duidelijke protocollen. Het verheugt me te vernemen dat de afschaffing tijdelijk is en dat het aanbod verhoogd zal worden.

07.01 Katrin Jadin (MR): Gisteren was het Werelddaidsdag. In 2020 werden er in België 720 personen besmet. Sciensano wijst erop dat de pandemie ertoe geleid heeft dat de opsporing traager verloopt en er behandelingen onderbroken werden. Hoe zult u die problemen ondervangen?

Ensuite, entre 2014 et 2019, avec Mme De Block, nous avons

Tijdens de periode 2014-2019

développé un plan national de lutte contre le VIH, arrivé à son terme en fin de législature. Allez-vous le renouveler? Avez-vous à cœur de vous atteler au traitement de ce problème essentiel, faut-il le rappeler?

07.02 Simon Moutquin (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, chers collègues, 36 millions de personnes sont décédées depuis la découverte du VIH voici 40 ans. Hier, c'était la Journée mondiale de lutte contre le sida, occasion pour nous de rendre hommage à ces millions de disparus; aux 37 autres millions qui vivent actuellement avec le VIH; à ces médecins, aides-soignants et infirmières qui accompagnent les patients; aux associations et communautés qui militent depuis 40 ans contre ce virus. Nous leur disons merci.

Voici quelques semaines, l'ONU confirmait à nouveau son intention de mettre fin à l'épidémie d'ici 2030. Pour atteindre ces objectifs ambitieux qui doivent tous nous mobiliser, nous ne pouvons pas fermer les yeux sur les populations touchées de manière disproportionnée par le VIH. En effet, les personnes rejetées de la société sont par définition éloignées des possibilités de dépistage mais aussi des soins de santé. Aujourd'hui, le risque de contracter le VIH est 25 fois plus élevé pour les hommes ayant des relations sexuelles avec des hommes. Il est 35 fois plus élevé chez les personnes qui s'injectent des drogues. Il est 34 fois plus élevé chez les femmes trans et, enfin, il est 26 fois plus élevé chez les femmes en situation de prostitution.

Ces liens entre vulnérabilité et infection nous renvoient à des réalités glaçantes. Une femme qui subit des violences conjugales a plus de risques de contracter le VIH en raison, par exemple, d'agressions sexuelles violentes non protégées. Une personne LGBTQIA+, par crainte de parler de ses pratiques sexuelles ou de son orientation, va avoir du mal à en parler à sa famille, à son entourage, à son médecin, et ceci aussi en raison de lois discriminantes. Elle sera donc éloignée des systèmes de prévention, de dépistage et de soins.

Monsieur le ministre, quelle est la stratégie du gouvernement belge pour atteindre les objectifs 2030 d'ONUSIDA? Quel financement la Belgique apportera-t-elle à cette stratégie? Comment allez-vous inclure les divers publics vulnérables dans cette stratégie? Je vous remercie.

hebben we samen met minister De Block een nationaal hiv-plan opgesteld. Zult u dat vernieuwen? Zult u de aanpak van dat essentiële probleem ter harte nemen?

07.02 Simon Moutquin (Ecolo-Groen): Sinds de ontdekking van het hiv-virus zijn er 36 miljoen personen aan die ziekte gestorven. Wereld aidsdag is de gelegenheid om hen te herdenken en om stil te staan bij het feit dat er 37 miljoen mensen met het virus leven, maar ook om de zorgverstrekkers en de belangenorganisaties te bedanken.

De VN hebben bevestigd dat het de bedoeling is om de epidemie tegen 2030 uit te roeien. Om daarin te slagen mogen we onze ogen niet sluiten voor de situatie van de zwaarst getroffen bevolkingsgroepen. De mogelijkheden op het stuk van screening en behandelingen zijn beperkt voor de personen aan de zelfkant van de samenleving. Homoseksuelen, drugsverslaafden, transvrouwen en prostituees lopen 25 tot 35 keer meer risico om met het hiv-virus besmet te raken. Voor vrouwen die het slachtoffer worden van seksueel geweld is het risico nog groter. Een lhbtqia+-er zal ten gevolge van discriminerende wetgeving of uit angst om zich te moeten outen nog minder toegang hebben tot preventie, screening en behandelingen.

Wat is de strategie van de regering om de doelstelling van UNAIDS te bereiken? Welke financiële middelen zal België daarvoor uittrekken? Hoe zult u de kwetsbare doelgroepen bij een en ander betrekken?

La **présidente**: Monsieur le ministre, vous disposez de quatre minutes pour votre réponse.

07.03 Frank Vandenbroucke, ministre: Madame la présidente, je m'excuse d'être arrivé en retard.

Ce sont deux questions importantes. Nous connaissons les chiffres. En 2022, 727 nouveaux diagnostics de VIH ont été confirmés en

07.03 Minister **Frank Vandenbroucke**: In 2020 werden er in België 727 nieuwe hiv-diagnoses bevestigd. Dat aantal is in vergelijking met 2019 met 21 %

Belgique. Cela correspond à deux diagnostics par jour, ce qui est beaucoup. Mais en revanche, le nombre de nouveaux diagnostics de VIH a diminué de 21 % par rapport à 2019. Cette forte diminution est observée dans toutes les populations touchées et est fortement liée à la pandémie de covid-19 et aux mesures visant à restreindre sa propagation.

Compte tenu de la diversité croissante des populations touchées par le VIH, les stratégies de prévention et de dépistage, ainsi que les soins, doivent être accessibles et inclusifs pour toutes les populations touchées. Ceci est particulièrement important en période de pandémie en raison de la situation précaire de certaines personnes.

Il y a un an, on a organisé entre autres une concertation avec les organisations qui sont en contact étroit avec les travailleurs du sexe. Nous avons adapté les services de manière à garantir l'accessibilité de manière sûre.

Vous savez sans doute qu'ONUSIDA a fixé l'objectif pour 2030 à 95-95-95: 95 % personnes vivant avec le VIH diagnostiquées, 95 % sous traitement antirétroviral et 95 % avec une charge virale indétectable.

Je crois que la Belgique est en bonne voie pour atteindre ces objectifs mais nous ne devons pas stagner. Le plan développé par Mme De Block, je crois, était un pas très important. Une nouvelle proposition du plan VIH a été examinée en octobre dans le cadre de l'intercabinets interfédéral Prévention. Ce plan sera validé ultérieurement.

07.04 Kattrin Jadin (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie pour ces informations très importantes.

Je me réjouis en effet que le gouvernement se penche sur une suite du plan national qui avait été lancé par la ministre De Block. C'est important! Il faut mettre l'accent sur l'aspect inclusif de toutes les politiques de prévention en matière de VIH, améliorer encore cette accessibilité au dépistage, y compris en temps de pandémie. La prévention, qui doit absolument se faire de concert avec les entités fédérées, doit se poursuivre tous les jours.

Rappelons aussi que se protéger reste encore aujourd'hui le meilleur moyen de se prémunir d'un risque d'infection du SIDA. Il faut le rappeler à tout le monde, à tout âge et à toute heure.

07.05 Simon Moutquin (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, je retiens de votre intervention le soin et l'attention à l'inclusivité, à l'accessibilité et aux publics précarisés. Je vous remercie sincèrement pour cela.

La stratégie de la riposte au VIH doit être la même pour toutes les pandémies. Seule une stratégie qui inclut les personnes qui sont exclues de la société pourra nous sortir du VIH.

Finalement, la manière dont nous gérons cette crise sanitaire est peut-être significative de la vision de la société que nous voulons: une société qui intègre tout le monde quels que soient l'origine, le statut administratif, le genre, la sexualité ou la condition sociale. Une société

gedaald ten gevolge van de coronamaatregelen.

In het licht van de toenemende diversiteit van de getroffen bevolkingsgroepen moeten de preventie-, screenings- en behandelingsstrategieën toegankelijk en inclusief zijn.

We hebben overleg gepleegd met de organisaties die in contact staan met de sekswerkers.

UNAIDS heeft voor 2030 als doel gesteld dat 95 % van de mensen die met hiv leven op de hoogte zijn van hun hiv-status, 95 % van hen hiv-remmers krijgt en dat 95 % van hen een ondetecteerbare viral load heeft. België is goed op weg om die doelstelling te realiseren. Het plan dat door mevrouw De Block ontwikkeld werd, was een zeer belangrijke stap. In oktober werd er een nieuw ontwerpplan besproken in het kader van de interkabinettenwerkgroep Preventie.

07.04 Kattrin Jadin (MR): Ik ben blij te horen dat deze regering zich buigt over een vervolg op het plan van mevrouw De Block. Men moet, samen met de deelgebieden, het accent leggen op beleid ter preventie van hiv. We moeten er ook op wijzen dat veilig vrijen nog altijd het beste middel tegen een mogelijke besmetting is.

07.05 Simon Moutquin (Ecolo-Groen): Ik dank u voor de aandacht die u hebt voor de kwetsbare groepen en de toegankelijkheid van de zorg. Alleen met een inclusieve strategie zullen we het hiv-virus verslaan, in een samenleving waarin niemand gediscrimineerd wordt.

sans discrimination sera une société sans VIH.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

08 Question de Ahmed Laaouej à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques) sur "La vente partielle de la filiale TeleSign de Proximus" (55002096P)

08 Vraag van Ahmed Laaouej aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven) over "De gedeeltelijke verkoop van dochteronderneming TeleSign door Proximus" (55002096P)

08.01 Ahmed Laaouej (PS): Madame la présidente, chers collègues, madame la ministre, sommes-nous à la veille d'un Proximus Gate? Après les scandales à répétition – je ne vais pas en refaire la liste, Panama Papers, Pandora Gates et bien d'autres –, nous apprenons aujourd'hui que l'entreprise publique Proximus serait en négociation avancée avec une société dite "chèque en blanc", comprenez coquille vide, société écran installée dans un paradis fiscal, aux Îles Caïmans, et dont le patron est lui-même installé à Malte, autre territoire problématique dans le domaine de la fraude fiscale internationale. Pourquoi est-elle en négociation à travers l'une de ses filiales? C'est pour contourner les obligations liées à la probable ou possible cotation en bourse de ladite filiale qui s'appelle TeleSign.

Madame la ministre, vous comprendrez qu'alors que le gouvernement se mobilise pour lutter contre ce fléau de la criminalité financière, de la fraude fiscale internationale, et après les scandales à répétition, personne ne pourrait admettre que l'une de nos entreprises publiques, l'un de nos fleurons industriels dans le domaine de la communication et de l'économie digitale, soit aujourd'hui compromise dans ce qui pourrait, demain, être un scandale financier d'envergure internationale.

Madame la ministre, quelles sont vos informations à ce sujet? Où en sommes-nous dans ces discussions? Si les informations s'avèrent réelles, quels sont vos moyens d'action et qu'entendez-vous entreprendre pour faire en sorte de sortir cette entreprise publique de cette mauvaise marmite liée à un probable scandale fiscal?

08.02 Petra De Sutter, ministre: Monsieur Laaouej, je vous remercie de votre question, qui m'offre l'occasion d'apporter une réponse très ferme.

TeleSign est une société dont le siège social, comme vous le savez, se trouve aux États-Unis et qui est détenue à 100 % par Proximus, via BICS, depuis février dernier. Proximus m'a confirmé être en train d'examiner les différentes options stratégiques susceptibles de permettre à TeleSign – qu'elle qualifie de "perle" dans son portefeuille – d'atteindre son plein potentiel. Cette compagnie se charge de l'authentification et de l'identification numérique mobile et des plateformes sécurisées CPaaS (Communication Platform as a Service).

Le conseil d'administration a décidé son entrée en bourse, en vue de laquelle toutes les possibilités sont en train d'être examinées – tâche qui prend beaucoup de temps. Il est notamment question d'une fusion avec une SPAC (Special Purpose Acquisition Company), qui est un processus assez courant aux États-Unis, mais qui reste encore méconnu en Europe. Ce dossier est suivi par le conseil d'administration. Proximus m'a indiqué qu'à ce stade, il était difficile

08.01 Ahmed Laaouej (PS): Staan we aan de vooravond van een schandaal genaamd Proximusgate? Terwijl de regering in actie komt om de plaag van de internationale fiscale fraude te bestrijden en er al verscheidene schandalen aan het licht gekomen zijn, vernemen we inderdaad dat het overheidsbedrijf Proximus onderhandelingen zou voeren met een op de Kaaimaneilanden gevestigde schermvennootschap, teneinde de verplichtingen in verband met de vermoedelijke beursgang van TeleSign, een dochterbedrijf van Proximus, te omzeilen.

Dat is onaanvaardbaar. Over welke informatie beschikt u in dat verband? Wat zult u ondernemen indien deze informatie blijkt te kloppen?

08.02 Minister Petra De Sutter: TeleSign is volledig in handen van Proximus en heeft zijn maatschappelijke zetel in de Verenigde Staten. Het bedrijf is actief op het gebied van authenticatie, mobiele digitale identificatie en beveiligde platforms. Om dit veelbelovend bedrijf in staat te stellen zijn volledige potentieel te ontwikkelen wil Proximus het naar de beurs brengen. Een manier om dit te doen zou een fusie met een SPAC (special purpose acquisition company) zijn, een methode die in Europa niet erg bekend is maar in de Verenigde Staten vrij gebruikelijk is.

Ik kan u echter meedelen dat er

d'en commenter les détails, puisqu'elle est aussi cotée en bourse. Au demeurant, vous aurez pu constater que les marchés boursiers avaient déjà réagi à cette annonce.

Je puis vous informer qu'il n'est pas question – et je suis très ferme à cet égard – que Proximus recoure à cette SPAC dont le siège social est installé aux Îles Caïmans, afin de faire entrer TeleSign en bourse. Comme vous, je suis convaincue que ce serait inacceptable pour une entreprise publique belge. Vous savez que le conseil d'administration est occupé à en discuter. En tout cas, je le répète, il est hors de question que Proximus aille organiser une fusion avec une SPAC située dans un paradis fiscal.

La **présidente**: J'insiste sur le respect des temps de parole!

08.03 Ahmed Laaouej (PS): Madame la ministre, votre réponse est claire. Nous vous soutiendrons dans cette démarche.

Comment se trouve-t-il des gens qui sont aux commandes de cette entreprise publique pour pouvoir imaginer que nous allons les laisser emmener ce fleuron de l'industrie publique belge vers le terrain fangeux de la fraude fiscale internationale? C'est totalement inadmissible!

Il faut pouvoir leur dire, à eux comme à d'autres, qu'on ne peut à la fois demander à l'État belge de mobiliser toutes les forces à sa disposition pour lutter contre la fraude fiscale et la criminalité financière et de ne pas donner l'exemple dans le cas d'une entreprise gérée par lui et dont il est actionnaire! C'est totalement inadmissible!

Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse qui est claire mais qui doit être suivie d'effets.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

09 Vraag van Koen Metsu aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De aanpak van geradicaliseerden in onze gevangenis" (55002090P)

09 Question de Koen Metsu à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Le plan d'action pour la déradicalisation dans nos prisons" (55002090P)

09.01 Koen Metsu (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, heel recent mocht ik enkele antwoorden ontvangen op vragen die ik stelde over de Deradexvleugels. Dat zijn de gespecialiseerde vleugels in onze gevangenis, bedoeld om geradicaliseerde gedetineerden te behandelen. Ik moet bekennen dat de cijfers mij verontrusten. De vleugels zouden quasi leeg zijn, hoewel momenteel nog tientallen geradicaliseerde gedetineerden in de Belgische cellen zitten en ook met mondjesmaat vrijkomen.

Onder hen bevinden zich ongetwijfeld de zes IS-bruiden en aanhangsters van terreurgroep IS die in juli 2021 actief werden gerepatriëerd door u en de huidige regering. Dat mocht toen een slordige 1,5 miljoen euro kosten. Dat was, ik citeer u: "in het belang van onze nationale veiligheid"; Hier gingen ze immers onmiddellijk achter slot en grendel. Hier zouden wij hen permanent kunnen controleren.

geen sprake van is – en ik ben erg formeel – dat Proximus deze SPAC, waarvan de maatschappelijke zetel zich in een belastingparadijs bevindt, zou gebruiken om TeleSign naar de beurs te brengen.

08.03 Ahmed Laaouej (PS): Uw antwoord is duidelijk en we zullen u steunen. Hoe konden de mensen die aan het roer van Proximus staan zich ook maar een moment inbeelden dat we hen zouden toelaten mee te stappen in een dergelijk scenario van belastingfraude voor een overheidsbedrijf?

09.01 Koen Metsu (N-VA): Les chiffres les plus récents dont je dispose indiquent que la plupart des ailes Deradex des prisons belges sont quasiment vides, alors que des dizaines de détenus radicalisés sont toujours emprisonnés, parmi lesquels les six mariées de l'EI rapatriées en juillet. Le gouvernement a estimé qu'il était dans l'intérêt de notre sécurité de les rapatrier en Belgique, étant donné qu'elles pouvaient y être emprisonnées et surveillées de près. Le ministre peut-il garantir que ces six partisans de l'EI sont bien sous

Toen wij samen nog een coalitie uitmaakten, was daar geen sprake van. In 2019 verklaarde toenmalig minister Alexander De Croo nog letterlijk: "Het laatste wat wij willen, is die personen terughalen naar Belgische bodem." Zij moesten voor een internationaal tribunaal worden berecht. Heel recent werd daar dus anders over beslist.

les verrous?

Mijnheer de minister, ik heb een heel eenvoudige ja-nee-vraag voor u. Kan u ons garanderen dat de zes aanhangsters van terreurgroep IS op dit eigenste ogenblik nog allen achter slot en grendel zitten in uw Belgische gevangenis?

09.02 Minister **Vincent Van Quickenborne**: Mevrouw de voorzitter, mijnheer Metsu, dames en heren Kamerleden, de aanpak van de geradicaliseerden in onze gevangenen blijft een prioriteit.

Mijnheer Metsu, het is juist dat de vorige regering een plan heeft uitgewerkt en aan dat plan heeft meegewerkt. Daarin was onder meer de oprichting van de Deradexvleugels in de gevangenen van Hasselt en Ittre opgenomen, met de bedoeling te vermijden dat de ideologische hardliners en rekruteerders andere gedetineerden zouden 'besmetten'.

Mijnheer Metsu, de Deradexvleugels hebben nooit volledig de capaciteit ingenomen die was voorzien. Vandaag zitten nog vier gedetineerden in de Deradexvleugel in Ittre.

Mijnheer Metsu, waarom is dat aantal gedaald?

Ten eerste, omdat er een sterk verminderde instroom is in onze gevangenen. Ten tweede, omdat de CelEx-lijst waarnaar u verwijst intussen meer dan gehalveerd is. Ten derde, omdat wij lopende disengagementprogramma's hebben, waarbij de gedetineerden doorstromen naar zogenaamde satellietgevangenen. Satellietgevangenen zijn gevangenen waar gespecialiseerde teams geradicaliseerden begeleiden en opvolgen. Er zijn vijf van die satellietgevangenen in ons land: in Brugge, Gent, Sint-Gillis, Andenne en Lantin.

Maar ondanks de daling van de cijfers is er geen reden tot zelfgenoegzaamheid. Wij moeten alert blijven. Ik deel uw bezorgdheid op dat vlak. Daarom zullen wij in de komende tijd bijkomende maatregelen nemen.

Ten eerste, wij hebben geleerd uit de goede praktijken van de LIVC's. Wij zullen zulke structuren ook in onze gevangenen oprichten: penitentiaire veiligheidsellen.

Ten tweede, wij zijn bezig met de aanwerving van 22 veiligheidscoördinatoren voor onze gevangenen. Dat zullen mensen zijn die het aanspreekpunt zijn voor de Veiligheid van de Staat, en tegelijkertijd zullen zij instaan voor een nog betere risicotaxatie.

Ten derde, wij zullen, zoals u weet, ook het aantal personeelsleden bij de Veiligheid van de Staat zo goed als verdubbelen in de komende jaren. Er zijn intussen 4.500 kandidaten voor een vacature bij de Veiligheid van de Staat.

Wij laten dus niets aan het toeval over. En om te antwoorden op uw

09.02 **Vincent Van Quickenborne**, ministre: Le gouvernement précédent a créé les ailes Deradex dans les prisons d'Hasselt et d'Ittre afin d'éviter que ces idéologues radicaux ne contaminent d'autres détenus par leur idéologie. L'approche des personnes radicalisées dans les prisons est également une priorité de ce gouvernement. Les ailes Deradex n'ont jamais été complètement occupées. Actuellement, il n'y a plus que quatre détenus dans l'aile Deradex de la prison d'Ittre.

Ce nombre a diminué en raison de la forte réduction du flux entrant dans les prisons et de la diminution de plus de 50 % de la liste CelEx. Dans le cadre des programmes de désengagement, les détenus sont, en outre, transférés vers des prisons satellites, où ils sont encadrés par des équipes spécialisées.

Il convient toutefois de demeurer vigilant. C'est pourquoi, nous créerons des cellules de sécurité pénitentiaires basées sur les bonnes pratiques des Cellules de sécurité intégrale locale (CSIL). Le recrutement de vingt-deux coordinateurs de sécurité pour les prisons est en cours et le nombre d'effectifs à la Sûreté de l'État sera pratiquement doublé dans les prochaines années.

Je garantis à M. Metsu que les six femmes rapatriées sont derrière les barreaux.

vraag: ja, ik kan u garanderen dat die 6 dames inderdaad achter slot en grendel zitten. Ik dank u voor uw volgehouden aandacht voor dit thema.

09.03 Koen Metsu (N-VA): Mijnheer de minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik neem akte van het feit dat u 100 % garandeert dat die 6 gerepatrieerde IS-bruiden, dus aanhangsters van terreur, achter slot en grendel zitten. Ik hoop dat u gelijk hebt, en dan mag u mij daarop afrekenen. Mijn bronnen getuigen anders. Zij zeggen dat er al meer dan één op vrije voeten is.

Dan zitten wij wel met een fundamenteel probleem. Corona domineert natuurlijk onze media, waardoor deze potjes allemaal gesloten kunnen blijven. Zonder corona was dit een van de hot items, dat garandeer ik u. Wij zullen natuurlijk op die spijker blijven kloppen.

Mijnheer de minister, wat mij betreft, en wat mijn bronnen betreft, zijn er op dit moment enkele van die IS-bruiden al op vrije voeten. Dan kunt u zeggen: dat ligt aan de rechterlijke macht, die heeft uitspraken gedaan, maar uiteraard bent u dan mee verantwoordelijk. Ik zal u zeggen waarom. Zonder de beslissing van deze regering tot actieve repatriëring, hadden zij nooit of nooit op vrije voeten geweest. *Truth be told*, zou ik zeggen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

10 Samengevoegde vragen van

- Gitta Vanpeborgh aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie) over "De Internationale Dag voor mensen met een beperking en de prijs van de arbeid" (55002079P)
- Tania De Jonge aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "Meer kansen voor mensen met een beperking en de krapte op de arbeidsmarkt" (55002087P)

10 Questions jointes de

- Gitta Vanpeborgh à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale) sur "La Journée internationale des personnes handicapées et le prix du travail" (55002079P)
- Tania De Jonge à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Les opportunités supplémentaires pour la personne handicapée et la pénurie sur le marché de l'emploi" (55002087P)

10.01 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Mevrouw de minister, eerder dit jaar hebben we in de Grondwet het principe vastgelegd dat we iedereen onderdeel van de samenleving laten zijn. Dat mooi principe krijgt pas waarde door actie. Helaas worden mensen met een handicap al jaren benadeeld, als zij zich actief willen inzetten in de samenleving. Wie ondanks de handicap wil werken, meer wil werken of met zijn of haar geliefde wil samenwonen, wordt daarvoor financieel afgestraft. Daarmee maken wij komaf tijdens deze regeerperiode; dat is duidelijk. Wij erkennen dat mensen gelijkwaardig zijn en dat zij soms extra ondersteuning hebben om hetzelfde te bereiken, zoals een integratietegemoetkoming. De verplaatsing naar het werk vraagt meer voor wie in een rolstoel zit.

Ter gelegenheid van de internationale dag voor personen met een handicap op 3 december, morgen, wil ik evalueren waar we staan. We maken werk van onder andere toegankelijker openbaar vervoer. De prijs van de liefde wordt afgeschaft en er komt een hervorming die komaf moet maken met de prijs van de arbeid, zodat meer mensen hun integratietegemoetkoming behouden.

09.03 Koen Metsu (N-VA): J'espère que le ministre est dans le vrai, parce que selon mes sources, plus d'une de ces rapatriées serait déjà libre. Le ministre a le droit d'invoquer l'indépendance du pouvoir judiciaire, mais il a, lui aussi, sa part de responsabilité dans cette affaire. Rien de tout cela ne serait arrivé si le gouvernement n'avait pas rapatrié ces femmes.

10.01 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Je pose cette question à l'occasion de la Journée internationale des personnes handicapées, qui a lieu le 3 décembre. Le gouvernement veut en finir avec la sanction financière qui est infligée depuis trop longtemps aux personnes handicapées qui veulent travailler, qui veulent prendre les transports en commun ou qui veulent cohabiter avec leur partenaire. Entre-temps, de très nombreuses décisions ont déjà été prises. Quand les mesures prises entreront-elles en vigueur? Comment le groupe-cible en sera-t-il informé?

Nu moeten wij er nog voor zorgen dat de doelgoed geïnformeerd wordt, zodat hij weet hoe snel en hoe goed wij hier werken – dat mag ook weleens gezegd worden – en men zijn leven veel beter kan plannen.

Mevrouw de minister, wanneer treden de aangekondigde maatregelen in werking?

Hoe zult u ervoor zorgen dat de begunstigden niet via de krant, maar van de administratie te weten komen wanneer de maatregelen in werking treden en wat ze betekenen voor hun persoonlijke situatie?

10.02 Tania De Jonge (Open Vld): Mevrouw de minister, morgen is het de Internationale Dag voor Personen met een Handicap. Bedrijven smeken om extra helpende handen, maar helaas is de werkzaamheidsgraad bij personen met een handicap te laag. We mogen de kans vandaag dus niet laten liggen om hen aan een passende job te helpen, want ook zij willen werken.

We zullen daarbij rekening moeten houden met de beperkingen, zowel qua jobinhoud als qua inrichting op de werkvloer. Ook dat is maatwerk. Het bedrijfsleven kan dat doen door de inzet van mensen met een handicap structureel op te nemen in het hr-beleid.

We moeten daarbij platgetreden paden durven te verlaten en niet langer uitsluitend kijken naar de sociale economie. Die is weliswaar belangrijk, maar we mogen ook niet vergeten dat de capaciteiten van de betrokkenen vaak ten onrechte miskend worden, we mogen hun talenten niet onderschatten. We willen dat onze bedrijven gelijke kansen en een inclusieve werkvloer realiseren en we zouden dat kunnen doen door de introductie van een toegankelijkheidscharter.

Bij de toeleiding naar een passende job is een belangrijke rol weggelegd voor de VDAB, Forem en Actiris. Ook federaal hebben we belangrijke tools in handen, die vooralsnog onbenut blijven. Wij kunnen bijvoorbeeld een flexibel werkkader creëren of de interimsector een instroomfunctie toewijzen, die drempelverlagend kan werken om personen met een handicap hun eerste werkervaringen te laten beleven.

Welke maatregelen wilt u nemen om meer mensen met een handicap terug aan de slag te krijgen, ook in de reguliere sector? Zult u inzetten op flexibele werkroosters en de drempelverlagende instroomfunctie via de interimsector benutten? Zult u, ten slotte, het reguliere bedrijfsleven ertoe aanzetten om werk te maken van een inclusieve en toegankelijke werkvloer conform een toegankelijkheidscharter?

10.03 Minister Karine Lalieux: De Internationale Dag voor Personen met een Handicap op 3 december herinnert ons aan de enorme stappen die we nog moeten zetten om onze maatschappij inclusiever te maken. Op mijn initiatief heeft de regering een ambitieus en concreet federaal actieplan Handicap goedgekeurd. Werkgelegenheid is een van de prioriteiten. Daarom hebben we gedurende het begrotingsconclaaf beslist om de prijs van de arbeid aan te pakken. Die hervorming heeft tot doel om het vrijstellingsplafond van het arbeidsinkomen te verhogen tot 63.000 euro; de maatregel treedt dit jaar nog in werking. Dat komt neer op een verhoging van 250%.

10.02 Tania De Jonge (Open Vld): Les entreprises ont toutes les peines à trouver de la main-d'œuvre, alors que le taux d'emploi des personnes présentant un handicap est faible. Nous devons également aider ces personnes à trouver un emploi approprié. Quelles mesures la ministre compte-t-elle prendre pour permettre à un plus grand nombre de personnes présentant un handicap d'exercer un emploi? Misera-t-elle sur l'offre d'horaires de travail flexibles et fera-t-elle usage de la fonction d'afflux facilitatrice du secteur intérimaire? Incitera-t-elle les entreprises à mettre en place un environnement de travail inclusif et accessible au moyen d'une charte d'accessibilité?

10.03 Karine Lalieux, ministre: La Journée internationale des personnes handicapées, qui a lieu le 3 décembre, nous rappelle en effet les efforts énormes qu'il nous reste à accomplir pour rendre la société plus inclusive.

Le gouvernement a approuvé un plan d'action Handicap ambitieux. Lors du conclave budgétaire, nous

Tegelijkertijd stijgt ook het plafond voor vrijstelling van het vervangingsinkomen. Die maatregel komt meer dan 40.000 personen ten goede. Hiervoor is een jaarlijks budget van meer dan ruim 19 miljoen uitgetrokken. Heel wat personen met een handicap willen en kunnen werken, maar in vele gevallen verliezen ze hun integratietegemoetkoming. Met die maatregel zullen we dat vermijden. Net zoals voor de prijs van de liefde zal de maatregel automatisch worden toegepast. We zullen hierover nog uitgebreid communiceren.

Op de vooravond van de Internationale Dag voor Personen met een Handicap doe ik een oproep aan alle privéwerkgevers en openbare werkgevers om hun verantwoordelijkheid op te nemen en bij te dragen aan een inclusieve maatschappij en werkvloer.

avons décidé d'agir sur le prix du travail en rehaussant le plafond d'exonération pour les revenus du travail à 63 000 euros. Cette mesure entrera en vigueur avant la fin de l'année. Simultanément, nous relevons également le plafond du revenu de remplacement, un objectif assorti d'un budget annuel de 19 millions d'euros. Nous évitons ainsi que des personnes handicapées perdent leur allocation d'intégration lorsqu'elles travaillent. Cette mesure sera automatique et nous lancerons ultérieurement une campagne d'information détaillée à ce sujet.

J'appelle tous les employeurs à contribuer à la mise en place d'une société et d'un environnement de travail inclusifs.

À la veille de cette Journée internationale des personnes handicapées, je me permets de le dire également en français.

Maintenant qu'on a diminué le prix du travail, j'en appelle à tous les employeurs, publics comme privés, pour qu'ils prennent leurs responsabilités de manière à construire ensemble une société plus inclusive parce que le travail, c'est l'inclusion et l'émancipation pour toutes les personnes, y compris les personnes handicapées.

De prijs van de arbeid werd verminderd, en nu vraag ik de werkgevers van de privé- en de publieke sector om werk te maken van een inclusievere samenleving voor personen met een handicap, want werk is de sleutel tot inclusie.

10.04 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Mevrouw de minister, ook al moeten we nog enorme stappen doen naar de inclusieve samenleving, met de aangehaalde maatregel doen we alvast een belangrijke stap voorwaarts. Daarmee komen we trouwens tegemoet aan de Grondwetswijziging, artikel 22ter, jammer genoeg zonder de steun van de N-VA en het Vlaams Belang – herinner u de zware discussies begin dit jaar –, die de wijziging afdeden als symbool-politiek. Uw beleid vandaag toont nogmaals aan dat het niet om symboolbeleid gaat.

10.04 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Il s'agit d'une étape importante, conforme à la révision de l'article 22ter de la Constitution. La ministre montre qu'il ne s'agit pas de faire de la politique symbolique, mais de 40 000 personnes qui peuvent contribuer à la société sans pour autant être pénalisées financièrement.

Heel concreet behouden maar liefst 40.000 mensen hun integratietegemoetkoming. Zo kunnen zij actief bijdragen aan de samenleving zonder daarvoor financieel gestraft te worden. Zij worden erkend en gewaardeerd. Omdat een handicap helaas niet magisch verdwijnt wanneer men werkt en omdat werken ook voor die mensen moet lonen, ben ik zeer tevreden met die stap. Wij erkennen dat en maken er verder werk van. Ik hoop dat de collega's inzien dat de wetswijziging meer was dan een symbool.

10.05 Tania De Jonge (Open Vld): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord. Ik hoop dat alle bevoegde ministers er werk van maken om mensen met een beperking toe te leiden naar een reguliere job. De invoering van een toegankelijkheidscharter kan daarbij een meerwaarde zijn, zoals ik heb toegelicht. Mensen met een handicap verdienen een plaats in de visie op het arbeidsmarktbeleid,

10.05 Tania De Jonge (Open Vld): J'espère que l'ensemble des ministres, chacun dans leur domaine de compétences, s'attelleront à créer un marché du travail plus accessible pour les person-

vooral omdat we streven naar een werkzaamheidsgraad van 80 %. Gelijke rechten voor ieder persoon met een handicap, ook op de arbeidsmarkt, verdienen absoluut onze aandacht. Heel vaak onderschatten we hun talenten. Inclusie is pas geslaagd wanneer we de focus leggen op wat de betrokkenen wel kunnen en niet op hun beperkingen.

nes présentant un handicap. L'instauration d'une charte d'accessibilité constitue une plus-value à cet égard. L'inclusion n'est réussie que lorsque l'accent est mis sur les capacités des personnes concernées et non sur leurs handicaps.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

11 Vraag van Ortwin Depoortere aan Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen) over "De toestand aan het station Brussel-Noord" (55002078P)

11 Question de Ortwin Depoortere à Annelies Verlinden (Intérieur et Réformes institutionnelles) sur "La situation à la gare de Bruxelles-Nord" (55002078P)

11.01 Ortwin Depoortere (VB): Mevrouw de minister, naar schatting 100.000 illegalen zwerven rond in de straten van Brussel. Dat zijn niet mijn cijfers, maar de cijfers die de Brusselse regering aan u en staatssecretaris Mahdi heeft bezorgd. Het staat natuurlijk in de sterren geschreven dat dit vroeg of laat tot overlast moet leiden. De illegalen verzamelen zich onder andere in de omgeving van het station Brussel-Noord en dat leidt tot criminele feiten.

11.01 Ortwin Depoortere (VB): Selon le gouvernement bruxellois, quelque 100 000 illégaux errent actuellement dans Bruxelles. Comme on pouvait s'y attendre, cela cause des nuisances, notamment dans les alentours de la gare de Bruxelles-Nord. Les bourgmestres bruxellois concernés demandent à présent de faire intervenir la police fédérale pour assurer la sécurité aux abords de la gare. Ils ne parviennent plus à gérer la situation. La ministre répondra-t-elle à cet appel?

Ik hoef u er niet aan te herinneren dat werkgevers zelfs privébewakingsfirma's inschakelen om hun personeel op een veilige manier op hun werkplaats te krijgen en ik hoef u zeker niet te herinneren aan de brief die de Brusselse regering een maand geleden al tot u heeft gericht. Ik wil trouwens even vermelden dat de commissie voor Binnenlandse Zaken nog altijd geen inzage heeft gekregen in die brief. Ik hoef u er ook niet aan te herinneren dat de Brusselse burgemeesters deze week aan de alarmbel hebben getrokken en u vragen om versterking te sturen, want zij kunnen de situatie niet meer de baas. Zij vragen u om de federale politie in te schakelen, mevrouw de minister, om de orde en veiligheid weer te kunnen handhaven in de stationsomgeving.

Mijn vraag is duidelijk en helder: gaat u in op die oproep, mevrouw de minister? Zult u de federale politie de opdracht geven om de orde en het recht te herstellen in de omgeving van Brussel-Noord en op andere plaatsen in Brussel waar dat nodig blijkt?

11.02 Minister Annelies Verlinden: Mijnheer Depoortere, ik ben uiteraard op de hoogte van de veiligheidsproblematiek in de buurt van Brussel-Noord. Laten wij duidelijk zijn: er is meer aan de hand in die omgeving dan enkel de overlast van transmigranten of migranten. Er zijn ook daklozen, er is een drugsproblematiek, er is een prostitutieproblematiek en dan spreken wij nog niet over de illegale economie, die de burgemeester van Sint-Joost-ten-Node heeft aangekaart. Het is geen aangename, veilige buurt meer voor de wijkbewoners, maar ook niet voor de mensen die via het station in onze hoofdstad komen werken.

11.02 Annelies Verlinden, ministre: J'ai connaissance des problèmes de sécurité dans le quartier de la gare de Bruxelles-Nord. Il ne s'agit toutefois pas seulement des nuisances causées par les migrants. Il y a également des sans-abri et des problèmes liés à la drogue, à la prostitution et à l'économie illégale. Il ne s'agit plus d'un quartier agréable et sûr pour les riverains et les navetteurs.

Naar aanleiding van de problematiek hebben wij op 19 oktober op het kabinet van staatssecretaris Mahdi een overleg gehouden met de Brusselse minister-president en de minister van Justitie, omdat de complexe problematiek een geïntegreerde aanpak van alle actoren

Le 19 octobre, nous avons organisé une concertation avec le

vergt.

In het verleden werden reeds verschillende initiatieven genomen. Wij hebben recent ook het MEDUSA-platform uitgebreid. Het is een operationeel platform onder leiding van de Brusselse DirCo. Wij hebben dat platform uitgebreid met politieke vertegenwoordigers van de regio's, van de lokale overheden en het federale niveau. Op 28 november is in die constellatie een vergadering gehouden om de problematiek te bespreken en aan te pakken.

Het is zo, en dat weet u allicht ook, dat de Brusselse minister-president het voortouw moet nemen om die problematiek aan te pakken. Hij moet de coördinatie daartoe doen vanuit zijn bevoegdheden inzake bestuurlijke handhaving. Er werden in het verleden reeds gerichte acties uitgevoerd en men kan nog verder gaan. Samen met de federale inspectiediensten, de federale en lokale politie en de Dienst Vreemdelingenzaken kunnen doeltreffende acties worden opgezet.

Laat mij immers duidelijk zijn, politieacties alleen kunnen nooit tot een duurzame oplossing leiden van dat fenomeen, omdat de symptomen dan vaak naar andere wijken verschuiven.

Laat mij duidelijk zijn, de gecoördineerde aanpak onder leiding van de minister-president moet nog verder doorgedreven worden. De inzet van de federale politie op het terrein kan ook in dat plan passen. Ik roep iedereen dan ook op om alle mogelijke middelen in te zetten om de veiligheid van de wijkbewoners te herstellen, maar zeker ook die van de pendelaars en bonafide ondernemers. Aan zo'n aanpak wil ik zeker meewerken.

11.03 Ortwin Depoortere (VB): Mevrouw de minister, de pendelaars en de bevolking hebben alleszins geen baat bij het opsteken van paraplu's, het doorschuiven van verantwoordelijkheden naar ministers-presidenten enzovoort. U moet zelf uw verantwoordelijkheid nemen.

Het zal dweilen met de kraan open blijven als er in dit land geen werk wordt gemaakt van een daadwerkelijk kordaat uitwijzingsbeleid. 100.000 illegalen, dat leidt tot criminaliteit, daar kan niet naast gekeken worden. Wij moeten dus komaf maken met het opengrenzenbeleid. Wij moeten illegaliteit bestraffen. Illegalen moeten wij opsporen en opsluiten in gesloten centra. Wij moeten hun geen A4'tje geven maar terugsturen naar hun land van herkomst. Maak daar werk van. Maak daar samen met de regering werk van.

Het Vlaams Belang heeft reeds een aantal concrete voorstellen in een brochure gegoten. Ik geef ze u graag mee. Het wordt tijd voor een Fort Europa.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

12 Samengevoegde vragen van

- Ben Segers aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De opvangcrisis" (55002076P)
- Nahima Lanjri aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De opvangcrisis" (55002089P)

ministre-président bruxellois et le ministre de la Justice au cabinet du secrétaire d'État à l'Asile et la Migration. Ce problème complexe requiert une approche intégrée de l'ensemble des acteurs.

Nous avons déjà pris différentes initiatives par le passé, par exemple la récente extension de la plateforme Medusa qui inclut des représentants politiques des régions, des pouvoirs locaux et du niveau fédéral. Sa coordination dépend du ministre-président bruxellois. Des actions efficaces peuvent être mises en œuvre en collaboration avec les services d'inspection fédéraux, la police fédérale et locale, et l'OE. Toutefois, les actions menées uniquement par la police ne débouchent jamais sur une solution durable, parce qu'elles ne font souvent que déplacer les symptômes vers d'autres quartiers.

11.03 Ortwin Depoortere (VB): Se cacher derrière un parapluie n'aidera en rien les navetteurs et la population. La ministre doit prendre ses responsabilités. À défaut de politique d'expulsion ferme, nous continuerons à poser des emplâtres sur une jambe de bois. La politique d'ouverture des frontières entraîne de la criminalité. La ministre doit s'atteler à résoudre ces problèmes. Le Vlaams Belang a rédigé une brochure en ce sens: *het wordt tijd voor Fort Europa*.

- Catherine Fonck aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De situatie van asielzoekers" (55002092P)

- Eva Platteau aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De opvangcrisis" (55002095P)

12 Questions jointes de

- Ben Segers à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "La crise de l'accueil" (55002076P)

- Nahima Lanjri à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "La crise de l'accueil" (55002089P)

- Catherine Fonck à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "La situation des demandeurs d'asile" (55002092P)

- Eva Platteau à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "La crise de l'accueil" (55002095P)

12.01 Ben Segers (Vooruit): Collega's, vannacht was het nul graden en opnieuw hebben tientallen asielzoekers de nacht doorgebracht aan het Klein Kasteeltje, in de vrieskou en de smeltende sneeuw. Ze kregen geen opvang noch bed, bad en brood, ook al hebben ze daar recht op. Dat is onaanvaardbaar en Vooruit vraagt daarom onmiddellijke noodopvang voor hen.

Mijnheer de staatssecretaris, ik wil vooraf benadrukken dat deze regering wel degelijk lessen heeft getrokken uit wat onder de vorige regering fout ging. Voor Vooruit is het duidelijk, de beste manier om voldoende opvang te hebben, is natuurlijk een snellere behandeling van de asielaanvragen. Terwijl de vorige regering nog gesnoeid heeft in het personeel van de asieldiensten en de achterstand bleef groeien, met alle gevolgen van dien voor de opvang, was net deze regering helemaal terecht een grote aanwervingscampagne begonnen.

Die aanwerving en de bijbehorende opleiding zijn lopende en zullen renderen. Dat zal goed zijn voor iedereen, maar zoiets kost nu eenmaal tijd. Die tijd hebben de asielzoekers, die de nacht op straat moeten doorbrengen, niet. Daarom is het onze plicht om in de tussentijd ook minstens in noodopvang te voorzien. Hoe moeilijk het ook is, hoeveel tegenwerkende krachten er ook mogen zijn, nooit mogen we aanvaarden dat mensen bij vriestemperaturen op straat moeten slapen.

Deze regering kan zeer veel als de neuzen in dezelfde richting staan, ook op het vlak van migratie. Ik wil daarom u en iedereen binnen de regering, maar bijvoorbeeld ook Defensie en de lokale overheden, oproepen om zonder taboes te doen wat nodig is en onmiddellijk noodopvang te organiseren. Zo moet niemand de komende nachten nog op straat doorbrengen.

Mijnheer de staatssecretaris, zal deze regering daarvoor zorgen? Zo ja, hoe en wanneer? Veel succes.

12.02 Nahima Lanjri (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, aan het Klein Kasteeltje brengen heel wat asielzoekers de nacht door op straat. Dat laat niemand onberoerd, ook u niet. Daarvoor ken ik u goed genoeg.

Of het nu om asielzoekers, daklozen, mensen in armoede of slachtoffers van de watersnood gaat, als christendemocraten vinden wij het onaanvaardbaar dat mensen in de kou op straat moeten

12.01 Ben Segers (Vooruit): La nuit dernière, des dizaines de demandeurs d'asile ont passé la nuit devant le Petit-Château, dans le froid glacial et la neige fondante. Il est inacceptable qu'on ne leur ait pas accordé le gîte et le couvert auxquels ils ont droit. Le gouvernement a pourtant tiré les leçons des dysfonctionnements du gouvernement précédent. La meilleure façon de disposer de suffisamment de places d'accueil est de traiter plus rapidement les demandes d'asile. Alors que le gouvernement précédent avait réduit le personnel des services d'asile et que les retards dans le traitement des dossiers n'avaient fait que croître, le gouvernement actuel a lancé, à juste titre, une importante campagne de recrutement. Elle portera ses fruits, mais cela prendra du temps. Du temps que n'ont pas les demandeurs d'asile qui doivent passer la nuit dans la rue.

Le gouvernement peut faire de grandes choses si nous regardons tous dans la même direction. Veillera-t-il sans délai à la mise en place d'un hébergement d'urgence afin que plus personne ne doive dormir dans la rue?

12.02 Nahima Lanjri (CD&V): La situation des demandeurs d'asile qui doivent passer la nuit à la rue ne laisse personne indifférent et le secrétaire d'État n'échappe pas à la règle. Le secrétaire d'État cherche jour et nuit une solution, mais il n'y parviendra pas s'il doit

slapen. Wij zijn het erover eens dat wij een oplossing moeten vinden. Daar bent u ook dag en nacht mee bezig. Dat lukt u echter niet indien u het helemaal alleen moet doen. Iedereen moet mee helpen zoeken naar plaatsen. Het is een verantwoordelijkheid van elke minister en ook van de lokale besturen. Ik hoop dan ook dat alle partijen van de meerderheid en de oppositie in het halfroond hun burgemeesters en schepenen oproepen om mee te helpen in de zoektocht naar opvangplaatsen.

Mijnheer de staatssecretaris, u hebt alvast bewezen dat u verantwoordelijkheid wil nemen. U hebt alvast duizend extra opvangplaatsen gecreëerd. U hebt ook uw plannen erdoor gekregen om alvast 5.400 bufferplaatsen te creëren.

U bent bovendien permanent in dialoog met de lokale besturen. Dat is goed, maar wij weten ook dat die gesprekken niet van een leien dakje lopen. Heel wat lokale besturen hebben dat liever niet. Dat geldt bijvoorbeeld voor Glons waarmee u al weken in overleg bent. Daar ligt een lege kazerne maar het lokale bestuur staat op de rem.

Mijnheer de staatssecretaris, welke bijkomende maatregelen wil u treffen om op korte termijn in oplossingen te voorzien?

Hebt u van uw collega-ministers, die moesten meewerken aan de zoektocht, veel concrete voorstellen gekregen voor opvangplaatsen en plekken en gebouwen waar mensen kunnen worden opgevangen?

Wat stellen de lokale besturen en organisaties voor? Hebben zij eigenlijk voorstellen? Hoe wil u met hen samenwerken?

12.03 Catherine Fonck (cdH): Monsieur le secrétaire d'État, les files interminables de ces hommes, femmes et enfants contraints d'attendre dehors, le jour et la nuit, en pleine période hivernale, ce n'est pas digne et c'est encore moins digne de notre pays.

Vous portez avec le gouvernement la pleine responsabilité de ce qui se passe. Si je dis "gouvernement", c'est parce qu'il fut une époque où on entendait davantage les partis progressistes de ce gouvernement réclamer un minimum d'humanité.

Voici quelques jours, vous expliquiez les raisons des problèmes d'accueil. Vous expliquiez également les mesures encore à concrétiser. Mais vous avez vous-même aussi reconnu qu'il n'est plus possible d'enregistrer le même jour toutes les personnes qui se présentent le matin. Disons-le clairement, c'est comme si les quotas quotidiens de Théo Francken étaient à nouveau instaurés.

Aujourd'hui, ce gouvernement reporte son devoir sur le secteur associatif qui travaille sans relâche pour éviter qu'un drame humanitaire ne se produise dans notre pays. Jour après jour, quand on regarde la situation au Petit-Château, rien ne change.

Monsieur le secrétaire d'État, il y a une question majeure et à présent très urgente: qu'allez-vous mettre en place en urgence (pas dans une ou deux semaines), pour accueillir avec un minimum de dignité humaine les personnes qui demandent l'asile?

s'y employer seul. La recherche de places est une responsabilité qui incombe à chaque ministre autant qu'aux pouvoirs locaux. J'espère que l'ensemble des partis appelleront leurs bourgmestres et échevins à participer à l'effort. Le secrétaire d'État a déjà créé 1 000 places d'accueil supplémentaires et est parvenu à réaliser son projet de 5 400 places de réserve. Il est également en dialogue permanent avec les pouvoirs locaux. Le chemin est parsemé d'embûches: pensons à la caserne inoccupée de Glons, un projet freiné par l'administration locale. Comment le secrétaire d'État entend-il remédier à cette situation? Ses collègues ministres, les pouvoirs locaux et les organisations ont-ils proposé de potentielles places d'accueil?

12.03 Catherine Fonck (cdH): Die lange rijen mannen, vrouwen en kinderen die in weer en wind buiten hun beurt staan af te wachten, zo een schouwspel is ons land onwaardig! Nog niet zo lang geleden hoorden we de progressieve regeringspartijen luider aan de bel trekken om een minimum aan menselijkheid te vragen. U hebt toegegeven dat men in één dag niet alle personen die zich aanmelden kan registreren. Het is alsof de door de heer Francken ingestelde quota terug van weggeweest zijn. De verenigingen doen non-stop wat ze kunnen om een humanitaire ramp te voorkomen, maar in het Klein Kasteeltje verandert er niets.

Hoe zult u ervoor zorgen dat asielzoekers zo snel mogelijk op een menswaardige manier opgevangen worden?

12.04 Eva Platteau (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitter, mijnheer

12.04 Eva Platteau (Ecolo-

de staatssecretaris, collega's, ik ga beginnen met een tweet voor te lezen die vanmorgen werd gedeeld door een medewerker van Fedasil: "Het regent en het sneeuwt zelfs een beetje. Een lange rij mensen wacht aan de poort, sommigen in gouden thermische dekens van hulpverleners. Met karton en plastic proberen ze zich te beschermen tegen de kou. Aan de Poolse grens, denkt u? Neen, vandaag in hartje Brussel." Ik kreeg vanmorgen ook een foto doorgestuurd van hulpverleners ter plaatse.

Mijnheer de staatssecretaris, de mensen op het terrein zijn moe, radeloos en ja, ze zijn woedend. Al meer dan een maand moeten de medewerkers van het Klein Kasteeltje mensen weigeren, omdat er geen plaats meer is in het opvangnetwerk. Ik weet dat u net dit soort van opvangcrisis absoluut wilde vermijden, want u hebt zich met deze regering geëngageerd om 5.400 bufferplaatsen bij te creëren. We zijn het er helemaal mee eens, we hebben die buffercapaciteit nodig om bij fluctuaties van asielaanvragen snel en flexibel te kunnen schakelen.

Voor alle duidelijkheid, in ons welvarende land hoort niemand op straat te slapen, of men nu dakloos is, het slachtoffer van overstromingen is of internationale bescherming aanvraagt. Voor dat laatste is het federale niveau bevoegd. Het is een wettelijke verplichting om mensen die asiel aanvragen opvang aan te bieden.

Mijnheer de staatssecretaris, ik weet dat u en uw diensten hun uiterste best doen om het opvangnetwerk te versterken en dat u in snelheid gepakt werd, maar dat het op de langere termijn beter wordt, daar hebben de medewerkers van Fedasil, de hulpverleners op het terrein en mensen die vandaag op straat de nacht doorbrengen helaas geen boodschap aan.

Daarom vraag ik u met aandring om in noodopvang te voorzien. Wanneer zal die noodopvang er zijn? Welke oplossingen liggen op tafel?

12.05 Staatssecretaris **Sammy Mahdi**: Mevrouw de voorzitter, dames en heren Kamerleden, het is goed dat deze vragen gesteld worden en dat er aan de alarmbel wordt getrokken. Niemand hoort op straat te slapen, ook geen daklozen of asielzoekers.

Wie in België een asielaanvraag indient, heeft recht op opvang. De voorbije maanden werden er reeds meer dan 1.000 extra plaatsen gecreëerd in een hele lijst plaatsen, waaronder Geel, Lommel, Oudergem en Koksijde. Enkele bestaande centra, zoals in Namen, Bierset en Florennes, werden uitgebreid. In de komende werken komen er in onder meer Leopoldsborg en Damme nog plaatsen bij. Al die lokale besturen steken hun nek uit en leveren inspanningen om opvangplaatsen mogelijk te maken, waarvoor ik hen vooreerst wil bedanken. Zonder hen is er geen opvang mogelijk. We hebben partners nodig, zelfs veel partners om uit de huidige situatie te geraken, zowel federale als lokale partners.

À la mi-septembre, j'avais déjà informé le gouvernement des prévisions pour la période à venir.

En Belgique comme dans d'autres pays européens, tels que les Pays-

Groen): Les travailleurs de terrain sont fatigués, désespérés et furieux. Cela fait plus d'un mois que les collaborateurs du Petit-Château opposent une fin de non-recevoir à des migrants parce qu'il n'y a plus de place dans le réseau d'accueil. Le secrétaire d'État voulait absolument éviter cette crise de l'accueil et le gouvernement s'était engagé à créer 5 400 places tampon de plus. Toutefois, dans un État prospère, personne ne doit dormir dans la rue. Offrir un accueil aux personnes qui demandent l'asile est une obligation légale. Pour les travailleurs de terrain, peu importe que la situation s'améliore à plus long terme. Quand cet accueil d'urgence sera-t-il mis en place? Quelles solutions sont-elles sur la table?

12.05 **Sammy Mahdi**, secrétaire d'État: Il est positif que ces questions soient posées. Personne n'est censé dormir dans la rue. Toute personne introduisant une demande d'asile en Belgique a droit à une prise en charge. Ces derniers mois, plus de 1 000 places supplémentaires ont déjà été créées et d'autres places sont prévues, notamment à Bourg-Léopold et à Damme. Ces administrations locales prennent des risques, et je les en remercie, car nous avons besoin de partenaires pour sortir de la situation actuelle.

Medio september heb ik de regering ingelicht over de vooruitzichten op korte termijn. Gelet op de dramatische situatie in

Bas, les mêmes problèmes se posent. Cela était prévisible avec une situation dramatique en Afghanistan, des gens menacés de famine et d'autres disparaissant sous le joug du régime des talibans.

Afghanistan konden we deze problemen, waarmee ook alle andere Europese landen te kampen hebben, verwachten.

Ook de gevolgen van de overstromingen in Wallonië zijn uiteraard gekend. We zijn daar solidair geweest, allemaal samen. Ook Fedasil is solidair geweest. Fedasil is plaatsen kwijtgespeeld door de overstromingen, maar heeft een aantal van de eigen plaatsen vrijgemaakt voor mensen die hun huis zijn kwijtgespeeld tijdens de overstromingen in Wallonië. De solidariteit die Fedasil toen heeft getoond ten aanzien van mensen in Wallonië die hun huis zijn kwijtgespeeld, is dezelfde solidariteit die ik verwacht op het moment dat asielzoekers nood hebben aan bed, bad en brood.

Nous connaissons également les conséquences des inondations en Wallonie où Fedasil a perdu des lieux d'accueil. Il a également libéré un certain nombre de places pour les victimes de ces catastrophes naturelles. J'attends également la même solidarité envers les demandeurs d'asile qui ont besoin d'un lit, d'un bain et d'un morceau de pain.

Le 17 septembre, le Conseil des ministres a décidé que plusieurs membres du gouvernement et leurs services assisteraient Fedasil dans la création d'un nombre de places d'accueil suffisant. Par exemple, la ministre de la Défense a proposé le site de Glons à Bassenge pour l'ouverture d'un centre d'accueil d'urgence – centre sur lequel on travaille depuis plusieurs semaines.

Op 17 september heeft de ministerraad besloten dat de leden van de regering en hun diensten Fedasil zullen bijstaan om voldoende opvangplaatsen te creëren. De minister van Defensie heeft de site van Glons in Bitsingen ter beschikking gesteld voor de opening van een noodopvangcentrum. Er moest aan de verzuchtingen van de burge-meester tegemoetgekomen worden en er moesten werken uitgevoerd worden voor de brandveiligheid van de site. Nu moeten de lokale overheden ervan overtuigd worden dat het centrum zo snel mogelijk moet opengaan, niet pas na het weekend, maar morgen al!

Je comprends les problématiques sur le terrain. La bourgmestre a exprimé ses inquiétudes. Les travaux nécessaires pour protéger le site contre les incendies ont été réalisés et les demandes de la bourgmestre ont été rencontrées. Fedasil est donc prêt à ouvrir le site demain.

Certes, ce n'est pas facile pour les pouvoirs locaux mais j'appelle tout le monde à convaincre ces derniers de ne pas attendre le week-end: il neige et il faut garantir l'accueil dès aujourd'hui. Je pense que tout le monde – et vous également, madame Fonck – est d'avis qu'on ne peut pas attendre lundi. Il faut ouvrir le plus rapidement possible, dès demain.

Par ailleurs, il est nécessaire de disposer de personnel en suffisance pour équiper les centres. À cette fin, nous collaborons avec des organisations pour élaborer des solutions d'urgence et mettre des bénévoles au travail.

Daarnaast is er uiteraard ook een grote nood aan personeel. Geopende plaatsen zijn immers weinig waard als men niet voldoende personeel voorziet. Daarom zoekt Fedasil nog steeds personeel om de centra die open zijn verder te bemannen. Intussen zitten we samen met verschillende organisaties om in noodoplossingen te voorzien, om vrijwilligers aan het werk te kunnen zetten op de plaatsen die in sneltempo worden gecreëerd en om in voldoende personeel te voorzien.

Des mesures structurelles sont également nécessaires. C'est pourquoi le gouvernement a décidé d'investir dans du personnel pour les services d'asile afin que nous puissions raccourcir les procédures. En effet, l'accélération des procédures permet de réduire le besoin dans le domaine de l'accueil. En outre, nous élaborerons une politique en matière de tampons qui nous

Er werd daarnaast verwezen naar de structurele maatregelen die nodig zijn. Ook die hebben we voorzien en ze zijn noodzakelijk. Zo heeft deze regering beslist om te investeren in personeel voor de asiendiensten, zoals reeds gezegd werd door de heer Segers. Daarnaast wordt voorzien in kortere procedures, om de nood aan opvang te verminderen, en een bufferbeleid om de fluctuaties op te vangen.

Ik zet hier al weken en maanden mijn schouders onder. Alleen gaat het niet lukken, net zomin als in 2015. Daarvoor heeft men partners nodig en ik ben ervan overtuigd dat die er zijn. Ik ben dus bijzonder

blij met de vele vragen die gesteld zijn en de vele mensen die terecht aan de alarmbel trekken.

Ik ben er dan ook van overtuigd dat we met al die mensen, en vele anderen, niet alleen in staat zijn om morgen al in noodopvang te voorzien op de site in Glons, maar de komende dagen, weken en maanden ook in staat zullen zijn om op lokaal niveau, in samenwerking met het federale niveau, al het nodige te doen om te vermijden dat mensen op straat moeten slapen, sneeuw of geen sneeuw.

12.06 Ben Segers (Vooruit): Mijnheer de staatssecretaris, dank u wel voor uw antwoord. Wij van Vooruit steunen u natuurlijk helemaal bij uw voornemen van onmiddellijke actie. Wij rekenen erop dat deze regering zeer snel tot onmiddellijke resultaten zal komen. Wij zullen dit natuurlijk van heel nabij opvolgen. Er is geen tijd meer te verliezen, want wat de omstandigheden ook zijn, wij mogen nooit aanvaarden dat mensen bij vriestemperaturen op straat komen te staan.

Mijnheer de staatssecretaris, ik hoorde u zeggen: als het van mij afhangt, gaat de opvang in Glons morgen open. Als het van mij en Vooruit afhangt, natuurlijk ook. Aan mevrouw Matz en het cdH wil ik dan ook meegeven: u levert de burgemeester in Glons. U weet dat wij een grote stap vooruit kunnen doen als de opvang daar meteen kan opengaan. Ik reken daarom ook op u, opdat er meteen een einde zou komen aan de miserie aan het Klein Kasteeltje.

12.07 Nahima Lanjri (CD&V): Mijnheer de staatssecretaris, niemand verdient het de nacht op straat te moeten doorbrengen. Daarom steunen wij u ook in uw beleid, en zeker in uw zoektocht naar noodopvang.

Als er nu reeds noodopvang beschikbaar is, zoals wij horen, moet die ook snel opengaan. Wat ons betreft, moet de opvang in Glons liever vandaag dan morgen opengaan. Fedasil is klaar. Die plekken zijn ter beschikking. De opvang moet dus opengaan.

Wij rekenen op de inzet van iedereen, van elke minister, ook die van Defensie. In het verleden is het meermaals bewezen dat Defensie met plekken naar voren kwam.

Elke minister moet zijn engagement om te zoeken naar plekken waarmaken, en daarnaast natuurlijk ook de lokale besturen. Dit is een collectieve verantwoordelijkheid. Alleen als wij de handen in elkaar slaan, raken wij eruit. Als wij de handen in elkaar slaan, kunnen wij ervoor zorgen dat niemand nog op straat hoeft te slapen.

12.08 Catherine Fonck (cdH): Monsieur le secrétaire d'État, j'entends vos déclarations, et surtout l'engagement que vous prenez de garantir que plus personne ne passe la nuit dehors; j'en prends bonne note. Nous verrons dans les jours qui viennent si les actes suivront vos déclarations. J'entends aussi les propos quelque peu polémiques, me semble-t-il, qui tendent à renvoyer la responsabilité aux autorités locales. Ce n'est pas en adoptant des postures

permettra de mieux absorber les fluctuations.

J'ai à cœur de soutenir cette politique, mais j'ai besoin de partenaires pour réussir. Ce n'est qu'ensemble que nous pourrons ouvrir demain le site d'accueil d'urgence de Glons, ce n'est qu'ensemble, aux niveaux local et fédéral, que nous pourrons éviter que des personnes doivent dormir dans la rue.

12.06 Ben Segers (Vooruit): Mon parti attend du gouvernement qu'il engrange des résultats immédiats. En effet, nous ne pourrons jamais nous résoudre à ce que des gens se retrouvent à la rue lorsqu'il gèle.

Le site d'accueil de Glons doit pouvoir ouvrir dès demain. Pour ce faire, je compte aussi sur la bourgmestre cdH de Bassenge: l'ouverture de ce centre permettra de mettre fin à la situation catastrophique rencontrée autour du Petit-Château.

12.07 Nahima Lanjri (CD&V): Une fois que Fedasil aura terminé les préparatifs, le centre d'accueil de Glons devra ouvrir immédiatement. Nous comptons sur la participation de chacun. La ministre de la Défense devra prendre ses responsabilités, tout comme les pouvoirs locaux. Ce n'est qu'en nous serrant les coudes que nous parviendrons à ce que plus personne ne dorme dans la rue.

12.08 Catherine Fonck (cdH): Ik neem er nota van dat u garandeert dat niemand nog de nacht op straat zal moeten doorbrengen. We zullen zien of dat in de praktijk ook zo zal zijn. Ik stel ook vast dat u de verantwoordelijkheid op de

politiques ici au sein de l'hémicycle de la Chambre que l'on règlera les problèmes qui se posent éventuellement au niveau local. J'attends d'un secrétaire d'État, et même d'un gouvernement, que ceux-ci mettent les personnes impliquées autour de la table pour trouver des solutions aux problèmes qui se posent. C'est votre job, monsieur le secrétaire d'État. Mettons donc fin à cette situation inhumaine et indécente! Je vous remercie.

lokale overheden afschuift. We zullen er niet in slagen om lokale problemen op te lossen door in de Kamer een polemisch betoog te houden. Het is uw taak om de betrokkenen om de tafel te brengen teneinde deze onmenselijke en onbetamelijke situatie op te lossen.

12.09 Eva Platteau (Ecolo-Groen): Mijnheer de staatssecretaris, ik ben blij met uw antwoord, omdat u ook de urgentie deelt dat er niemand op straat mag slapen. Het is crisis en het is uw verantwoordelijkheid om die op te lossen. Ik steun uw oproep aan lokale besturen waarvan u solidariteit vraagt en uw oproep aan andere departementen als Defensie om te helpen.

12.09 Eva Platteau (Ecolo-Groen): Je soutiens l'appel lancé par le secrétaire d'État à la Défense et aux administrations locales pour qu'elles se montrent solidaires et apportent leur soutien en cas de nécessité.

Het huis brandt en als een huis brandt, zoekt men een emmer water om te blussen. Of dan reikt men een emmer water aan om te blussen; maar zoekt men niet nog verder naar andere emmers water. Bij noodopvang is het belangrijk om te zien welke infrastructuur men het snelst kan inzetten. Ik vraag u om zonder taboes te luisteren naar de oplossingen die Fedasil zelf aanreikt en de oplossingen te grijpen die het middenveld en burgerinitiatieven u aanreiken. U heeft daarnaar verwezen. Ook de inzet van vrijwilligers kan ervoor zorgen dat we infrastructuur snel kunnen inzetten.

Lorsque la maison brûle, il faut éteindre rapidement l'incendie. Il s'agit alors d'opter pour les infrastructures qui permettent de répondre au besoin le plus rapidement. C'est pourquoi je demande au secrétaire d'État d'examiner sans tabous les solutions proposées par Fedasil, la société civile et les initiatives citoyennes. Grâce aux volontaires, ces infrastructures peuvent en outre être utilisées rapidement.

Mijnheer de staatssecretaris, ik reken op u om deze crisis op te lossen en ik wens u veel succes, zodat er niemand meer op straat moet slapen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Dit is het einde van de mondelinge vragen.

13 Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains – Nomination des membres suppléants du conseil d'administration

13 Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens – Benoeming van de plaatsvervangende leden van de raad van bestuur

Nous aurions dû désigner les membres suppléants du conseil d'administration de l'Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains.

We moesten overgaan tot de aanwijzing van de plaatsvervangende leden van de raad van bestuur van het Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens.

Vu l'insuffisance de membres ayant émis leur voix, je vous propose de reporter le dépouillement des votes à la semaine prochaine.

Aangezien er onvoldoende leden hun stem hebben uitgebracht, stel ik u voor om de telling van de stemmen uit te stellen tot volgende week.

Propositions et projet de loi

Voorstellen en wetsontwerp

14 Proposition de résolution visant à inclure le crime d'écocide dans le Statut de Rome de la Cour pénale internationale et le droit pénal belge (1429/1-5)

14 Voorstel van resolutie met de vraag om ecocide als misdaad op te nemen in het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof en in het Belgisch strafrecht (1429/1-5)

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Samuel Cogolati, Wouter De Vriendt, Stefaan Van Hecke, Séverine de Laveleye, Barbara Creemers, Kristof Calvo.

Discussion

Bespreking

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1429/5)**

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1429/5)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de résolution demandant d'inscrire le crime d'écocide dans le droit pénal international".

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "voorstel van resolutie met de vraag om ecocide als misdaad op te nemen in het internationaal strafrecht".

La discussion est ouverte.

De bespreking is geopend.

14.01 Michel De Maegd, rapporteur: Je renvoie à mon rapport écrit.

14.01 Michel De Maegd, rapporteur: Ik verwijs naar het schriftelijk verslag.

14.02 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mevrouw de voorzitter, collega's, vooraleer ik het standpunt van mijn fractie inzake dit voorstel van resolutie toelicht, onderstreep ik graag dat de N-VA ecologie hoog in het vaandel draagt. Laat daarover geen misverstanden bestaan. Voor ons is het heel belangrijk dat milieumisdrijven, dus misdrijven die ons leefmilieu aantasten, grondig aangepakt worden. Het mooiste bewijs daarvan is de standvastigheid waarmee Vlaams minister van Omgeving, mevrouw Demir, de PFOS-vervuiling door het bedrijf 3M aanpakt.

14.02 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Qu'il n'y ait pas de malentendu: mon groupe accorde une grande importance à l'écologie. Les crimes environnementaux doivent être sévèrement punis. La fermeté avec laquelle la ministre flamande de l'Environnement a défendu le dossier des PFOS en témoigne également.

Er is vandaag inderdaad een probleem. Ecosystemen staan wereldwijd onder druk. Er verdwijnen jammer genoeg leefgebieden. Biodiversiteit wordt vaak aangetast en er zijn vele milieuverontreinigingen. Ook internationaal groeit de vraag om iets te kunnen doen aan de vrijbuiters die, tegen de internationale klimaatinspanningen in, waardevolle stukken natuur bewust blijven vernietigen.

Aujourd'hui, les écosystèmes du monde entier sont sous pression, ce qui affecte la biodiversité. De plus en plus de voix s'élèvent à l'international également, afin d'agir contre ces pirates de l'environnement qui continuent à détruire délibérément des éléments précieux de la nature.

Sinds de staatshervormingen, en meer specifiek de Bijzondere Wet tot Hervorming van de Instellingen, geldt het principe in foro interno, in foro externo. Dat betekent dat als een instantie intern, dus binnen België, voor een bepaalde materie bevoegd is, ze dat ook extern is. Leefmilieu, waterbeleid en natuurbehoud zijn bevoegdheden van de deelstaten, de Gewesten dus. Het federale niveau is nog alleen bevoegd voor restbevoegdheden, zoals de productnormen, radioactief afval en een aantal andere zaken.

Néanmoins, nous émettons quelques réserves sur cette résolution, tout d'abord en ce qui concerne la procédure. Depuis les réformes de l'État, on applique le principe *in foro interno, in foro externo* dans notre pays: les autorités compétentes pour une certaine matière en Belgique sont également compétentes pour cette même matière au niveau

De bevoegdheden zijn zeer duidelijk gescheiden. Het zou dan ook mooi zijn als iedereen op dit niveau, in de Kamer, die bevoegdheidsverdeling ook respecteert. Het niveau van de deelstaten was in mijn ogen de meest aangewezen plaats om onderhavige resolutie in te dienen, niet het Federale Parlement.

Wij zien dat er in de praktijk al gesprekken hebben plaatsgevonden tussen Vlaams minister van Omgeving, Zuhal Demir, en federaal minister van Justitie, Vincent Van Quickenborne. Er werden ook experts aangesteld om een verslag op te stellen, waarvan we de resultaten nog moeten afwachten.

De eerste versie van het voorstel van resolutie zag er helemaal anders uit dan het voorstel dat nu voorligt. Voor ons is de tekst, door de vele amenderingen, in de goede richting geëvolueerd. Zo wordt ecocide voorlopig niet in het strafrecht opgenomen. Ook de wijziging in de titel is veelzeggend. Eigenlijk kunnen we stellen dat alles een beetje op de lange baan wordt geschoven. Verschillende zaken zijn nu in de voorwaardelijke wijs geformuleerd. Er wordt ook verwezen naar initiatieven en nog op te stellen rapporten, waarover ik het daarnet al had. Ik wil de MR-fractie daarvoor bedanken, zoals ik in de commissievergadering al deed, want de MR heeft de grootste mijnen uit dit dossier gehaald of heeft er althans voor kunnen zorgen dat we dit dossier voor een stuk voor ons kunnen uitschuiven. Dat kan niet eindeloos, want we weten dat de Ecolo-Groenfractie er nog voor het einde van deze legislatuur werk van wil maken. Ook het verslag van minister Van Quickenborne laat natuurlijk niet eeuwig op zich wachten en kan dus niet uitblijven.

Ondanks die tekstverbeteringen zitten er voor onze fractie nog te veel zaken in de tekst, waardoor wij niet overtuigd zijn om voor te stemmen. Nogmaals wil ik benadrukken dat dit niet betekent dat de aanpak van milieumisdrijven voor ons onbelangrijk is. Wij moeten er ons echter wel van bewust zijn dat we spaarzaam moeten omgaan met het gebruik van termen op -ciden.

Dat worden bijna containerbegrippen, bijna sloganeske veralgemeningen, waarvan men eigenlijk niet weet waar zij beginnen en zeker niet waar zij eindigen. Voor ons is het heel belangrijk dat men wetenschappelijk en rationeel, zonder te veel ideologische poespas, kan uitleggen waar de gevaren schuilen en welke normen gehanteerd dienen te worden. Dat is het grote probleem met het voorliggende voorstel.

Ik heb een concrete vraag voor de indieners van het voorstel. Op basis van het voorstel zou de federale regering voor de rechtbank kunnen worden gedaagd wegens de bouw van nieuwe gascentrales, want daardoor komen tonnen extra CO₂ vrij. Is dat een vorm van ecocide? Voor velen zal dat een vorm van ecocide zijn, want er zijn veel mensen die door die bijkomende luchtvervuiling longproblemen zullen hebben. Er sterven in Europa nu al veel mensen door luchtvervuiling, dus ik kan mij voorstellen dat dit voor velen niet ondenkbaar zou zijn. Zo geef ik maar een concreet voorbeeldje van wat het probleem is met voorstellen als het onderhavige.

Gelet op alles wat ik heb gezegd, zal onze fractie het voorstel dan ook niet steunen.

international. L'environnement, la politique de l'eau et la protection de l'environnement sont des compétences régionales. Les autorités fédérales ne sont compétentes que pour un certain nombre de compétences résiduelles.

La Chambre devrait respecter cette répartition des compétences et laisser aux entités fédérées le soin de traiter les propositions de résolution sur ces questions. Des discussions à ce sujet ont d'ailleurs déjà eu lieu entre la ministre flamande de l'Environnement et le ministre fédéral de la Justice. Des experts ont également été désignés afin de rédiger un rapport.

Grâce à divers amendements, la proposition de résolution initiale a évolué dans le bon sens. Ainsi, l'écocide n'est pas inclus dans le droit pénal pour le moment, l'intitulé a été modifié et différents passages ont été formulés au conditionnel. Il est également fait référence à des rapports qui doivent encore être rédigés. Grâce au groupe MR, nous pouvons reporter légèrement le dossier, même si nous savons que le groupe Ecolo-Groen souhaite encore y travailler avant la fin de la législature.

Malgré ces améliorations du texte, nous n'approuverons pas la proposition de résolution à l'examen. S'il faut effectivement combattre les crimes contre l'environnement, il convient de se montrer parcimonieux à l'égard des généralisations idéologiques aux allures de slogans qui se terminent par -cide.

Pour mon parti, les dangers potentiels et les normes appliquées doivent être définis de manière rationnelle et scientifique, sans embrouillamini idéologique. C'est sur ce point que le bât blesse dans ce texte.

Je voudrais demander à ses

auteurs si la construction de nouvelles centrales à gaz ne constitue pas une forme d'écocide.

Pour les raisons susmentionnées, notre groupe ne soutiendra pas cette proposition de résolution.

14.03 Samuel Cogolati (Ecolo-Groen): Madame la présidente, chers collègues, je vous avoue que ce moment est particulier pour moi. C'est un moment émouvant. C'est la fin d'un combat politique important. En effet, quand nous avons commencé à écrire le texte de cette proposition de résolution visant la reconnaissance du crime d'écocide, j'ai sollicité l'aide de la bibliothèque du Parlement à qui j'ai demandé de retrouver toutes les références possibles au concept d'écocide dans des questions parlementaires ou dans des textes déposés par les membres de cette assemblée. La bibliothèque du Parlement m'a alors répondu qu'elle ne disposait d'aucun document abordant le sujet, que le concept était encore inconnu au bataillon. Il est magnifique d'avoir pu transformer cette petite idée qui était inexistante, il y a encore deux ans, en réalité politique.

Il est important de dire franchement, d'avouer qu'il existe, aujourd'hui, une lacune en droit pénal international. Pourquoi? Parce que les écosystèmes ne sont pas suffisamment protégés par l'architecture de ce dernier. Aujourd'hui, on est protégé contre le vol en rue, contre une agression physique, contre la corruption, par exemple. Mais le Code pénal, y compris le Code pénal belge, ne protège pas encore suffisamment contre les destructions les plus graves des écosystèmes.

Avec cette proposition de résolution qui, je l'espère, sera votée à une très large majorité ce soir à l'issue de cette séance plénière, nous vous lançons un appel solennel pour que le droit se porte enfin au secours de la planète en comblant cette lacune.

Il est vrai que se pose une question de définition. Madame Van Bossuyt, il est exact qu'il existe une définition juridique pour définir les contours de la notion de crime d'écocide. Il est ici question d'une étape cruciale qui a été franchie, il y a à peine quelques mois, à savoir en juin dernier. Un panel d'experts coprésidé par le professeur de droit international Philippe Sands, qui est très souvent présent à la Cour pénale internationale à La Haye pour défendre des États dans la poursuite de crimes commis contre l'humanité et de crimes de génocide, nous a présenté une nouvelle définition.

Il nous a dit: "Attention, nous ne visons pas, à travers le crime d'écocide, le passant qui jette une cigarette en rue. Nous ne visons pas, à travers le crime d'écocide, un simple accident." Il y a cette notion d'élément moral, d'élément de culpabilité qui doit être absolument présent. Nous restons évidemment dans le domaine du droit pénal. Que visons-nous finalement? Nous visons des dommages graves. Les dommages doivent toujours être graves et ce sont donc des atteintes hautement préjudiciables à l'environnement, aux écosystèmes. Ils doivent être étendus et donc dépasser une zone géographique bien délimitée. Ils doivent aussi avoir des effets durables et donc des dommages irréversibles qui ne peuvent être corrigés par régénération naturelle.

14.03 Samuel Cogolati (Ecolo-Groen): Dit is het sluitstuk van een belangrijke politieke strijd. Toen ik tijdens het opstellen van deze resolutie de bibliotheek van het Parlement vroeg om alle verwijzingen naar het begrip 'ecocide' te bundelen, kreeg ik als antwoord dat er geen waren. Het is fantastisch dat een idee dat kort geleden nog vaag was, omgezet kon worden in een politieke realiteit.

Ecosystemen waren onvoldoende beschermd in het internationaal strafrecht en het Belgische Strafwetboek. In deze resolutie, die naar ik hoop met een grote meerderheid aangenomen zal worden, staat dat het recht de planeet moet redden.

In juni laatstleden heeft een expertpanel dat mee voorgezeten werd door professor Philippe Sands, een wereldwijd gerenommeerde jurist, een nieuwe definitie opgesteld van 'ecocide' als misdaad.

Volgens die definitie gaat het bij ecocide niet over alleenstaande ongevallen, maar over zeer ernstige, grootschalige en onomkeerbare milieuschade. We hanteren dus niet langer een antropocentrische aanpak, waarbij op de schade voor de mens gefocust wordt, maar we opteren voor een holistische aanpak, waarbij de wederzijdse verbondenheid tussen de natuur en de mensheid erkend wordt.

Al in de jaren '70 wierp Christopher Stone de kwestie op van de rechten van de natuur. Daarmee was hij een pionier. Indertijd werd hij daarom uitgela-

Madame la présidente, chers collègues, ce qui est incroyable, c'est qu'à travers la reconnaissance de cette nouvelle notion, de cette nouvelle incrimination d'écocide, nous quittons une approche trop longtemps anthropocentrique et donc rattachée aux effets de crimes et de dommages sur l'homme exclusivement, l'homme pour l'homme, et nous nous approchons d'une approche beaucoup plus écologique, systémique et qui reconnaît enfin aussi les liens de notre humanité avec la nature et les écosystèmes dont nous dépendons.

Christopher Stone est le premier professeur en droit à avoir osé franchir le pas et à avoir posé cette question de savoir si les arbres, la nature, les fleuves ne pourraient pas aussi avoir accès à la justice. J'ai envie de lui rendre hommage. Même si son nom ne vous dit probablement rien, Christopher Stone est un gars absolument fascinant et passionnant. Il est décédé voici à peine quelques mois et a écrit ce livre en 1972. Dans les années 70, cette question semblait complètement folle. Les gens se moquaient de lui dans les facultés de droit. Pourtant la question avait tout son sens et était posée dans un contexte bien particulier. Alors que la grande compagnie américaine très connue, Walt Disney, voulait détruire une énorme forêt de séquoias pour y construire une station de ski, une association de défense de l'environnement essayait de prendre la défense de cette forêt. Cette association environnementale est allée en justice. La cour d'appel de Californie du Sud lui a répondu qu'elle ne pouvait prouver absolument aucun préjudice personnel et lui a donc dit: "Allez-vous-en, vous n'avez absolument rien à faire ici en justice!"

C'est en réaction à cette décision judiciaire que le professeur Stone a décidé de prendre un autre pas et d'imaginer un concept de droit pénal beaucoup plus proche et beaucoup plus protecteur de l'environnement et des écosystèmes.

On ne tranchera évidemment pas définitivement la question à travers cette résolution, je vous rassure, chers collègues, mais je pense que cela a du sens d'au moins se poser la question. Je prends un exemple. Pourquoi une entreprise privée dotée de cinq euros de capital pourrait-elle avoir beaucoup plus de droits qu'un fleuve comme l'Escaut en Belgique? Je pense que la question a du sens. C'est finalement cette question de la reconnaissance des droits de la nature qui est posée à travers ce texte visant à la reconnaissance du crime d'écocide.

J'entends des critiques et je les comprends aisément. J'entends que reconnaître l'écocide, ce serait un peu amoindrir et rendre moins graves les crimes existants de génocide et de crime contre l'humanité. C'est amusant parce que quand on retourne à 1945 et aux sources – Raphael Lemkin et Hersch Lauterpacht qui étaient les penseurs derrière les crimes contre l'humanité et les crimes de génocide –, on pouvait entendre les mêmes critiques. On leur disait: "Si vous reconnaissez le crime de génocide, vous allez rendre les crimes de guerre moins graves."

Chers collègues, il est temps de reconnaître que les écosystèmes, la planète Terre, la nature peuvent être victimes de crimes graves de l'ampleur de crimes de génocide et de crimes contre l'humanité. C'est vrai, ce serait une première depuis 1945 mais la question aujourd'hui n'est pas de savoir si les États vont enfin franchir ce pas. La question

chen in de rechtenfaculteiten. Toen Walt Disney een sequoiawoud wilde vernietigen om een skioord te bouwen, werd een milieubeschermingsorganisatie door een hof van beroep in Californië in het ongelijk gesteld omdat er geen sprake was van een persoonlijk belang.

In reactie op die beslissing heeft professor Stone een rechtsbegrip bedacht om ecosystemen beter te beschermen. Deze resolutie biedt geen antwoord op de vraag, maar het is zinvol om de vraag te stellen. Waarom zou een bedrijf met een kapitaal van 5 euro meer rechten hebben dan de Schelde? In deze tekst wordt de kwestie van de erkenning van de rechten van de natuur opgeworpen, met als doel ecocide als misdaad te erkennen.

Door ecocide als misdaad te erkennen zou de misdaad van genocide of de misdaad tegen de mensheid aan betekenis inboeten, zo zegt men. Men vergeet dat in 1945, toen die misdaden erkend werden, er beweerd werd dat oorlogsmisdaden als gevolg van die erkenning aan betekenis zouden inboeten. Het is hoog tijd dat men erkent dat ecosystemen en onze planeet het slachtoffer kunnen worden van misdaden die even ingrijpend zijn als genocides. Vandaag is er een politiek draagvlak, en de bereidheid is ook aanwezig in de academische wereld en het middenveld, om de stap te zetten en ecocide als misdaad te erkennen.

Een journalist vroeg onlangs aan de eminente juriste Françoise Tulkens, rechter bij het EHRM, of het niet overdreven was om ecocide op gelijke voet te stellen met een oorlogsmisdaad.

Ze antwoordt dat ecocide etymologisch 'het huis doden' betekent, hetgeen als een misdaad beschouwd kan worden. Ik hoop dat we via deze resolutie ons

est de savoir quand ils le feront. Je crois qu'il y a aujourd'hui une base politique bien réelle. Il y a quelque chose qui vit non seulement dans la communauté académique mais aussi dans les associations de défense de l'environnement et du climat. Je les entends et je leur dis qu'il y a quelque chose qui vit aujourd'hui dans la société civile pour enfin franchir ce pas et reconnaître ce crime d'écocide.

Il y a aussi cette réponse que j'aime beaucoup, donnée dans *Le Vif/L'express* par Françoise Tulkens, une femme belge formidable, grande juriste, juge à la Cour européenne des droits de l'homme et même vice-présidente de la Cour de Strasbourg. Le journaliste lui demande si ce n'est pas un peu exagéré d'aller considérer l'écocide au même niveau qu'un crime de guerre.

Elle répond: "Qu'est-ce que l'écocide? C'est *eco*, la maison, et *cidere*, tuer. Tuer la maison. Finalement, monsieur le journaliste, tuer la maison n'est-ce pas assez grave pour être considéré comme un crime?" La réponse est oui, chers collègues. J'espère vraiment qu'à travers cette résolution, nous rejoindrons aujourd'hui Françoise Tulkens dans cette affirmation selon laquelle nous devons aujourd'hui protéger plus concrètement, avec les dents du droit pénal, la planète et nos écosystèmes.

J'entends aussi que reconnaître les écocides ne les empêchera pas. Là aussi, je vous donne raison. Effectivement, le crime de meurtre existe depuis des siècles dans notre Code pénal et malheureusement, nous devons toujours assister aujourd'hui à des meurtres. Alors qu'est-ce qui changera? Quelle est la plus-value?

La plus-value de la reconnaissance du crime d'écocide est double.

Il y a d'abord une dimension symbolique, morale, philosophique qu'il faut pouvoir assumer, parce que le Code pénal représente cet ordre social et sociétal. Il dit: "Attention! Ces comportements contre la société seront sanctionnés. Vous pourrez éventuellement être privés de liberté parce que vos comportements représentent un danger pour la société". Je pense qu'il est temps aujourd'hui, et même qu'il est urgent, de reconnaître que quand nous détruisons la planète et les écosystèmes dont nous dépendons, oui, nous pouvons être sanctionnés. Quand vous vous attaquez à l'Arctique, quand vous déversez des déchets radioactifs dans les océans, quand vous êtes l'auteur de déforestation dans les forêts équatoriales, que ce soit dans le bassin du Congo ou en Amazonie, non, vous ne nous attaquez pas simplement à de petites provinces isolées du Brésil ou de la République démocratique du Congo. Vous vous attaquez à l'ensemble de la planète, à nos poumons, à nos biens communs. Oui, ces crimes méritent d'être reconnus et doivent – enfin – cesser d'être impunis.

Ensuite, il y a la portée instrumentale. Je ne voudrais pas que cette reconnaissance du crime d'écocide reste au niveau d'un *buzzword* comme on dit en anglais, au niveau d'un slogan, et reste une belle parole en l'air.

Non, il faut aussi que cette reconnaissance du nouveau crime d'écocide soit assortie d'effets réels, concrets. Cette reconnaissance représente un nouvel outil juridique pour que le parquet, le ministère public puisse se porter garant de la protection de l'environnement.

zullen aansluiten bij de stelling van Françoise Tulkens dat we de planeet en onze ecosystemen nu concreter moeten beschermen met de wapens die het strafrecht ons biedt.

De erkenning van de ecocides zal ze natuurlijk niet voorkomen. Het misdrijf moord staat immers al eeuwen in ons Strafwetboek en er worden nog steeds moorden gepleegd. Wat is dan de meerwaarde ervan? Die is tweeledig.

In de eerste plaats is er een symbolische en filosofische dimensie waarmee er rekening moet worden gehouden, omdat het Strafwetboek de sociale en maatschappelijke orde vertegenwoordigt. Als we ecosystemen vernietigen, bijvoorbeeld door radioactief afval in de oceanen te dumpen of door het regenwoud te vernietigen, kunnen we bestraft worden omdat die een gemeenschapsgoed van de mensheid zijn.

Vervolgens is er de instrumentele draagwijdte. De misdaad van ecocide mag niet louter een slogan blijven.

De erkenning van de ecocide als misdaad moet concrete gevolgen hebben. Dit nieuwe juridische instrument moet bijdragen tot de bescherming van het milieu. Zo werd Total voor de burgerlijke rechtbank, maar ook voor de strafrechtbank schuldig bevonden aan de door de tanker Erika veroorzaakte olievervuiling, die ertoe leidde dat de stranden over vele kilometers onder een laag olie bedekt werden en duizenden vogels gedood werden. Dat was ongezien, maar het Franse Hof van Cassatie legde slechts een boete van 375.000 euro op. Dat is peanuts voor een olieconcern dat honderden miljarden dollars winst maakt! De straffen moeten op de omvang van de milieurampen afgestemd worden.

J'ai envie de vous donner un exemple dont vous vous souvenez très certainement: la marée noire causée par l'Erika. Des centaines de kilomètres de plages souillées de pétrole. Des images terrifiantes de centaines de milliers d'oiseaux tués, blessés, mazoutés. Total a été reconnue coupable de cette catastrophe environnementale tant au civil qu'au pénal. C'était inédit. La Cour de cassation française a imposé une amende de seulement – tenez-vous bien – 375 000 euros! C'est ridicule! Ce n'est rien du tout pour une compagnie pétrolière qui réalise plusieurs centaines de milliards de dollars de bénéfices par an!

Il est temps d'imposer des sanctions à la hauteur des dangers que représentent ces désastres, ces catastrophes environnementales. Il est temps que le droit pénal vienne enfin au secours de la planète et puisse imposer des sanctions réellement dissuasives pour mettre fin à l'impunité.

Madame la présidente, chers collègues, j'en viens à la conclusion. Je crois que notre petit pays, la Belgique, pourra être fier ce soir d'être – si le vote est positif et je l'espère de tout cœur – la première assemblée démocratique d'un pays membre de l'Union européenne à appeler de ses vœux, à demander au gouvernement fédéral la reconnaissance du crime d'écocide dans le Code pénal belge et d'amender le Statut de Rome de la Cour pénale internationale de La Haye.

Enfin, particularité belgo-belge dont je suis très fier, un amendement renforce ce texte. Je remercie d'ailleurs les partenaires avec qui nous avons travaillé au sein de la majorité en commission des Relations extérieures. Il propose un nouveau traité, une sorte de *coalition of the willing*, un traité des pays les plus volontaires. Je suis convaincu qu'il ne faut pas traîner. Il y a urgence. Les climatologues nous le disent: nous avons huit ans pour agir pour sauver le climat et éviter une hausse de plus de 1,5 degré de la température globale mondiale.

Il fait maintenant avancer avec des pays comme la Finlande, l'Autriche, les Maldives, le Vanuatu. Les pays insulaires sont victimes de la montée des eaux.

Enfin, rendons à César ce qui appartient à César. La société civile est particulièrement bien mobilisée. Le concept d'écocide, je ne l'ai pas pondé seul. Il existe depuis des années, surtout avec la crise de l'agent orange au Vietnam dans les années septante. Il est défendu par une juriste française, Valérie Cabanes, qui est venue à la Chambre il y a un peu moins de deux ans et qui nous a aidés à rédiger les nuances de ce texte. On le doit aussi à Marie Toussaint, cette députée européenne qui a travaillé pour l'affaire pour le climat en France. On doit cette mobilisation internationale à Polly Higgins, qui est malheureusement décédée, mais aussi à Jojo Mehta, de l'organisation *Stop Ecocide* ainsi qu'à *End Ecocide Belgium*.

J'ai envie de dire merci du fond du cœur aux mamans, aux grands-parents, aux enfants, aux jeunes pour le climat. Ce soir, j'espère que ce texte pourra être adopté. Très sincèrement, votre mobilisation, votre engagement, votre détermination à sauver la planète me fait encore croire aujourd'hui dans la politique, me donne cet optimisme et cet espoir de croire que nous pouvons protéger la planète ici et

Indien deze resolutie straks aangenomen wordt, mag ons kleine landje fier zijn dat wij de eerste democratische assemblee van de Europese Unie zijn die de federale regering verzoekt ecocide in het Strafwetboek op te nemen en het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof in Den Haag te amenderen.

Tot slot wordt deze tekst nog versterkt door een amendement waarin er wordt voorgesteld dat de meest voortvarende landen als een soort *coalition of the willing* een nieuw verdrag sluiten. Er is haast geboden. Volgens de klimatologen hebben we nog acht jaar de tijd om te voorkomen dat de temperatuur wereldwijd met meer dan 1,5°C stijgt.

We moeten nu vooruitgang boeken, samen met eilandstaten die door de stijgende zeespiegel bedreigd worden.

Ere wie ere toekomt! Het maatschappelijke middenveld is gemobiliseerd. Het begrip ecocide bestaat al sinds de jaren zeventig. Het wordt verdedigd door Valérie Cabanes, die ons geholpen heeft de nuances in de tekst precies te verwoorden. Ook Marie Toussaint en Polly Higgins, en organisaties als Stop Ecocide en End Ecocide Belgium, hebben mee aan de kar gestoten. Ik dank ook de ouders, grootouders en jongeren die voor het klimaat manifesteren. Uw engagement geeft mijn geloof in de politiek vleugels en geeft me hoop dat we de planeet dankzij een nieuw instrumentarium kunnen redden.

maintenant avec des nouveaux outils votés au Parlement.

14.04 Annick Ponthier (VB): Mevrouw de voorzitter, beste collega's, met dit voorstel willen de indieners, hoofdzakelijk van Ecolo-Groen, ecocide, dus het bewust beschadigen van milieu- en ecosystemen, opnemen in het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof. Daarmee zou het een misdaad worden die voor het Internationaal Strafhof kan worden gebracht en internationaalrechtelijk kan worden veroordeeld.

Ook willen de indieners van ecocide een specifieke misdaad maken in het Belgisch strafrecht. Dat laatste was reeds voorzien in het regeerakkoord van paarsgroen. Ook al werd in het vandaag voorliggende voorstel een en ander afgezwakt door amendementen, het doel blijft vooralsnog overeind.

Collega's, bij wijze van inleiding wil ik u meegeven dat het Vlaams Belang de zorg voor milieu en omgeving hoog in het vaandel draagt. Vaderlandsliefde en respect voor onze natuur, ecosystemen en biodiversiteit gaan uiteraard hand in hand. In die geest zijn ook wij voorstander van een strenge bestraffing van bewuste milieubeschadigingen.

Dit voorstel om ecocide als afzonderlijke misdaad in het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof op te nemen is voor ons echter een brug te ver. Het Internationaal Strafhof is niet de juiste instelling en het internationaal strafrecht niet het juiste instrument om schade aan het milieu te vervolgen. Daarmee zou, het werd reeds gezegd, ecocide in hetzelfde lijstje komen te staan als misdaden tegen de mensheid, oorlogsmisdaden, genocide en agressie tegen de vrede. Deze opgesomde misdrijven, waarvoor het Internationaal Strafhof rechtsbevoegdheid heeft, zijn ons inziens veel gewichtiger dan ecocide, of althans dan de voorbeelden opgesomd in het voorstel.

Men kan de lijst met gevallen van ecocide in de voorliggende resolutie helemaal niet vergelijken met die misdaden. In vele gevallen gaat het om milieurampen zonder intentioneel karakter. Uiteraard is daarbij vaak sprake van nalatigheid omwille van commerciële belangen, maar geen zinnig mens kan dit soort misdrijven vergelijken met de misdaden waarvoor het Internationaal Strafhof bevoegd is. Het gaat hier niet om het doelbewust aanvalen van ecosystemen met de bedoeling om mensen schade te berokkenen of te doden.

Ook het bewijzen van bewuste nalatigheid door winstbejag die leidt tot ecocide kan ons inziens juridisch zeer moeilijk worden. Vele betrokkenen zullen beargumenteren dat ze het risico van een milieuramp klein achten of zelfs niet op de hoogte waren van de mogelijkheid dat er iets ernstigs fout kon lopen. Volgens ons is dat dan ook juridische sciencefiction en zet het op z'n minst de deur open naar willekeur.

Daarnaast schuilt er nog een gevaarlijk addertje onder het gras wanneer we van ecocide een afzonderlijke misdaad maken waarover het Internationaal Strafhof jurisdictie krijgt. In dit voorstel wordt niet alleen van schade aan milieu en ecosysteem gesproken maar ook van klimaatontregeling. Wat ons betreft is dat niet minder dan een stap in de richting van bindende klimaatregels via het internationale strafrecht, iets waar wij voor passen. In theorie zou men daarmee

14.04 Annick Ponthier (VB): Les auteurs, principalement des membres du groupe Ecolo-Groen, souhaitent introduire le crime d'écocide dans le Statut de Rome de la Cour pénale internationale, afin de rendre possible une condamnation en droit international. Ils souhaitent également que l'écocide devienne un crime spécifique dans le droit pénal belge. Cette ambition figurait déjà dans l'accord de gouvernement de la coalition arc-en-ciel. En dépit des atténuations apportées par voie d'amendements, l'objectif est maintenu.

Le Vlaams Belang accorde une grande importance à la protection de l'environnement. Nous sommes favorables à une punition sévère des atteintes délibérées à l'environnement, mais cette proposition de résolution pêche par un excès de témérité. La Cour pénale internationale n'est pas l'institution appropriée et le droit pénal international n'est pas l'outil approprié pour poursuivre les auteurs de dommages environnementaux. Le crime d'écocide figurerait sur la même liste que les crimes contre l'humanité, les crimes de guerre, le génocide et l'agression contre la paix. De tels crimes sont toutefois beaucoup plus graves que les exemples d'écocide énumérés dans la proposition de résolution. Dans de nombreux cas, il s'agit de catastrophes environnementales sans caractère intentionnel. En outre, il peut être très difficile de prouver la négligence délibérée guidée par l'appât du gain qui conduit au crime d'écocide. Cette science-fiction juridique ouvre à tout le moins la porte à l'arbitraire.

Un danger nous menace à cet égard car il est également question de dérèglement climatique. Ce n'est rien moins qu'une étape vers la mise en place de règles climatiques contraignantes

precedenten kunnen scheppen om bedrijven of politici die de koolstofneutrale klimaatpolitiek en het klimaatalarmisme niet volgen te sanctioneren. Dat is een aanzet tot een internationaal klimaathof. Op die manier kan het groene klimaatbeleid in het Akkoord van Parijs en de Green Deal via een internationale strafrechtbank worden afgedwongen. Zijn de broeikasgassen van onder andere de fossiele industrie, de luchtvaart, de veeteelt en de landbouw volgens de indieners immers niet de oorzaken van de grootste ecocide die de wereld ooit gekend heeft, met name de klimaatopwarming waar u het over heeft?

De definitie van ecocide blijft namelijk zeer vaag en breed. Het is volledig denkbaar dat men het tegengaan van groen klimaatbeleid er op termijn in zal opnemen.

Dit voorstel zet volgens ons de deur open voor vervolging van natuurlijke en rechtspersonen wegens hun CO₂-uitstoot, of zelfs wegens hun verzet tegen het klimaatbeleid van de EU en de groene partijen. Ik zou u willen vragen waar dit eindigt. Wordt kritiek op alarmistische klimaatwetenschap binnenkort dan ook verboden volgens die internationale strafwet?

Er is trouwens al een gevaarlijk precedent inzake de criminalisering van het klimaatdebat. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft al een rol als Europees klimaathof opgenomen door zich in 2020 open te stellen voor klimaatzaken. Ondertussen zijn er door klimaatactivisten reeds verschillende zaken aanhangig gemaakt. Het Hof sprak over 'mensenrechten voor de planeet' en liet de voorzitter een toespraak houden met als titel: "Moet het Hof het Europees klimaathof worden?"

Het Hof stelde ook dat het van zijn kant zijn rol zou spelen binnen de grenzen van zijn rechterlijke bevoegdheden. Overigens werd elk debat over de klimaatwetenschap bij voorbaat gesmoord door het Mensenrechtenhof door de stelling dat niemand legitiem in twijfel kan trekken dat we met een ernstige klimaatnoodtoestand geconfronteerd worden. Op die manier kunnen, zoals collega Van Bossuyt heeft aangehaald, staten voor het Hof gedaagd worden zonder dat ze wetenschappelijk bewijs kunnen aanvoeren dat de retoriek van de klimaatcrisis nuanceert om aan te tonen dat hun klimaatbeleid wel adequaat is.

De stelling dat men het verhaal van de Anuna's en de Greta's van deze wereld niet op legitieme wijze kan ontkrachten, zet tevens de deur open voor strafrechtelijke sancties vanwege klimaatbeleid dat in de ogen van klimaatalarmisten niet voldoet. De stap van illegitieme kritiek op de radicale groene agenda naar illegale kritiek is dan snel gezet. Er is dus op dit moment al sprake van een *slippery slope* inzake het doorduwen van de klimaatagenda via het strafrecht.

Dat de indieners het in het voorliggende voorstel ook hebben over klimaatontregeling in een betoog om ecocide op te nemen in het internationaal strafrecht doet bij onze fractie terecht luide alarmbellen rinkelen. Het klimaatdebat, vooralsnog een politiek debat, is dus al gejuridiseerd. Er wordt getracht steeds meer mensen met andere opvattingen te criminaliseren. Dat is een beweging die wij algemeen kunnen vaststellen in het politieke landschap.

découlant du droit pénal international, et d'une cour climatique internationale. Cela pourrait créer des précédents permettant de sanctionner les entreprises ou les responsables politiques qui ne respectent pas la politique climatique neutre en carbone et qui ne suivent pas l'alarmisme climatique, de forcer la mise en œuvre de la politique climatique verte contenue dans l'accord de Paris et le Pacte vert. En effet, les auteurs estiment que les gaz à effet de serre issus de l'industrie fossile, de l'aviation, de l'élevage et de l'agriculture sont à l'origine du plus grand écocide que l'on ait connu: le réchauffement climatique.

Il existe déjà un dangereux précédent. La Cour européenne des droits de l'homme a déjà endossé le rôle de cour européenne du climat en 2020. Elle a déjà parlé de "droits de l'homme pour la planète" et déclaré que personne ne pouvait légitimement mettre en doute la grave urgence climatique à laquelle nous sommes confrontés. Un État pourrait dès lors être déféré devant la Cour sans qu'il puisse invoquer de preuves scientifiques démontrant que sa politique climatique est bel et bien adéquate.

La position selon laquelle on ne peut légitimement réfuter les propos d'Anuna et de Greta est également la porte ouverte à des sanctions pénales pour toute politique climatique ne répondant pas aux critères des climato-alarmistes. Il n'y aura alors plus qu'un pas entre une critique illégitime du programme vert radical et une critique illégale. On est déjà sur une pente savonneuse dès lors qu'on utilise le droit pénal pour pousser l'agenda climat.

On "judiciarise" de cette façon le débat politique sur le climat. On tente de plus en plus de

Het IPCC telt namelijk niet enkel alarmisten in zijn rangen, hoewel enkel zij voortdurend worden opgevoerd door media en activisten. Rechters zoals die van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gaan daar vaak klakkeloos in mee.

Mag ik de groene leden eraan herinneren dat het debat over de klimaatverandering overigens niet is afgerond? *The science is settled*. Dat stelt u, maar dat is voor ons een gemakzuchtige bewering om het eigen gelijk af te dwingen. Dat het klimaat opwarmt, is een onomstotelijk feit. Over de impact van de opwarming en de toekomstige gevolgen ervan heerst op dit moment echter nog veel discussie, zeker over de mate waarin het Westen het klimaat kan regelen via CO₂-reductie, alsof wij een thermostaat hebben voor de wereldtemperatuur. Ik zwijg dan nog over de rol van supervervuilers en -uitstoters als China en in de toekomst ook Afrika.

Er mag en er moet dus politiek en wetenschappelijk debat zijn over klimaatverandering. Met een dergelijke juridisering van de groene klimaatagenda fnuiken wij elke discussie op voorhand. Niemand zal nog durven in te gaan tegen de opiniehegemonie van de radicale ecologisten, hoewel wel degelijk ook andere houdingen mogelijk en wenselijk zijn.

Alle apocalyptische verklaringen over het einde der tijden ten spijt hebben wij zelf en onze kinderen wel degelijk een toekomst. Door te investeren in technologie en te geloven in het vernuft van de mens kunnen wij alle klimaatuitdagingen te boven komen, maar niet door het dogmatisch afschrijven van groene energiebronnen als kernenergie, wat jullie hier pogen te doen, en zeker niet door juridische repressie van bedrijven en mensen die de peperdure regelneverij van de Frans Timmermans van deze wereld in de weg staan.

Mevrouw de voorzitter, collega's, het moge duidelijk zijn dat onze fractie dit voorstel allerminst kan steunen.

14.05 Kattrin Jadin (MR): Madame la présidente, chers collègues, le contenu de cette proposition de résolution se veut et est, du reste, assez novateur. Ce n'est pas un scoop, nous l'appuierons tout à l'heure par notre vote. Nous soutenons l'exécutif dans l'accomplissement d'un projet en cours, à savoir la ratification rapide d'une convention internationale, les efforts de médiation entre parties en conflit ou encore la préparation d'une conférence onusienne relative au crime d'écocide, ainsi que l'inscription de ce dernier dans le droit pénal international.

Ce concept est en devenir, puisque sa définition précise fait actuellement l'objet de nombreux travaux réunissant les diplomates du monde entier. Par ailleurs, il offre aussi matière à réflexion à nos universitaires et nos experts qui s'attèlent à la réforme de notre Code pénal.

Le Mouvement réformateur désire qu'une distinction soit opérée entre ces deux démarches. La commission de la Justice doit accomplir son travail de son côté, notamment à travers des auditions, tandis que la commission des Affaires étrangères doit s'en acquitter pour les aspects internationaux. Même si une cohérence intellectuelle devra voir le jour lors de l'adoption de textes juridiquement contraignants,

criminaliser les personnes qui ont des opinions différentes. Non seulement, certaines personnes au sein du GIEC tiennent des propos alarmistes, mais seule leur voix est relayée.

Le réchauffement climatique est un fait, mais les conséquences futures font encore l'objet de nombreuses discussions, en particulier sur la façon dont l'Occident peut réguler le climat en réduisant les émissions de CO₂. Un débat politique et scientifique sur le changement climatique peut et doit avoir lieu. Cependant, en "judiciarisant" de la sorte l'agenda climatique, nous tuons dans l'œuf tout débat.

Nous pouvons surmonter tous les défis climatiques en investissant dans la technologie et en croyant en l'ingéniosité humaine, mais pas en cherchant à écarter de manière dogmatique les sources d'énergie verte telles que l'énergie nucléaire et certainement pas en faisant usage de la répression juridique.

Notre groupe ne peut en aucun cas soutenir cette proposition.

14.05 Kattrin Jadin (MR): De inhoud van dit voorstel van resolutie is vernieuwend. We steunen de regering met betrekking tot de ratificatie van een internationaal verdrag, de bemiddeling tussen partijen die in een conflict verwickeld zijn, de voorbereiding van een VN-conferentie over ecocide als misdaad en de inschrijving van dit concept in het internationale strafrecht. Het begrip ecocide wordt thans uitgewerkt; de definitie van dat begrip maakt het voorwerp uit van werkzaamheden waarover de diplomaten uit de hele wereld zich buigen. Onze universiteits-professoren en experts maken werk van de hervorming van ons Strafwetboek.

nous devons laisser la porte ouverte à une réforme des statuts de la Cour pénale, une procédure très longue – quasiment d'une dizaine d'années –, autrement dit à l'élaboration d'une convention internationale qui pourrait en assurer une exécution bien plus rapide.

Chers collègues, le but philosophique est le suivant: nous devons encourager les comportements positifs pour la sauvegarde de notre environnement, de notre planète, de notre écosystème. C'est une évidence et une urgence. Nous devons encourager, inciter, ouvrir les yeux sur nos comportements ayant un impact négatif sur la préservation de notre planète.

Soyons lucides, cette démarche n'est pas toujours suffisante. On constate aujourd'hui les dégâts irréversibles causés à notre environnement. Nous avons une coresponsabilité depuis l'Australie jusqu'à notre pays, des collines d'Eupen jusqu'aux montagnes de l'Himalaya, pour la flore et la faune et la préservation des fonds marins.

Des comportements doivent être sanctionnés. Des réparations doivent être obtenues même si elles ne font qu'atténuer une altération irréparable. Il faut mener la bataille internationale pour faire en sorte d'inscrire ce terme dans le droit international pour que les dirigeants qui sont chargés par leur peuple de protéger le patrimoine naturel et qui faillissent délibérément aux préceptes qui devraient être les leurs soient soumis à différentes considérations.

Des questions comme les limites de la souveraineté des États ou l'aide aux pays qui comportent des zones qui profitent à l'ensemble de la planète devront faire débat sur un plan conceptuel ou théorique et devront être réglées.

Nous ouvrons donc un débat aujourd'hui qui s'annonce riche et important. Madame la présidente, chers collègues, nous continuerons à mener ce débat au sein de nos commissions respectives.

14.06 Els Van Hoof (CD&V): Mevrouw de voorzitter, collega's, ik denk dat hier een heel belangrijk voorstel van resolutie ter bespreking ligt, dat heel wat navolging zal krijgen, niet alleen in het Europees Parlement maar ook in andere landen. Wij nemen een mooie pioniersrol op. De mensheid heeft geen toekomst, als we het milieu, dat ons beschermt, vernietigen, ten bewijze de natuurrampen overal ter wereld en ook in eigen land. De vernietiging van de aarde zou dus wel een misdaad moeten zijn. Wanneer mensen onherstelbare schade aan het ecosysteem toebrengen, kunnen zij vandaag niet strafrechtelijk aansprakelijk worden gesteld. Wij vinden het noodzakelijk dat daders verantwoordelijk worden gesteld.

Hoe kunnen we dat doen? In dit voorstel van resolutie volgen we twee sporen, die beide noodzakelijk zijn. Ik treed de heer Cogolati bij dat er inderdaad natuurrampen op ons kunnen afkomen. Denk maar aan de olieramp in Nigeria, waardoor er al 60 jaar elke dag olie op het land en in rivieren terechtkomt, en aan de olietanker Safer in de Rode Zee in Jemen. De ambassade aldaar, waarmee ik onlangs nog contact had, waarschuwde nog voor die tikkende tijdbom, die een enorme natuurramp kan veroorzaken. Welnu, dergelijke incidenten kunnen niet door de beugel en moeten strafrechtelijk worden betoeteld.

De MR wil een onderscheid maken tussen die werkzaamheden. De commissie Justitie moet haar werk doen via hoorzittingen en de commissie Buitenlandse Zaken moet zich over de internationale aspecten buigen. Ook al moeten de teksten coherent zijn wanneer ze aangenomen worden, men moet de deur openlaten voor een hervorming van de statuten van het Strafhof, voor een lange procedure en voor het opstellen van een internationaal verdrag, waardoor een snellere uitvoering mogelijk wordt.

Het is evident dat gedrag dat de vrijwaring van het leefmilieu bevordert moet worden aangemoedigd. Dat volstaat echter niet altijd. Wanneer er bewust schade wordt toegebracht aan ons milieu, moet er bestraffend worden opgetreden. Wij moeten ervoor ijveren om dat in het internationale recht op te nemen. Dat belooft een interessant debat te worden, want men raakt hier aan de soevereiniteit van de landen op het grondgebied waarvan natuurgebieden gelegen zijn die van belang zijn voor de hele planeet.

14.06 Els Van Hoof (CD&V): C'est une résolution très importante, qui aura un réel écho tant au Parlement européen que dans d'autres pays. En détruisant notre environnement, c'est notre avenir que nous détruisons, comme le montrent les catastrophes naturelles qui secouent le monde entier. Si des personnes infligent des dégâts irréparables à l'écosystème, elles ne peuvent être aujourd'hui tenues pénalement responsables. Cette situation doit changer, mais comment pouvons-nous procéder? La proposition de résolution prône une politique privilégiant deux pistes nécessaires.

À l'échelle internationale, nous devons nous appuyer sur le Statut

De te volgen sporen situeren zich op internationaal vlak, in casu via het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof. Via dat hof kan men al misdaden tegen de menselijkheid en de genocide aanklagen en bestraffen. Ik denk dat ecocide daarin ook een plaats moet krijgen.

Principieel is CD&V daar voorstander van. Ook in het Europees Parlement hebben wij hiervoor onze steun gegeven. Grove misdrijven met een verwoestende impact op onze leefomgeving moeten kunnen worden aangepakt.

We willen wel beklemtonen dat we daarmee zorgvuldig moeten omgaan. Het Statuut van Rome slaat op gruwelijke internationale misdrijven. Dat kader mag natuurlijk niet worden gebanaliseerd of uitgehold. Dat moeten we ernstig nemen. Er moet een duidelijke definitie worden opgesteld. Niet elke boom die gekapt wordt, is een internationale misdaad. We moeten heel duidelijk preciseren waarover het gaat. Alleen de grove, moedwillige misdaden tegen ecosystemen moeten worden bestraft.

Daarom hebben we een amendement ingediend dat ertoe strekt om de kwestie op diplomatiek niveau te bekijken, zodat men doordacht te werk kan gaan.

Parallel moet er een werkgroep worden opgericht om een *coalition of the willing* tot stand te brengen die met ons willen samenwerken om een internationaal ontwerp van verdrag te maken. Dat is een heel belangrijk element in de tekst.

Dat brengt mij bij het tweede spoor. We moeten conform het regeerakkoord – experts werken daar al aan – op Belgisch niveau een juridisch sluitende definitie opstellen die inspirerend kan werken, ook voor het internationaal ontwerp van verdrag. Daarbij moeten we nagaan wat de juridische mogelijkheden zijn en het is belangrijk dat het Parlement een rol speelt in de totstandkoming van het advies. Wanneer het over gruwelijke, grove misdrijven gaat, is een debat in het Parlement noodzakelijk.

Met het voorstel van resolutie geven we een heel belangrijk signaal dat we een sterkere bestraffing van milieumisdrijven willen. Of dat nu via het Belgisch strafrecht vorm krijgt of via het statuut van Rome, we moeten daar alleszins op doordruiven. Wij vinden het heel belangrijk dat er een goede, solide, juridische basis komt voor ecocide. Wij ondersteunen dus volgaarne het initiatief van collega Cogolati.

de Rome de la Cour pénale internationale. Outre les quatre crimes déjà reconnus, l'écocide doit également être prévu. Nous soutenons ce principe également au Parlement européen. Il faut pouvoir s'attaquer aux infractions graves ayant une incidence dévastatrice sur notre environnement. Nous devons définir scrupuleusement et clairement l'écocide. Le Statut de Rome porte sur les infractions atroces commises au niveau international. Ce cadre ne peut évidemment pas être banalisé ou vidé de sa substance, nous devons le prendre au sérieux. Chaque abattage d'arbre ne constitue pas un crime international. Seuls les crimes graves et délibérés perpétrés contre les écosystèmes doivent être punis.

Nous avons déposé un amendement afin de faire étudier cette question au niveau diplomatique dans le but de pouvoir procéder de façon réfléchie. Parallèlement, il convient de créer un groupe de travail afin de mettre en place une *coalition of the willing* dont la finalité sera l'élaboration d'un projet de traité international. À cette fin, nous devons également rédiger à l'échelon de la Belgique une définition juridiquement idoine qui serve de source d'inspiration pour ce projet. Bien évidemment, cela requerra aussi la tenue d'un débat au Parlement. Il importe en effet que le Parlement joue un rôle dans la confection de l'avis. Avec cette initiative, nous adressons en tout état de cause un signal très important pour signifier que nous appelons de nos vœux des sanctions plus sévères aux fins de la répression des délits environnementaux. Nous soutenons la proposition de résolution.

14.07 **Marianne Verhaert** (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, ecocide of geen ecocide, die vraag houdt vele internationale experts bezig. Het is dan ook goed dat er over de denkoefening hier een debat wordt gevoerd. Laat mij duidelijk zijn: het is bijzonder belangrijk om nu doeltreffende maatregelen te nemen tegen de klimaatcrisis. Onze fractie kiest altijd voor pragmatische oplossingen, geen

14.07 **Marianne Verhaert** (Open Vld): Ecocide ou pas écocide? Cette question, de nombreux experts internationaux s'en saisissent. Il est très important de prendre des mesures efficaces

dogmatische. Ik ben ervan overtuigd dat ons land met onze knowhow, onze technologie en onze expertise effectief kan bijdragen aan de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen.

Men kan terecht de vraag stellen, indien men ooit beslist om ecocide te erkennen, of de opname in het nationale recht haar doel wel zou bereiken. Daar hebben wij onze twijfels bij.

De nieuwe titel wijst enkel en alleen naar het internationaal recht. Wij zijn er dan ook van overtuigd dat het debat op internationaal niveau gevoerd moet worden. Wij verzoeken de minister dus initiatieven te nemen om dat debat internationaal aan te gaan.

Collega's, wij zullen onderhavig voorstel van resolutie steunen. Wij zullen het steunen, omdat de amendementen van onze fractie werden aangenomen in de commissie. Daarvoor wil ik alle meerderheidsfracties bedanken.

De Open Vld-fractie heeft het eerste verzoek vervangen. Met het eerste verzoek vragen we duidelijk aan de regering om op basis van adviezen na te gaan of ecocide wel of niet kan worden opgenomen in ons nationaal recht. Het is dus aan de bevoegde minister om de mogelijkheid en de opportuniteit hiervan eerst grondig te onderzoeken. Het is de bevoegde minister die uiteindelijk zal moeten oordelen of ecocide opgenomen kan worden. Meer vraagt het voorstel van resolutie niet.

Doordat het voorstel van resolutie met die duidelijke conditie werd goedgekeurd in de commissie, zal mijn fractie het voorstel vandaag steunen.

14.08 Vicky Reynaert (Vooruit): Beste collega's, Agent Orange, geproduceerd door Monsanto en gebruikt door de VS tijdens de Vietnamoorlog, leidde tot massale ontbossing en veroorzaakte vreselijke kankers onder de bevolking. Miljoenen hectaren oerwoud zijn in vlammen opgegaan in Brazilië door wanbeleid van president Bolsonaro. Dat heeft gevolgen voor het voortbestaan van de inheemse bevolkingsgroepen in de regio en ook voor de duizenden diersoorten daar. De ontbossing is bovendien een katalysator voor de opwarming van de aarde en heeft dus een wereldwijde impact. In Nigeria was door de vervuiling door de oliewinning van een dochteronderneming van Shell de gezondheid van meer dan 1 miljoen mensen in gevaar.

Wat hebben al die zaken met elkaar gemeen? Ze gaan allemaal om onwettige handelingen of handelingen die het gevolg zijn van een ernstig gebrek aan voorzorg of vooruitziendheid, begaan in de wetenschap dat die handelingen naar alle waarschijnlijkheid ernstige, uitgebreide of blijvende schade aan het milieu zullen toebrengen. De drie voorbeelden delen die omschrijving.

Met die omschrijving hebben we meteen ook de definitie van ecocide: ernstige, uitgebreide of blijvende schade aan het milieu die opzettelijk of door een gebrek aan voorzorg werd toegebracht. Voor Vooruit moet dat soort misdaden nationaal en internationaal worden aangepakt. Het is immers ook in ons eigen belang dat ecocide waar ook ter wereld zowel in eigen land als in het buitenland wordt aangepakt, omdat de bescherming van het milieu belangrijk en zelfs

pour surmonter la crise climatique. Notre groupe opte systématiquement pour des solutions pragmatiques, jamais pour des solutions dogmatiques. Je suis fermement convaincue que notre expertise et notre technologie nous permettront de contribuer à réaliser les objectifs climatiques. En revanche, nous ne sommes pas certains que transposer la notion d'écocide dans notre droit national atteindrait son objectif.

Nous avons la conviction que ce débat doit être mené au niveau international et nous demandons à la ministre d'effectuer des démarches dans ce sens. Nous soutenons la proposition de résolution à l'examen dès lors que la commission a adopté les amendements de notre groupe, ce dont je remercie tous les groupes de la majorité. Dans la première demande, il est clairement demandé au gouvernement de se pencher sur la question de savoir si la notion d'écocide peut ou non être introduite dans le droit belge.

14.08 Vicky Reynaert (Vooruit): L'utilisation de l'agent orange pendant la guerre du Vietnam, la perte de millions d'hectares de forêt vierge à la suite de la politique désastreuse menée par le président brésilien Jair Bolsonaro, l'extraction pétrolière au Nigeria, sont autant d'exemples de pratiques désastreuses qui entraînent de graves conséquences pour les populations locales et pour l'environnement à l'échelon mondial.

Dans tous ces cas, il s'agit d'actes illégaux ou résultant d'un défaut grave de prévoyance ou de précaution commis en connaissance de la réelle probabilité que ces actes causent à l'environnement des dommages graves qui soient étendus ou durables. Telle est précisément la définition du crime d'écocide. Vooruit estime que ces crimes doivent être combattus à l'échelon

cruciaal is voor ons voortbestaan. Dat bewijst ook de covidpandemie. Corona is immers ontstaan door de steeds kleiner wordende biotoop van dieren en de inkrimpende natuur, waardoor ziektes sneller overgaan op de mens. Het aantal pandemieën en epidemieën stijgt. Ook de klimaatverandering toont aan dat het milieu en de natuur beter moeten worden beschermd, vooral op juridisch vlak, zowel in eigen land als in het buitenland. In de discussie in de commissie argumenteerden de collega's van de N-VA en het Vlaams Belang dat verantwoordelijken voor schade aan het milieu nu al aansprakelijk kunnen worden gesteld en dat het dus niet nodig is om ecocide op nationaal noch op internationaal niveau in strafwetgeving op te nemen.

Als dat het geval was, zouden we die stelling toch eens moeten voorleggen aan de Vietnamezen die hebben geprobeerd om het bedrijf Monsanto te vervolgen. Dat is hen immers niet gelukt. In de praktijk zien we – zo ook met de drie aangehaalde voorbeelden – dat bedrijven en overheden hun verantwoordelijkheden proberen door te schuiven. Doordat er vaak onvoldoende juridische basis is om dat soort misdrijven te bestraffen, komen ze er nog mee weg ook.

De verantwoordelijken worden dus niet strafrechtelijk gestraft en ook met de burgerrechtelijke aansprakelijkheid is er zeker in grensoverschrijdende zaken een probleem. Dat is de reden waarom wij ook pleiten voor de zorgplicht en voor nationale en internationale wetgeving ter zake.

Zelfs in dossiers waarvoor men uiteindelijk een juridische basis om op te treden, heeft gevonden, konden rechters enkel geldboetes opleggen. Wat helpen geldboetes en compensaties echter als de winst die bedrijven boeken dankzij de voortzetting van wanpraktijken de opgelegde boetes ruimschoots compenseert? Het leefmilieu is echter voorgoed vernietigd, die schade is onomkeerbaar en raakt ook het leven van de mensen: ze sterven aan kanker bijvoorbeeld of krijgen kinderen met zware beperkingen ten gevolge van de vernietiging van het leefmilieu. Dat gold alvast bij de eerder aangehaalde voorbeelden.

De collega's van het Vlaams Belang stellen dat klimaatkritiek ook gecriminaliseerd zal worden, als wij ecocide in het strafrecht opnemen, wat de doelstelling van het voorstel zou zijn. Zij hebben wellicht niet goed geluisterd naar de definitie van ecocide waarbij het gaat om onwettige handelingen of handelingen die het gevolg zijn van een ernstig gebrek aan voorzorg, ook al is bekend dat zij ernstige schade zullen toebrengen aan mensen en het leefmilieu. Met hun stelling zeggen ze zoveel als zou het in de misdrijven die ik heb beschreven, gaan om de vrijheid van meningsuiting en ecocide dus niet mag worden bestraft. Men moet het toch maar durven: aan mensen die kanker krijgen, familieleden kwijtraken door een ziekte of een kind krijgen met een beperking ten gevolge van de opzettelijke vernietiging van het leefmilieu of schuldig verzuim, zeggen dat het om de vrijheid van meningsuiting gaat en dat men er daarom helemaal niets aan zal doen.

Het verschil tussen het Vlaams Belang en onze partij is dat wij het recht op een gezond leefmilieu als een fundamenteel mensenrecht beschouwen. Voor ons moet dat worden beschermd. Mensen moeten worden beschermd tegen overheden en bedrijven die hun macht

national et international, y compris dans notre propre intérêt, sachant que la protection de l'environnement est cruciale pour notre survie, comme le démontrent également les pandémies et les épidémies.

En commission, les collègues de la N-VA et du Vlaams Belang ont fait valoir que ceux qui causent des dommages à l'environnement peuvent déjà être tenus responsables à l'heure actuelle et qu'il n'est donc pas nécessaire d'introduire le crime d'écocide dans le droit pénal, ni au niveau national, ni au niveau international. Cela signifierait toutefois que les victimes de tels crimes ne pourraient pas engager la responsabilité des auteurs. C'est pourquoi nous plaçons pour le devoir de diligence et pour l'adoption d'une législation nationale et internationale en la matière.

Même dans les affaires portées finalement devant la justice, les amendes et indemnités sont dérisoires par rapport aux profits que réalisent les entreprises en poursuivant leurs pratiques abusives, alors que les dommages causés à l'environnement et à la santé sont irréversibles.

Le Vlaams Belang prétend que les critiques sur le climat seront criminalisées si nous inscrivons l'écocide dans le droit pénal. L'écocide y est défini comme tout acte illégal ou découlant d'un défaut grave de prévoyance commis en sachant qu'il causera un dommage grave à l'environnement. Cela n'a rien à voir avec une critique sur le climat.

Nous considérons le droit à un environnement sain comme un droit humain fondamental à sauvegarder. C'est pourquoi nous soutenons la proposition de résolution à l'examen qui vise à inclure l'écocide dans le droit pénal national et international. À l'échelon national, l'avis sur l'inscription de

uitoefenen om met opzet of door schuldig verzuim dat fundamentele recht af te nemen.

Daarom steunen wij het voorliggende voorstel van resolutie dat vraagt om ecocide op te nemen in het nationaal en internationaal strafrecht. Het regeerakkoord zegt daarover dat er moet worden gewerkt op nationaal niveau en dat er aan experts zal worden gevraagd om advies te geven omtrent de opname van ecocide en femicide in het nieuwe Strafwetboek. Dat advies is ondertussen klaar en wij hopen dan ook dat minister Van Quickenborne daar snel mee aan de slag gaat. Een tiental landen is ons reeds voorgegaan en heeft al nationale wetgeving hieromtrent. Op internationaal vlak vraagt het voorstel van resolutie aan de regering om na te gaan welke diplomatieke initiatieven genomen kunnen worden om namens het Koninkrijk België amendementen in te dienen op het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof teneinde de misdaad van ecocide erin op te nemen.

Daarmee zou een belangrijke lacune in de bevoegdheid van het Internationaal Strafhof worden weggewerkt. Dat behandelt nu immers nauwelijks milieudelicten.

Een wijziging van het Statuut van Rome lost echter niet alles op. Er vinden nog steeds misdaden tegen de menselijkheid plaats. Ook niet alle staten zijn verbonden. Het zou wel een zeer belangrijke stap vooruit zijn. We zijn ook verheugd met de passage dat België het initiatief zal nemen om een groep van gelijkgezinde staten bij elkaar te brengen die zich zal buigen over de voorbereiding van een nieuw internationaal verdrag met betrekking tot ecocide. De Vooruitfractie meent dat dat een sterk signaal is om ook op internationaal niveau de druk rond het onderwerp op te voeren. Daarom steunen wij onderhavig voorstel van resolutie.

14.09 Catherine Fonck (cdH): Madame la présidente, chers collègues, il importe que les comportements destructeurs à grande échelle de notre environnement soient beaucoup plus sévèrement punis. Il s'agit d'un constat au sujet duquel nous sommes – je l'espère en tout cas – tous d'accord.

Mais pour être tout à fait franche avec vous, je dois avouer que je ne sais pas trop quoi penser du texte de la proposition de résolution qui nous est soumis aujourd'hui. En effet, l'accord de gouvernement stipule que "le gouvernement étudiera et prendra des initiatives diplomatiques visant à limiter le crime d'écocide, soit la destruction délibérée des systèmes écologiques".

Je m'interroge sur l'objectif précis de cette proposition de résolution et surtout quant à l'apport concret de ce texte dans ce combat important. En effet, si ce combat est important, le contenu de la proposition de résolution est relativement *light*. Ce texte prévoit d'examiner ce qui pourrait être fait en matière de droit pénal belge. Il prévoit également de faire bouger les lignes au niveau international. Sauf erreur de ma part, c'est ce à quoi s'emploie déjà la ministre des Affaires étrangères, à moins d'une absence de confiance quant aux initiatives qu'elle a déjà prises. Si tel était le cas, je comprendrais mieux le contenu de ce texte.

l'écocide et du féminicide dans le nouveau Code pénal a été rendu, et nous espérons que le ministre de la Justice s'attellera rapidement à la tâche. Au niveau international, il est demandé, dans la proposition de résolution, au gouvernement d'envisager ce que nous pouvons faire sur le plan diplomatique afin que l'écocide soit considéré comme un crime par la Cour pénale internationale.

Une lacune importante, qui subsiste encore dans les compétences de la Cour pénale internationale puisque cette dernière ne traite guère de dossiers portant sur des délits environnementaux, sera ainsi éliminée. Une modification du Statut de Rome ne résoudra pas tout mais constituera un pas important dans la bonne direction.

Nous nous félicitons que les auteurs de la résolution demandent que la Belgique prenne l'initiative de réunir un groupe d'États mus par une même volonté d'élaborer une nouvelle Convention internationale sur le crime d'écocide. Nous soutiendrons cette résolution.

14.09 Catherine Fonck (cdH): Praktijken die de grootschalige vernietiging van ons milieu tot gevolg hebben, moeten streng bestraft worden.

De regering heeft zich ertoe verbonden om diplomatieke initiatieven ter bestrijding van ecocide te nemen, maar ik stel me vragen over de concrete meerwaarde van dit voorstel van resolutie. De tekst weegt behoorlijk licht. Men beoogt de wijziging van het Belgisch strafrecht en een verschuiving van de lijnen op het internationale niveau. De minister van Buitenlandse Zaken maakt daar echter al werk van en het regeerakkoord was al duidelijk over de principes. Ik ben dus verbaasd over deze tekst.

Il me semble que ce texte est basé sur des principes et nous nous sommes clairement positionnés par rapport à ces principes avant le dépôt de ce texte. Il me semble également que l'accord de gouvernement était déjà clair à ce sujet. Vous comprendrez dès lors, chers collègues, que le dépôt d'une proposition de résolution visant à demander au gouvernement de prendre des initiatives qu'il prend déjà me laisse assez perplexé.

Ceci étant, c'est un texte sympathique et que tout le monde, me semble-t-il, peut soutenir. Nous le soutiendrons mais il est vrai que nous attendons autre chose. Nous attendons surtout des décisions fortes, des applications concrètes et pas seulement des textes qui, in fine, servent plus la communication mais ne font pas avancer les choses de manière concrète et forte.

Nous le voterons mais il est vrai que j'appelle surtout le gouvernement à mettre en œuvre de manière volontariste son accord. Nous soutiendrons le gouvernement et particulièrement la ministre des Affaires étrangères qui avance dans ses contacts au niveau international. Nous soutiendrons les avancées qu'elle pourra obtenir si, effectivement, elles permettent de progresser en termes d'écocide et dès lors en faveur de notre environnement.

Je vous remercie.

14.10 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Chers collègues, les dégâts causés aujourd'hui par les massacres d'espèces menacées ou encore la surpêche, les marées noires, l'exploitation minière des fonds marins, la déforestation massive, l'élevage intensif, la pollution plastique ou encore les déversements de produits chimiques dans nos sols ou dans nos eaux ne sont plus à démontrer. Ces dégâts qui sont le plus souvent irréversibles sont d'autant plus gravissimes qu'ils s'ajoutent à ceux déjà causés par le réchauffement climatique sur notre biodiversité, sur la destruction de nos écosystèmes dont nous dépendons tous pour notre survie.

Cette situation justifie, pour toute une série d'experts, d'associations mais aussi pour Mme Françoise Tulkens, juge honoraire à la Cour européenne des droits de l'homme-, l'intégration de ce crime d'écocide comme cinquième crime de droit international dans le Statut de Rome de la Cour pénale internationale aux côtés des crimes de génocide, des crimes contre l'humanité, des crimes de guerre ou encore des crimes d'agression.

Ce crime dispose déjà d'une définition juridique qui est le préalable indispensable à son intégration dans notre arsenal législatif, tant au niveau national qu'international, puisque le récent rapport d'experts internationaux a défini cet écocide comme "un acte illégal et arbitraire commis en sachant la réelle probabilité que ces actes causent à l'environnement des dommages qui soient étendus ou durables".

Il faut donc non seulement un élément de fait, bien évidemment, mais aussi, comme l'a très justement rappelé à l'instant le collègue Cogolati, un élément intentionnel pour que cette infraction soit reconnue et pénalisée.

Le gouvernement fédéral s'était par ailleurs déjà engagé dans l'accord

We hadden gehoopt dat er forse en concrete beslissingen genomen zouden worden maar we zullen deze sympathieke communicatie steunen. Ik roep de regering er vooral toe op haar akkoord te concretiseren.

14.10 **Sophie Rohonyi** (DéFI): De milieuschade hoeft niet langer te worden aangetoond. Die schade is vaak onomkeerbaar en komt nog boven op de schade die veroorzaakt wordt door de klimaatopwarming.

Voor veel deskundigen, onder wie mevrouw Tulkens, ererechter bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, rechtvaardigt die situatie dat ecocide als een volkenrechtelijk misdrijf in het Statuut van Rome opgenomen wordt.

Er bestaat al een juridische definitie van ecocide, waarin die omschreven wordt als een onwettige en willekeurige daad die gepleegd wordt met de bedoeling het milieu op grote schaal of langdurig schade toe te brengen.

Voor de erkenning als strafbaar feit is er zowel een feitelijk als een intentioneel element vereist. Men kan zich afvragen wat de meerwaarde van de resolutie is ten opzichte van het regeerakkoord.

Vivaldi à étudier l'inclusion de cet écocide dans le Code pénal. On pouvait donc s'interroger légitimement sur la plus-value de cette proposition de résolution. Je pense en fait que ce qui constitue au départ, avec cet accord de gouvernement, une obligation de moyen, doit aujourd'hui devenir, à la suite du rapport des experts et de l'adoption de cette proposition de résolution, une obligation de résultat.

Nous savons pertinemment que la reconnaissance de la qualification juridique de l'écocide ne signifiera malheureusement pas automatiquement que les entreprises multinationales coupables de ce crime seront enclines à soudainement changer leur mode de fonctionnement et donc à reconnaître leurs responsabilités.

Je me permets toutefois de croire en la force dissuasive de l'incrimination, surtout si notre Parlement joue aujourd'hui ce rôle de levier auprès d'autres pays. Dans tous les cas, notre Code pénal a ce rôle de dire à un moment donné à l'ensemble de notre société ce qui est inacceptable, qu'un crime soit porté contre des espèces humaines ou animales ou encore *a fortiori* à leur habitat. Concrètement, la pollution de grande ampleur générée par l'entreprise chimique à Zwiindrecht, en Flandre, si elle est avérée, pourrait donc être qualifiée d'écocide et être sanctionnée comme tel.

La présente proposition de résolution opte ainsi, à raison, pour une double démarche: d'une part, l'introduction de l'écocide dans notre Code pénal belge et, d'autre part, l'initiative de notre pays au niveau diplomatique. Notre pays, pionnier en matière de droits humains, doit être proactif afin, soit d'amender le Statut de Rome de la Cour pénale internationale, soit d'initier une nouvelle convention internationale relative à la répression du crime d'écocide. Cette double démarche est fondamentale et indispensable et elle traduit d'ailleurs un volontarisme qui mérite d'être soutenu et encouragé.

C'est pourquoi je tiens chaleureusement à remercier la société civile qui s'est mobilisée et se mobilise encore aujourd'hui mais aussi les auteurs de cette proposition de résolution qui ont porté leur voix en initiant ce texte au Parlement. Je tiens à leur dire, avec un grand enthousiasme, que mon groupe soutiendra bien évidemment avec conviction ce texte très important.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion est close.
De bespreking is gesloten.

*Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.*

Le vote sur la proposition de résolution aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel van resolutie zal later plaatsvinden.

15 Proposition de loi modifiant la loi du 19 avril 1963 créant un établissement public dénommé "Théâtre royal de la Monnaie" et la loi du 22 avril 1958 portant statut de l'Orchestre national de Belgique (505/1-5)

15 Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 19 april 1963 tot oprichting van een openbare instelling genaamd "Koninklijke Muntshouwburg" en de wet van 22 april 1958 houdende statuut van het

De juridische erkenning van ecocide zal niet volstaan om het gedrag van multinationals die zich aan inbreuken schuldig maken te veranderen, noch om hun aansprakelijkheid te doen erkennen. Ik geloof echter in het ontradend effect van de strafbaarstelling, vooral indien ons Parlement ten aanzien van andere landen de rol van hefboom kan vervullen. Ons Strafwetboek is er precies om te kunnen zeggen dat een misdaad tegen bepaalde soorten en hun habitat onaanvaardbaar is.

Het voorstel strekt ertoe ecocide in ons Strafwetboek op te nemen en het initiatief te nemen voor een internationaal verdrag ter bestraffing van ecocide. Die voluntaristische benadering verdient ondersteuning.

Ik dank het maatschappelijke middenveld voor zijn inzet in dit dossier. Mijn fractie zal deze belangrijke tekst steunen.

Nationaal Orkest van België (505/1-5)

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Benoît Piedboeuf, Kattrin Jadin, Emmanuel Burton.

Discussion générale**Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

Le rapporteur est M. Parent, qui renvoie à son rapport écrit.

15.01 Frieda Gijbels (N-VA): Mevrouw de voorzitter, voorliggend wetsvoorstel beoogt enerzijds een aantal modernisering binnen de organisatie van De Munt en het Nationaal Orkest waar wij ons zeker wel in kunnen vinden, maar anderzijds heeft dit wetsvoorstel ook een deel dat ingrijpendere veranderingen beoogt, met name de mogelijkheid om te participeren in productievennootschappen, om te kunnen 'taxshelteren'. Wij hebben uiteraard niets tegen dat 'taxshelteren' op zich, maar wij hebben wel bezwaren tegen het feit dat hiervoor dochtermaatschappijen worden opgericht, die dan ook ontsnappen aan politieke controle.

In onze visie worden De Munt en het Nationaal Orkest zelf omgevormd tot productievennootschappen zodat ze op die manier zelf aanspraak kunnen maken op taxshelters. Dat gebeurt trouwens op die manier in Vlaanderen, met de Vlaamse kunstinstituten.

Ook is het voor ons problematisch dat deze dochtervennootschappen in de feiten reeds werden opgericht, tegen de wet in, wat dus nu met dit wetsvoorstel retroactief moet worden rechtgezet.

Mevrouw de voorzitter, om die redenen zal onze fractie tegenstemmen.

15.02 Frank Troosters (VB): Mevrouw de voorzitter, de Vlaams Belangleden van de commissie voor Mobiliteit en Overheidsbedrijven betreuren dat dit voorstel niet behandeld werd in de commissie voor Financiën. Daar kan onze commissie uiteraard niets aan doen, maar het gaat hier in hoofdzaak om een financiële operatie.

Het voorliggende wetsvoorstel is tweeledig. Het eerste deel bevat een actualisatie, tekstmatige aanpassingen van oude wetteksten, waarmee wij uiteraard geen probleem hebben. Men gooit dit deel echter op een hoop met een tweede deel in het voorstel, waar het, zoals net werd gezegd, om een financiële operatie gaat.

Aangezien de Koninklijke Muntchouwburg en het Nationaal Orkest van dit land momenteel wetmatig buiten het taxsheltersysteem vallen, heeft men er in beide gevallen voor gekozen om over te gaan tot de oprichting van dochterentiteiten. Dat is trouwens reeds gebeurd in het verleden. Het is door de oprichting van die dochterentiteiten en via die dochterentiteiten dat men de wettelijke obstakels kan omzeilen om toch van het taxsheltersysteem gebruik te kunnen maken.

Kortom, de twee vernoemde federale instellingen hebben geld

15.01 Frieda Gijbels (N-VA): Nous adhérons à certaines modernisations au sein de l'organisation de La Monnaie et de l'Orchestre National de Belgique. Et bien que nous n'ayons pas la moindre objection au *tax shelter*, nous ne souscrivons pas à la nécessité de créer deux filiales qui échapperaient à tout contrôle politique. Il serait préférable de transformer La Monnaie et l'ONB eux-mêmes en sociétés de production qui auraient droit au *tax shelter*. Les institutions artistiques flamandes fonctionnent de la sorte. Un problème se pose: dans les faits, les filiales ont déjà été créées, une situation qui doit être corrigée rétroactivement avec la présente proposition de loi. Nous voterons contre.

15.02 Frank Troosters (VB): Nous déplorons que la présente proposition de loi n'ait pas été traitée dans la commission des Finances étant donné qu'il s'agit principalement d'une opération financière. La première partie du texte, qui consiste en une actualisation d'anciens textes de loi, ne nous pose aucun souci. En revanche, l'opération financière dans la seconde partie de la proposition, nous gêne.

Dès lors que La Monnaie et l'Orchestre national ne peuvent bénéficier du *tax shelter*, des succursales ont été créées en vue de contourner les obstacles légaux. Les deux institutions ont flairé l'argent, lequel doit être

geroken. Middels onderhavig wetsvoorstel moet dat binnengehengeld worden.

Voor het Vlaams Belang is het gebrek aan controle op die dochterentiteiten niet aanvaardbaar. Evenmin aanvaardbaar is dat in dit voorstel de retroactiviteit tot begin 2017 gefaciliteerd wordt. Om die redenen zal de Vlaams Belangfractie dit wetsvoorstel niet goedkeuren.

15.03 Kattrin Jadin (MR): Madame la présidente, chers collègues, la culture est un élément essentiel dans notre société. Source d'émerveillement, elle est au cœur des échanges entre les hommes. Les institutions culturelles fédérales offrent à notre pays et à nos artistes la possibilité de rayonner aux niveaux national et international.

Notre proposition de loi a pour objectif de moderniser les textes relatifs à deux de nos institutions culturelles fédérales: le Théâtre royal de la Monnaie et l'Orchestre national de Belgique.

Ce texte permet d'apporter une série de mises à jour sur l'organisation et la structure des deux institutions. C'est une sorte de toilettage des textes. Il est en effet encore fait référence aux ministères de l'Éducation nationale et de la Culture, qui n'existent plus. Il est donc nécessaire de remplacer cette référence par une référence au ministre qui a les institutions culturelles fédérales dans ses attributions.

Les exigences d'excellence artistique et technique qui incombent au Théâtre royal de la Monnaie comprennent une mission de formation des différents métiers de l'institution. L'absence des musiciens dans l'énumération semble être un oubli auquel notre texte remédie.

S'agissant du *tax shelter* "arts de scène", la loi du 25 décembre 2016 prévoit explicitement la possibilité pour les institutions culturelles fédérales de bénéficier de ce système qui permet de subventionner la culture avec des financements privés. Or, le droit actuel n'autorise pas aux deux institutions visées d'accéder au *tax shelter*. Il faut donc également réactualiser la loi afin de cadrer la création de succursales sous la forme de structures ad hoc destinée au financement à l'aide de capitaux privés.

Pour l'Orchestre national, la filiale a été créée et les statuts du National Orchestra Productions ont été déposés le 22 novembre 2009.

Chose faite donc, avec notre texte de loi qui, je l'espère chers collègues, recevra aussi tout votre soutien. En tous les cas, je vous remercie pour votre aide et je salue le travail qu'a mené mon collègue et chef de groupe Benoît Piedboeuf en commission des Finances. Je vous remercie pour votre attention.

15.04 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, wij vinden het ook belangrijk dat de cultuur gesteund wordt, maar we denken niet dat dit de goede manier is. Die taxshelterconstructie is eigenlijk een privatisering van het cultuurbeleid.

engrangé par le biais de la proposition de loi à l'examen. L'absence de contrôle sur les succursales est inacceptable, de même que la rétroactivité jusque début 2017. Le Vlaams Belang votera contre la proposition.

15.03 Kattrin Jadin (MR): De federale culturele instellingen stellen ons land en onze kunstenaars in staat om uit te blinken op nationaal en internationaal niveau. Ons wetsvoorstel beoogt de teksten met betrekking tot de Koninklijke Muntchouwburg en het Nationaal Orkest van België, waarin er nog verwezen werd naar de niet meer bestaande ministeries van Nationale Opvoeding en van Cultuur, te updaten.

De Koninklijke Muntchouwburg moet voldoen aan vereisten van artistieke en technische uitmuntendheid en moet zijn opdracht om de opleiding van de verschillende beroepsgroepen die er werkzaam zijn te volmaken, vervullen. Met ons wetsvoorstel worden de musici, die in de oorspronkelijke tekst over het hoofd gezien werden, toegevoegd aan de lijst van die beroepsgroepen.

De wet van 2016 voorziet in de mogelijkheid voor federale culturele instellingen om gebruik te maken van de taxshelter voor podiumkunsten, maar op grond van het huidige recht hebben deze twee instellingen daar geen toegang toe. De wet moet dus gewijzigd worden om de oprichting van dochterentiteiten, in de vorm van ad-hocstructuren die bedoeld zijn voor financiering met privé-kapitaal, mogelijk te maken.

Ik hoop dat u deze tekst zult steunen.

15.04 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Le système du *tax shelter* est une privatisation de la politique culturelle. Il permet à des

Aan de hand van de hefboom van de taxshelter kunnen private ondernemingen belangrijke winsten boeken zonder het minste culturele oogmerk. De nettorendementen kunnen oplopen tot bijna 10 %. Op Google vind je verschillende advertenties die investeerders moeten lokken naar bepaalde cultuurprojecten. Het is een opbod van rendementen geworden. Onze cultuur dreigt op die manier te verworden tot een investeringsproduct. Binnen de culturele wereld zijn er veel voorstanders van de taxshelter, gezien de zwakte van de bestaande subsidieregeling. Het is vaak de enige bron van inkomsten die ze kunnen aanboren teneinde hun culturele projecten te kunnen ontwikkelen.

De logica zou moeten zijn dat de overheid belastingen int en een deel daarvan gebruikt om subsidies toe te kennen teneinde alle cultuurtakken de mogelijkheid te bieden buiten de marktlogica om te werken. Met de taxshelter doet men juist het omgekeerde. Er worden belastingverminderingen toegekend aan bedrijven, waardoor de inkomsten van de overheid dalen. Zo heeft de overheid almaar minder middelen om de cultuur te financieren.

Aangezien de overheidssubsidies ontoereikend zijn, zoeken de spelers uit de cultuursector andere financieringsbronnen en vragen ze de ondernemingen om op te treden als sponsor. Via de taxshelter gaat de overheid belastingverminderingen toekennen aan de bedrijven die aan cultuursponsoring doen en zo is de cirkel rond.

Op die manier wordt cultuur geprivatiseerd. Via hun keuze van welke werken ze financieren, beslissen de bedrijven welke creaties wel of niet tot stand komen. Uiteindelijk leggen zij de culturele programmatie vast. Aldus wordt de culturele sector onderworpen aan de marktlogica. De culturele actoren die weigeren zich daaraan te onderwerpen, zullen gewoon niet langer worden gefinancierd.

De federale overheid moet de betrokken federale instellingen, De Munt en het Nationaal Orkest, beter financieren in plaats van fiscale cadeaus uit te delen aan de investeerders, die geld stoppen in de dochterondernemingen van die instellingen. De kosten van de taxshelterregeling zijn immers voor de Staat.

Daarom zullen wij het wetsvoorstel niet steunen.

15.05 **Nicolas Parent** (Ecolo-Groen): Madame la présidente, j'hésitais à réagir, mais à un moment donné, il faut sortir de l'idéologie et revenir aux réalités du secteur culturel. L'introduction du *tax shelter* n'a pas mené à un repli des politiques publiques en matière de culture. Il a dopé le secteur des pré-productions et des productions dans les arts de la scène et du cinéma. Depuis le début de la crise, les pouvoirs publics ont investi plusieurs centaines de millions au sein des Communautés mais aussi au niveau fédéral, dans les mesures d'urgence et dans les mesures pour le redéploiement du secteur culturel. Il est faux de faire croire le contraire et ce travail doit se poursuivre.

Nous avons besoin de soutenir le secteur culturel dans son redéploiement. Le *tax shelter* y contribuera, y compris au niveau fédéral. S'y opposer, c'est aussi vouloir affaiblir le secteur culturel et nos institutions culturelles fédérales. On ne peut pas partager cette

entreprises privées qui ne poursuivent pas le moindre objectif culturel d'empocher des bénéfices. Notre culture risque ainsi de devenir un produit d'investissement. Il serait plus logique que les autorités subventionnent suffisamment toutes les branches de la culture afin qu'elles puissent fonctionner en dehors du cadre du marché et sans obéir à sa logique. Grâce au *tax shelter*, les entreprises doivent payer moins d'impôts, ce qui réduit les recettes des pouvoirs publics, recettes qu'ils pourraient consacrer à l'octroi de subsides au profit du secteur culturel.

Les entreprises peuvent ainsi décider quelles créations pourront ou non voir le jour. Ce faisant, le secteur culturel se voit soumis à la logique du marché. Le gouvernement devrait renforcer le financement du Théâtre royal de la Monnaie et de l'Orchestre national plutôt que de distribuer des cadeaux fiscaux aux investisseurs.

C'est pourquoi nous ne soutenons pas la proposition de loi.

15.05 **Nicolas Parent** (Ecolo-Groen): De invoering van de taxshelter heeft er niet toe geleid dat de overheid de handen van de cultuursector afgetrokken heeft, maar heeft de sector van de preproducties en de producties voor de podiumkunsten en de film net een boost gegeven. Sinds het begin van de crisis hebben de Gemeenschappen en het federale niveau honderden miljoenen geïnvesteerd in de nood- en herstelmaatregelen voor de culturele sector. De taxshelter draagt daartoe bij. Zich ertegen

vision. Je vous remercie.

verzetten zou neerkomen op een
verzwakking van de sector en van
onze federale culturele
instellingen.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(505/5)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(505/5)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de loi modifiant la loi du 19 avril 1963 créant un établissement public dénommé "Théâtre royal de la Monnaie" et modifiant la loi du 22 avril 1958 portant statut de l'Orchestre national de Belgique".

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 19 april 1963 tot oprichting van een openbare instelling genaamd "Koninklijke Muntscouwburg" en tot wijziging van de wet van 22 april 1958 houdende statuut van het Nationaal Orkest van België".

La proposition de loi compte 13 articles.
Het wetsvoorstel telt 13 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 13 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 13 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

16 Proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique en vue de permettre au transport scolaire de personnes handicapées d'emprunter les voies réservées aux transports en commun (1770/1-9)

16 Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg, teneinde de aan het openbaar vervoer voorbehouden beddingen open te stellen voor het schoolvervoer van leerlingen met een beperking (1770/1-9)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Laurence Zanchetta, Jean-Marc Delizée, Mélissa Hanus, Joris Vandenbroucke, Gitta Vanpeborgh.

Discussion générale ***Algemene bespreking***

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

De rapporteur is mevrouw Verhaert. Zij verwijst naar haar schriftelijk verslag.

16.01 Wouter Raskin (N-VA): De doelstelling van het voorstel is uiterst legitiem. Gezinnen waarin kinderen met een beperking opgroeien ondervinden effectief tal van problemen inzake de afstand tussen hun thuisadres en de school. Niet zelden leidt dat tot onaanvaardbaar lange reistijden met alle negatieve gevolgen van dien, zoals ze beschreven werden in de tekst van de indieners. Een aantal weken geleden was dit probleem nog een item in de media.

De vraag is of het voorliggende wetsvoorstel de oplossing biedt voor het geschetste probleem. Ik ben daar niet van overtuigd. In de commissie hebben we een debat over het voorstel gehad. We hebben zelfs de tijd genomen om een tweede lezing te houden en een nota aan de juridische diensten te vragen, die geleid heeft tot tal van amendementen ter reparatie van de initiële tekst. De indieners hebben daarvan ook gebruikgemaakt, wat heeft geleid tot de tekst die vandaag voorligt. Het is dus een tekst die legistiek zeker in orde is.

De hamvraag is echter of dit wetsvoorstel de oplossing biedt voor het geschetste probleem. Ik ben daar niet van overtuigd. De kern van het probleem ligt namelijk in de geografische spreiding van de scholen en, wat ons betreft, voor een deel ook in de vrees dat de voorgestelde regeling het verschil tussen busstroken, enerzijds, en bijzondere overrijdbare beddingen, anderzijds, nog onduidelijker maakt. Dat wordt ook in een aantal adviezen naar voren geschoven. Het was dus misschien nuttig geweest om een en ander te integreren in een globale herziening van de wegcode, toch een van de belangrijke ambities in het vivaldiregeerakkoord.

Om die reden zal onze fractie zich straks bij de stemming onthouden.

16.02 Nicolas Parent (Ecolo-Groen): Madame la présidente, je remercie les auteurs et autrices de la proposition, notamment pour leur ténacité face à la complexité législative entourant ce sujet et notre Code de la route.

Le contexte se prête bien à l'adoption de ce texte puisque, demain, nous célébrerons la journée internationale des personnes handicapées.

Je rappelle les faits. Aujourd'hui, 1 500 enfants en situation de handicap passent plusieurs heures dans les transports pour rejoindre l'école. Comme cela a été dit, la distance est généralement très longue entre le domicile de ces enfants et l'école qui convient à leur accompagnement, avec pour conséquence plusieurs heures passées dans les transports. Cela implique quotidiennement parfois de se lever à 5 h 30 ou 6 h 00 sans avoir la certitude d'arriver à l'heure à l'école. C'est un stress et une précarité qui s'ajoutent pour ces enfants déjà fortement fragilisés.

Pour lutter contre cette injustice et améliorer cette situation, plusieurs associations militent et se mobilisent depuis dix ans. Le travail est notamment mené au niveau des Régions. Je salue à cet égard l'engagement sans faille de mon collègue Matthieu Daele au niveau de la Fédération Wallonie-Bruxelles et de la Région wallonne.

La proposition et la mesure adoptées qui touchent à une facilité qui

16.01 Wouter Raskin (N-VA): Les enfants présentant un handicap doivent souvent affronter de trop longs trajets vers l'école. Nous avons débattu de cette proposition de loi en commission, nous avons même pris le temps d'organiser une seconde lecture et de demander aux services une note juridique qui a donné lieu à de nombreux amendements.

Je ne suis pas convaincu que la proposition de loi à l'examen permettra de résoudre le problème des longs temps de trajet car le nœud du problème se situe plutôt au niveau de la répartition géographique des écoles. De plus, la mesure proposée rend la distinction entre les bandes réservées aux bus et les sites spéciaux franchissables encore moins évidente. Il serait plus judicieux d'intégrer ce point dans une réforme globale du code de la route.

C'est la raison pour laquelle mon groupe s'abstiendra.

16.02 Nicolas Parent (Ecolo-Groen): Vandaag zijn 1.500 kinderen met een handicap urenlang onderweg met het schoolvervoer, hoofdzakelijk omdat de scholen waar ze opgevangen kunnen worden verder weg liggen. Dat bezorgt die kinderen elke dag extra stress. Verscheidene verenigingen proberen al jaren om die situatie een halt toe te roepen.

Het wetsvoorstel biedt slechts deels een antwoord op die vervoersproblemen, maar met de voorgestelde oplossing zou de verplaatsingstijd niettemin kunnen worden verminderd, vooral wanneer de route door plaatsen loopt met veel verkeer tijdens de spits. Los van deze maatregel roept men ons ertoe op de verkeersopstoppen aan te pakken, om de weg vrij te laten voor degenen met de hoogste

pourrait être donnée aux transports d'enfants en situation de handicap n'apportent qu'une réponse partielle aux difficultés de déplacement de ces enfants. La proposition n'a d'ailleurs pas pour ambition de résoudre complètement cette problématique. Néanmoins, cette facilité pourrait permettre de diminuer les périodes de déplacement, particulièrement dans un contexte d'agglomérations saturées aux heures de pointe. C'est donc une avancée et une facilité bienvenue pour soulager ces enfants et leurs accompagnants et renforcer l'égalité entre chaque enfant. En outre, cette mesure nous appelle à poursuivre collectivement le travail mené contre la congestion automobile afin notamment de laisser la route aux usagers qui en ont le plus besoin.

Enfin, nous rappelons l'article 22ter de la Constitution qui dispose que chaque personne en situation de handicap a le droit à une pleine inclusion dans la société, y compris le droit à des aménagements raisonnables. La présente proposition discutée aujourd'hui contribue au renforcement de ce droit et à une Belgique plus inclusive. C'est pourquoi je remercie encore les auteurs et autrices de la proposition.

16.03 Laurence Zanchetta (PS): Madame la présidente, chers collègues, comme vient de le rappeler M. Parent, le déplacement des enfants handicapés vers et depuis leur école est trop souvent synonyme de souffrance. C'est malheureusement la réalité de milliers d'enfants qu'Unia, le Délégué général aux droits de l'enfant et les associations de terrain dénoncent depuis plusieurs années. Cette situation est insupportable. Aucun enfant ne devrait passer quatre heures, parfois plus, dans un bus chaque jour de la semaine. Et certainement pas ceux qui doivent déjà s'adapter à une société qui n'a pas été pensée en fonction de leur handicap. Ajoutez à cela le manque de confort, la vétusté du matériel, un personnel peu formé, et vous arrivez à une situation qui relève ni plus ni moins de la maltraitance. Unia explique même que certains enfants développent de véritables phobies scolaires et que d'autres voient leur état de santé se dégrader, au point de déboucher sur des absences scolaires pour des raisons médicales de plus en plus fréquentes.

Dans cette réalité, on imagine aussi la douleur des parents, pour lesquels il n'existe pas d'autre solution, même pour ceux qui transportent eux-mêmes leur enfant handicapé. Cela représente une charge sociale, financière, familiale ou professionnelle supplémentaire. Nous comprenons aussi très bien que, dans de telles circonstances, certains parents décident à contre-cœur de déscolariser tout simplement leur enfant. Il est inutile de préciser la souffrance que représente cette situation.

Nos compétences fédérales sont limitées pour résoudre ce problème majeur, contre lequel nous ne détenons pas la solution idéale. Toutefois, il existe des possibilités. Ainsi, les sites propres réservés aux bus et aux trams sont de plus en plus nombreux dans les grandes villes. Ces voies ont permis d'augmenter considérablement la vitesse commerciale des transports publics, afin d'offrir une solution de rechange à la congestion causée par les voitures. Par conséquent, nous proposons que le transport scolaire de personnes handicapées puisse bénéficier de ces sites propres. Si, comme nous l'espérons, notre proposition de loi est adoptée, les enfants gagneront chaque jour un temps précieux – un bénéfice pour leur bien-être et leur santé – alors que l'impact sur les transports publics sera restreint.

vervoersnood.

Dit wetsvoorstel draagt ertoe bij dat het recht van personen met een handicap op een volledige inclusie in de samenleving versterkt wordt. Ik dank de auteurs ervan.

16.03 Laurence Zanchetta (PS): Unia, de kinderrechtencommissaris van de Franse Gemeenschap en de verenigingen op het terrein stellen al jarenlang aan de kaak dat het schoolvervoer voor duizenden kinderen met een beperking een echte lijdensweg is. Dat vervoer kan langer dan vier uur per dag duren, om nog maar te zwijgen van het gebrek aan comfort, het verouderde materieel en het personeel dat weinig opleiding gekregen heeft. Een en ander komt haast neer op mishandeling en leidt bij bepaalde kinderen tot schoolangst of medische problemen. De ouders hebben geen andere keuze en lijden daar ook onder. Voor de ouders die zelf voor het vervoer van hun kind instaan, betekent dat een sociale en financiële last met een weerslag op het gezin en op het beroepsleven. Sommigen beslissen dientengevolge tegen hun zin om hun kind niet meer naar school te laten gaan.

Onze federale bevoegdheden zijn beperkt en met dit wetsvoorstel wordt niet alles geregeld, maar het schoolvervoer van de personen met een beperking via voorbehouden tram- of busbeddingen zal voor de kinderen een forse tijds-winst opleveren. De problematiek is complex en de verafgelegen

Je suis évidemment consciente que cette proposition de loi ne règle pas tout. Elle n'est pas une solution à tout. La scolarisation des enfants handicapés est un dossier complexe. À terme, nous devons aller vers un enseignement inclusif qui fera des établissements spécialisés éloignés une exception, mais nous n'en sommes pas encore là. Nous savons aussi que ce n'est pas une compétence fédérale. En attendant d'en arriver là, nous devons alléger la peine que vivent ces enfants, plusieurs heures par jour, tous les jours, sur nos routes.

16.04 Frank Troosters (VB): Mevrouw de voorzitter, collega's, het doel van dit wetsvoorstel is, zoals reeds werd gezegd, nobel, zonder twijfel. De aangereikte oplossingen zijn evenwel beperkt, voor Vlaams Belang te beperkt.

Tijdens de bespreking in de commissievergadering waren de meeste sprekers het erover eens dat een belangrijk deel van de oplossing gezocht dient te worden op het niveau van de Gewesten, maar klaarblijkelijk lukt dat niet echt. Toch missen we ook hier in dit Huis een kans, met name om dit voorstel open te trekken tot alle voertuigen van schoolvervoer, zoals overigens door Centrex werd geadviseerd. Diezelfde instelling was ervan overtuigd dat die uitbreiding geen congestie veroorzaakt op de bijzonder overrijdbare beddingen, aangezien het aantal voertuigen dat wordt ingezet voor schoolvervoer eerder beperkt is. Het amendement in die zin, ingediend door Vlaams Belang, kon helaas niet op de steun van de meerderheid of van PVDA rekenen. Meer kinderen hadden geholpen kunnen worden.

De indieners verkozen een nieuw voertuigtype, voertuigen voor schoolvervoer van personen met een beperking, te introduceren. Dat voertuigtype bestond eerder niet, zoals opgemerkt door de Raad van State en door VIAS. Dat nieuw voertuigtype werd dus gecreëerd en zal door een aangepaste signalisatie worden geduïd. Terecht vraagt Centrex of dat wel ethisch verantwoord is.

Centrex uitte in zijn advies ook bezorgdheid inzake handhaving. De term "personen met een beperking" of "personen met een handicap" is immers voor interpretatie vatbaar. Dienen die personen met een beperking te beschikken over, bijvoorbeeld, een *European disability card* of geldt er een andere indicatie? Is de aanwezigheid van één dergelijke persoon in de bus voldoende, moet het de helft zijn, of alle passagiers? De bepalingen in artikel 3 van dit voorstel komen in onze ogen onvoldoende tegemoet aan die opmerkingen.

Toch duwde de meerderheid door. Enkel de vraag om een tweede lezing, met een bijbehorende wetgevingstechnische nota van de Kamerdiensten, kon enigszins afremmen. Die nota zorgde er finaal voor dat zowat alle eerder goedgekeurde bepalingen van dit wetsvoorstel nog gewijzigd moesten worden.

Al die elementen stemmen tot nadenken over de gehanteerde werkwijze bij dit wetsvoorstel. Het nobel doel van dit voorstel verdiende in mijn ogen beter. De Vlaams Belangfractie zal zich bij de stemming dan ook onthouden.

16.05 Emmanuel Burton (MR): Madame la présidente, je souhaite

gespecialiseerde scholen zouden op termijn de uitzondering moeten worden. In afwachting daarvan moeten we het dagelijkse pendeleed van die kinderen verlichten.

16.04 Frank Troosters (VB): L'objectif est noble mais les solutions sont trop limitées. La solution doit provenir en grande partie des Régions, mais ce n'est apparemment pas possible. En outre, le Parlement rate l'occasion d'étendre la présente proposition à l'ensemble des véhicules de transport scolaire, comme préconisé dans notre amendement.

Centrex se demande s'il est raisonnable d'introduire un nouveau type de véhicules, à savoir les véhicules affectés au transport scolaire de personnes présentant un handicap, et s'interroge sur l'application du dispositif, dès lors que les dispositions prévues à l'article 3 sont insuffisantes.

La majorité a toutefois persévéré, bien qu'une note de légistique des services de la Chambre ait contraint de modifier la plupart des dispositions précédemment adoptées. Un tel constat incite à réfléchir. Mon groupe s'abstiendra dès lors.

16.05 Emmanuel Burton (MR):

remercier les auteurs de cette proposition qui est très intéressante et qui tombe à point, à la veille de la journée internationale de la personne en situation de handicap. La crise mondiale liée au covid-19 démontre encore combien l'inclusion du handicap est indispensable.

Au niveau fédéral, la politique en matière de personnes en situation de handicap se veut volontariste au niveau de l'accord de gouvernement. Les mesures en faveur des personnes porteuses d'un handicap concernent plusieurs éléments: l'accès au marché du travail, notamment dans le secteur public, les besoins spécifiques et l'accès aux différents services des personnes en situation de handicap ou encore la mobilité et l'accessibilité, qu'il s'agisse de la SNCB ou d'autres moyens de transport.

S'agissant de la proposition de loi que nous votons aujourd'hui, le MR se réjouit du fait que le transport de personnes en situation de handicap vers les établissements scolaires constitue une priorité avec la possibilité d'emprunter ces voies réservées aux transports en commun, appelées sites propres. Cette possibilité offrira une solution et raccourcira évidemment le temps de déplacement.

16.06 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, zes uur, zo lang moeten kinderen in het buitengewoon onderwijs dagelijks op de bus zitten. Mijn moederhart bloedt. Het is onaanvaardbaar en het is kindermishandeling.

Het voorliggende wetsvoorstel is een kleine stap in de goede richting, om het probleem aan te pakken. In de praktijk zal het naar onze mening niet veel helpen. De voorbehouden busbeddingen en busstroken komen meestal enkel voor in de grootsteden. Kinderen uit de meer landelijke gebieden zullen er niet zoveel voordeel uit halen. Ik kreeg trouwens ook de opmerking van buschauffeurs en bussectoren dat ze de busbedding soms nu al gebruiken. Ze wisten niet dat ze die niet mochten gebruiken.

Met andere woorden, bussen zullen nog steeds elke dag drie uur heen en drie uur terug moeten rijden. De hefboomen om het probleem aan te pakken, zijn een bevoegdheid van de Gewesten. Het is dan ook bijzonder jammer dat het Vlaamse niveau de resolutie van de PVDA niet wou goedkeuren. Die resolutie had immers echt voor verbetering kunnen zorgen. De resolutie in het Vlaams Parlement stelde namelijk dat leerlingen in het buitengewoon onderwijs per dag maar maximum 120 minuten op de bus mogen zitten, zoals het Kinderrechtencommissariaat ook heeft gevraagd. De N-VA, Open Vld en CD&V hebben die echter weggestemd.

Wij zullen het wetsvoorstel steunen, maar wij menen dat het slechts een kleine oplossing biedt voor de vele problemen van kinderen die zo lang op de bus zitten.

16.07 Joris Vandenbroucke (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, ik wil eerst en vooral mevrouw Zanchetta bedanken voor haar initiatief, dat zij hier heeft ingeleid. Onze fractie heeft geen moment gearzeld om het meteen te ondersteunen.

Zoals een aantal leden al heeft opgemerkt, proberen wij hier met het voorstel binnen de beperkte bevoegdheden die het federale niveau nog resten, soelaas te brengen in de problematiek van het

De wereldwijde coronacrisis toont eens te meer aan dat de inclusie van personen met een handicap onontbeerlijk is. Het federale beleid voor personen met een handicap is daadkrachtig, met maatregelen op verschillende vlakken: toegang tot de arbeidsmarkt, met name in de overheidssector; specifieke noden en toegang tot verschillende diensten; mobiliteit. De MR is verheugd dat er voor het schoolvervoer van personen met een handicap gebruikgemaakt zal mogen worden van de voorbehouden beddingen voor het openbaar vervoer om tijd te winnen.

16.06 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Il est inadmissible que des enfants scolarisés dans l'enseignement spécial doivent passer chaque jour six heures dans un autobus. La présente proposition de loi est un petit pas dans la bonne direction mais elle ne changera pas grand-chose en pratique. Les sites et les bandes réservés aux bus ne sont généralement prévus que dans les grandes villes et n'aideront pas les enfants dans les zones rurales. Les leviers d'action se trouvent au niveau régional. Il est dommage que le Parlement flamand n'ait pas approuvé la résolution du PTB qui demandait que les enfants qui fréquentent l'enseignement spécial passent au maximum 120 minutes par jour dans un autobus. Néanmoins, nous voterons pour cette proposition de loi.

16.07 Joris Vandenbroucke (Vooruit): Je tiens à remercier Madame Zanchetta pour son initiative que mon groupe a soutenue sans aucune hésitation. Dans le périmètre restreint des compétences fédérales, nous nous efforçons de remédier aux

leerlingenvervoer, dat in een aantal sectoren veel te veel tijd in beslag neemt. Wij zorgen er ook voor dat het leerlingenvervoer voor leerlingen met een handicap gebruik kan maken van bijzonder overrijdbare beddingen alias busbanen.

Mevrouw Vindevoghel, uiteraard hebt u gelijk dat die busbanen voornamelijk of bijna alleen maar te vinden zijn in stedelijke en grootstedelijke gebieden en dat wellicht ook alleen daar een substantiële tijdswinst kan worden geboekt, door de bussen over die banen te laten rijden.

Het is natuurlijk aan de Gewesten om voldoende middelen en voertuigen in te zetten om ervoor te zorgen dat leerlingen geen uren onderweg moeten zijn. Jammer genoeg blijft het Vlaams Gewest hier schandelijk in gebreke. Ik vind het onbegrijpelijk dat in een rijk Gewest als Vlaanderen kinderen 4, 5 of 6 uur in een bus moeten zitten om hun recht op onderwijs te kunnen uitoefenen.

Ik vind dat onbegrijpelijk, en ik ben blij dat wij met wat creativiteit een deeloplossing kunnen bieden. Want het klopt, collega Troosters, dat dit wetsvoorstel een hele procedure heeft ondergaan, die geleid heeft tot verbeteringen. Daarvoor diende die parlementaire procedure. Met de nodige creativiteit konden wij maximaal gebruikmaken van onze bevoegdheden en toch proberen om minstens in stedelijk en grootstedelijk gebied een oplossing te vinden voor dit probleem. Maar hiermee is dit dossier zeker niet ten gronde opgelost.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1770/9)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1770/9)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique en vue de permettre au transport scolaire de personnes handicapées d'emprunter les sites spéciaux franchissables".

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg, teneinde de bijzondere overrijdbare beddingen open te stellen voor het schoolvervoer van personen met een handicap".

La proposition de loi compte 4 articles.
Het wetsvoorstel telt 4 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.

difficultés auxquelles est confronté le transport des élèves. Il est exact qu'un gain de temps substantiel ne peut probablement être engrangé que dans les zones urbaines. Toutefois, il incombe aux Régions de mobiliser suffisamment de moyens et de véhicules. La Région flamande accuse en la matière un retard scandaleux. C'est incompréhensible.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

17 Proposition de loi modifiant la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, en ce qui concerne son application aux assemblées de la Commission communautaire française et de la Commission communautaire flamande (1994/1-4)

17 Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, wat de toepassing ervan betreft op de vergaderingen van de Franse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (1994/1-4)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Eliane Tillieux.

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

Le rapporteur est M. Aouasti. Il renvoie à son rapport écrit.

Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)
Vraagt iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(1994/4)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1994/4)**

La proposition de loi compte 2 articles.
Het wetsvoorstel telt 2 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

18 Proposition de loi modifiant la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen en vue de fixer l'âge d'éligibilité à dix-huit ans (2025/1-3)

18 Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement, met het oog op de vaststelling van de verkiesbaarheidsleeftijd op 18 jaar (2025/1-3)

Sans rapport
Zonder verslag

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Kristof Calvo, Khalil Aouasti, Philippe Pivin, Nawal Farih, Patrick Dewael, Melissa Depraetere, Guillaume Defossé, Egbert Lachaert.

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

18.01 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Daarnet luisterde ik vol bewondering naar de tussenkomst van collega Cogolati met betrekking tot zijn tekst over ecocide. Ons Parlement verricht daarin pionierswerk. Die tekst is van mondiale betekenis. Er was zelfs een bijna historische stemming. Deze tekst is van een iets andere orde dan die van de heer Cogolati, maar wie het kleine niet eert, is het grote niet waard. Het is belangrijk om ook de kleine dingen in het leven te waarderen, zeker ook de kleine dingen in het politieke leven. Zelden gebeuren dingen immers bij revolutie. Grote stappen zijn eerder zeldzaam in de politiek, ook als het gaat over de politieke spelregels. Als er kleine stappen worden gezet, moeten we ook die vieren en onderstrepen. Deze tekst is er zo eentje en de tekst over de aangifte van mandaten en de vermogensaangifte voor districtmandatarissen is er ook zo eentje. Ik zal deze twee teksten dan ook samen behandelen.

De tekst die hier voorligt, is een goede stap, een stap die samen met andere initiatieven gezien moet worden. Het is een stap die ervoor zal zorgen dat ook jonge mensen kandidaat kunnen zijn bij de Europese verkiezingen in 2024. Vandaag was de minimumleeftijd voor het Europees Parlement nog minimum 21 jaar. Dat is het enige niveau waarvoor de leeftijd nog op 21 jaar stond. Met dit wetsvoorstel brengen we dat naar 18 jaar. Voor de Kamer en de Senaat was dat al een tijdje gebeurd, sinds 2014. Nu zullen we ervoor zorgen dat de minimumleeftijd ook voor het Europese niveau op 18 jaar wordt gebracht. Het zal mensen in elk geval de kans geven om sneller kandidaat te worden voor het Europees Parlement. Dit moet samen worden bekeken met de initiatieven van deze meerderheid om de kiesgerechtigde leeftijd voor diezelfde verkiezingen van 18 naar 16 jaar te brengen. Die twee maatregelen samen zorgen voor een verjonging van de Europese politiek. Het zijn twee keuzes die pro-Europa, propolitiek en projongeren zijn. Ik ben heel blij dat we dat samen met de collega's van de meerderheid hebben kunnen doen. Het is een mooie stap vooruit.

De tekst die straks komt, is eigenlijk ook een kleine betekenisvolle stap. We hebben nu al een aangifte van mandaten en vermogens van heel wat politici en mandatarissen. Dat was echter nog niet het geval voor de mensen die een mandaat opnemen in de districten. Daar komt nu verandering in, als het voorstel straks goedgekeurd wordt.

Met deze twee wetsvoorstellen worden stappen vooruit gezet op het vlak van de democratische vernieuwing. Onze fractie hoopt dat dit deel uitmaakt van een lange reeks.

Ik dank de collega's voor de fijne samenwerking.

18.01 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): La proposition de loi à l'examen est d'un autre ordre que la proposition de résolution relative au crime d'écocide, par laquelle notre Parlement fait œuvre de pionnier. Mais celui qui n'honore pas les petites choses ne mérite pas les grandes. Nous devons également souligner les démarches plus modestes, telles que cette proposition de loi et la proposition de loi spéciale relative à l'obligation de déposer une liste de mandats et la déclaration de patrimoine pour les mandataires de district. En 2024, des jeunes pourront également poser leur candidature aux élections européennes. Il s'agissait du seul échelon où l'âge minimum était encore fixé à 21 ans au lieu de 18 ans. Cette proposition est à mettre en relation avec les initiatives de la majorité visant à abaisser l'âge de vote de 18 à 16 ans pour les mêmes élections de 2024. Ce rajeunissement de la politique européenne est pro-européen, pro-politique et pro-jeunes et constituera un progrès. Cela vaudra également pour l'extension de la déclaration des mandats et du patrimoine aux mandataires de district. Ces deux propositions de loi permettront de réaliser des progrès sur le plan du renouveau démocratique.

18.02 Khalil Aouasti (PS): Madame la présidente, chers collègues, comme cela a été souligné, ce type d'initiative est indispensable dans le cadre du renouveau démocratique qui ne doit pas être qu'un slogan.

Je voudrais vous faire part d'une anecdote un peu drôle. Je suis assez fier d'être cosignataire de ce texte car, il y a quelques années, on m'avait proposé d'être candidat aux élections sénatoriales. À l'époque, n'ayant pas encore 21 ans, je n'avais pas pu me présenter. Si tel n'avait pas été le cas, je me serais peut-être retrouvé sur d'autres bancs qui plutôt qu'être verts auraient été rouges.

Je souhaite dire sur le ton de l'humour que le texte à l'examen est important parce qu'il permet de ramener l'âge de l'éligibilité de l'ensemble des parlementaires européens à 18 ans. En effet, il n'y avait pas de raison qu'une limite d'âge plus élevée continue à exister. Pour mon groupe, il était essentiel de supprimer cette différence.

Au-delà de l'abaissement de cet âge minimum, un message est lancé dans le cadre de ce renouveau démocratique à notre jeunesse, en la faisant participer davantage, dès 18 ans, à la vie politique et sociale, que ce soit au niveau régional, fédéral ou de l'Union européenne. Les dernières élections de 2019 ont d'ailleurs démontré une hausse de la participation des jeunes. Différents mouvements impliquent sans cesse plus de jeunes qui sont de plus en plus impliqués dans la vie de notre société. Dès lors, il est normal que leur voix puissent s'exprimer dans différents hémicycles. Contrairement à ce qu'on peut dire parfois, les jeunes ne sont pas désintéressés par la chose publique ou la chose politique.

Par ailleurs, j'aimerais rappeler que l'abaissement de l'âge de l'éligibilité doit continuer à s'inscrire dans un cadre qui, pour mon parti, est capital. Je pense ici à l'obligation de vote. Comme cela a été évoqué, hier, en commission Constitution, ce cadre relatif à l'obligation de vote est important car il permet d'associer tout le monde et de faire savoir que cette obligation de s'exprimer concourt à la société.

L'étude du Cevipol de l'ULB et de POLI de la VUB, qui a été présentée cette semaine au sein de la Chambre, l'a encore démontré: l'implication de nos jeunes est importante. À travers l'adoption de cette proposition de loi par notre assemblée, nous faisons un pas non seulement vers le renouveau démocratique, mais également vers notre jeunesse et nous posons un acte fort pour plus d'inclusion de cette catégorie de citoyens dans les enjeux européens. Je vous remercie pour votre attention.

18.03 Nathalie Gilson (MR): Madame la présidente, chers collègues, le groupe MR est cosignataire de ce texte par le biais de notre collègue Philippe Pivin. Nous nous réjouissons que cette proposition de loi ait été adoptée à l'unanimité en commission Constitution. Effectivement, abaisser l'âge d'éligibilité aux élections européennes à 18 ans est une excellente nouvelle. C'est déjà le cas pour d'autres élections tenues à d'autres niveaux en Belgique, comme les élections communales et fédérales. C'est aussi le cas dans la majorité des États membres de l'Union européenne.

18.02 Khalil Aouasti (PS): Dergelijke initiatieven zijn essentieel voor een echte democratische vernieuwing. Enkele jaren geleden werd me gevraagd me kandidaat te stellen bij de Senaatsverkiezingen maar ik was nog geen 21 jaar oud. In de voorliggende tekst wordt de kiesbaarheidsleeftijd voor alle parlementen op 18 jaar vastgelegd. In het kader van de democratische vernieuwing is het ook een boodschap aan de jongeren om hen meer bij het politieke en sociale leven te betrekken. We merken dat de jongeren zich steeds meer over openbare aangelegenheden uitspreken en daarom moeten we de parlementaire assemblees voor hen toegankelijk maken. Niettemin steunt mijn fractie de stemplicht omdat op die wijze iedereen bij het proces betrokken en de maatschappelijke samenhang bevorderd wordt.

Zoals uit de studie van Cevipol van de ULB en POLI van de VUB blijkt, is het engagement van de jongeren groot. Door dit wetsvoorstel aan te nemen zetten we niet alleen een stap in de richting van de democratische vernieuwing maar strekken we ook de hand uit naar onze jeugd en zetten we een krachtige stap in de richting van een grotere betrokkenheid van de jongeren bij Europese aangelegenheden.

18.03 Nathalie Gilson (MR): Het verheugt ons dat dit wetsvoorstel, dat door de MR-fractie medeondertekend werd, eenparig in de commissie voor Grondwet aangenomen werd. Het is een uitstekende maatregel om de kiesbaarheid voor de Europese verkiezingen tot 18 jaar te verlagen en af te stemmen op de

Cette distinction entre les élections européennes et d'autres élections n'avait pas de sens, d'autant plus que les politiques décidées par l'Union européenne ont un impact important dans notre ordre juridique interne. Elles ont souvent un impact très concret en ce compris sur les jeunes. Nous savons que plus de 80 % de notre législation provient de l'ordre juridique européen. Il est donc logique que les jeunes, dès leur majorité, aient aussi la possibilité de se faire élire au Parlement européen pour débattre de tous ces enjeux. Il est donc très positif de permettre aux jeunes de prendre part à ces débats et à ces décisions. Leur donner l'opportunité de se porter candidat dès 18 ans est aussi un signal fort qui, je l'espère, motivera les jeunes à se mobiliser encore davantage pour les élections futures.

Dans ce cadre, mon groupe se réjouit de la proposition faite par ailleurs de permettre aux jeunes, dès leurs 16 ans, de pouvoir s'inscrire pour voter et être électeurs aux élections européennes. Ouvrir la possibilité pour un jeune dès ses 18 ans d'être candidat à une élection au Parlement européen stimulera sans doute l'arrivée de nouvelles figures motivées et désireuses de se saisir des enjeux au niveau européen. Par exemple, j'ai appris que la plus jeune députée de l'histoire du Parlement européen, âgée de 21 ans, est danoise et a été élue aux dernières élections de 2019.

J'ai aussi constaté que, depuis cinq ans, l'âge moyen d'un député européen est passé de 53 ans à 49,5 ans. Nous assistons donc à un rajeunissement du Parlement européen. Loin de moi pour autant l'intention de vouloir plaider pour un jeunisme. Il ne faut pas verser dans cet aspect des choses. Il faut viser avant tout à avoir des parlements les plus représentatifs possibles de tous les âges de la population. À cet égard, il n'y a pas de limite d'âge à la hausse pour être candidat, et c'est très bien ainsi. Laissons le soin à l'électeur de faire son choix.

Par conséquent, sans surprise et dans un esprit de renouveau démocratique, le groupe MR soutiendra ce texte.

Belgische federale en gemeenteraadsverkiezingen.

Dit onderscheid tussen de Europese verkiezingen en andere verkiezingen had geen zin, temeer daar het EU-beleid onze interne rechtsorde sterk beïnvloedt: meer dan 80 % van onze wetgeving komt uit Europa. Het is dan ook positief en logisch om de jongeren aan deze Europese debatten te laten deelnemen. Die mogelijkheid om zich vanaf 18 jaar kandidaat te stellen is een sterk signaal dat jongeren hopelijk nog warmer zal maken voor toekomstige verkiezingen.

In dat kader verheugt mijn fractie zich over het voorstel om jongeren vanaf de leeftijd van 16 jaar stemrecht te verlenen voor de Europese verkiezingen. Dat het voor een jongere vanaf de leeftijd van 18 jaar nu mogelijk zal zijn om zich voor het Europees Parlement kandidaat te stellen, zal ervoor zorgen dat gemotiveerde figuren die zich in de Europese dossiers willen vastbijten op de voorgrond treden. In 2019 raakte bijvoorbeeld het jongste parlamentslid uit de geschiedenis van het Europees Parlement verkozen, een Deense van 21 jaar oud.

De verjonging van de Europese parlamentsleden is aan de gang. Zonder in jeunisme te willen vervallen, moeten de parlementen een zo getrouw mogelijke afspiegeling van alle leeftijdscategorieën zijn. In dat opzicht is er geen bovengrens voor de leeftijd van kandidaten en dat is een goede zaak. We moeten de keuze aan de kiezer laten.

De MR-fractie zal deze tekst bijgevolg steunen.

18.04 Jan Briers (CD&V): Mevrouw de voorzitter, beste collega's, ik denk hier het oudst aanwezige Parlamentslid te zijn. Hier dan niet tussenbeide komen voor de belangen van onze een beetje grijzige bevolking, maar wel voor onze jongeren, doe ik met graagte en met veel overtuiging. Het wetsvoorstel werd voor ons wel ondertekend door de jongste telg van onze fractie, Nawal Farih. Ik wil alle collega's

18.04 Jan Briers (CD&V): Je suis – je pense – le parlementaire présent le plus âgé et en cette qualité, je voudrais défendre avec conviction les intérêts de nos jeunes. La proposition de loi à

in dit huis, van meerderheid en oppositie, welgemeend danken voor de goede samenwerking rond dit wetsvoorstel. Samen hebben wij van democratische vernieuwing een speerpunt gemaakt. Met de goedkeuring van dit voorstel zetten we op dat vlak alweer een stap vooruit.

Ik hou wel van een beetje historiek, waarde collega's. Reeds in 1993 werd de verkiesbaarheidsleeftijd voor de gemeenteraadsverkiezingen verlaagd tot 18 jaar. In 2004 volgden dan de Gemeenschaps- en Gewestparlementen. In 2014 werd uiteindelijk de Grondwet ook aangepast, zoals collega Calvo al meegaf, zodat de verkiesbaarheidsleeftijd op 18 jaar kwam. Alleen voor het Europees Parlement bleef de verkiesbaarheidsleeftijd op 21 jaar liggen. Een goede reden daarvoor is er niet, daarom is het maar logisch dat we hier vandaag de kans benutten om ook voor het Europees Parlement de verkiesbaarheidsleeftijd te verlagen tot 18.

CD&V vindt dat we er alles aan moeten doen om enerzijds politiek geïnteresseerde jongeren de kans te geven hun stem te laten horen en om anderzijds minder politiek geïnteresseerde jongeren te prikkelen om bewust over politiek na te denken. Daarom stond in ons verkiezingsprogramma van 2019 opgenomen dat wij pleiten voor het invoeren van stemrecht vanaf 16 jaar. Onze meerderheid zal trouwens binnenkort een voorstel indienen waarmee wij dit mogelijk zullen maken voor de verkiezingen van het Europees Parlement. In die zin is de wetswijziging die vandaag voorligt nog meer nodig. Het zou immers al te gek zijn dat we de leeftijd voor stemrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement zouden verlagen tot 16 om jonge mensen de kans te geven hun stem te laten horen, maar tegelijk de verkiesbaarheidsleeftijd enkel voor het Europees Parlement op 21 te laten liggen, zonder goede redenen.

Als we jongeren bij de politiek willen betrekken, moeten we er niet alleen voor zorgen dat ze mogen gaan stemmen, maar ook dat ze, als ze naar de stembus trekken, op generatiegenoten kunnen stemmen. Zo geven we hun het signaal dat hun generatie echt kan wegen op de besluitvorming, in dit geval in de Europese Unie.

Onze fractie is er trots op dat we samen met u werk maken van het nauwer betrekken van jongeren en jongvolwassenen bij de politiek. Hopelijk kan dit de aanzet zijn tot veel meer dergelijke initiatieven. Onze fractie zal dan ook met veel plezier dit voorstel goedkeuren.

l'examen nous permet de faire un pas de plus vers le renouveau démocratique.

En 1993, l'âge d'éligibilité aux élections communales a été abaissé à 18 ans; en 2004, il l'a également été pour les parlements communautaires et régionaux et en 2014, la Constitution a finalement été modifiée en ce sens. L'âge de 21 ans n'a été maintenu que pour le Parlement européen. Aucune raison valable ne le justifiait. La présente proposition vise donc également à l'abaisser à 18 ans.

Mon parti souhaite offrir aux jeunes intéressés par la politique la possibilité de faire entendre leur voix et d'encourager les jeunes moins intéressés à développer une conscience politique. C'est pourquoi nous avons déjà inclus dans notre programme électoral de 2019 un plaidoyer en faveur de l'instauration du droit de vote dès l'âge de 16 ans. Les partis de la majorité déposeront d'ailleurs prochainement une proposition en ce sens afin que les jeunes de 16 ans puissent voter aux élections européennes. Dans ce cadre, la proposition de loi à l'examen n'en est que plus pertinente encore. Il serait en effet étrange d'abaisser le droit de vote tout en maintenant à 21 ans l'âge d'éligibilité pour le Parlement européen.

Si nous voulons que les jeunes se sentent concernés par la politique, il faut qu'ils puissent voter pour leurs congénères de sorte que leur génération puisse vraiment peser sur le processus décisionnel. Espérons que de nombreuses initiatives analogues verront également le jour.

Notre groupe se fera un plaisir d'adopter la proposition de loi à l'examen.

18.05 Guillaume Defossé (Ecolo-Groen): Madame la présidente, chers collègues, je ne vais pas être très long car beaucoup de choses

18.05 Guillaume Defossé (Ecolo-Groen): Met deze tekst maken we

ont déjà été dites. Je voudrais toutefois revenir sur ce texte que j'ai eu l'honneur de cosigner. Ce que nous vous proposons, c'est de corriger une anomalie ou à tout le moins une forme d'anachronisme qui règle encore aujourd'hui l'organisation des élections au Parlement européen. Le collègue Briers vient de le rappeler. En 1993, on a abaissé l'âge d'éligibilité à 18 ans pour les élections communales et provinciales, en 2004 pour les Parlements des entités fédérées et en 2014 au niveau fédéral. Il ne restait plus que les élections pour le Parlement européen qui restaient, de manière inexplicable, réservées aux candidates et candidats de 21 ans et plus.

Quelles pourraient être les justifications qui empêcheraient qu'on puisse être élu à 18 ans parmi nous mais pas au niveau européen? Ni la technicité des dossiers ni la nécessité d'une certaine maturité ni les éventuelles contraintes familiales et personnelles qu'impliquerait ce mandat ne seraient plus grandes au Parlement européen qu'à notre niveau de pouvoir ou au niveau des entités fédérées. Il était donc temps d'opter pour l'uniformité en ce qui concerne les élections organisées sur notre territoire. Ce faisant, nous rejoindrons par ailleurs la majorité des États membres de l'Union européenne où l'âge d'éligibilité de 18 ans est en fait la norme.

Comme l'a exprimé notre collègue Aouasti, je voudrais dire que ce vote est un message. Nous avons connu ces dernières années des démonstrations fortes de la vitalité politique qui anime les jeunes de notre pays. De grandes manifestations ont été organisées, des grèves pour le climat, des initiatives de soutien aux personnes sans papier, des débats, des actions de désobéissance civile parfois, des campagnes de communication sur les réseaux sociaux et j'en passe. Chacune de ces actions portait en elle ce message en filigrane: "Prenez-nous au sérieux! Nous avons une parole, nous avons des idées, nous avons des convictions, nous sommes concernés."

Aujourd'hui, par cet abaissement de l'âge d'éligibilité, nous répondons que nous savons qu'ils en sont capables et qu'ils ont des ressources pour assumer des responsabilités, qu'ils sont prêts à prendre les choses en main eux-mêmes et à représenter les citoyens belges. Bien entendu, ce n'est qu'une réponse très partielle et très insuffisante face à cette soif de politique et de changement. Nous devons encore montrer bien plus d'ouverture. Je pense à l'abaissement de l'âge du droit de vote qui va nous occuper durant les prochaines semaines mais aussi à toutes les mesures qui nous permettront d'ouvrir les portes et les fenêtres de ce Parlement, de renouveler notre façon de faire de la politique pour qu'elle soit plus inclusive, plus citoyenne, plus jeune, plus originale. Néanmoins, je prends ce texte pour un premier petit signal. Je vous invite, chers collègues, comme en commission, à faire ce geste, tous ensemble, aujourd'hui.

Je vous remercie.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles

komaf met een anachronisme op het stuk van de verkiesbaarheidsleeftijd voor het Europees Parlement, die thans voor de kandidaten op 21 jaar ligt, terwijl die leeftijd op de andere beleidsniveaus 18 jaar is.

Noch de techniciteit van de dossiers, noch de vereiste maturiteit, noch de beperkingen van een mandaat voor het persoonlijke leven zijn zwaarderwichtiger voor het Europees Parlement dan op andere beleidsniveaus. Op deze manier sluiten we ons aan bij de meerderheid van de EU-lidstaten.

De jonge Belgen hebben getoond dat ze politiek geëngageerd zijn met groots opgezette acties, zoals de klimaatbetogingen, initiatieven ter ondersteuning van de sans-papiers, burgerlijke ongehoorzaamheid, enz. De impliciete boodschap van die mobilisatie van jongeren was dat men hen ernstig moet nemen en dat ze overtuigingen en ideeën hebben.

Met de verlaging van de verkiesbaarheidsleeftijd tonen we aan dat wij weten dat ze er klaar voor zijn om hun verantwoordelijkheid op te nemen en om de Belgen te vertegenwoordigen. Dit is nog maar een eerste stap. Er moet ook werk gemaakt worden van de verlaging van de leeftijds-grens om te gaan stemmen en van politieke vernieuwing om ervoor te zorgen dat er aan politiek gedaan wordt op een manier die de burger meer aanspreekt, die inclusiever is en die openstaat voor een grotere inbreng van de jongeren.

Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2025/3)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2025/3)**

L'intitulé en néerlandais a été modifié par la commission en "wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement, met het oog op de vaststelling van de verkiesbaarheidsleeftijd op achttien jaar".

Het opschrift in het Nederlands werd door de commissie gewijzigd in "wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement, met het oog op de vaststelling van de verkiesbaarheidsleeftijd op achttien jaar".

La proposition de loi compte 3 articles.

Het wetsvoorstel telt 3 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 3 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 tot 3 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

19 **Projet de loi contenant le cinquième ajustement du budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2021 (2315/1-8)**

19 **Wetsontwerp houdende de vijfde aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2021 (2315/1-8)**

Discussion générale**Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

19.01 **Benoît Piedboeuf**, rapporteur: Madame la présidente, je renvoie au rapport écrit.

19.01 **Benoît Piedboeuf**, rapporteur: Ik verwijs naar het schriftelijk verslag.

La **présidente**: Nous avons également besoin du rapport oral de M. Leysen à la suite de la commission qui s'est tenue tout à l'heure.

De **voorzitster**: Wij moeten het verslag van de heer Leysen nog horen, na de commissievergadering van daarnet.

19.02 **Maggie De Block** (Open Vld): Madame le présidente, M. Leysen est en route. Il arrive...

19.03 **Benoît Piedboeuf** (MR): Si M. Leysen est dans l'impossibilité de se manifester, je veux bien improviser le rapport oral, mais c'est lui qui avait proposé sa candidature.

La **présidente**: En attendant la présence de M. Leysen, je propose de passer au point suivant.

De **voorzitster**: In afwachting van zijn komst stel ik voor dat wij overgaan naar het volgende agendapunt.

20 Proposition de loi modifiant la loi du 21 novembre 2021 modifiant la loi du 15 juillet 2016 portant exécution du Règlement (UE) n° 98/2013 du Parlement européen et du Conseil du 15 janvier 2013 sur la commercialisation et l'utilisation de précurseurs d'explosifs et portant des dispositions relatives aux prêts octroyés aux organisateurs de voyages et destinés à procéder aux remboursements des bons à valoir émis conformément à l'arrêté ministériel du 19 mars 2020 relatif au remboursement des voyages à forfait annulés (2339/1-4)

20 Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 21 november 2021 tot wijziging van de wet van 15 juli 2016 tot uitvoering van de Verordening (EU) nr. 98/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2013 over het op de markt brengen en het gebruik van precursoren voor explosieven en houdende bepalingen betreffende de leningen toegekend aan reisorganisatoren voor de terugbetalingen van de tegoedbonnen uitgegeven conform het ministerieel besluit van 19 maart 2020 betreffende de terugbetaling van opgezegde pakketreizen (2339/1-4)

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Kathleen Verhelst, Patrick Prévot, Florence Reuter, Albert Vicaire, Leen Dierick, Melissa Depraetere, Dieter Vanbesien.

Discussion générale **Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

20.01 **Anneleen Van Bossuyt**, rapporteur: Mevrouw de voorzitter, die titel is inderdaad een hele boterham. Ik zal mondeling verslag moeten uitbrengen want wij hebben pas gisteren de bespreking en de stemming gehouden in de commissie. Er is dus geen schriftelijk verslag voorhanden.

Collega Verhelst heeft als hoofdindienster het voorliggende wetsvoorstel kort toegelicht en gewezen op de noodzaak en de hoogdringendheid ervan.

Vervolgens heb ik voor de N-VA-fractie het woord genomen. Ik heb gewezen op het getalm en op de onorthodoxe aanpak van de regering. Tevens heb ik vragen gesteld over de retroactieve inwerkingtreding van het voorstel. Ik heb ook gevraagd hoe het wetsvoorstel zich verhoudt tot het ministerieel besluit dat de coronavouchers in het leven geroepen heeft.

Ik heb verder gevraagd hoe in de communicatie aan de consumenten voorzien is. Vervolgens heb ik een amendement voorgesteld dat voor een oplossing moet zorgen voor de reisoperatoren die wel voor terugbetaling hebben gezorgd vóór de lening beschikbaar was.

Collega Vicaire, van de Ecolo-Groenfractie, erkende dat de regering te laat was, maar weet dat aan de lange onderhandelingen door de houding van de verzekeringssector. Hij wees erop dat de regering vooral verantwoordelijk is jegens de consument en niet zozeer jegens de reissector. Hij meldde ook dat hij het N-VA-amendement niet zou steunen, maar wel het wetsvoorstel.

Collega Patrick Prévot, van de PS-fractie, erkende eveneens dat de regering te laat was en wees eveneens op de lange onderhandelingen met de verzekeringssector en de late adviezen. Hij zei ook dat de PS-fractie het voorstel zou steunen.

20.01 **Anneleen Van Bossuyt**, rapporteur: L'auteur principal, Mme Verhelst, a d'abord commenté la proposition de loi et a insisté sur son extrême urgence.

Mme Van Bossuyt, de la N-VA, a pointé l'approche peu orthodoxe et les attermolements du gouvernement. Elle a posé des questions sur l'entrée en vigueur rétroactive de la proposition, sur son rapport avec l'arrêté ministériel relatif aux bons à valoir corona et sur la communication. Elle a présenté un amendement prévoyant une solution pour les organisateurs de voyages qui avaient déjà procédé à un remboursement avant la mise à disposition d'un prêt.

M. Vicaire, d'Ecolo-Groen, a imputé le retard du gouvernement à l'attitude du secteur des assurances à la table des négociations. Il a affirmé que le gouvernement était responsable des consommateurs et donc pas tellement du secteur des voyages. Il s'est engagé à soutenir la proposition, mais pas l'amendement de Mme Van Bossuyt.

M. Prévot, du PS, a reconnu ce

Ook collega Van Lommel, van de Vlaams Belangfractie, wees op het getalm van de regering en op de onorthodoxe aanpak van dit dossier. Hij bevestigde mijn opmerkingen en wees op de rechtsonzekerheid van het voorstel. Hij zei dat de Vlaams Belangfractie het N-VA-amendement zou steunen, evenals het wetsvoorstel zelf.

Collega Reuter, van de MR-fractie, stelde dat het goed was dat er werd bijgestuurd en dat ze het voorstel zou steunen.

Mevrouw Dierick, van de CD&V-fractie, erkende dat de werkwijze niet vlot was, maar stelde dat ze het voorstel wel zou steunen. Zij stelde ook een vraag naar het aantal ingediende aanvragen.

Collega D'Amico, van de PTB-fractie, was zich ervan bewust dat de aanpak niet bepaald vlot was, maar hij steunde het voorstel wel.

Ook collega Depraetere van de Vooruitfractie sprak haar steun uit voor het voorstel.

Collega Maxime Prévot, van de cdH-fractie, steunde de inhoud van het wetsvoorstel. Hij hekelde evenwel de werkwijze en de laattijdigheid en wees erop dat collega Fonck al lang om een coronavoucherbank vroeg. Hij stelde zich de vraag of het wel om een federale bevoegdheid ging en vroeg of de deelstaten geconsulteerd waren. Hij stelde ook nog een vraag met betrekking tot het uitstel van terugbetaling na 31 december, naast een aantal andere vragen.

Vervolgens kwamen de antwoorden van de vertegenwoordigers van de regering. Eerst nam minister Dermagne het woord, die erop wees dat de onderhandelingen al maanden geleden startten maar lang geduurd hebben. Hij zei dat het systeem dat voorligt oké is voor de Gewesten en gaf ook een antwoord op de technische vragen die gesteld werden.

Daarna kwam staatsecretaris De Bleeker tussen, die stelde dat het systeem er in de eerste plaats was om de rechten van de consument te vrijwaren en dat het algemene systeem van de insolventie in de toekomst herzien zal worden.

Daarna kwam ik zelf opnieuw aan het woord, waarbij ik collega Vicaire erop wees dat het jammer was dat hij enkel begrip kon tonen voor de consument en niet voor de getroffen reissector. Ik gaf ook aan te betreuren dat een aantal vragen onbeantwoord was gebleven.

Daarop antwoordde minister Dermagne dat het bedrag van de lening gebaseerd was op schattingen binnen de sector. Hij zei ook dat een wetsvoorstel voorrang heeft op een MB, want daar was een vraag over gesteld, en dat de retroactiviteit volgens de regering was nagekeken door de juridische dienst. Hij zei dat er daarover uitvoerig en transparant was gecommuniceerd.

Tot slot werd er tot stemming overgegaan. Er was unanimiteit over het gehele voorstel, dus over de artikelen 1 tot en met 11. De N-VA- en de Vlaams Belangfractie stemden voor het N-VA-amendement, maar alle andere leden van de commissie stemden tegen.

retard, mais il a renvoyé aux négociations difficiles et aux avis tardifs. Son parti adhère à la proposition.

M. Van Lommel, du Vlaams Belang, s'est déclaré d'accord avec mes observations et a pointé l'insécurité juridique de la proposition. Il a déclaré que le groupe Vlaams Belang soutiendrait tant la proposition de loi que l'amendement de la N-VA.

Mme Reuter du MR a jugé cette proposition positive et a déclaré qu'elle la soutiendra.

Mme Dierick du CD&V a reconnu que l'élaboration de cette proposition avait été laborieuse, mais a indiqué que son groupe la soutiendra également.

Le même soutien a été exprimé par M. D'Amico du PVDA-PTB et par Mme Depraetere de Vooruit.

M. Prévot du cdH a critiqué la méthode suivie et la tardiveté, mais s'est dit disposé à soutenir malgré tout la proposition. Il s'est demandé s'il s'agissait bien d'une compétence fédérale et si les entités fédérées avaient été consultées.

Le ministre Dermagne a répondu pour le gouvernement que les négociations avaient déjà commencé il y a plusieurs mois, mais qu'elles ont été difficiles. Il n'a pas abordé les questions techniques, mais a déclaré que les Régions soutenaient le régime. La secrétaire d'État De Bleeker a déclaré qu'il s'agissait avant tout de préserver les droits des consommateurs. Elle a ajouté que le système général en cas d'insolvabilité fera l'objet d'une révision.

Mme Van Bossuyt a répliqué qu'il était regrettable que seuls les consommateurs puissent compter sur de la compréhension et non le secteur du voyage pourtant

durement touché. Elle a également déclaré regretter que certaines questions soient restées sans réponse. Le ministre Dermagne y a répondu que le montant du prêt était fondé sur des estimations effectuées au sein du secteur, qu'une proposition de loi prime un arrêté ministériel et que la question de la rétroactivité a été étudiée par le service juridique.

L'ensemble de la proposition de loi a été adopté à l'unanimité. L'amendement de la N-VA a été approuvé par le Vlaams Belang et la N-VA, mais n'a pas été soutenu par les autres groupes.

De **voorzitster**: Ik dank u voor het verslag, mevrouw Van Bossuyt. U mag nu uw betoog houden als commissielid.

20.02 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Collega's, wij hebben gisteren een uitvoerige discussie gehad met de leden van de regering. We hebben ook al meermaals de kans gekregen om vragen te stellen over het dossier, zowel in de plenaire vergadering als in de commissie. Ik kondigde het dossier gisteren in de commissie aan als het dossier over de coronavoucherbank, maar het is eigenlijk bijna de saga van de coronavoucherbank en wij kunnen er nu toch wel de beschamende saga van de coronavoucherbank van maken. Iedereen is het erover eens dat de manier waarop het dossier tot stand is gekomen en door het Parlement goedgekeurd moet worden heel bizar en onorthodox was.

Mevrouw de voorzitter, u verwees er zelf naar, het voorstel is er oorspronkelijk gekomen door een amendement op een wetsontwerp over explosieven. Normaal gezien moeten amendementen betrekking hebben op het wetsontwerp in kwestie. De enige link die wij zien tussen een wetsontwerp over explosieven en wat vandaag voorligt, is het feit dat het hele dossier over de coronavoucherbank zelf ook explosief geworden is.

Na de goedkeuring van het amendement op het wetsontwerp hebben wij minister Dermagne een vraag gesteld in de plenaire vergadering, want de datum voorzien in het wetsontwerp was 16 november. Nadat die datum verstreken was, bleek dat wij pas de dag voordien het advies van de Europese Commissie hadden gekregen. Daarin werd bevestigd dat het niet om onrechtmatige staatssteun gaat.

Die data waren dus reeds achterhaald. Ik vroeg aan minister Dermagne op welke manier de aanpassing van die data ging gebeuren, met name of dat opnieuw via het Parlement zou gebeuren. Daarop kwam een bevestigend antwoord, maar tot onze verbazing moesten wij enkele dagen later vaststellen dat er op de website van de FOD Economie nieuwe data werden gecommuniceerd. Van de reissector zelf vernamen wij dat die nieuwe data ook aan hem gecommuniceerd waren. Dat gebeurde dus allemaal voordat het was gepasseerd in het Parlement. Opnieuw werd het Parlement

20.02 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Le dossier de la banque des *vouchers* corona est malheureusement devenu un feuilleton décevant. Nul ne contestera qu'il a été géré de manière peu orthodoxe. En effet, la proposition a été formulée par le biais d'un amendement à un projet de loi sur les explosifs, sujet avec lequel il n'a absolument aucun rapport. L'amendement a été adopté et la date mentionnée dans la proposition était celle du 16 novembre. Ce n'est qu'après cette date que nous avons reçu l'avis de la Commission européenne, avis dans lequel on pouvait lire qu'il ne s'agit pas, en l'occurrence, d'un aide d'État illégale.

Si l'on en croit le ministre Dermagne, les dates seraient modifiées par le truchement du Parlement mais quelques jours plus tard, le SPF Économie a procédé à cette modification de son propre chef. Le secteur lui-même en a été informé. Le Parlement a donc été court-circuité. Pourtant, le calendrier fixé pour gérer ce problème était connu depuis longtemps: entre l'émission du bon à valoir et la possibilité pour le consommateur

opzijgeschoven. Het was dus minstens een onorthodoxe manier van werken.

Het is eigenlijk ook compleet onbegrijpelijk. In de politiek gebeuren er vaak onvoorziene zaken, maar dit was wel perfect te voorzien. Het ging immers over vouchers die in maart waren uitgegeven, gedurende een periode van drie maanden, en die een jaar geldig waren. Na dat jaar had de consument zes maanden de tijd om de terugbetaling ervan te vragen. Het ging dus om een heel duidelijk afgebakende periode van één jaar en zes maanden.

Daarom legde onze fractie reeds meer dan een jaar geleden een voorstel op tafel, waarvoor wij toen trouwens al de urgentie vroegen. De meerderheid vond dat niet belangrijk, er was volgens haar geen urgentie. Nu zien wij tot welke toestand wij gekomen zijn.

Het is te laat en te laat lijkt wel een beetje de mantra van deze regering. Wij hebben dat gezien met betrekking tot de boosterprik en we zien het in de beslissing met betrekking tot kernenergie. Zal kernenergie nu wel of niet nog deel uitmaken van onze energiemix? Die beslissing moest in november genomen worden, het is vandaag 2 december en er is nog steeds geen zicht op. Nu kan ook de hele saga rond de coronavoucherbank aan dat lijstje worden toegevoegd.

Gisteren werden er nog vragen gesteld. Hoeveel aanvragen zijn er gekomen en voor welk bedrag? Er werd gezegd dat men het niet weet. Vandaag zagen wij echter opnieuw dat daarover toch al werd gecommuniceerd door de bevoegde ministers. Men stelde namelijk dat het gaat over 20 miljoen euro. Als wij de communicatie mogen geloven gaat het dus om 20 miljoen euro. Er werden voor 20 miljoen euro leningen aangevraagd. Dat is voor mij alleszins het mooiste bewijs dat dit gewoon allemaal veel te laat komt.

U moet immers weten dat wij in september vroegen wat het openstaande bedrag was van de nog terug te betalen coronavouchers. Het ging toen over 137 miljoen euro. De reisorganisatoren moesten echter sinds half september die vouchers terugbetalen aan de consumenten.

Het verschil tussen 137 miljoen euro en de aanvraag van leningen voor een bedrag van 20 miljoen euro wijst op het feit dat heel veel organisatoren zelf al hun klanten hebben terugbetaald, vaak met eigen private middelen, ten koste van zichzelf.

Als men aan reisorganisatoren denkt, denken veel aan de TUI's en de Neckermans van deze wereld, maar in de reissector zijn er meer dan 400 kmo's. Dat zijn vaak familiebedrijven die al generaties lang in de reissector zitten. Zij hebben iets opgebouwd en zij zijn nu het grootste slachtoffer van het getalm deze regering.

Dat is trouwens een van de redenen waarom onze fractie gisteren een amendement heeft ingediend om ervoor te zorgen dat de reisorganisatoren die wel al hun plicht zijn nagekomen sinds half september niet het slachtoffer zouden worden en de regering haar verantwoordelijkheid zou opnemen. Blijkbaar vond de regering dat niet nodig. De meerderheid heeft ons amendement dan ook weggestemd.

de demander la récupération de l'argent, une année et demie précisément s'est écoulée. Or notre groupe avait déposé une proposition de loi y afférente voici plus d'un an et avait même demandé l'urgence. Toutefois, la majorité n'avait pas jugé utile de la prendre en considération. Or chacun peut constater aujourd'hui où cette situation nous a menés. Ce dossier n'est malheureusement pas le seul où ce gouvernement ne respecte pas ses propres dates butoir.

Hier, il nous a été dit que le ministre ignore combien de demandes ont été introduites et de quel montant de prêt il est question. Mais aujourd'hui, le gouvernement a tout à coup communiqué à ce propos. Il s'agirait de 20 millions d'euros de prêts. Si c'est exact, il ne faut pas être grand clerc pour comprendre que ce règlement arrive comme les carabiniers. En septembre, le montant des bons à valoir qui devaient encore être remboursés s'élevait à 137 millions d'euros et les voyagistes devaient commencer à rembourser ces bons à valoir à partir de la mi-septembre. Le fait que des prêts ne soient demandés que pour 20 millions d'euros prouve que la plupart des bons à valoir ont déjà été remboursés par le secteur lui-même, souvent avec des ressources privées, ce qui a évidemment eu un impact très dur en particulier pour les petites entreprises de voyages. Aussi souhaitons-nous instaurer par un amendement un règlement taillé sur mesure pour les organisateurs de voyages qui ont déjà remboursé. Toutefois, le gouvernement n'accorde pas un grand intérêt à ce problème.

Il y a également un gros problème un niveau juridique, étant donné que ce texte aura un effet rétroactif. Cette manière de procéder peu orthodoxe n'est certainement pas de nature à améliorer la sécurité juridique.

Ook juridisch is er een groot probleem. Ik weet dat er een aantal juristen in de zaal zitten. Wat hier voorligt, zal een retroactieve werking hebben. Het werken met een retroactieve wet is zeer uitzonderlijk. Dat komt de rechtszekerheid zeker niet ten goede. Ik heb hierover gisteren meermaals een vraag gesteld, maar ik heb daar nooit een antwoord op gekregen, wat mij ten zeerste zorgen baart.

Mijn vraag was weliswaar technisch maar toch belangrijk. Artikel 16 van het wetsvoorstel bepaalt dat, zodra de bepalingen van de titel in werking treden, er dan met de reisorganisatoren zal worden gecommuniceerd, maar die inwerkingtreding is er nog altijd niet. We zullen daar vandaag over stemmen, dan moet dat nog in het *Belgisch Staatsblad* worden gepubliceerd, maar toch werd er al over gecommuniceerd.

Juridisch gezien strookt die retroactieve inwerkingtreding daar niet mee. Ik hoop dat er geen klachten door derden ingediend zullen worden, want dit steunt op juridisch drijfzand.

Ik besluit. Als fractie hebben we hier niet van wakker gelegen, maar we vinden het wel een heel moeilijke situatie. Enerzijds willen we natuurlijk niet dat de consumenten en de reisorganisatoren het slachtoffer worden van het getalm van de regering. Anderzijds is het toch wel bijzonder om dit zomaar te laten passeren en te zeggen dat er geen enkel probleem is.

Er zijn trouwens wel mechanismen om juridische zekerheid te krijgen. Ik denk dan aan een advies van de Raad van State, aan een tweede lezing... Maar we willen niet dat de reisorganisatoren en de consumenten het slachtoffer worden. Al die afwegingen hebben ons doen besluiten om in hun belang het wetsvoorstel toch goed te keuren. Maar ik hoop oprecht dat de regering hier enkele belangrijke lessen en conclusies uit zal trekken.

20.03 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de voorzitter, collega's, men moet het maar durven om een sector die in het voorbije anderhalf jaar bijzonder hard heeft afgezien, recht in de ogen te kijken met een dergelijke gang van zaken, met een dergelijke werkwijze.

Om eerlijk te zijn, voel ik me vandaag een beetje met de rug tegen de muur gezet, niet zozeer door de inhoud van het dossier, maar wel door de gang van zaken. In de commissie debatteren we al anderhalf jaar over reischeques en reisbureaus. Wat merken we nu? Hopeloos te laat, snel, last minute wordt een amendement toegevoegd aan een wetsontwerp dat niets met de inhoud aan sich te maken heeft. Het wordt dan maar snel weggemoffeld in een wetsontwerp rond de precursoren voor explosieven.

Dat is dan het resultaat van ondoordacht te werk gaan, van alles maar te laten aanslepen en, ondanks de vele debatten en bezorgdheden over dit onderwerp, te blijven afwachten.

Het is bijzonder gemakkelijk en goedkoop om nu te wijzen naar de laattijdige goedkeuring door de Europese Commissie, waardoor men nu uiteindelijk in de problemen is gekomen in heel dit dossier. De toelichting van de minister in de commissievergadering vond ik beschamend. Verschillende parlementsleden gaan ook met de billen bloot als ze moeten toegeven dat we niet trots moeten zijn op wat er

Hier, je n'ai pas obtenu de réponse à mes questions à ce propos. L'article 16 stipule que, dès que les dispositions du titre entreront en vigueur, une communication aux voyageurs aura lieu mais cette entrée en vigueur n'est pas encore effective. Une fois approuvé, le texte devra encore être publié au *Moniteur belge*, alors qu'on a déjà communiqué à son propos. Sur le plan juridique, nous sommes sur des sables mouvants. Espérons qu'aucune plainte ne sera déposée. Il existe d'ailleurs des mécanismes permettant de garantir la sécurité juridique, par exemple un avis du Conseil d'État, mais dans l'intérêt des voyageurs et des consommateurs, nous adopterons cette proposition de loi. J'espère sincèrement que le gouvernement tirera quelques conclusions importantes de ce dossier.

20.03 Reccino Van Lommel (VB): Il faut le faire: appliquer une telle méthode à l'égard d'un secteur qui a déjà particulièrement souffert durant l'année et demie écoulée.

Je me retrouve aujourd'hui dos au mur, pas tellement en raison de la teneur du dossier, mais en raison de la façon de procéder. Désespérément tard, après un débat d'un an et demi, on tente discrètement, en toute dernière minute, de faire passer un amendement dissimulé dans une proposition de loi sur les précurseurs d'explosifs.

Il est particulièrement mesquin d'évoquer à présent l'approbation tardive de la Commission européenne. Les explications fournies par la ministre en réunion

nu gepresteerd wordt.

In meerdere dossiers heb ik al vaker gezegd dat het onze taak is ervoor te zorgen dat er rechtszekerheid wordt geschapen, niet alleen voor de burgers, maar ook voor de ondernemingen. Die rechtszekerheid moet ook verder bewaard blijven en bewaakt worden. De reissector heeft het in de voorbije anderhalf jaar al moeilijk genoeg gehad.

Collega's, u vraagt zich vaak af waarom de burger de buik vol heeft van de politiek in dit land. Welnu, de totstandkoming van de wet en de manier waarop we vandaag die aanpassing doorvoeren, zijn daarvan een typisch voorbeeld. Ik vind deze handelswijze een parlement echt onwaardig.

Wij zullen dit wetsvoorstel vandaag vanzelfsprekend goedkeuren, ook al houden wij een heel wrang gevoel over aan de werkwijze, die wij in de commissievergadering al veel vaker gezien hebben. We keuren het wetsvoorstel goed omdat de reissector, de sector van de reisorganisatoren, het nodig heeft.

20.04 Catherine Fonck (cdH): Madame la ministre, nous sommes dans une situation un peu surréaliste. La loi a été votée le 21 novembre et quelques jours après, il y a eu le dépôt de cette proposition de loi. C'est assez révélateur du fonctionnement du gouvernement.

Le 5 mai 2021, j'avais interpellé le gouvernement sur ce dossier en insistant sur la situation des personnes concernées. Le gouvernement m'avait gentiment remballée! Il avait l'air de considérer que ce que je disais était idiot. Cinq mois plus tard, non seulement le gouvernement a dû changer sa position de 180 degrés et reconnaître qu'il y a un problème, mais il a fallu attendre cinq mois pour que le gouvernement agisse. Il agit trop tard, dans la précipitation, par le biais d'une proposition de loi qui échappe aux consultations obligatoires du Conseil d'État et de l'Autorité de protection des données. Il vous a en outre fallu déposer une proposition sans avoir obtenu l'avis de la Commission européenne, que vous avez encore une fois tardé à solliciter.

Lors du vote de la loi que nous voulons modifier aujourd'hui, nous avons dénoncé l'absence de consultation du Conseil d'État, car la loi posait des questions importantes de sécurité juridique, notamment en raison de nombreuses procédures judiciaires en cause. Nous avons exprimé notre scepticisme quant à la possibilité de respecter les délais prévus. Là encore, vous avez balayé nos inquiétudes d'un revers de la main, les jugeant même déplacées.

Que constate-t-on aujourd'hui? Pour cette proposition de loi correctrice, il n'y a toujours pas de consultation du Conseil d'État et nous sommes toujours dans la grande urgence – je dirais même la plus grande précipitation. Nous craignons donc que l'adoption de cette nouvelle proposition ne permette pas non plus – comme elle prétend pourtant le faire – de résoudre les problèmes rencontrés par l'ensemble des voyageurs qui sont victimes de l'annulation de leur voyage à cause du covid.

de commission étaient honteuses et plusieurs députés étaient bien embarrassés.

Nous devons donner non seulement aux citoyens, mais également aux entreprises la sécurité juridique dont ils ont besoin. Cette sécurité juridique doit également être préservée et surveillée. Le secteur des voyages a déjà suffisamment souffert. Cette méthode d'adaptation de la loi, à laquelle nous avons déjà assisté à plusieurs reprises au sein de la commission concernée, est indigne de ce Parlement.

Nous ne soutiendrons cette proposition de loi que parce que le secteur des organisateurs de voyages en a besoin.

20.04 Catherine Fonck (cdH): Op 5 mei 2021 heb ik de regering geïnterpelleerd over dit dossier. De regering stuurde me met een kluitje in het riet. En nu erkent de regering eindelijk dat er een probleem is en gaat ze overhaast te werk, door middel van een wetsvoorstel dat niet om advies aan de Raad van State voorgelegd werd en zonder dat het advies van de Europese Commissie verkregen werd, omdat u, eens te meer, getalmd hebt om het te vragen.

Toen er gestemd werd over de wet die we vandaag willen wijzigen, hebben we kritiek geleverd op het feit dat het advies van de Raad van State niet gevraagd was, want deze wet deed belangrijke vragen rijzen in verband met de rechtszekerheid, meer bepaald wegens het aantal in het geding zijnde gerechtelijke procedures.

Wat stelt men vandaag vast? Het advies van de Raad van State werd nog altijd niet gevraagd voor dit voorstel tot wijziging van de wet en er wordt nog altijd zeer overhaast te werk gegaan. We vrezen dan ook dat de goedkeuring van dit nieuwe wetsvoorstel de

Rappelons-le, ceux-ci avaient été privés, par un arrêté ministériel, des droits qu'ils tiraient du droit européen.

La multiplication des propositions de loi successives dans la précipitation, après un déni de la part du gouvernement, n'offre pas plus de garanties aujourd'hui sur le plan juridique. C'est un peu à l'image, me semble-t-il, de la multiplication des réunions du Codeco qui se font dans la précipitation sur le plan sanitaire. Il y a de nombreuses réunions du Codeco et des conférences de presse. Mais, pour ce qui est d'appliquer ensuite, de manière efficace sur le plan opérationnel, des mesures fortes et d'utiliser les armes dont on dispose, là, par contre, c'est tout autre chose.

Les objectifs, nous les partageons depuis au moins mai dernier, au moment où le gouvernement n'en voulait pas et, pire, avait agi pour contourner les droits des voyageurs. Par contre, nous ne partageons en rien votre méthode qui ne garantit pas la sécurité juridique. C'est la raison pour laquelle nous ne soutiendrons pas cette proposition de loi. Je vous remercie de votre attention.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2339/4)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2339/4)**

La proposition de loi compte 11 articles.
Het wetsvoorstel telt 11 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 11 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 11 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

21 **Projet de loi contenant le cinquième ajustement du budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2021 (2315/1-8) (continuation)**

21 **Wetsontwerp houdende de vijfde aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2021 (2315/1-8) (voortzetting)**

21.01 **Christian Leysen**, rapporteur: Mevrouw de voorzitter, collega's, de bespreking heeft deze namiddag plaatsgevonden. Zowel bij de meerderheid als bij de oppositiepartijen was er veel verbazing en wrevel over de werkwijze en de gebrekkige informatie inzake de betreffende budgettaire aanpassing, die via een amendement in de begroting 2021 wordt geïmplementeerd. In het bijzonder waren er veel

problemen van de reizigers wier reis wegens de coronapandemie geannuleerd wordt, absoluut niet zal oplossen.

Ik herinner eraan dat die reizigers bij ministerieel besluit de rechten verloren hadden waarop ze op grond van het Europees recht aanspraak konden maken.

De enorme toename van het aantal wetsvoorstellen, die er op een drafje doorgejaagd worden nadat de regering er eerst niet van wilde weten, biedt vandaag op juridisch vlak geen extra garanties. Wij zullen dit wetsvoorstel dus niet steunen.

21.01 **Christian Leysen**, rapporteur: Du côté de la majorité aussi bien que du côté des partis de l'opposition, beaucoup d'étonnement et de mécontentement s'est exprimé lors du débat

vragen over de specifieke elementen en modaliteiten die verbonden zijn aan de vastgoedprojecten van de Regie der Gebouwen, die het voorwerp uitmaken van de budgettaire aanpassing.

Tijdens de vergadering, die uiteindelijk ook doorging achter gesloten deuren, heeft de staatssecretaris voor Digitalisering belast met de Administratieve Vereenvoudiging, Privacy en de Regie der Gebouwen diverse toelichtingen verschaft aan de leden van de commissie. Aansluitend heeft de stemming plaatsgevonden, waaraan ik persoonlijk niet heb deelgenomen. Het amendement nr. 3 werd aangenomen met tien stemmen voor en vier stemmen tegen. Artikel 4, aldus geamendeerd, werd aangenomen met tien stemmen voor en vier stemmen tegen. Het gehele wetsontwerp, aldus geamendeerd, werd bij naamstemming aangenomen met tien stemmen voor en vier stemmen tegen.

Voor de verschillende uiteenzettingen en vragen verwijs ik naar het schriftelijk verslag, dat zal volgen. Wie ongeduldig is, kan daar via de streaming of de videoconferentie al kennis van nemen.

de commission de cette après-midi. En cause, la méthode et l'information lacunaire sur cet ajustement budgétaire pourtant lourd de conséquences qui est implémenté dans le budget 2021 par un amendement.

De nombreuses questions concernant les modalités spécifiques des projets immobiliers de la Régie des Bâtiments ont été posées.

À ce sujet, le secrétaire d'État Michel a donné des explications aux commissaires.

L'amendement n° 3, l'article 4 amendé et l'ensemble du projet de loi ont été adoptés par dix voix pour et quatre voix contre. M. Leysen n'a pas participé au vote.

Pour les exposés et les questions, je renvoie au rapport écrit, qui va suivre. Celles et ceux qui sont impatients peuvent déjà en prendre connaissance grâce au *streaming* vidéo.

21.02 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik dank beide rapporteurs.

De heer Piedboeuf kan terecht verwijzen naar het schriftelijk verslag. De heer Leysen heeft mondeling verslag uitgebracht, hoewel hij dat slechts deels deed. Het Reglement vereist dat de verslaggever ook een samenvatting geeft van wat effectief is uiteengezet door de verschillende sprekers, dat hij of zij ook de namen van de sprekers vermeldt en dat hij of zij niet alleen de stemuitslag weergeeft. Ik verwijs ter zake naar artikel 78 van het Kamerreglement.

Mevrouw de voorzitter, ik wil oprecht niet overdreven formalistisch zijn, maar eenvoudigweg verwijzen naar de videostreaming kan niet. Ik wens geen precedentwaarde te hechten aan een uitzonderingsprocedure van wat een mondeling verslag is. Wij hadden perfect een tweede lezing en een schriftelijk verslag kunnen vragen. Dat hebben wij niet gedaan, omdat het gaat over een aanpassing van de begroting en in alle eerlijkheid ook uit respect voor de staatssecretaris voor Begroting, die degelijk werk levert.

Dan moet er echter ook met respect worden omgegaan met het Kamerreglement en moet er volledig verslag worden gedaan van de bespreking. Hier gaat het om een kleinere bespreking, maar over een navenant bedrag. Het is geen gigantisch wetsontwerp, maar ik wil geen precedentwaarde creëren op dit vlak. Wanneer een mondeling verslag de facto een verwijzing wordt naar een website, lijkt mij dat

21.02 Sander Loones (N-VA): M. Piedboeuf a le droit de se référer au rapport écrit consacré à ce projet de loi mais M. Leysen n'a produit qu'un rapport oral partiel. Or l'article 78 du Règlement prévoit que le rapporteur donne également un résumé de ce qui a été effectivement exposé, que les noms des intervenants soient mentionnés et que l'on ne se borne pas à refléter le résultat du vote. Se contenter de se référer au *streaming* vidéo n'est donc pas autorisé. Je ne désire pas qu'une procédure exceptionnelle fasse jurisprudence. Nous aurions très bien pu demander une seconde lecture et un rapport écrit mais nous nous en sommes abstenus parce qu'il s'agit d'un ajustement budgétaire.

Notre Règlement mérite le respect. Il est inconvenant de faire référence à un site internet dans

niet onmiddellijk passend. Mevrouw Van Bossuyt heeft net een uitstekend voorbeeld van een mondeling verslag gegeven.

21.03 Catherine Fonck (cdH): Madame la présidente, je voudrais appuyer les propos de mon collègue, M. Loones, et vous solliciter en tant que présidente de la Chambre. En effet, je vous rappelle qu'en cas de consensus en commission sur cette procédure d'exception, pour qu'un rapport oral puisse avoir lieu séance plénière, il doit effectivement avoir du contenu.

La question se pose de savoir si on vient d'entendre un rapport oral, ce qui ne me semble pas être le cas. Renvoyer au *streaming*, ce n'est pas faire un rapport oral!

Madame la présidente, je voudrais que vous appeliez à un peu de sérieux dans les travaux parlementaires. Il s'agit quand même d'un projet de loi contenant un ajustement et pas d'un texte gadget. Et même si tel était le cas, cette façon de faire n'est pas acceptable. Il vous appartient, madame la présidente, de demander à ce qu'un rapport oral soit fait ici et maintenant en bonne et due forme.

21.04 Wouter Vermeersch (VB): Mevrouw de voorzitter, ook wij hebben ons uiteindelijk akkoord verklaard met een mondeling verslag door de heer Leysen, op voorwaarde dat het verslag op een correcte manier wordt gebracht. Ik hoor hier een verbloemde versie van de feiten. Collega Leysen verwijst er expliciet naar dat hij de zaal heeft verlaten. Hij gaf daar een duidelijke verklaring voor, een verklaring die we allemaal – ik zie collega Loones knikken – konden onderschrijven. Ik zou graag horen waarom hij de zaal heeft verlaten en wat daar werd verklaard. Dat is juist de bedoeling van een mondeling verslag. Het is voor onze vergadering ook heel belangrijk dat dat hier uitvoerig kan worden besproken, want het gaat tenslotte over een beslissing die niet min is. Het betreft namelijk een bedrag van 400 miljoen euro. Collega Leysen had daar terechte bedenkingen bij. Ik hoop dat ze hier worden herhaald, zoals ze werden geformuleerd in de commissie, want dat is de bedoeling van een mondeling verslag.

La **présidente**: Effectivement, un rapport oral doit être précis. Je reviens donc vers M. Leysen en stipulant que ceci ne peut pas créer de précédent.

21.05 Christian Leysen, rapporteur: In de interventies in de commissie heeft eerst de heer Loones het woord genomen. Meestal ging het om de vraag naar meer details. Hij vroeg waarom de amendementen niet vroeger waren ingediend, hoe het zat met de huur van de huidige gebouwen en hoe een en ander paste in het totaalplan voor de tewerkstelling van de ambtenaren. Er was ook een vraag over de 64 miljoen aan gerechtskosten. Is dat klassiek? Zijn er andere opties overwogen dan de rechtstreekse aankoop? Wat zijn de acute noden? Wat vindt men van de procedure? Kunnen er meer details worden gegeven? Vervolgens werd opgemerkt dat een en ander confidentieel was, waarna er verder vergaderd werd achter

un rapport oral. Mme Van Bossuyt a montré à l'instant d'une façon tout à fait excellente en quoi devait consister un tel rapport.

21.03 Catherine Fonck (cdH): Ik sluit me aan bij wat de heer Loones gezegd heeft. Als er in de commissie consensus over een mondeling verslag in de plenaire vergadering bereikt wordt, moet men zich daar ook aan houden. We hebben geen mondeling verslag gehoord en een verwijzing naar de streaming is ook geen mondeling verslag.

Mevrouw de voorzitter, het is uw taak om een behoorlijk mondeling verslag te vragen!

21.04 Wouter Vermeersch (VB): Le Vlaams Belang a également accepté que M. Leysen fasse un rapport oral, à condition toutefois que ce rapport soit présenté dans les formes. En commission, il a clairement expliqué pourquoi il avait quitté la salle avant le vote, alors qu'il s'est contenté de le signaler devant notre Assemblée. Nous soutenons ses objections mais nous aurions aimé entendre dans son rapport oral une explication quant à ses motifs ainsi qu'un compte rendu précis de tout ce qui a été dit. En effet, le sujet n'est pas anodin puisqu'il s'agit d'un ajustement budgétaire de 400 millions d'euros!

De **voorzitter**: Een mondeling verslag moet nauwkeurig zijn. Dit mag geen precedent zijn.

21.05 Christian Leysen, rapporteur: En commission, les questions de M. Loones ont porté sur les raisons pour lesquelles les amendements n'avaient pas été présentés plus tôt, sur le loyer des bâtiments actuels et sur le lien avec le plan global relatif à l'emploi dans la fonction publique. Des précisions ont également été demandées sur les 64 millions

gesloten deuren.

Leden van verschillende partijen vroegen of de regering wel de juiste procedure gevolgd had gelet op het grote bedrag en of de wet inzake overheidsopdrachten was gerespecteerd. Voorts wou men vernemen over hoeveel vierkante meter het ging en of de uitgave betrekking had op nieuwe gebouwen.

De heer Vermeersch wou de impact voor de komende jaren op de enveloppe van 1 miljard toegekend voor het herstart- en transitieplan kennen.

Er werd ook herinnerd aan de regel-Bogaert dat er tussen indiening en stemming 48 uur moet zijn. De vraag naar de gerechtskosten werd nog eens gesteld. Op de vraag of er een impact was op de begroting voor 2021 antwoordde de staatssecretaris dat er uiteraard een impact was voor 2022. Ze gaf daarbij een toelichting.

Wat het Europese kader betreft, rees de vraag of het hier gaat om een verloren begrotingsjaar. Er volgden argumenten voor en tegen om een en ander dan maar voor dit jaar te nemen.

Er is verwezen naar de koerswijziging: men heeft gekozen voor een aankoop in plaats van leasing.

Mevrouw Cornet heeft het woord genomen, evenals de heer Steven Matheï. Voor zover ik mij herinner, heeft de heer Van Hees dat niet gedaan.

Wat mijzelf betrof, ik had natuurlijk graag meer details gekregen over de opsplitsing. Ik meen dat ook collega Joy Donné daarom gevraagd heeft. Betrof het alleen investeringskosten of ook inrichtingskosten?

Het gaat echter enkel over de investeringskosten en men heeft de ambitie om het contract nog dit jaar te sluiten. Er waren ook vragen over het aantal medewerkers. De staatssecretaris verwees naar zijn beleidsfilosofie, terwijl ik heb verwezen naar zijn beleidsnota en zei dat het voor mij persoonlijk moeilijk was, omdat de informatie nog altijd onvolledig is. Ik heb dan ook de stemming na de gesloten vergadering niet bijgewoond en werd vervangen door onze fractievoorzitter.

Ik hoop dat dat volstaat. Ik heb geen olifantengeheugen, maar heb gelukkig wat nota's gekregen. Ik sprak daarnet op basis van de nota's die ik van het secretariaat heb gekregen, maar het zinnetje waarin ik verwees naar de streaming, was van mij. De verschillende interventies van de sprekers en de antwoorden die daarop zijn gekomen, kunnen als aanvulling dienen. Ik heb naar best vermogen geprobeerd om een wat uitgebreider verslag te geven, mevrouw de voorzitter.

d'euros de frais de justice, sur les besoins urgents et sur la procédure. Une partie du débat a ensuite eu lieu à huis clos.

Plusieurs groupes ont voulu savoir concrètement s'il s'agissait de la procédure adéquate pour un montant aussi élevé, si la loi relative aux marchés publics avait été respectée, quel était le nombre de mètres carrés et s'il était question de nouveaux bâtiments.

M. Vermeersch s'est enquis de l'incidence pour les prochaines années et a évoqué l'enveloppe de 1 milliard d'euros pour le plan de redémarrage et de transition.

La règle Bogaert, qui prévoit un délai de 48 heures entre le dépôt et le vote, a été rappelée.

Des questions ont porté sur les frais de justice et sur l'incidence budgétaire spécifique. La secrétaire d'État est ensuite intervenue.

Le cadre européen a été discuté et il a été fait référence au changement de cap, du leasing à l'achat.

Mme Cornet et M. Matheï sont intervenus dans le débat. M. Leysen et M. Donné auraient souhaité plus de détails concernant la répartition des coûts. Cependant, il ne s'agit que des coûts d'investissement et l'intention est de conclure le contrat cette année encore.

Des questions ont également été posées au sujet du nombre d'employés. Le secrétaire d'État a fait référence à sa philosophie politique, tandis que M. Leysen a évoqué la note politique du secrétaire d'État et le problème des informations incomplètes.

M. Leysen n'a pas participé au vote après la réunion à huis clos et a été remplacé par Mme De Block.

Je me suis exprimé tout à l'heure sur la base des notes que j'ai

reçues du secrétariat, mais la phrase dans laquelle j'ai fait référence au *streaming* vidéo était une remarque personnelle. Les interventions des orateurs et les réponses données peuvent servir de complément.

21.06 Staatssecretaris **Eva De Bleeker**: Ter rechtzetting, mijn antwoord in de commissie was misschien niet helemaal duidelijk, maar er is geen budgettaire impact op 2022. Misschien heb ik dat zelf verkeerd verstaan.

Voorts werd de heer Leysen vervangen door de heer Pillen, onze plaatsvervanger in de commissie, en niet door mevrouw De Block.

21.06 **Eva De Bleeker**, secrétaire d'État: Pour une bonne compréhension: il n'y a aucune incidence budgétaire sur 2022.

Par ailleurs, M. Leysen a bien été remplacé au sein de la commission par M. Pillen et non par Mme De Block.

21.07 **Sander Loones** (N-VA): Ik wil de staatssecretaris bedanken om het verslag van de rapporteur aan te vullen.

De rapporteur zou ik willen vragen om minstens even stil te staan bij de precieze uiteenzetting van mevrouw Cornet in de commissie, de punten die gemaakt werden door collega Donné te vermelden in zijn verslag en de repliek van staatssecretaris Michel weer te geven. Die heeft op niet veel vragen geantwoord, dat is een van de grote problemen. Hoe dan ook zou het gepast zijn om de plenaire vergadering in te lichten over wat de staatssecretaris al dan niet gezegd heeft, gelet ook op het feit dat die besloten heeft om onze plenaire sessie niet bij te wonen en de hete aardappel opnieuw door te schuiven naar u, mevrouw de staatssecretaris, wat ik allerminst gepast vind. Maar goed, iedereen zijn stijl en aanpak.

Kortom, mevrouw de voorzitter, ik dring er, expliciet verwijzend naar de vele discussies in het Parlement over de waarde van een verslag, bij de rapporteur op aan om zijn verslag aan te vullen. Daarbij neem ik de woorden van oud-parlementsvoorzitter Patrick Dewael ter harte, die net als u, tijdens deze coronaperiode al herhaaldelijk het belang van de rapportage en de uitzonderlijkheid van de mondelinge procedure heeft beklemtoond. Als de bereidheid in het Parlement daartoe aanwezig moet blijven, zou het toch gepast zijn om een volledig verslag van de bespreking te krijgen.

Ik nodig hem ook uit om iets explicieter te zijn over de motivatie die Parlements lid Leysen gegeven heeft in de commissie om zijn vertrek te verklaren. Ook die toelichting hoort deel uit te maken van het verslag.

21.08 **Benoît Piedboeuf** (MR): Madame la présidente, notre collègue Christian Leysen n'a probablement pas produit un rapport complet, mais nous recevons le rapport écrit.

S'agissant des remarques de M. Loones relatives à l'absence du secrétaire d'État Mathieu Michel, je voudrais signaler que ce dernier est venu en commission, à la demande du gouvernement, pour expliquer quel était le contenu de l'ajustement et de l'adaptation qui y était apportée. Il est donc venu en tant que canal de la décision, laquelle avait été prise par le gouvernement. M. Mathieu Michel étant

21.07 **Sander Loones** (N-VA): Je remercie la secrétaire d'État pour le complément qu'elle a apporté au rapport du rapporteur. Je demande à ce dernier de bien vouloir s'attarder sur les exposés de Mme Cornet et M. Donné et sur la réplique du secrétaire d'État Michel en commission. Malheureusement, ce dernier n'a pas répondu à beaucoup de questions et semble à présent refile la patate chaude à la secrétaire d'État en séance plénière, ce que je trouve tout à fait indécent. J'insiste auprès du rapporteur pour qu'il complète son rapport afin d'y fournir un aperçu complet des discussions en commission et pour qu'il explique également les raisons pour lesquelles il a quitté la réunion de la commission.

21.08 **Benoît Piedboeuf** (MR): Het verslag van de heer Leysen was onvolledig, maar we zullen het schriftelijke verslag ontvangen.

Staatssecretaris Michel is de begrotingsaanpassing en de wijziging die daaraan aangebracht werd in de commissie komen toelichten. Hij vertegenwoordigde

en charge de la Régie des Bâtiments, il est donc le canal de l'opérationnalisation de la décision, qu'il est venu détailler précisément en long et en large.

En outre, il a répondu à ma demande qui visait à discuter à huis clos des organes concernés par l'investissement réalisé. À partir du moment où il a expliqué le dossier, il ne devait pas être présent en séance, puisque le sujet en question est une adaptation budgétaire. La secrétaire d'État, qui s'en acquitte très bien, est parfaitement capable de montrer qu'une modification a été apportée à l'ajustement budgétaire et qu'elle a été appuyée tout à l'heure par une majorité. Point final! Tout le reste n'est qu'une suite de procès d'intention. Pour ma part, je ne les supporte pas!

daar dus de regering, die de eigenlijke beslissing daartoe nam. Hij zal als regeringslid de beslissing ook ten uitvoer leggen.

Bovendien is hij ingegaan op mijn verzoek om de organen die bij de investering betrokken zijn te bespreken. Hij hoefde dan ook niet aanwezig te zijn op deze zitting, aangezien het over een aanpassing van de begroting gaat. Staatssecretaris De Bleeker kan aantonen dat er, met steun van een meerderheid, een wijziging aan de begrotingsaanpassing werd aangebracht. Voor het overige lijkt dit meer op een intentieproces!

21.09 Christian Leysen, rapporteur: Mevrouw de voorzitter, in mijn jeugdig enthousiasme heb ik mij kandidaat gesteld voor mondelinge verslaggeving, vergetende de leeftijd en dat mijn geheugen misschien wat minder is. Ik heb twee keer geprobeerd die opdracht terug te geven, maar de voorzitter heeft dat niet aanvaard. Ik zal mij in de toekomst onthouden van die oefening. Het was zeker niet de bedoeling. Ik dacht ook dat er in plenaire vergadering regelmatig gelegenheid is voor de leden om de argumenten of bezorgdheden die zij hebben, nogmaals te herhalen. Ik heb het dus in summier vorm gedaan en laat het aan de collega's over om over hun bezorgdheden te praten.

21.09 Christian Leysen, rapporteur: Je m'étais porté candidat un peu précipitamment pour le rapport oral et j'ai tenté par deux fois, en vain, de me désister. J'ai produit ce rapport sous une forme sommaire et j'autorise les membres à faire part de leurs arguments et de leurs préoccupations à ce sujet.

21.10 Ahmed Laaouej (PS): Madame la présidente, je crois que le moment est arrivé de passer à des échanges sur le fond! On a entendu les uns et les autres, il serait maintenant opportun de parler du fond.

21.10 Ahmed Laaouej (PS): We hebben de reacties van verschillende leden gehoord. Nu moeten we tot de inhoudelijke bespreking overgaan.

21.11 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik vraag de rapporteur om een volledig verslag te brengen van de bespreking. De heer Leysen heeft zich aangeboden als rapporteur, heeft die taak toegewezen gekregen namens de commissie. Op het einde van de commissie is de vraag gesteld of iemand anders van het Parlement of de commissie het rapporteurschap wilde overnemen. Daar was niemand toe bereid. De verschillende collega's van de meerderheid hadden perfect hun hand kunnen opsteken, maar niemand wilde dat doen. Ik sta erop een redelijk verslag te krijgen. Het Reglement zegt expliciet dat u geen woordelijk verslag mag geven, het moet er een samenvatting van zijn. U kan niet zeggen dat hier een verslag is gegeven, wanneer zelfs de repliek van de heer Michel niet op een ietwat fatsoenlijke manier te berde is gebracht.

21.11 Sander Loones (N-VA): Encore une fois, je demande au rapporteur de produire un rapport complet des débats qui se sont tenus en commission. M. Leysen s'est proposé comme rapporteur et s'est vu confier cette tâche. Personne d'autre n'y était disposé. Peut-on parler s'agissant du travail de M. Leysen d'un rapport rédigé dans les règles de l'art si même la réplique du secrétaire d'État Michel n'y est pas correctement exposée?

21.12 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitter, ik kon de eerste interventie van de heer Loones volledig begrijpen. Het eerste verslag was inderdaad te summier. U bent tussengekomen en u hebt daarin gelijk gehad. De rapporteur heeft zichzelf gecorrigeerd en is dan ingegaan op wat sprekers daar hebben gezegd. Ik wil de

21.12 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Le premier rapport était effectivement un peu rudimentaire. Je donne donc raison à M. Loones. Toutefois, le rap-

heer Loones er toch aan herinneren dat het niet de regel is om een woordelijk verslag te moeten uitbrengen als er een mondeling verslag wordt uitgebracht. Het is altijd een kwestie van een zekere interpretatie. Is dat voldoende of niet? De rapporteur heeft zich alleszins gecorrigeerd en heeft zijn verslag aangevuld. Ik zou willen voorstellen over te gaan tot de inhoudelijke bespreking van de tekst.

porteur s'est penché ensuite de façon plus approfondie sur tout ce qui s'est dit en commission. Je signale qu'en principe un rapport oral ne requiert pas une recension littéraire. Il se prête toujours à une certaine interprétation.

Je propose que nous entamions l'examen du contenu de ce texte.

21.13 Ahmed Laaouej (PS): Je rejoins M. De Vriendt. Monsieur Loones, avec tout le respect qui vous est dû, je comprends que la première version du rapport oral de M. Leysen ne vous convienne pas. Je partage votre avis. Il s'est repris et il a complété son rapport. Dire qu'un rapport oral ne convient pas en fonction de sa substance pourrait être dit de n'importe quel rapport oral. Par définition, c'est un rapport synthétique donné par le rapporteur sur la base de ce qu'il estime devoir rapporter. Le rapport oral n'est pas ce que nous souhaitons les uns et les autres voir s'y trouver, sans quoi c'est interminable et le concept même de rapport oral n'a plus de sens. Vraiment, monsieur Loones, je suggère de passer à la discussion générale, sans quoi nous basculerons dans une chicanerie qui n'a strictement aucune fin. Par contre, je pense que ce que vous avez dit peut être acté. De toute façon, cela sera retranscrit dans le compte rendu. Il importe d'en tenir compte. Je le répète: je pense que votre intervention était fondée et judicieuse, mais il a modifié son rapport oral. On ne va pas non plus y passer la nuit!

21.13 Ahmed Laaouej (PS): Mijnheer Loones, ik begrijp dat u niet tevreden was met de eerste versie van het mondeling verslag van de heer Leysen, maar hij heeft opnieuw het woord genomen en zijn verslag aangevuld. Een mondeling verslag is per definitie een samenvatting van de rapporteur en kan niet alles bevatten wat we erin willen terugvinden. Uw opmerkingen werden genoteerd, laten we onze werkzaamheden voortzetten.

21.14 Barbara Pas (VB): Mevrouw de voorzitter, ik vind dat hier zeer licht wordt overgegaan. Een mondeling verslag is al een uitzondering op de regel. De oppositie is al zo constructief om daarin mee te gaan. Normaal hebben we een schriftelijk verslag waarin staat wie welke argumenten heeft aangebracht. Ik was niet aanwezig in de commissie voor Financiën. Ik zat hier de plenaire vergadering te volgen. De bedoeling is dat ik na het horen van het mondeling verslag weet wie in de commissie het woord heeft genomen met welke argumenten.

21.14 Barbara Pas (VB): Un simple rapport oral constitue déjà une exception. Je n'étais pas présente en commission des Finances. Je souhaite donc pouvoir, sur la base du rapport oral, savoir qui a dit quoi.

De opmerking van de heer Loones is volledig terecht. Het klopt, mijnheer De Vriendt, dat de heer Leysen zichzelf gecorrigeerd heeft, maar toch heel summier, want hij vergeet nog sprekers en zelfs de repliek van de bevoegde staatssecretaris.

L'observation de M. Loones était justifiée. M. Leysen s'est certes repris, mais ce rapport demeure très succinct. M. Leysen oublie des orateurs et va jusqu'à omettre la réplique du secrétaire d'État. Ce rapport ne nous renseigne pas suffisamment sur les arguments qui ont été avancés en commission.

Sta mij toe dat ik de heer Loones bijtreed dat iemand die de commissie niet heeft bijgewoond met zo'n summier verslag onvoldoende weet welke argumentatie in de commissie op tafel lag.

De **voorzitter**: Ik heb gezegd dat het mondeling verslag nauwkeuriger moest zijn. De heer Leysen heeft zijn verslag vervolledigd en de staatssecretaris heeft een aantal punten verduidelijkt. Het is tijd om deze discussie te beëindigen en de inhoudelijke bespreking aan te vatten.

La **présidente**: Chers collègues, j'entends les récriminations des uns et des autres. Tout à l'heure, j'ai dit combien le rapport oral devait être plus précis. M. Leysen a repris la parole pour compléter son rapport. Mme la secrétaire d'État a également apporté son soutien en précisant une série de points. Je crois maintenant qu'il est temps d'en venir au fond et d'arrêter cette discussion sur le contenu exact et précis de ce rapport qui se veut malgré tout synthétique.

21.15 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik begrijp uw punt. Ik begrijp ook collega Laaouej. Het is een principekwestie, maar het is ook inhoudelijk, er hangt een reukje aan dit dossier.

Mevrouw de voorzitter, ik sta er echt op dat wij minstens een verslag krijgen van de repliek van staatssecretaris Michel. De verslaggever heeft geen woord gerept over het antwoord van de staatssecretaris op de vele vragen. Ik heb er geen enkel probleem mee om het punt te verdagen en eerst een ander punt op de agenda te bespreken, zodat wij voort kunnen doen en de heer Leysen zijn geheugen kan opfrissen, in overleg met het kabinet enzovoort. Op die manier wordt het ritme van de plenaire vergadering niet vertraagd. Maar ik denk toch wel dat wij minstens mogen vragen dat er een samenvatting wordt gegeven van de antwoorden van de staatssecretaris.

21.16 Christian Leysen, rapporteur: Mevrouw de voorzitter, de staatssecretaris heeft toegelicht hoe dit dossier in een stroomversnelling gekomen is. Dit past in zijn aangepaste beleidsvisie voor de Regie der Gebouwen, die als dusdanig tot investering is overgegaan. Hij lichtte toe dat daar nog kosten aan waren, dat het de bedoeling was de transactie voor het jaareinde af te sluiten, dat hij het belang van de energietransitie ziet en een goed werkkader voor het personeelsbestand van de twee diensten voor wie het bestemd is, zal faciliteren.

Misschien kan mevrouw de staatssecretaris nog andere zeer relevante feiten opnoemen.

21.17 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik wens beide rapporteurs te danken voor hun verslag. (*Hilariteit*) Als mij de vraag nog eens gesteld wordt om bij hoogdringendheid een mondeling verslag te brengen, zal dit mij des te gevoeliger maken om al dan niet op die vraag in te gaan.

Ik wil kort repliceren op de toelichting van collega Piedboeuf, die ik enorm apprecieer. Mijnheer Piedboeuf, ik wil u volledig bijtreden in uw woorden. *Mme la secrétaire d'État est tout à fait capable*. Zij kan het dossier in deze plenaire vergadering ten volle verdedigen. Zij is niet *tout à fait capable*, maar *plus que capable*. Het valt op dat de staatssecretaris heel wat miserie krijgt toegeschoven in de Kamer. Zij mag heel wat kolen uit het vuur halen. In de regering staat zij blijkbaar op de laatste linie.

Mevrouw de staatssecretaris, ik uit daarom mijn respect ten aanzien van u. Daarnet hebt u hier ook al het dossier verdedigd van de coronavoucherbank, waarvoor nochtans een minister medeverantwoordelijk is. Ik begrijp dat de taken in de regering verdeeld worden, maar qua collegialiteit kan elkeen zijn conclusies trekken.

Mevrouw de voorzitter, nu kom ik tot de grond van de zaak en wil ik verklaren waarom ik hardnekkig ben in het vragen van het verslag. Wat hier nu gebeurt, is eigenlijk heel bijzonder.

Het dossier kende een normale start. Voor 2021 werd een begroting

21.15 Sander Loones (N-VA): C'est une question de principe mais sur le plan du contenu, ce dossier n'est pas non plus tout à fait irréprochable. Je tiens à ce qu'à tout le moins nous recevions un rapport ayant trait à la réplique du secrétaire d'État. Si M. Leysen souhaite prendre un moment de réflexion pour se rafraîchir la mémoire, nous pourrions d'abord, en concertation avec le cabinet, examiner un point suivant de l'ordre du jour.

21.16 Christian Leysen, rapporteur: Le secrétaire d'État a expliqué comment le traitement de ce dossier s'était soudain accéléré. Le présent projet de loi s'inscrit dans sa vision stratégique pour la Régie des Bâtiments. Il a précisé que des coûts d'investissement subsistaient et que le but visé était de finaliser la transaction avant la fin de l'année. La transition énergétique revêtant de l'importance à ses yeux, il compte bien faciliter la création d'un bon cadre de travail pour le personnel des deux services.

21.17 Sander Loones (N-VA): Je rejoins M. Piedboeuf: la secrétaire d'État, Mme De Bleeker, est largement capable de défendre ce dossier. En effet, elle est toujours la première à tirer les marrons du feu à la Chambre.

Je vais expliquer pourquoi je tiens tant à ce qu'il y ait un rapport. Ce dossier a démarré selon la procédure normale: le budget 2021 a été adopté et des ajustements budgétaires y ont été apportés. L'ajustement qui nous est présenté aujourd'hui est atypique, car il s'agit d'une réduction des dépenses. Les prestations sociales versées diminuent mais des investissements supplémentaires sont réalisés pour la mise en œuvre du tarif social de l'énergie. Les débats menés à la Chambre concernant cette réduction des dépenses à concurrence de 500 millions d'euros ont été menés

goedgekeurd. Via de begrotingsbladen werden enkele begrotings-aanpassingen doorgevoerd. Doordat dit een bijzonder jaar is, vanwege de coronapandemie, ligt nu al de vijfde aanpassing voor. Daarover hebben we in de commissievergadering goed van gedachten kunnen wisselen. De nu voorliggende aanpassing is enigszins atypisch omdat het over een verlaging van de uitgaven gaat. Er worden minder sociale uitkeringen betaald, maar er wordt wel wat extra geïnvesteerd in het sociaal energietarief. In globo werd er met dit aanpassingsblad een besparing, of beter geformuleerd een mindere uitgave, van ongeveer 500 miljoen euro gerealiseerd. Daarover vond een discussie plaats tussen meerderheid en oppositie, zoals gebruikelijk in een parlement. Dat is volgens mij op een correcte manier verlopen.

Ik had aan de staatssecretaris overigens extra informatie gevraagd tegen vorige vrijdag, opdat wij vandaag met alle kennis van zaken kunnen stemmen. We hebben ons inschikkelijk opgesteld door de stemming in de commissievergadering niet tegen te houden.

Ook daar zijn we inschikkelijk geweest en hebben we gezegd dat we de stemming in de commissie niet zouden tegenhouden. We hebben de staatsecretaris de kans gegeven om ons de documenten via mail te bezorgen, zodat alles netjes afgerond kon zijn voor het einde van het jaar, en zelfs voor de bespreking van de begroting 2022. Tot daar geen vuiltje aan de lucht. We hebben die informatie ook op tijd ontvangen. Bijzondere dank daarvoor, mevrouw de staatssecretaris.

Wat stellen we vast? Er is een wetsontwerp ingediend op 10 november – een datum om te onthouden – en dat is besproken en goedgekeurd op 23 november. Dat is acht dagen geleden. Die procedure is volledig normaal, maar gisteren zat er plots een amendement van de regering in onze mailbox. Ik dacht eerst dat het zou te maken hebben met de coronacrisis: een investering in vaccins, een steunmaatregel, of iets wat absoluut nog dit jaar moet gebeuren, een bijzondere nood die gefinancierd moet worden. Het zou niet de eerste keer zijn dit jaar, we hebben daar ook begrip voor, want corona zorgt voor een bijzondere situatie. Maar neen, het blijkt geen coronauitgave te zijn, maar een amendement van de Regie der Gebouwen. Ik dacht dat het om een kleine uitgave zou gaan, maar het blijkt om 280 miljoen euro te gaan. Het betreft dus een amendement dat gisteren toegevoegd is en dat niets met de begroting te maken heeft, terwijl het over een bedrag van 280 miljoen euro gaat! Staatssecretaris Michel vindt plots dat er een extra uitgave van 280 miljoen euro moet gebeuren.

Dan gaan bij mij de alarmbellen af. Waarom is de juiste procedure niet gevolgd? Waarom moet dat zo snel gaan, zonder controlemechanismen? Mijn eerste vraag aan de staatssecretaris is dus natuurlijk waarom er pas op 1 december, gisteren, een amendement komt om 280 miljoen euro uit te geven. Ik heb in de commissie gezegd: "Misschien bent u wel Superman, een superstaatssecretaris, aangezien u erin geslaagd bent een megadeal te onderhandelen en de aankoop van nieuwe gebouwen af te ronden, op acht dagen tijd, sinds de bespreking op 23 november." De staatssecretaris is er dus in geslaagd om een dossier waar niemand iets van wist op acht dagen geregeld te krijgen en hier bij amendement voor te leggen aan het Parlement.

correctement.

Le projet de loi avait été déposé le 10 novembre et il a été adopté le 23 novembre. Nous nous sommes montrés conciliants car nous ne nous sommes pas opposés à la tenue d'un vote dans la commission. Nous avons demandé des informations supplémentaires au secrétaire d'État et nous les avons obtenues. Tout s'est donc déroulé normalement jusqu'au dépôt inopiné d'un amendement gouvernemental relatif à la Régie des Bâtiments hier. Cet amendement a trait à une dépense supplémentaire de 280 millions d'euros et n'a rien à voir avec le budget.

A-t-on pu conclure un accord global pour l'achat de nouveaux bâtiments entre le 23 novembre et le 1er décembre? Non, selon le secrétaire d'État Michel, ce dossier est sur la table depuis bien plus longtemps. J'ai demandé pourquoi la secrétaire d'État De Bleeker n'était pas au courant. J'ai demandé si cela figurait dans sa note de politique générale pour 2022. M. Leysen aurait pu inclure ces questions dans son rapport. Le secrétaire d'État Michel ne l'a pas inscrit dans sa note de politique générale pour 2022, car il s'agissait de dépenses prévues pour l'année 2021. La note de politique générale a été déposée le 29 octobre 2021. À ce moment-là, le secrétaire d'État Michel savait qu'il procéderait à l'achat et à la rénovation de ces bâtiments. Il savait que cela ne se produirait pas en 2022, mais bien en 2021, c'est-à-dire bien avant l'ajustement budgétaire du 10 novembre 2021. Pourtant, il n'a rien communiqué à ce sujet à la secrétaire d'État au Budget. C'est curieux.

Il s'agit du déménagement de 1 500 fonctionnaires dans plusieurs bâtiments situés aux alentours de la gare du Nord. Cela concerne visiblement un montant très élevé. La secrétaire d'État De

De heer Michel antwoordde daarop dat dat niet waar is en dat het dossier al veel langer loopt. Hij stelde dat hij het dossier niet op acht dagen heeft geregeld, maar dat het al veel langer loopt. Ik stelde hem daarop de vraag hoe lang hij dat al weet, hoe het komt dat hij de staatssecretaris voor Begroting daarover niet heeft ingelicht en of een en ander misschien in zijn beleidsnota 2022 staat. Mijnheer Leysen, dat was mijn vraag die u in het verslag had kunnen vermelden. Het antwoord van de staatssecretaris was dat hij het punt niet heeft ingeschreven in de beleidsnota 2022, omdat hij wist dat het een uitgave zou betreffen voor 2021. Hij moest het dus niet opnemen in de beleidsnota 2022, omdat het een zaak voor 2021 was.

Ik repliceerde dat dat vreemd was. Zijn beleidsnota dateert immers van 29 oktober 2021. Op die datum heeft hij dus in het Parlement een nota ingediend. Op dat moment wist hij dat hij drie gebouwen zou aankopen, ze zou verbouwen voor een bedrag van 280 miljoen euro en dat hij dat niet in 2022 zou doen. Op 29 oktober wist hij dat dus, ruim voor de datum waarop mevrouw de staatssecretaris met haar aanpassing van de begroting op 10 november 2021 naar het Parlement is gekomen en ruim voor de bespreking van het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting op 23 november 2021.

Meer dan een maand tijd beschikte de staatssecretaris over informatie dat het die richting zou uitgaan en dat het om een uitgave zou gaan die in 2021 zou moeten gebeuren. Blijkbaar moest dat echter aan niemand worden gemeld, zelfs niet aan de staatssecretaris voor Begroting en zelfs niet aan het Parlement. Dat is vreemd. Ik herhaal dat er, wanneer dergelijke zaken gebeuren, bij mij alarmbelletjes rinkelen.

Inhoudelijk ligt hier een verhuis op tafel. Een aantal ambtenaren, met name 1.500, moeten worden verplaatst en moeten een extra plek vinden in een aantal gebouwen rond het Noordstation. De prijzen die worden genoemd, wanneer ze worden afgezet qua vierkante meter, lijken stevige bedragen te zijn. De staatssecretaris voor Begroting heeft ons aanvullende informatie bezorgd die de heer Michel ons niet had gegeven. Er zou nog wat extra volk in die gebouwen komen. Die informatie hebben wij. Het volledige dossier is ons echter niet bezorgd. Wij hebben dus geen volledig dossier om echt met kennis te oordelen. De prijs ligt wel hoog.

Wat doen wij? Wij stellen er vragen over, zoals de vraag of wij de overheidsopdracht kunnen inkijken. Kunnen wij ook het bestek zien? Kunnen wij inkijken hoe een en ander is verlopen? Alles blijkt via bijzondere procedures, beperkt en *en cachette* te zijn verlopen.

Het is vreemd wat er hier allemaal gebeurd is. Maar, zegt de heer Michel, ik heb het ultieme antwoord, u moet daar geen vragen bij hebben, want het gaat over energiezuinige gebouwen. Dan, opeens, was Ecolo helemaal mee in het verhaal. Dat het 280 miljoen kostte was minder relevant, want het zijn energiezuinige gebouwen, dat was voldoende. Mevrouw Cornet had het in haar eerste tussenkomst toch wel een beetje vreemd gevonden wat de heer Michel deed. Ik wil haar zeker geen woorden in de mond leggen, maar het kwam op mij over dat het ecologisch argument voor haar een belangrijk element was om in overweging te nemen. Loyaliteit tegenover de regering zal wellicht een tweede argument geweest zijn, maar daar heb ik geen

Bleeker nous a fourni les informations supplémentaires que nous n'avions pas reçues du secrétaire d'État Michel, mais nous ne connaissons pas le dossier dans son intégralité. Lorsque nous posons des questions sur le déroulement du marché public, les réponses nous indiquent que tout serait organisé selon des procédures spéciales.

Lorsque M. Michel déclare qu'il s'agit de bâtiments peu énergivores, Ecolo est tout à fait d'accord. En plus de ces 280 millions d'euros, le secrétaire d'État demande encore 90 millions d'euros pour la rénovation des bâtiments. Leur performance énergétique n'est donc pas aussi bonne qu'annoncée. Le secrétaire d'État indique que cet achat nous permettra d'économiser des dizaines de millions d'euros de loyers. Nous demandons les calculs sans jamais les obtenir.

Il n'est pas normal qu'un montant de 280 millions d'euros soit approuvé sans contrôles *ad hoc*. La Cour des comptes ne peut-elle pas avoir accès à ce dossier? Pourquoi le Parlement ne dispose-t-il pas de suffisamment de temps et d'éléments pour pouvoir se prononcer? Le gouvernement arc-en-ciel précédent ne brillait pas par sa maîtrise du suivi des dossiers immobiliers. J'ose espérer que ce gouvernement-ci ne poursuivra pas sur la même voie.

Je pense que le rapporteur partage cette analyse. À plusieurs reprises, il a demandé si le vote pouvait être reporté et a formulé des critiques quant à la méthode utilisée. Finalement, il a quitté les lieux et n'a pas participé au vote. Nous parlons de 280 millions d'euros cette année et d'au moins 90 millions l'année prochaine. Les besoins financiers de notre pays sont particulièrement importants et il nous tombe du ciel un dossier immobilier incomplet, sans analyse de l'Inspection des

indicaties van.

De heer Michel zei dus dat we ons geen zorgen moeten maken, omdat de gebouwen die gekocht zullen worden energiezuinig zijn. Maar, zo zei hij, "boven op die 280 miljoen heb ik nog eens 90 miljoen nodig om die gebouwen te renoveren". Zo in orde of energiezuinig zijn ze blijkbaar dus niet. Blijkbaar gaat het dus niet over 280 miljoen, maar minstens over 370 miljoen, op voorwaarde dat er geen onderschattingen zijn bij de bedragen die door de staatssecretaris worden genoemd. Opnieuw vroegen wij om inzage te krijgen in het dossier. Er werd ons niets overhandigd. Opnieuw zei de staatssecretaris dat hij nog een reden heeft om dat te kunnen doen: we zullen tientallen miljoenen minder aan huur moeten betalen. Wij vroegen dan onmiddellijk hoeveel dat juist is en in welk jaar we die uitgaven dan niet zullen moeten doen. We kregen geen antwoord.

Collega's, dit is niet normaal. Op een dag tijd wordt hier een bedrag van 280 miljoen euro gevraagd voor een bouwdoossier dat zonder de gepaste controles passeert. Normaal gebeurt dat via een begroting en is er controle door het Rekenhof. Waarom kan dat niet? Wilt u misschien niet dat het Rekenhof inzage krijgt of toelichting geeft bij dit dossier? Nog erger, waarom krijgt het Parlement niet voldoende tijd en kennis van zaken en het volledige dossier om daarover te oordelen? Wat heeft de regering in godsnaam te verbergen?

Ik moet u misschien herinneren aan het feit dat we al een paars-groene regering hebben gehad in dit land die niet bepaald het beste *trackrecord* had wanneer het ging over immobiliëndossiers.

Ik mag oprecht hopen dat uw regering niet de ambitie heeft om in die voetsporen te treden.

Ik sta niet alleen met die analyse. De rapporteur, die de zaal even verlaten heeft, deelt ze volgens mij want hij wilde zelfs niet betrokken zijn bij de stemming. Vóór de bespreking begon, vroeg hij zelfs het woord om te zeggen dat hij het bijzonder vond wat er allemaal gebeurde en hij vroeg zich af of dat echt wel moest gebeuren. Tot twee- of driemaal toe heeft hij in de commissie gevraagd of die stemming niet kon worden uitgesteld. Hij heeft zelfs de voorzitter en de staatssecretaris aangesproken en verschillende keren luidop gevraagd aan de rapporteur of het wel een gepaste manier van werken was en of er toen absoluut over gestemd moest worden. De heer Leysen mag mij tegenspreken, maar ik kan er alleen van uitgaan dat hij geen afdoend antwoord heeft gekregen. Hij wilde immers zijn vingerafdrukken niet op het dossier, hij heeft gewoon de zaal verlaten en wilde zelfs niet meestemmen.

U mag dat normaal vinden maar ik vind dat niet. Nogmaals, het gaat hier over heel wat geld, 280 miljoen dit jaar en volgend jaar nog eens minstens 90 miljoen erbij voor renovatiekosten enzovoort. Ik vind dat abnormaal. U hebt misschien niet gezien wat er de laatste weken gebeurd is, maar we hebben dagenlang politieagenten op straat zien komen met financiële vragen die door uw regering niet ingewilligd worden. Er zijn bovendien financiële noden in het kader van corona omwille van de zorg en er zijn verschillende discussies lopende die ook niet allemaal even vlot gaan.

Als hier echter plots een immobiliëndossier opduikt van 280 miljoen,

finances ni rapport écrit de l'administration du Budget, et le tout est accepté sans aucune autre forme de procès. Comment le gouvernement expliquera-t-il cela aux policiers qui manifestent dans les rues?

C'est pourquoi je suis intraitable sur ce rapport. Cela n'est ni correct ni conforme au Règlement de la Chambre.

J'espère que, lorsque M. Leysen votera tout à l'heure en faveur de ce projet de loi, il se sentira tout de même quelque peu mal à l'aise, parce qu'il se rendra compte qu'il s'agit potentiellement d'un scandale immobilier. Le recours à la procédure d'exception donne en tout cas cette impression. J'espérais que ce gouvernement opterait pour davantage de transparence, mais je ne peux à présent que constater que même le rapporteur n'a pas voulu prendre part au vote en commission.

waarvan we geen volledig dossier hebben gezien, noch een analyse van de inspecteur van Financiën, noch een schriftelijk verslag van de administratie van Begroting, dan passeert dat zomaar. Hoe legt u in godsnaam uit aan die politieagenten in de straat dat zij maar moeten blijven protesteren om iets te krijgen, terwijl dat allemaal zomaar passeert wanneer het over een bouwdoossier gaat?

Collega's, ik doe moeilijk over dat verslag omdat wat hier gebeurt gewoon niet netjes is. Als men dat bovendien combineert met het niet respecteren of het niet naar waarde schatten van de afspraken die gelden volgens het Kamerreglement, dan vind ik dat niet gepast.

Mijnheer Leysen, ik bracht een kort verslag uit over uw tussenkomst, u kan me corrigeren als ik het fout heb. U kunt dit drama vinden maar ik vind het gewoon democratie. Ik hoop dat u, wanneer u straks ongetwijfeld voor zult stemmen, zich toch wat ongemakkelijk voelt en dat u beseft dat wat hier op tafel ligt mogelijk wel uw eerste immobilienschandaaltje kan zijn. Hier hangt immers een reukje aan. Het feit dat u die uitzonderingsprocedure hanteert, creëert minstens die indruk. Ik hoopte dat uw regering het anders zou doen, dat u voor transparantie zou gaan. Ik kan alleen vaststellen dat zelfs de rapporteur van dit voorstel niet wilde meestemmen in de commissie.

21.18 Wouter Vermeersch (VB): Ik kan de collega's alleen aanraden om straks tijdens de stemming even de zoekfunctie te gebruiken en de naam Leysen in te typen om te kijken hoe hij over dit voorstel zal stemmen en om na te gaan of hij überhaupt zal stemmen. Misschien komt er een mededeling van zijn voorzitter dat de heer Leysen zal stemmen in overeenstemming met zijn fractie maar een technisch probleem heeft. Ik wil de collega's oproepen om dat samen met ons goed in de gaten te houden.

Deze vijfde begrotingsaanpassing wordt nu overschaduwd door het laatste blad dat er op het laatste moment aan werd toegevoegd, maar de begroting voor 2021 bevat een hele reeks maatregelen. Mijn goede collega Ravyts, die nu in de commissie voor Energie zit, heeft mij gevraagd om hier zeker en vast te benadrukken dat onze partij de voortzetting en de uitwerking van het sociaal tarief, zowel in 2021 als in 2022, expliciet steunt.

Wij hebben deze week vastgesteld dat de mensen die op een extra sociaal tarief aanspraak kunnen maken, een half miljoen mensen, slechts tot 1 april 2022 voordeel uit dat sociale tarief zullen kunnen halen. In de begroting voor 2022, die we net voor de kerst zullen bespreken, staat immers dat al die mensen vanaf dan weer de volle pot moeten betalen, want in die begroting is er voor hen geen enkel budget voorzien.

Blijkbaar is er in de begroting op dit moment geen enkel budget voorzien voor die mensen. Dat is deze week heel duidelijk geworden in de commissie. De Vlaams Belangfractie steunt dat sociaal tarief zeker en vast. Het Vlaams Belang heeft zich echter altijd verzet tegen het begrotingswerk van deze regering en steunt dat zeker niet. We hebben systematisch tegen de begrotingen gestemd.

Het schouwspel dat we vandaag weer zien sterkt ons alleen in onze overtuiging. Gisteren kregen we via onze fractieleidster een e-mail van de staatssecretaris van Begroting, om te melden dat er te elfder

21.18 Wouter Vermeersch (VB): Nous surveillerons de très près le comportement de M. Leysen tout à l'heure lors du vote.

Ce cinquième ajustement budgétaire a été terni par la dernière page qui y a été ajoutée au dernier moment. Notre parti soutient certes le maintien du tarif social en 2021 et 2022. Le budget pour 2022 prévoit que le demi-million de personnes qui y ont droit, devront de nouveau payer le prix plein à partir du 1er avril 2022. Le Vlaams Belang s'opposera comme toujours au travail budgétaire de ce gouvernement.

Hier, un amendement a été présenté à la dernière minute. Il est apparu qu'il portait sur un montant colossal. M. Loones a parlé de 280 millions d'euros, mais il ne s'agit que du crédit d'engagement. Il ressort des propos de la secrétaire d'État au Budget qu'il s'agit de l'achat de deux bâtiments, d'une valeur totale de 310 millions d'euros auxquels il faut ajouter 90 millions à affecter aux aménagements. Ces montants ne comprennent pas encore d'éventuelles indemnités de rupture pour les bâtiments que l'on

ure nog een amendement zou worden ingediend. We kregen het binnen de 24 uur toegestuurd. Het was een A4-blaadje voor een gigantisch bedrag. De heer Loones had het over 280 miljoen. Dat is effectief het bedrag in het vastleggingskrediet. Uit de woorden van de staatssecretaris blijkt het om de aankoop van 2 gebouwen te gaan, eentje van 216 miljoen euro en eentje van 94 miljoen euro, samen goed voor 310 miljoen euro. Uit de analyse van de heer Donné bleek ook dat er nog eens 90 miljoen euro wordt uitgetrokken voor de inrichting. Dat komt neer op een klein half miljard en minstens 400 miljoen voor deze transacties. Dan hebben we het nog niet over bijvoorbeeld de verbrekingsvergoedingen die eventueel zullen moeten worden betaald voor andere gebouwen die worden verlaten ten voordele van deze gebouwen.

Wij nemen hier vandaag dus eigenlijk een beslissing over een bedrag van een klein half miljard euro. Dat werd in 24 uur tijd afgehaspeld in dit Parlement. Dat is werkelijk ongezien in onze commissie. Het siert de heer Leysen dat hij zijn verontwaardiging daarover heeft geuit. Dat is correct. Voor hem kon zoiets niet en hij sprak zich daarover uit. Dat hij uiteindelijk vluchtte bij de stemming vind ik minder van verantwoordelijkheid getuigen. Verkozen politici moeten hun politieke verantwoordelijkheid nemen en dat ook laten blijken in hun stemgedrag. We zullen dat straks dus zeker in de gaten houden.

Dat zou Margaret Thatcher echter nooit laten passeren. Wij zijn het namelijk gewoon om ernstig te werken in de commissie voor Financiën en Begroting. De regel-Bogaert werd al aangehaald: wij eisen dat stukken die worden ingediend in onze commissie, minstens 48 uur op voorhand beschikbaar zijn, omdat het vaak over Financiële zaken gaat. Zo kunnen wij de dossiers grondig bekijken en met kennis van zaken spreken.

Toen ik mijn politieke carrière startte in het Parlement, had ik mij voorgenomen om nooit over de begroting te spreken zonder kennis van zaken, zonder dat ik de dossiers grondig had bekeken. Vandaag moet ik die belofte aan mijzelf intrekken, want ik heb vandaag geen kennis van zaken over onderhavige aanpassing van de begroting. Er is gewoon geen informatie.

Mevrouw de staatssecretaris, op een bepaald moment hebt u ons gezegd dat er een heel goede analyse van de aankoop van de gebouwen bestaat. Ik wil u en Mathieu Michel graag geloven op uw woord, maar ik zou liever de analyse zien, zodat wij er met kennis van zaken akte van kunnen nemen dat er achter de aankoop inderdaad een grondige analyse zit.

U vermeldde ook een kosten-batenafweging, maar die is er helemaal niet. Wij kennen niet het volledige kostenplaatje en de baten van de operatie. Er zullen bijvoorbeeld huurinkomsten worden geschraapt, maar gaat dat nu over grote of beperkte bedragen? Loont dat ten opzichte van de investering? Wij weten dat ook allemaal niet, ook al hebben wij die vragen gesteld. Wij kunnen dus niet met kennis van zaken oordelen over zo'n belangrijke beslissing.

Ik heb al gezegd dat wij in zeven haasten moeten beslissen over een bedrag van een klein half miljard euro. Herinner u dat er in het proces die de begrotingsbesprekingen in oktober voorafging, nog discussie was over de te leveren begrotingsinspanning. U zei dat er een

quitterait.

Aujourd'hui, nous prenons une décision portant sur un peu moins d'un demi-milliard d'euros. L'affaire a été expédiée en 24 heures. C'est tout à l'honneur de M. Leysen d'avoir exprimé son indignation à ce sujet. En revanche, le fait d'avoir déserté les lieux au moment du vote témoigne d'un sens des responsabilités nettement moindre.

Ce n'est pas non plus un cadeau pour la secrétaire d' tat. La commission des Finances et du Budget travaille sérieusement. Nous exigeons que les documents soient disponibles au moins 48 heures à l'avance afin que nous puissions les examiner minutieusement. Aujourd'hui, nous devons voter sans disposer d'informations suffisantes sur cet ajustement budgétaire. Si cet achat a fait l'objet d'une analyse, j'aimerais qu'on me la transmette. Nous ne sommes pas non plus en mesure d'effectuer une analyse des coûts-bénéfices. Des revenus locatifs seront supprimés, mais s'agit-il de montants importants ou limités? L'investissement en vaut-il la peine?

Lors de la réunion de commission, la secrétaire d'état a encore déclaré que cet ajustement serait effectué en 2021, car les règles budgétaires européennes sont désormais un peu plus souples. En fait, elle entend par là que le budget a déjà complètement déraillé, de sorte qu'il ne sera pas perceptible si un autre demi-milliard d'euros est dépensé rapidement. Les générations futures devront en faire les frais.

Nous allons, évidemment, voter contre. Nous n'avons jamais soutenu les budgets de ce gouvernement. Le coup de théâtre d'aujourd'hui renforce notre conviction que le budget est une pagaille. Nous ne souhaitons aucunement le soutenir.

begrotingsinspanning van 3 miljard euro moest komen, terwijl de socialisten en groenen maximaal wilden gaan voor de afgesproken vaste inspanning, namelijk 1 miljard euro. Eerste minister De Croo koos daarom voor 2 miljard euro, netjes in het midden.

Collega's, op 24 uur wordt hier nu een beslissing genomen van een klein half miljard euro. Die beslissing verbleekt natuurlijk ten opzichte van die bij de vorige discussie. Toen ging het over miljarden euro's, nu beslissen we over een klein half miljard euro in 24 uur tijd. Het is dan ook zeer terecht dat de heer Leysen zich daar als volksvertegenwoordiger tegen uitspreekt. Het is opmerkelijk dat een lid van de meerderheid zich in die zin uitlaat, maar hij deed dat met recht en reden. Een en ander staat in schril contrast met vroegere besprekingen.

In de commissievergadering zei de staatssecretaris ook - misschien was het een *slip of the tongue* - dat de aanpassing nu wordt doorgevoerd, in het jaar 2021, omdat de door Europa opgelegde begrotingsregels nu iets soepeler zijn. Eigenlijk wordt daarmee gezegd dat 2021 toch al naar de knoppen is, dat we met de begroting toch al helemaal verkeerd zitten en dat het dus minder zal opvallen, als men daar nog snel een half miljard inschrijft. De beslissing kan dan worden voorgelegd aan Europa, dat mild zal oordelen, aangezien de begrotingsregels toch niet meer toegepast zullen worden tot 2023.

Mevrouw de staatssecretaris, blijkbaar is dat de redenering van staatssecretaris Mathieu Michel. Ik zie u nu neen schudden. In dat geval dient u uw collega's erop te wijzen dat er in dit land ernstige problemen zijn met de schulden. Het land is overbeladen met schulden. De toekomstige generaties zullen belast worden vanwege beslissingen die vandaag worden genomen.

Collega's, ik kom tot mijn conclusie. Wij zullen uiteraard tegen de tekst stemmen. Wij hebben immers de begrotingen van de regering nooit gesteund. Na de aanpassing, na de hele coup de théâtre van vandaag worden wij alleen maar gesterkt in de overtuiging dat het begrotingswerk, zoals het vandaag wordt afgeleverd, slechts rommelwerk is, waaraan wij absoluut geen steun willen verlenen.

21.19 Catherine Fonck (cdH): Madame la présidente, madame la secrétaire d'État, chers collègues, permettez-moi, tout d'abord, d'aborder deux problèmes de méthode.

Le premier a trait au non-respect de la loi et, plus particulièrement, de l'article 54 de la loi du 22 mai 2003 portant organisation du budget et de la comptabilité de l'État fédéral. Cet article prévoit que tout projet de budget initial ou ajusté doit être soumis à la Cour des comptes afin d'éclairer les travaux parlementaires.

En la matière, il y a de grandes interrogations. Quid de l'avis de la Cour des comptes sur ce cinquième ajustement du budget général des dépenses? Il n'y en a tout simplement pas. Peut-être me direz-vous que cela n'est pas si important ou que l'on a déjà pratiqué de cette manière. Mais, il y a quelques mois, ma collègue, Vanessa Matz, vous avait interrogée à ce sujet en commission des Finances, à l'occasion des discussions des premier et deuxième ajustements. À l'époque, vous aviez présenté vos excuses à la commission en jurant vos grands dieux que cette situation était

21.19 Catherine Fonck (cdH): Artikel 54 van de wet van 22 mei 2003 bepaalt dat elke ontwerp-begroting, ongeacht of het de oorspronkelijke dan wel de aangepaste versie betreft, aan het Rekenhof voorgelegd moet worden om opheldering te verschaffen voor de parlementaire werkzaamheden. Over de vijfde begrotings-aanpassing hebben we geen advies. Tijdens de bespreking van de eerste en de tweede aanpassing in de commissie voor Financiën hebt u uw verontschuldigen aangeboden en beloofd dat de toenmalige uitzonderlijke situatie zich niet meer zou herhalen. Sindsdien lijkt de

exceptionnelle et que cela ne se reproduirait plus. Dès lors, on espérait que les choses seraient corrigées et légalisées. Manifestement, depuis lors, le respect de la loi semble avoir été oublié et le respect pour des travaux parlementaires de qualité et rigoureux est bafoué.

Le deuxième réside dans la méthode du gouvernement. Quand on voit les délais dans lesquels les ajustements du budget sont déposés au Parlement, cela fait froid dans le dos. Rappelez-vous qu'il y a à peine deux semaines, nous devons nous prononcer sur le quatrième ajustement. Nous devons maintenant nous prononcer sur un cinquième. Doit-on encore s'attendre, madame la secrétaire d'État, à un sixième ajustement du budget avant la fin de 2021? Cela ne serait pas impossible puisqu'il nous reste encore trois semaines de travaux parlementaires, et vu ce qui se passe ces derniers temps, force est de constater que cela devient la technique gouvernementale de prédilection.

J'en viens à présent au fond. Dans ce contexte, je voudrais évoquer trois dossiers.

Le premier porte sur les moyens dégagés pour permettre l'élargissement du tarif social pour le gaz et l'électricité et sur les mesures d'aide énergie que nous pourrions clairement voter s'il n'y avait que ce point-là.

Le deuxième dossier concerne ce dernier amendement sur cet ajustement pour un montant de 280 millions d'euros introduit en toute dernière minute, voire en catimini. Sur cet amendement, il y a d'énormes points d'interrogation quant à la manière de l'amener et à son contenu. Vite fait, bien fait ou mal fait? L'histoire le dira. Nous avons beaucoup de réserves et d'interrogations en la matière.

Le troisième dossier a trait également à un amendement de la majorité sur les crédits et sur le transfert de 365 millions d'euros aux entités fédérées pour la vaccination liée au covid-19. Si je veux intervenir sur ce sujet, ce n'est pas parce que je ne suis pas d'accord sur les calculs, même s'il règne pas mal de flou sur ce montant de 365 millions d'euros. Ce qui m'interpelle beaucoup plus, c'est le débat que nous avons eu tout récemment sur le budget 2022 en commission de la Santé. J'ai dû alors constater que le ministre de la Santé et vous-même, madame la secrétaire d'État, aviez prévu une recette pour le budget 2022 de plus de 500 millions d'euros qui devrait provenir des entités fédérées et qui, en fait, ne repose aujourd'hui sur aucune base légale. Si j'interviens à ce propos, c'est parce que le ministre le justifie en disant que les Communautés et les Régions n'auront qu'à se débrouiller pour payer le vaccin covid-19 pour la suite, c'est-à-dire dans le cadre du *booster* qui correspond à la troisième dose pour ceux qui en ont déjà reçu deux et à la deuxième dose pour ceux qui avaient bénéficié du vaccin Johnson & Johnson lors de la vaccination initiale.

La remise en question unilatérale, j'y insiste, par le gouvernement fédéral de cette clé de répartition vaccinale – 80 % sous la responsabilité des autorités fédérales, 20 % sous celle des entités fédérées – constitue non seulement un non-sens, mais revient également à régionaliser en catimini – rebelote! – un pan essentiel de la politique du médicament, laquelle reste, je le rappelle, fédérale.

eerbiediging van de wet en van de parlementaire werkzaamheden onder het karpet te zijn geveegd.

De werkwijze van de regering vormt een ander probleem. Amper twee weken geleden moesten we ons uitspreken over de vierde begrotingsaanpassing. Nu moeten we ons al uitspreken over de vijfde aanpassing. Moeten we voor het einde van 2021 nog een zesde begrotingsaanpassing verwachten?

We zouden zonder problemen de middelen die uitgetrokken worden voor de uitbreiding van het sociaal tarief voor gas en elektriciteit goedkeuren. Het amendement dat op het laatste ogenblik ingediend werd over de aanpassing van 280 miljoen euro roept veel vragen op en geeft aanleiding tot enig voorbehoud.

Wat ten slotte het amendement van de meerderheid over de transfer van 365 miljoen euro naar de deelgebieden voor de vaccinatie betreft, hebt u samen met de minister van Volksgezondheid ontvangsten van meer dan 500 miljoen euro afkomstig van de deelgebieden ingeschreven, maar daarvoor bestaat geen wettelijke grondslag. De minister gaat ervan uit dat de Gemeenschappen zich met eigen middelen moeten weten te redden om de derde dosis (of de tweede voor diegenen die een Johnson & Johnson-prik kregen) te betalen.

De eenzijdige beslissing van de federale regering om de verdeelsleutel voor de vaccinatie – 80 % onder de verantwoordelijkheid van het federale beleidsniveau en 20 % onder die van de deelgebieden – ter discussie te stellen, houdt geen steek, maar is ook een verkapte regionalisering van een essentieel onderdeel van het geneesmiddelenbeleid, dat nog altijd een federale bevoegdheid is. Te midden van de storm opnieuw

Alors que nous sommes au cœur de la tempête covid, inscrire à l'ordre du jour un point qui concerne le budget de la vaccination – évidemment urgente – pour recommencer ce ping-pong de tensions et de désaccords entre les différents ministres de la Santé et les niveaux de pouvoir, c'est la meilleure manière d'encore perdre du temps et de rester inefficaces dans la lutte contre le covid-19. Cela pose donc un véritable problème.

Si j'en parle maintenant, c'est parce que je voudrais que, dans ce rapport, réapparaisse l'importance du maintien de cette clé du financement vaccinal – 80 % par le fédéral et 20 % par les entités fédérées. Cessons ce ping-pong permanent entre les ministres de la Santé et les niveaux de pouvoir sur des sujets majeurs comme celui-ci! Cette manière d'agir me paraît particulière et problématique au vu de la crise que nous traversons. J'ose espérer que cela ne sera pas de nouveau une source de conflits qui, in fine, ne conduisent qu'à plus d'inefficacité et, surtout, que cette clé sera d'application en 2022, alors que la quatrième vague du covid nous heurte de plein fouet et que nous sommes encore loin d'en voir le pic – si j'en crois la succession des nouvelles hospitalisations, tout particulièrement en soins intensifs.

Madame la secrétaire d'État, je ne sais pas si vous répondrez concernant ces différents éléments. C'est en tout cas un débat qui, selon moi, sera rouvert lors des discussions sur le budget 2022, et plus précisément s'agissant du volet de la Santé.

Pour toutes ces raisons relatives tant au fond, sur lequel nous avons de grandes interrogations, qu'à la méthode, nous ne soutiendrons pas cet ajustement.

21.20 Staatssecretaris **Eva De Bleeker**: Mevrouw de voorzitter, dames en heren Kamerleden, ik meen dat er niet echt rechtstreekse vragen aan mij gesteld zijn. Wel is een heel aantal opmerkingen gemaakt.

Ik zal niet opnieuw alle uitleg geven die reeds in de commissie gegeven is. Ik wil er wel gewoon nog één keer op wijzen dat er in één gebouw nog een stuk vrij is, en dat het dus absoluut niet mogelijk is de vierkante meters te delen door het aantal werknemers. Het is moeilijk de huidige toestand te vergelijken met de toekomstige toestand. Dat is ook uitgelegd. Het gaat immers over twee diensten waar er een groot aantal werknemers bij komt. Ik kan puur budgettair de huidige situatie dus moeilijk afwegen tegen de toekomstige situatie.

Er is in de commissie ook gezegd dat er geen verbrekingskosten zijn, daar de huurovereenkomsten stoppen op het moment dat de gebouwen in gebruik worden genomen. Dit zijn de twee technische zaken die ik nog wou meegeven.

Dan kom ik tot mijn antwoord aan mevrouw Fonck.

Madame Fonck, la Cour des comptes donne son avis et ses remarques pour le budget général et pour le contrôle budgétaire mais pas pour les ajustements. La Cour fait ce travail de son côté.

Je ne prévois plus d'ajustement en 2021 car nous n'en avons plus le temps.

beginnen met gehakketak tussen ministers van Volksgezondheid en beleidsniveaus, dat is de beste manier om de coronacrisis niet efficiënt aan te pakken.

Ik hoop vooral dat die verdeelsleutel van toepassing zal zijn voor 2022. De piek van de vierde coronagolf is nog lang niet bereikt, afgaande op de stroom van nieuwe opnames op intensieve zorgen.

Om al de redenen die ik aangehaald heb, zullen we deze aanpassing niet steunen.

21.20 **Eva De Bleeker**, secrétaire d'État: Je tiens à souligner à nouveau qu'il reste une surface libre dans un bâtiment, et il n'est dès lors pas possible de diviser les mètres carrés par le nombre de travailleurs. Il est également difficile de mettre en balance la situation actuelle et la situation future, lorsqu'il y aura davantage de travailleurs. Il n'y a pas de frais de résiliation, car les baux prennent fin lorsque les bâtiments sont mis en service.

Mevrouw Fonck, het Rekenhof brengt advies uit over de algemene begroting en de begrotingscontrole, maar niet over de begrotingsaanpassingen. Voor 2021 voorzie ik geen

aanpassingen meer.

21.21 Wouter Vermeersch (VB): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, ik wil nog even reageren op uw meer technische opmerking. Het probleem is natuurlijk dat wij geen correct mondeling verslag hebben. Ik zie ook dat de rapporteur opnieuw vertrekt.

Op een bepaald moment heeft collega Donné de kostprijs gedeeld door de oppervlakte. Hij heeft wel dossierkennis. Hij heeft ook wat ervaring ter zake. Ik ben zelf geen vastgoedspecialist. De kostprijs per m² werd berekend door de aankoopprijs en de inrichtingswerken op te tellen en te delen door de oppervlakte. Collega Donné kwam uit op een kostprijs van 8.352 euro per m². Dat is, in zijn woorden, bijna duurder dan de kostprijs van het Pentagon op het vlak van inrichting, om hem te parafraseren.

Het probleem is natuurlijk dat wij geen deftig rapport hebben, ook niet mondeling. Wij kunnen natuurlijk wel het volgende doen, al heb ik niet alle cijfers ter zitting kunnen noteren. Men heeft de totale kostprijs, men kan die delen door het aantal m², inclusief de renovatiewerken. Als wij die kostprijs voorleggen aan mensen die iets kennen van vastgoed, weet men natuurlijk of men hier een goede zaak gedaan heeft of net zeer veel betaald heeft voor dat gebouw.

De heer Donné, de enige die wel wat vastgoedervaring heeft, vertelde ons in de commissie dat dit extreem duur is. Ik kan het niet beoordelen, ik heb die ervaring niet. Misschien moet u toch nog even die berekening maken, kostprijs van aankoop en renovatie gedeeld door het aantal m². Dan hebben wij wel een indruk of dat voor dergelijk type kantoorgebouw een normale kostprijs is of dat wij hier iets zeer duur aan het aankopen zijn.

21.22 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik heb de hoop opgegeven om detailantwoorden te krijgen op de technische vragen. Het is bovendien ook niet uw dossier, mevrouw de staatssecretaris, maar wel dat van uw collega Michel. We zullen hem daarover ongetwijfeld nog verder interpellieren in dit Parlement.

Ik wil afronden met u te danken voor uw parlementaire serieus, mevrouw de staatssecretaris. Ik zou uw collega's in de regering willen oproepen om daar een voorbeeld aan te nemen.

21.21 Wouter Vermeersch (VB): L'absence de rapport oral fait en bonne et due forme demeure un problème.   un moment donné, M. Donné, qui contrairement à moi possède une expérience en matière d'immobilier, a calculé que le coût au mètre carré s'élève à 8 352 euros. Selon lui, c'est plus cher que les frais d'aménagement du Pentagone. La secrétaire d'état pourrait diviser le prix d'achat et de la rénovation par le nombre de mètres carrés, ce qui nous permettrait d'évaluer si c'est une bonne affaire ou, au contraire, une véritable folie.

21.22 Sander Loones (N-VA): J'ai renoncé à espérer obtenir des réponses détaillées aux questions techniques. Nous allons interroger le secrétaire d' tat Michel à ce sujet. Je tiens à remercier la secrétaire d' tat De Bleeker pour son sérieux parlementaire et j'invite ses collègues à suivre son exemple.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(2315/1+8)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2315/1+8)**

Le projet de loi compte 5 articles, ainsi que des tableaux en annexe.

Het wetsontwerp telt 5 artikelen, alsmede tabellen in bijlage.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 5 sont adoptés article par article, ainsi que les tableaux annexés.

De artikelen 1 tot 5 worden artikel per artikel aangenomen, alsmede de tabellen in bijlage.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

22 Proposition de loi spéciale modifiant la loi spéciale du 2 mai 1995 relative à l'obligation de déposer une liste de mandats, fonctions et professions et une déclaration de patrimoine, en ce qui concerne l'extension du champ d'application aux bourgmestres et échevins de district (2297/1-3)

22 Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 2 mei 1995 betreffende de verplichting om een lijst van mandaten, ambten en beroepen, alsmede een vermogensaangifte in te dienen, wat de uitbreiding van het toepassingsgebied naar districtsburgemeesters en -schepenen betreft (2297/1-3)

Sans rapport

Zonder verslag

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Kristof Calvo, Nahima Lanjri, Christian Leysen, Ben Segers, Guillaume Defossé.

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)

Vraagt iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.

De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles

Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2297/3)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2297/3)**

La proposition de loi spéciale compte 3 articles.

Het voorstel van bijzondere wet telt 3 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 3 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 tot 3 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

23 Renvoi d'une proposition à une autre commission**23 Verzending van een voorstel naar een andere commissie**

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 1er décembre, je vous propose de renvoyer la proposition de loi suivante à la commission des Finances et du Budget:

- la proposition de loi (Mme Leen Dierick et MM. Steven Matheï, Jef Van den Bergh et Franky Demon) modifiant le Code de droit économique en ce qui concerne l'offre d'un mode de paiement électronique, n° 616/1.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 1 december stel ik u voor het volgende wetsvoorstel te verzenden naar de commissie voor Financiën en Begroting:

- het wetsvoorstel (mevrouw Leen Dierick en de heren Steven Matheï, Jef Van den Bergh en Franky Demon) tot wijziging van het Wetboek van economisch recht wat het aanbieden van een elektronische betalingswijze betreft, nr. 616/1.

Cette proposition de loi avait été précédemment renvoyée à la commission de l'Économie, de la Protection des consommateurs et de l'Agenda numérique.

Dit wetsvoorstel werd eerder verzonden naar de commissie voor Economie, Consumentenbescherming en Digitale Agenda.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

24 Demandes d'urgence émanant du gouvernement**24 Urgentieverzoeken van de regering**

Le gouvernement a demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi modifiant la loi du 28 mars 2021 accordant un droit au petit chômage aux travailleurs afin de recevoir un vaccin contre le coronavirus COVID-19, en vue d'accorder le droit au petit chômage également pour l'accompagnement d'un enfant mineur dans un lieu de vaccination, n° 2342/1.

De regering heeft de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 28 maart 2021 houdende toekenning van een recht op klein verlet voor werknemers met het oog op het toegediend krijgen van een vaccin ter bescherming tegen het coronavirus COVID-19, teneinde het recht op klein verlet ook toe te kennen voor de begeleiding van een minderjarig kind naar een vaccinatieplaats, nr. 2342/1.

Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.

Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.

24.01 Eva De Bleeker, secrétaire d'État: Madame la présidente, l'urgence est motivée par la situation épidémiologique actuelle qui ne permet pas de suivre le processus parlementaire dans des délais normaux, compte tenu notamment de la nécessité de prendre sans délai les mesures nécessaires qui pourraient être de nature à contenir la pandémie de covid-19.

24.01 Staatssecretaris Eva De Bleeker: Door de epidemiologische toestand kan de parlementaire procedure niet met inachtneming van de normale termijnen gevolgd worden, aangezien er onverwijld maatregelen genomen moeten worden die noodzakelijk zijn om de pandemie in te dammen.

La **présidente**: Je propose aux présidents de groupe de se prononcer sur cette demande.

Ik stel voor dat de fractievoorzitters zich over dit verzoek uitspreken.

L'urgence est adoptée.

De urgentie wordt aangenomen.

Le gouvernement a également demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée en ce qui concerne les exemptions de la taxe en vue de la mise en œuvre d'activités dans le cadre de la politique de sécurité et de défense commune dans le cadre de l'Union et en ce qui concerne les exemptions temporaires relatives aux importations et à certaines livraisons de biens et prestations de services, en réaction à la pandémie de Covid-19, n° 2343/1.

De regering heeft eveneens de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde betreffende de vrijstellingen van de belasting ter uitvoering van activiteiten in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid binnen het Uniekader en betreffende tijdelijke vrijstellingen bij invoer en bepaalde leveringen van goederen en diensten in reactie op de COVID-19-pandemie, nr. 2343/1.

Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.

Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.

24.02 Staatssecretaris **Eva De Bleeker**: Mevrouw de voorzitter, dit ontwerp brengt wijzigingen aan in het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, in het bijzonder inzake de werkingssfeer en de vrijstellingen van de belasting, ingevolge de omzetting van twee Europese richtlijnen tot wijziging van richtlijn 2006/112/EG inzake het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde.

24.02 **Eva De Bleeker**, secrétaire d'État: Étant donné que le chapitre 3 de ce projet de loi modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée produira ses effets dès le 1er janvier 2022, il faudra traiter ce dernier dans les plus brefs délais.

Omdat hoofdstuk 3 van het voorliggende ontwerp reeds uitwerking heeft op 1 januari 2022, moet het voorliggend ontwerp zo spoedig mogelijk worden behandeld.

La **présidente**: Je propose aux présidents de groupe de se prononcer sur cette demande.

Ik stel voor dat de fractievoorzitters zich over dit verzoek uitspreken.

L'urgence est adoptée.

De urgentie wordt aangenomen.

Le gouvernement a également demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi-programme, n° 2349/1.

De regering heeft eveneens de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het ontwerp van programmawet, nr. 2349/1.

Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.

Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.

24.03 **Eva De Bleeker**, secrétaire d'État: Madame la présidente, l'urgence est motivée par le fait que le projet contient des dispositions nécessaires à la réalisation du budget 2022 qui est actuellement en discussion à la Chambre. Le budget devant être voté avant la fin de l'année, les dispositions le concernant doivent également être publiées au journal officiel avant le 1er janvier.

24.03 Staatssecretaris **Eva De Bleeker**: Het wetsontwerp bevat bepalingen die noodzakelijk zijn voor de opmaak van de begroting 2022. Ze moeten dus vóór 1 januari in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd worden.

La **présidente**: Je propose aux présidents de groupe de se prononcer sur cette demande.

Ik stel voor dat de fractievoorzitters zich over dit verzoek uitspreken.

L'urgence est adoptée.

De urgentie wordt aangenomen.

25 **Prise en considération de propositions**

25 **Inoverwegingneming van voorstellen**

Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.

In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.

S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération de ces propositions comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement.

Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

Urgentieverzoek Demande d'urgence

25.01 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, collega's, u herinnert zich ongetwijfeld het urgentieverzoek van de regering vorige week voor het bij kilo gewogen wetsontwerp van minister Vandenbroucke, dat 1.850 bladzijden telt, maar urgent moet worden behandeld. Een document van 1.850 bladzijden vraagt een ernstige parlementaire behandeling, waarmee wij momenteel ook bezig zijn.

Het risico dat de minister heeft gelopen, is dat het ontwerp de datum van 1 januari 2022 niet zal halen. Daarvoor is het ontwerp dat hij heeft ingediend, te ruim. Dat betekent wel dat de punten die erin staan en die echt urgent zijn, de eindmeet niet tijdig dreigen te halen. Daarom bieden wij het halfrond de mogelijkheid aan ervoor te zorgen dat de urgente onderdelen wel degelijk tijdig worden goedgekeurd. Daarom hebben wij de urgente onderdelen overgenomen in een wetsvoorstel, waarvoor wij nu de urgentie vragen.

Wanneer de leden ons in ons verzoek steunen, zullen wij er ten minste voor kunnen zorgen dat de urgente onderdelen van het document van 1.850 pagina's tijdig kunnen worden behandeld en, naar ik aanneem, goedgekeurd door het Parlement.

De rest van het wetsontwerp zal dan de normale parlementaire behandeling kennen, vermoedelijk in het jaar 2022. In dat geval is er geen wiel afgereden.

Daarom doen wij het aanbod om er via de urgente behandeling van ons wetsvoorstel voor te zorgen dat het echt urgente ook urgent wordt behandeld.

La **présidente**: Je propose aux présidents de groupe de se prononcer sur cette demande. Ik stel voor dat de fractievoorzitters zich over dit verzoek uitspreken.

L'urgence est rejetée.

De urgentie wordt verworpen.

25.02 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, voor de volledigheid, ik stel vast dat een onderdeel van de urgenties van vorige week nu niet urgent behandeld wordt. Er is dus een enorm

25.01 Peter De Roover (N-VA): La semaine dernière, le gouvernement a demandé l'urgence au Parlement pour un projet de loi déposé par le ministre Vandenbroucke, qui compte pas moins de 1 850 pages. Un projet de loi d'une telle ampleur mérite toutefois un examen parlementaire sérieux, qui risque de ne pas être achevé avant le 1er janvier 2022.

Cela signifie que les points réellement urgents de ce projet de loi ne seront pas non plus finalisés avant cette date. C'est pourquoi nous avons intégré ces points urgents dans une proposition de loi, pour laquelle nous demandons l'urgence aujourd'hui. Si la Chambre soutient notre demande d'urgence, nous pourrions au moins faire en sorte que les points urgents soient traités dans les temps. Le reste du projet de loi pourra alors être examiné normalement en 2022.

25.02 Peter De Roover (N-VA): Certains éléments d'un projet de loi pour lequel l'urgence a été

gebrek aan consequentie bij de meerderheidspartijen. Zij hebben iets urgent verklaard en deze week is het plots niet meer urgent. Ik wil wijzen op de risico's die hiermee genomen worden, want dit is partijpolitiek op de meest smalle manier.

demandée la semaine dernière ne sont soudainement plus considérés comme urgents aujourd'hui. Cette attitude est peu cohérente et témoigne de politique partisane au sens le plus restreint du terme.

La **présidente**: Nous passons au votes nominatifs.

Naamstemmingen

Votes nominatifs

26 Voorstel van resolutie met de vraag om ecocide als misdaad op te nemen in het internationaal strafrecht (nieuw opschrift) (1429/5)

26 Proposition de résolution demandant d'inscrire le crime d'écocide dans le droit pénal international (nouvel intitulé) (1429/5)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (Non)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (Nee)

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 1)		
Ja	96	Oui
Nee	39	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	135	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. (1429/6)

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. (1429/6)

(Mme Marie-Christine Marghem a voté comme son groupe pour tous les votes)

(De heer Frank Troosters heeft voor deze stemming en de volgende zoals zijn fractie gestemd)

(M. Philippe Goffin et Mme Özlem Özen ont voté comme leurs groupes)

(Mevrouw Els Van Hoof heeft zoals haar fractie gestemd)

27 Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 19 april 1963 tot oprichting van een openbare instelling genaamd "Koninklijke Muntshouwborg" en tot wijziging van de wet van 22 april 1958 houdende statuut van het Nationaal Orkest van België (nieuw opschrift) (505/5)

27 Proposition de loi modifiant la loi du 19 avril 1963 créant un établissement public dénommé "Théâtre royal de la Monnaie" et modifiant la loi du 22 avril 1958 portant statut de l'Orchestre national de Belgique (nouvel intitulé) (505/5)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (Non)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (Nee)

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 2)</i>		
Ja	83	Oui
Nee	51	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	134	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(505/6)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. **(505/6)**

(De dames Els Van Hoof en Goedeke Liekens hebben zoals hun fracties gestemd)

(Mme Sophie Rohonyi a voté pour)

(M. Jean-Marc Delizée a voté comme son groupe)

28 Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg, teneinde de bijzondere overrijdbare beddingen open te stellen voor het schoolvervoer van personen met een handicap (nieuw opschrift) (1770/9)

28 Proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique en vue de permettre au transport scolaire de personnes handicapées d'emprunter les sites spéciaux franchissables (nouvel intitulé) (1770/9)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 3)</i>		
Ja	96	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	41	Abstentions
Totaal	137	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(1770/10)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. **(1770/10)**

Reden van onthouding? *(Nee)*

Raison d'abstention? *(Non)*

(Mme Sophie Rohonyi a voté pour)

(Mevrouw Els Van Hoof en de heer Joris Vandenbroucke hebben zoals hun fracties gestemd)

29 Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, wat de toepassing ervan betreft op de vergaderingen van de Franse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (1994/4)

29 Proposition de loi modifiant la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, en ce qui concerne son application aux assemblées de la Commission communautaire française et de la Commission communautaire flamande (1994/4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
 Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.
 Einde van de stemming / Fin du vote.
 Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 4)		
Ja	139	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	139	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(1994/5)**
 En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. **(1994/5)**

(*M. Jean-Marc Delizée a voté comme son groupe*)

30 Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europees Parlement, met het oog op de vaststelling van de verkiesbaarheidsleeftijd op achttien jaar (nieuw opschrift) (2025/3)

30 Proposition de loi modifiant la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen en vue de fixer l'âge d'éligibilité à dix-huit ans (2025/3)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
 Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.
 Einde van de stemming / Fin du vote.
 Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 5)		
Ja	141	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	141	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2025/4)**
 En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. **(2025/4)**

(*Mme Leslie Leoni a voté comme son groupe*)

31 Wetsontwerp houdende de vijfde aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2021 (2315/1+8)

31 Projet de loi contenant le cinquième ajustement du budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2021 (2315/1+8)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
 Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.
 Einde van de stemming / Fin du vote.
 Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 6)</i>		
Ja	82	Oui
Nee	56	Non
Onthoudingen	1	Abstentions
Totaal	139	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2315/9)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(2315/9)**

Reden van onthouding? *(Nee)*

Raison d'abstention? *(Non)*

(M. Maxime Prévot a voté comme son groupe)

32 Proposition de loi modifiant la loi du 21 novembre 2021 modifiant la loi du 15 juillet 2016 portant exécution du Règlement (UE) n° 98/2013 du Parlement européen et du Conseil du 15 janvier 2013 sur la commercialisation et l'utilisation de précurseurs d'explosifs et portant des dispositions relatives aux prêts octroyés aux organisateurs de voyages et destinés à procéder aux remboursements des bons à valoir émis conformément à l'arrêté ministériel du 19 mars 2020 relatif au remboursement des voyages à forfait annulés (2339/4)

32 Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 21 november 2021 tot wijziging van de wet van 15 juli 2016 tot uitvoering van de Verordening (EU) nr. 98/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2013 over het op de markt brengen en het gebruik van precursoren voor explosieven en houdende bepalingen betreffende de leningen toegekend aan reisorganisatoren voor de terugbetalingen van de tegoedbonnen uitgegeven conform het ministerieel besluit van 19 maart 2020 betreffende de terugbetaling van opgezegde pakketreizen (2339/4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 7)</i>		
Ja	138	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	3	Abstentions
Totaal	141	Total

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. **(2339/5)**

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2339/5)**

Reden van onthouding? *(Nee)*

Raison d'abstention? *(Non)*

33 Proposition de loi spéciale modifiant la loi spéciale du 2 mai 1995 relative à l'obligation de déposer une liste de mandats, fonctions et professions et une déclaration de patrimoine, en ce qui concerne l'extension du champ d'application aux bourgmestres et échevins de district (2297/3)

33 Voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 2 mei 1995 betreffende de verplichting om een lijst van mandaten, ambten en beroepen, alsmede een vermogensaangifte in te dienen, wat de uitbreiding van het toepassingsgebied naar districtsburgemeesters en -schepenen betreft (2297/3)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*
 Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Conformément à l'article 4, dernier alinéa, de la Constitution, les dispositions et l'ensemble de la proposition de loi spéciale doivent être adoptés à la majorité des suffrages dans chaque groupe linguistique, à condition que la majorité des membres de chaque groupe se trouve réunie et pour autant que le total des votes positifs émis dans les deux groupes linguistiques atteigne les deux tiers des suffrages exprimés.

Overeenkomstig artikel 4, laatste lid, van de Grondwet, moeten de bepalingen en het geheel van het voorstel van bijzondere wet aangenomen worden met de meerderheid van stemmen in elke taalgroep, op voorwaarde dat de meerderheid van de leden van elke taalgroep aanwezig is en het totaal van de ja-stemmen in beide taalgroepen twee derden van de uitgebrachte stemmen bereikt.

Begin van de stemming / Début du vote.

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 8)</i>				
	F	Tot.	N	
Oui	56	140	84	Ja
Non	0	0	0	Nee
Abstentions	0	0	0	Onthoudingen
Total	56	140	84	Totaal

La majorité des suffrages dans chaque groupe linguistique est atteinte. Le quorum des présences dans chaque groupe linguistique est atteint. La majorité des deux tiers des suffrages est atteinte. En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi spéciale. Elle sera transmise en tant que projet de loi spéciale au Sénat. **(2297/4)**

De meerderheid van de stemmen in elke taalgroep is bereikt. De meerderheid van de aanwezigen in elke taalgroep is bereikt. De tweederdemeerderheid is bereikt. Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van bijzondere wet aan. Het zal als ontwerp van bijzondere wet aan de Senaat worden overgezonden. **(2297/4)**

34 Adoption de l'ordre du jour

34 Goedkeuring van de agenda

Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour de la séance de la semaine prochaine.
 Wij moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda voor de vergadering van volgende week.

Pas d'observation? *(Non)* L'ordre du jour est approuvé.
 Geen bezwaar? *(Nee)* De agenda is goedgekeurd.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 9 december 2021 om 14.15 uur.
 La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 9 décembre 2021 à 14 h 15.

De vergadering wordt gesloten om 20.10 uur.
La séance est levée à 20 h 10.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 55 PLEN 144 annexe.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 55 PLEN 144 bijlage.

DETAIL DES VOTES NOMINATIFS**DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN**

Vote nominatif - Naamstemming: 001

Oui 096 Ja

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, D'Amico Roberto, Daems Greet, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Defossé Guillaume, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Fonck Catherine, Gabriels Katja, Geens Koen, Gilson Nathalie, Hedeboom Raoul, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Liekens Goedeke, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non 039 Nee

Anseeuw Björn, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Creyelman Steven, D'Haese Christoph, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Wit Sophie, Dedeker Jean-Marie, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravys Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 002

Oui 083 Ja

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Smet François, De Vriendt Wouter, Defossé Guillaume, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Fonck Catherine, Gabriels Katja, Geens Koen, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Mathei Steven, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta,

Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non 051 Nee

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Creyelman Steven, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Hedeboom Raoul, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wollants Bert

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 003

Oui 096 Ja

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bomblet Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, D'Amico Roberto, Daems Greet, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Defossé Guillaume, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Fonck Catherine, Gabriels Katja, Geens Koen, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hedeboom Raoul, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Liekens Goedeke, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non 000 Nee

Abstentions 041 Onthoudingen

Anseeuw Björn, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Creyelman Steven, D'Haese Christoph, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Vote nominatif - Naamstemming: 004

Oui 139 Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquellaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, Dierick Leen, Dillen Marijke, Donné Joy, Ducarme Denis, Fonck Catherine, Freilich Michael, Gabriels Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Liekens Goedeke, Loones Sander, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non 000 Nee

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 005

Oui 141 Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquellaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, Dierick Leen, Dillen Marijke, Donné Joy, Ducarme Denis, Farih Nawal, Fonck Catherine, Freilich Michael, Gabriels Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Liekens Goedeke, Loones Sander, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van

Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non 000 Nee

Abstentions 000 Onthoudingen

Vote nominatif - Naamstemming: 006

Oui 082 Ja

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Channele, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Vriendt Wouter, Defossé Guillaume, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dierick Leen, Farih Nawal, Gabriels Katja, Geens Koen, Gilson Nathalie, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Liekens Goedele, Mathei Steven, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Van den Bergh Jef, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non 056 Nee

Anseeuw Björn, Arens Josy, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Creyelman Steven, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Depoortere Ortwin, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Donné Joy, Fonck Catherine, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Hedeboom Raoul, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravys Kurt, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Wollants Bert

Abstentions 001 Onthoudingen

Prévot Maxime

Vote nominatif - Naamstemming: 007

Oui 138 Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Channele, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge

Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, Dierick Leen, Dillen Marijke, Donné Joy, Ducarme Denis, Farih Nawal, Freilich Michael, Gabriels Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Liekens Goedeke, Loones Sander, Mathei Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non 000 Nee

Abstentions 003 Onthoudingen

Fonck Catherine, Matz Vanessa, Prévot Maxime

Vote nominatif - Naamstemming: 008

Oui 140 Ja

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, D'Amico Roberto, D'Haese Christoph, Daems Greet, De Block Maggie, De Caluwé Robby, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, De Maegd Michel, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, Dierick Leen, Dillen Marijke, Donné Joy, Ducarme Denis, Farih Nawal, Fonck Catherine, Freilich Michael, Gabriels Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Gilson Nathalie, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Kir Emir, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Liekens Goedeke, Loones Sander, Mathei Steven, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vanbesien Dieter, Vanden Burre Gilles, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert,

Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non 000 Nee

Abstentions 000 Onthoudingen